

**T. C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI**

2022 YILI BÜTÇE RAPORU

Mahmut ÖZER
Millî Eğitim Bakanı

12 Aralık 2021

T. C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

2022 YILI BÜTÇE RAPORU

Mahmut ÖZER
Millî Eğitim Bakanlığı

12 Aralık 2021

İÇİNDEKİLER

T. C.....	i
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI	i
2022 YILI BÜTÇE RAPORU	i
Mahmut ÖZER	i
TABLolar.....	iv
GRAFİKLER	vii
KISALTMALAR	ix
MİLLÎ EĞİTİM BAKANI SAYIN MAHMUT ÖZER'İN TBMM GENEL KURULUNA HİTABI.....	1
1. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞININ TEŞKİLAT YAPISI.....	18
1.1. Yönetim ve Organizasyon.....	19
1.2. İnsan Kaynağı	22
1.2.1. Millî Eğitim Bakanlığı İnsan Kaynağı.....	22
1.2.2. Yükseköğretimde İnsan Kaynağı.....	26
2. EĞİTİM VE ÖĞRETİM SİSTEMİNİN YAPISI	34
2.1. Örgün Eğitim	35
2.1.1. Okul Öncesi Eğitim	35
2.1.2. İlköğretim.....	37
2.1.3. Ortaöğretim.....	41
2.1.4. Özel Eğitim ve Rehberlik	53
2.1.5. Özel Öğretim.....	62
2.1.6. Yükseköğretim.....	65
2.2. Yaygın Eğitim.....	65
2.2.1. Hayat Boyu Öğrenme	66

3. EĞİTİM VE ÖĞRETİMDE ERİŞİM, KALİTE VE KAPASİTE **67**

3.1. Eğitim ve Öğretime Erişimin Artırılması	67
3.1.1. Öğrenci Sayıları	67
3.1.2. Örgün Eğitim Okullaşma Oranları.....	70
3.1.3. Kız Çocuklarının Okullaşması.....	74
3.1.4. Eğitim Kademelerine Göre Öğrenci/Derslik ve Öğrenci/Öğretmen Sayıları.....	76
3.1.5. Yükseköğretime Erişim	77
3.1.6. Yaygın Eğitim.....	78
3.2. Eğitim ve Öğretime Erişimin Artırılmasına Yönelik Uygulamalar.....	85
3.2.1. Pansiyon Hizmetleri.....	85
3.2.2. Taşıma Hizmetleri.....	86
3.2.3. Ücretsiz Ders Kitabı.....	92
3.2.4. Eğitim ve Öğretimin Teşvik Ödemeleri.....	94
3.2.5. Türkiye’de Geçici Koruma Altında Bulunan Suriye Vatandaşlarına Yönelik Olarak Yürütülen Eğitim ve Öğretim Faaliyetleri	101
3.3. Eğitim ve Öğretimde Kalitenin ve Kapasitenin Artırılması	104
3.3.1. Öğretmen Yetiştirme.....	104
3.3.2. Öğretim Programları ve Materyalleri Güncelleme Çalışmaları.....	112
3.3.3. Ders Kitapları ve Materyalleri İnceleme Süreci	118
3.3.4. Türkçe ve Dil Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Merkezi ...	119
3.3.5. Destekleme ve Yetiştirme Kursları.....	119
3.3.6. Fiziki Altyapı	120

3.3.7. İş Sağlığı ve Güvenliği	125
3.3.8. Okulum Temiz Belgelendirme Programı.....	127
3.3.9. FATİH Projesi.....	128
3.3.10. Bakanlık Hizmetlerinde Bilişim Teknolojilerinin Kullanımı.....	132
3.3.11. Eğitim ve Öğretimle İstihdam İlişkisinin Geliştirilmesi.....	146
3.3.12. Temel Eğitimde Erişim, Kalite ve Kapasite Artırmaya Yönelik Proje ve Çalışmalar	147
3.3.13. Ortaöğretime Uyum Programı	154
3.3.14. Ölçme ve Değerlendirme	154
3.3.15. Yurt Dışı Eğitim, Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler	160
3.4. Yükseköğretim Kurulu (YÖK)	171
3.5. Yükseköğretim Kalite Kurulu (YÖKAK).....	174
3.6. Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı (ÖSYM)....	177
4. BÜTÇE	180
2022 YILI MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI BÜTÇESİ.....	184
YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI (YÖK, YÜKSEKÖĞRETİM KALİTE KURULU ve ÜNİVERSİTELER) BÜTÇESİ.....	198

TABLÖLAR

Tablo 1. Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Sınıfı Personel Sayıları (2021)	23
Tablo 2. Öğretmen Dışındaki Unvanlarda Görev Yapan Personele Yönelik Düzenlenen Hizmetiçi Eğitim Faaliyetleri (2013-2021)	25
Tablo 3. Yükseköğretim Verileri (2021)	26
Tablo 4. Yükseköğretim Akademik Personel Sayısı (2020-2021)	27
Tablo 5. Öğretim Elemanlarının Akademik Unvanlara Göre Dağılımı (2002-2003/2020-2021)	27
Tablo 6. Ülkelere Göre Lisans ve Lisansüstü Öğrenim Gören Bursiyerlere Ödenen Burs Miktarları (2021)	30
Tablo 7. Bursiyerlerin Ülkelere ve Öğrenim Aşamalarına Göre Dağılımı	32
Tablo 8. Eğitimde Öğrenci Sayıları (Örgün) (Resmî ve Özel/Açık Öğretim Dâhil) (2020-2021)	67
Tablo 9. Yaygın Eğitim Kursiyer Sayıları (Resmî ve Özel) (2019/2020)	68
Tablo 10. Öğrenci Sayıları (2006-2007 / 2020-2021)	69
Tablo 11. Okullaşma Oranları (2002-2003/2011-2012)	70
Tablo 12. Okullaşma Oranları (2012-2013/2016-2017)	71
Tablo 13. Okullaşma Oranları (2017-2018/2020-2021)	72
Tablo 14. Yaş Gruplarına Göre Net Okullaşma Oranları (2020-2021)	73
Tablo 15. Derslik Başına Düşen Öğrenci Sayısı (2002-2003/2020-2021)	76
Tablo 16. Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı (2002-2003/2020-2021)	76
Tablo 17. Hızlandırılmış Eğitim Programı Verileri	82
Tablo 18. Pansiyon Verileri (2020-2021)	85
Tablo 19. Özel Öğrenci Barınma Hizmeti Kurumları (2020-2021)	86
Tablo 20. Ücretsiz Ders Kitabı Sayıları ve Ödemeleri (2003-2021)	93
Tablo 21. İlköğretim ve Ortaöğretimde Burs Alan Öğrenci Sayısı ve Aylık Tutarı (2002-2021)	95

Tablo 22. OSB İçinde ve OSB Dışında Eğitim ve Öğretim Desteği Verilecek Alanlar ve Tutarları (2021-2022)	98
Tablo 23. Eğitim ve Öğretim Desteği (2021-2022)	99
Tablo 24. Suriyeli Öğrencilere Ait Veriler (2021).....	103
Tablo 25. Hizmet İçi Eğitim Faaliyetleri (2000-2021)	106
Tablo 26. Kadrolu Öğretmen Maaşları (2002-2021)	111
Tablo 27. Okul Sayıları ve Derslikler (Resmî) (2020-2021)	121
Tablo 28. Yapılan Derslik Sayıları (2003-2021)	122
Tablo 29. Özel Okul Verileri (2020-2021)	125
Tablo 30. Sınav Verileri (2021)	156
Tablo 31. Öğretmen Dağılımı (Yurt Dışı) (2021).....	164
Tablo 32. Okutman (Yurt Dışı) (2021)	165
Tablo 33. Yurt Dışında Bakanlığımıza Bağlı Olarak Faaliyetlerini Sürdüren Okullar ve Öğrenci Sayıları (2021).....	166
Tablo 34. Bakanlığımızca Uluslararası Kuruluşlara Yapılan Katkı Payı Ödemeleri (2014-2021)	168
Tablo 35. Eğitim Bütçesi (2006-2022) (TL).....	182
Tablo 36. Eğitim Bütçesinin GSYH ve Merkezi Yönetim Bütçesine Oranı (2002-2022)	183
Tablo 37. 2022 Yılı MEB Bütçesi (Program Bazlı Sınıflandırma).....	185
Tablo 38. 2022 Yılı MEB Bütçesi (Ekonomik Sınıflandırma)	186
Tablo 39. 2022-2024 Dönemi MEB Bütçesi (Ekonomik Sınıflandırma-İkinci Düzey Dağılımı) (TL)	187
Tablo 40. 2022 Yılı MEB Bütçesi (Program Bazlı ve Ekonomik Sınıflandırma) (TL)	188
Tablo 41. 2022 Yılı Bütçesi (Program Bazlı Sınıflandırma) (Birimlere Dağılımı) (TL)	189
Tablo 42. 2022 Yılı Bütçesi (Ekonomik Sınıflandırma) (Birimlere Dağılımı) (TL)	191
Tablo 43. MEB Bütçesinin GSYH ile Merkezi Yönetim Bütçesine Oranları (1997-2022) (TL)	193
Tablo 44. Merkezi Bütçe Yatırım Ödeneğinden MEB Yatırımlarına Ayrılan Pay (2002-2022)	195
Tablo 45. Yatırım Ödenekleri (2022)	197

Tablo 46. 2022 Yılı YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversiteler Bütçesinin 2021 Yılı ile Karşılaştırılması.....	198
Tablo 47. MEB, YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversitelere Ayrılan Bütçe Ödenekleri (2002-2022).....	200
Tablo 48. YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversite Bütçelerinin GSYH ile Merkezi Yönetim Bütçesine Oranları (2002-2022).....	202
Tablo 49. 2022 Yılı YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversite Bütçe Ödenekleri (Ekonomik Sınıflandırma) (TL)	203

GRAFİKLER

Grafik 1. Yıllar İtibarıyla Atanan Öğretmen Sayısı (2003-2021)	23
Grafik 2. Öğretmen Dışındaki Merkez ve Taşra Teşkilatında İstihdam Edilen Personel Sayısı (2003-2021)	24
Grafik 3. Özel Öğrencilerin Toplam Öğrenci İçindeki Payı (%) (2006-2007/2020-2021).....	68
Grafik 4. Hayat Boyu Öğrenmeye Katılım Oranları (%) (2006-2020) ..	78
Grafik 5. Taşınan Öğrenci Sayıları(İlköğretim)(2002-2003/2020-2021)	87
Grafik 6. Taşıma Giderleri (İlköğretim) (2002-2003/2020-2021).....	88
Grafik 7. Taşınan Öğrenci Sayıları (Ortaöğretim) (2010-2011/2020-2021)	89
Grafik 8. Taşıma Giderleri (Ortaöğretim) (2010-2011/2020-2021).....	90
Grafik 9. Taşınan Öğrenci Sayıları (Özel Eğitim) (2004-2005/2020-2021)	91
Grafik 10. Taşıma Giderleri (Özel Eğitim) (2004-2005/2020-2021).....	91
Grafik 11. Burs Ücretleri (İlköğretim ve Ortaöğretim) (TL) (2002-2021)	96
Grafik 12. Destek Eğitimi Alan Engelli Öğrenci Sayıları (2006-2021)	101
Grafik 13. 2022 Yılı Bütçe Teklifinin Ödenek Dağılımı (TL).....	180
Grafik 14. 2022 Yılı MEB Bütçesi (Program Bazlı Sınıflandırma).....	185
Grafik 15. 2022 Yılı MEB Bütçesinin 2021 Yılı Ödenekleri ile Karşılaştırılması.....	186
Grafik 16. MEB Harcama Birimlerinin Bütçe Ödenekleri (2022)	192
Grafik 17. MEB Bütçesinin GSYH ile Merkezi Yönetim Bütçesine Oranları (%) (1997-2022)	194
Grafik 18. MEB Yatırım Ödeneğinin Konsolide/Merkezi Yönetim Bütçe Yatırım Ödeneğine Oranı (%) (2002-2022)	196
Grafik 19. MEB Yatırım Ödenekleri (2002-2022).....	196
Grafik 20. 2022 Yılı YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversiteler Bütçesinin 2021 Yılı ile Karşılaştırılması.....	199

Grafik 21. MEB, YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversitelere Ayrılan Bütçe Ödeneklerinin GSYH ile Merkezi Yönetim Bütçesine Oranları (2002-2022) (%)	201
Grafik 22. YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversitelere Ayrılan Bütçe Ödeneklerinin GSYH ile Merkezi Yönetim Bütçesine Oranları (2002-2022) (%)	201

KISALTMALAR

ABİDE	Akademik Becerilerin İzlenmesi ve Değerlendirilmesi
ALES	Akademik Lisansüstü Eğitim Sınavı
AR-GE	Araştırma-Geliştirme
BİLSEM	Bilim ve Sanat Merkezi
DYS	Doküman Yönetim Sistemi
EBA	Eğitim Bilişim Ağı
EİT	Ekonomik İşbirliği Teşkilatı
EUROSTAT	European Community Statistical Office (Avrupa Birliği Resmî İstatistik Birimi)
EURYDICE	Avrupa Eğitim Bilgi Ağı
FATİH	Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi
GSYH	Gayri Safi Yurt İçi Hasıla
HEP	Hızlandırılmış Eğitim Programı
IEA	Uluslararası Eğitim Başarılarını Değerlendirme Kuruluşu
İİT	İslam İşbirliği Teşkilatı
KEİ	Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü
KEP	Kayıtlı Elektronik Posta
MEBBİS	Millî Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemleri
MEBCBS	Millî Eğitim Bakanlığı Coğrafi Bilgi Sistemi
MEBİM	Millî Eğitim Bakanlığı İletişim Merkezi
MTSK	Motorlu Taşıt Sürücüleri Kursu
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development (İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı)

OSB	Organize Sanayi Bölgesi
ÖSYM	Ölçme Seçme ve Yerleştirme Merkezi
PISA	Programme for International Student Assessment (Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı)
RAM	Rehberlik ve Araştırma Merkezi
STK	Sivil Toplum Kuruluşu
ŞEY	Şartlı Eğitim Yardımı
TALIS	Teaching and Learning International Survey (Uluslararası Öğretme ve Öğrenme Araştırması)
TEFBİS	Türkiye’de Eğitimin Finansmanı ve Eğitim Harcamaları Bilgi Yönetim Sistemi
TIMSS	Trends in International Mathematics and Science Study (Uluslararası Matematik ve Fen Eğilimleri Araştırması)
TÖMER	Türkçe Öğretim Merkezi
TÜBİTAK	Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (Birleşmiş Milletler Eğitim Bilim ve Kültür Örgütü)
UNICEF	United Nations International Children's Emergency Fund (Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu)
VPN	Virtual Private Network (Sanal Özel Ağ)
YÖBİS	Yabancı Öğrenciler Bilgi İşletim Sistemi
YÖK	Yükseköğretim Kurulu
YÖKAK	Yükseköğretim Kalite Kurulu

YÖKDİL Yükseköğretim Kurumları Yabancı Dil Sınavları

YTB Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı

**MİLLÎ EĞİTİM BAKANI SAYIN MAHMUT ÖZER'İN
TBMM GENEL KURULUNA HİTABI**

Sayın Başkan,

Değerli Milletvekilleri,

Millî Eğitim Bakanlığı, Yükseköğretim Kurulu, Yükseköğretim Kalite Kurulu, Ölçme Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı ve Üniversitelerin; Program Bütçeye uygun olarak hazırlanan 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifleri ile 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tekliflerini sunmak ve Bakanlık faaliyetlerimiz ile hedeflerimiz hakkında bilgi vermek üzere huzurlarınızda bulunmaktayım.

Bu vesile ile Genel Kurulumuzun Başkan ve tüm üyelerini saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan,

Değerli Milletvekilleri,

Toplumun tüm kesimlerini içine alan örgün ve yaygın eğitim ve öğretim hizmetlerini yürütebilmek için eğitim bütçemiz, 274 milyar 384 milyon 474 bin TL olarak belirlenmiştir. Bu rakam 2022 yılı merkezi yönetim bütçesinin yüzde 15,7'sini oluşturmaktadır.

Eğitim sistemimizde artık okul öncesinden yükseköğretime kadar eğitimin tüm kademelerini bir sistem bütünlüğü içerisinde değerlendirerek sürekli kalitesini iyileştirmeye odaklanacağız. Eğitime ayrılan bu bütçe ile 2022 yılında çalışmalarımızın odağı eğitimde fırsat eşitliği olacaktır.

Bu kapsamda öncelik verdiğimiz alanları okul öncesi eğitime erişimi yaygınlaştırmak, okullar arası imkân farklılıklarını azaltmak, öğretmenlerimizin mesleki gelişimlerini bütüncül bir yaklaşımla desteklemek ve mesleki eğitimi güçlendirmek olarak belirledik.

Bir taraftan bu alanlarla ilgili hızla çalışmalarımıza başlarken diğer taraftan ülkemizde eğitimin tüm paydaşlarının görüşlerini alabilmek için 7 yıl aradan sonra 20.Milli Eğitim Şûrasını toplama kararı aldık. 1-3 Aralık tarihleri arasında geniş katılımı gerçekleştirdiğimiz Şûra'da öncelik verdiğimiz bu alanlarla ilgili tüm kesimlerin görüşlerini alabilme imkânımız oldu. Hepinizin malumları olduğu üzere Şûra kararları tavsiye niteliğinde olup Bakanlığın, kabul edilen tüm kararları kabul ettiği veya uygulayacağı anlamına gelmemektedir. Alınan kararları önceliklerimize göre yeniden değerlendirdik ve meşruiyet zemin çok daha güçlü bir yol haritası oluşturduk. 3 aylık periyotlarla bu kapsamda atılan adımları kamuoyu ile paylaşacağız. Şûra'ya katılan, görüş bildiren tüm paydaşlarımıza bu vesile ile şükranlarımı sunuyorum.

Sayın Başkan,

Değerli Milletvekilleri,

Hepimizin bildiği gibi okuldaki akademik başarı okul dışı faktörlere oldukça bağlıdır. Ailelerin sosyoekonomik seviyeleri öğrencilerin özellikle eğitimin ilk kademelerindeki akademik başarılarını doğrudan etkilemektedir.

Özellikle okul öncesi eğitime erişimdeki eşitsizlikler eğitimin ilk kademesinde öğrencilerin hazırbulunuşluklarında önemli farklılıklara yol açmakta, bu farklılıklar telafi edilmediğinde giderek derinleşmekte ve sonunda okullar arası başarı farkları olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu nedenle birinci önceliğimiz okul öncesi eğitim kademesindeki okullaşma oranlarını yükseltmektir.

2022 yılı sonuna kadar 3 yaş grubunda %14 olan okullaşma oranını %50'ye, 4 yaş grubunda %35 olan okullaşma oranını %70'lere ve 5 yaş grubunda %78 olan okullaşma oranını da %100'e çıkartmayı hedefliyoruz. Bu hedeflere ulaşmak için gerekli planlamaları yaptık. Bu amaçla 3 bin yeni anaokulu ve 40 bin yeni anasınıfları yapacağız.

Bu yönde çalışmalarımız da oldukça hızlı bir şekilde devam etmektedir. 2021-2022 eğitim ve öğretim yılının ikinci dönemine 5 bin yeni ana sınıfı açacağımızı söylemiştik. 2021 yılı henüz bitmeden 4.003 yeni ana sınıfı açtık. Bu sınıflarda 79 bin çocuğumuz eğitim almaya başladı. Böylece 5 yaş grubundaki okullaşma oranı %78'den %84'e çıkmış oldu. Bu kısa süreli başarı nedeniyle ikinci dönem başına 5 bin yeni ana sınıf hedefini 10 bin yeni ana sınıfına çıkarttık. Bu hedefe de kolaylıkla ulaşacağımıza inanıyorum.

Köy ve benzeri yerleşim yerlerinde ana sınıfı açılmasında esneklik sağlayan yeni bir düzenleme yaptık ve ana sınıfı açılabilmesi için minimum öğrenci sayısını 10'dan 5'e düşürdük.

Diğer taraftan 77 yeni anaokulunu tamamlayıp hizmete aldık. 61 anaokulunun da yapımı devam etmekte olup ikinci döneme yetişecek durumdadır. 557 yeni anaokulunun yapımına da kısa sürede başlanacaktır. Böylece, 695 anaokulu ile ilgili süreç devam etmektedir. 2022 yılında ise diğer anaokullarının yapımına başlanacaktır.

Anaokulları ve anasınıfları yatırımlarını 81 il ve tüm ilçelere erişilebilirliği artıracak şekilde dağıttık.

Sayın Başkan,

Değerli Milletvekilleri,

Bu dönem eğitimde fırsat eşitliği bağlamında ağırlık vereceğimiz bir diğer konu okullar arası imkân farklılıklarını azaltmaktır. Bu amaçla her kademede her okul türünde aynı altyapı koşullarını sağlayarak laboratuvar, kütüphane, spor alanları yapmaya çalışıyoruz.

Bunun bir örneğini ‘Mesleki Eğitimde 1.000 Okul’ projesinde gerçekleştirmiştik. Bu proje ile meslek liseleri arasında altyapı olarak görece daha az imkâna sahip okulları belirlemiş ve bir yıl gibi kısa sürede okullara toplam 1.000 kütüphane, 1.000 fizik-kimya-biyoloji laboratuvarı kurmuştuk. Ayrıca, mevcut meslek alan laboratuvar ve atölyeleri güçlendirdik. Diğer taraftan okullarda döner sermaye kapsamında üretimi artırmak için 544 yeni atölye/laboratuvar kurduk ve 282 atölyeyi yeni teknolojilerle güncelledik. Bir yılda 550 Milyon TL’lik bütçe kullanıldı ve proje kapsamında 1.000 okulun bakım ve onarımlarına da öncelik verildi. Bu kapsamda bu okullarımıza 450 Milyon TL’lik yatırım yapıldı. Şimdi bu deneyimi, tüm kademelerde okullar arası imkân farklılıklarını azaltmak için kullanıyoruz.

Gerekli önceliklendirmeleri yaparak ihtiyacı daha fazla olan okullara daha fazla ödenek gönderdik. Bu yaklaşımımızı 2022 yılında da devam ettireceğiz. Okullarımızın altyapı, laboratuvar, kütüphane, spor alanları gibi tüm eksikliklerini 2022 yılı sonunda gidermiş olacağız.

26 Ekim 2021 tarihinde başlattığımız ‘Kütüphanesiz Okul Kalmayacak’ projesi ile tüm okullarımızda mevcut kütüphaneleri yenilemeye ve kütüphanesi olmayan okullarımıza da yeni kütüphaneler kurmaya başladık.

Gerekli tüm ödenekleri okullarımıza gönderdik. Kütüphanelerimizin tefrişatlarını da meslek liselerimiz de üretiyoruz. Kültür ve Turizm Bakanlığımız da kütüphanelerimizin kitap ihtiyaçlarını karşılıyor. Bu kapsamda şu ana kadar 10 bin okula yeni kütüphane yaptık. Proje 2021 yılı sonunda tamamlanacak. 2022 yılında kütüphanesiz okul kalmayacak.

2022 yılında ‘Temiz Okul’ projesi başlatacağız. Tüm okullarımızın tuvalet, kantin, yemekhane gibi mekânlarını iyileştiriyoruz. Diğer taraftan tüm okullarımızda sıfır atık kültürünü yaygınlaştıracğız. Su tasarrufuna özel önem vereceğız. Ayrıca, okul binalarında güneş enerjisi kullanımına ve yağmur suyu geri dönüşümüne öncelik vereceğız.

Öğrenme süreçlerinin teknolojik altyapıyla desteklenmesinde önemli mesafe aldık. Bugüne kadar okullarımıza yarım milyona yakın etkileşimli tahta kurduk.

Sayın Başkan,

Değerli Milletvekilleri,

Millî Eğitim Bakanlığı olarak özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerimize, bireysel yetenekleri doğrultusunda ihtiyaç duydukları alanlarda kendilerini geliştirmeleri için destek olmak ve onlara gerekli şartları ve ortamları hazırlamak amacıyla çalışmalarımızı hız kesmeden sürdürmekteyiz.

Özel eğitim meslek okulundan mezun olan öğrencilerin yükseköğretime devam edebilmelerine ilişkin mevzuat düzenlemesi yaparak bu öğrencilerimizin üniversiteye geçiş sınavına girebilmelerini sağladık. Bu konuda bir düzenleme daha yaparak "özel eğitim mesleki eğitim merkezi öğrenim belgesi" ile "özel eğitim meslek okulu diploması" bulunan geçmiş mezunlarımızın da üniversiteye girebilmelerinin yolunu açtık.

Sayın Başkan,

Değerli Milletvekilleri,

Eğitimde fırsat eşitliğini güçlendirmede öncelik verdiğimiz bir diğer alan ise COVID-19 salgını nedeniyle yüz yüze eğitime ara verilen yaklaşık 1,5 yılın oluşturabildiği öğrenme kayıplarından psikososyal desteklere kadar çok sayıda destek programını uygulamak oldu. Salgın, tüm dünyada okulun bir öğrenme ortamı olmasının çok ötesinde anlamları olduğunu herkese gösterdi.

Bu süreçte birinci önceliğimiz uzun aradan sonra okullarımızda tüm sınıf seviyelerinde haftada beş gün yüz yüze eğitime devam edebilmek olmuştur. Bu amaçla Sağlık Bakanlığımız ile süreci koordine ederek vaka veya yakın temas durumunda sınıf temelli yüz yüze eğitime ara verme sistemi uyguladık.

Geliştirdiğimiz sistem yaklaşık 3 aydır başarılı bir şekilde uygulanmaktadır. Bu süreçte eğitim sistemimizde aktif bir şekilde kullanılan yaklaşık 850 bin dersliğin her hangi bir günde %1'nin çok çok altında sınıf yüz yüze eğitime ara verdi.

Bu süreçte en büyük destekçimiz yine her zaman olduğu gibi öğretmenlerimiz oldu. Öğretmenlerimizin en az iki doz aşı oranları toplum ortalamasının hep üzerinde seyretti ve giderek de artmaya devam etti. Bu vesile ile öğretmenlerimize yaptıkları tüm fedakârlıklar için bir kez daha teşekkür ediyorum.

Diğer taraftan öğrenme kayıplarını telafi etmek ve öğrencilerimizi desteklemek için ilk kez en kapsamlı yardımcı kaynak üretimi ve dağıtımına ağırlık verdik. Ekim ayı başından itibaren her ayın ilk haftası tüm sınıf seviyelerinde ürettiğimiz yardımcı kaynakları dijital ortamdan yayımladığımız gibi basarak ücretsiz olarak da öğrencilerimize

ulaştırmaya başladığ. Bylece bir taraftan salgının neden olduğu öğrenme kayıplarını telafi etmede öğrencilerimize destek olurken diğer taraftan yıllardan beri Őikyet edilen yardımcı kaynak baskısını da ailelerimizin üzerinden kaldırdık.

Yine öğrencilerimize öğrenme kayıplarını telafi etmeleri için ortaokul 6, 7 ve 8.sınıf seviyelerinde, lisede ise 10, 11 ve 12.sınıf seviyelerinde Türkçe, Matematik ve Fen Bilimleri alanlarında ücretsiz destekleme ve yetiştirme kursları atığ. Bu kurslarda önce öğrencilerimizin kayıplarını tespit edebilmek için kazanım değerlendirme uygulaması gerçekleştirdik. Sonrasında elde edilen bulgulara göre kurslarımızı yeniden yapılandırdık.

Ayrıca, okulların yüz yüze açılması sonrasında salgın hastalığın etkilerinin azaltılması amacıyla Eylül ayından itibaren çeşitli psiko-sosyal çalışmaları da başlattık.

İlk olarak 256 rehberlik ve araştırma merkezinde görev yapan tüm idareci ve rehber ğretmen/psikolojik danışmanlarımıza "Salgın Hastalık Sonrası Psikolojik Sağlamlığı Güçlendirmek ve ğrencilerin Okula Uyumunu Desteklemek" konulu eğitim verdik ve okullar açıldığında öğrencilere uygulanacak olan "Salgın Hastalık Psiko-eğitim Programları" ile ilgili bilgilendirme yaptık.

Yapılan eğitimin ardından rehberlik ve araştırma merkezleri aracılığıyla ilk aşamada tüm okullarda görev yapan 35 bin 950 rehber ğretmen/psikolojik danışmana eğitimler verildi. İkinci aşamada ise 796 bin 950 ğretmene "Salgın Hastalık Sonrası Psikolojik Sağlamlığı Güçlendirmek ve ğrencilerin Okula Uyumunu Desteklemek" konulu eğitim verildi.

Bu süreçte okul öncesinden 12. sınıfa kadar 10 Milyon 399 bin 272 öğrenciye "Salgın Hastalık Psiko-eğitim Programı" desteği sağlandı. Bakanlık olarak bu süreçte sadece ğrenci ve öğretmenlere destek

sağlamadık, ayrıca velilerimize yönelik eğitimlere de ağırlık verdik. Bu kapsamda, rehber öğretmen/psikolojik danışmanlar aracılığı ile yaklaşık 5 milyon velimize Salgın Hastalık Programı kapsamında eğitim desteği sağladık.

Öğrenci, öğretmen ve velilerimize yönelik bu kapsamda desteklerimiz halen devam etmektedir.

Sayın Başkan,

Değerli Milletvekilleri,

Bir eğitim sistemi öğretmenleri kadar güçlüdür. Bu nedenle eğitimde fırsat eşitliği bağlamında öncelik vereceğimiz alanlardan en önemlisi öğretmenlerimize sağlayacağımız desteklerdir. Bu dönemde öğretmenlerimizin mesleki gelişimlerini, kişisel gelişimlerini ve liderlik özelliklerini geliştirmelerini desteklemek için çok kapsamlı eğitim programları uygulayacağız.

Burada özellikle mesleğe yeni başlayan öğretmenlerimize ve deneyimi 5 yılın altında olan öğretmenlerimize ağırlık vereceğiz. Gerekli tüm planlamalarımızı tamamladık.

Yüz yüze ve uzaktan eğitim platformlarının tüm imkânlarını kullanarak öğretmenlerimizin tüm eğitim taleplerini karşılayacağız. Uzaktan eğitimin bu kapsamda çok önemli fırsatlar sunduğunu görüyoruz. 15-21 Kasım tarihleri arasındaki ara tatilde düzenlediğimiz uzaktan eğitim seçeneklerine öğretmenlerimizin yoğun ilgisine şahit olduk. 679 bin 386 öğretmenimiz en az bir eğitim içeriğini tamamlayarak sertifika aldılar. Bazı öğretmenlerimizin ise kendi istekleriyle birden çok eğitime katıldıklarını gözlemledik. Böylece bir haftalık ara tatilde sertifikalı toplam eğitim sayısı 886 bin 233'e yükseldi.

Öğretmenlerimize uzaktan eğitimde eğitim seçeneklerini zenginleştirmek için Öğretmen Bilişim Ağı'nı (ÖBA) kurduk. Bu platformu ilk kez 21 Ocak-7 Şubat 2022 tarihleri arasındaki iki haftalık ara tatilde uygulayacağız. Bu tarihler arasında öğretmenlerimizin mesleki gelişim eğitimlerini uzaktan eğitim olarak düzenleyeceğimizin müjdesini de buradan duyurmak isterim. Bu tarihler arasında öğretmenlerimiz öğrenciler gibi okullara gitmeden uzaktan eğitim ile mesleki gelişim eğitimlerini alabileceklerdir.

Öğretmenlerimizin mesleki gelişimlerinin desteklenmesinde yeni bir uygulamaya geçiyoruz. Her okulun kendine has özel şartları ve bu duruma bağlı özel ihtiyaçları olabileceğinden hareketle bu yeni uygulama ile okul düzeyinde de mesleki gelişim faaliyeti düzenlenmesine imkân sağlayacağız. Okullarımız almak istedikleri eğitimleri, talep gereçlerini ve ulaşmak istedikleri sonuçları belirleyerek mesleki gelişim planlarını oluşturacaklar ve Bakanlık olarak biz de bu talebin bütçesini doğrudan okula aktaracağız. Bu uygulama ile daha gerçekçi temellere dayanan ve daha çok öğretmene ulaşan bir mesleki gelişim sistemine kavuşmuş olacağız.

Bir diğer yeni uygulamamız Öğretmen Mesleki Gelişim Toplulukları oluşturmaktır. Öğretmenlerimiz bu uygulama ile sadece teorik bilgi almayacak aldıkları bilgiyi meslektaşları ile birlikte sınıfa taşıyacak ve bu süreçteki deneyimlerini ve varsa sorunları dile getirerek eş zamanlı ilerleyen bir iyileşme süreci ve deneyimden beslenen bir programı tamamlamış olacaklar. Biz bu sistemi teorinin uygulamaya dönüştüğü, eğitimlerin bir yenilik olarak sınıflara taşındığı bir alan olarak görüyoruz. Öğretmen mesleki gelişim toplulukları da tıpkı okul temelli mesleki gelişim gibi doğrudan okullara aktaracağımız kaynaklarla finanse edilecek ve gönüllü öğretmenlerin katılımıyla gerçekleşecektir.

Bir diğer yeni uygulamamız ise tecrübe paylaşımını ve bir okuldaki güzel bir uygulamanın başka okullara da taşınmasını sağlamaya dönüktür. Mesleğin uygulanması sırasında oluşan bilgi ya da sistemin ürettiği tecrübe ile öne çıkan okullarımızı, öğretmenlerimiz yerinde görsün diye kısa süreli ğretmen hareketlilik programları başlatıyoruz. Mesleki eğitimde ortaya koyduğumuz ve adına Mükemmeliyet Merkezi dediğimiz tecrübenin yerinde görülmesi için ilgili alan öğretmenlerimizi bu okullarda kısa süreli görevlendirerek buradaki tecrübeden faydalanmalarını sağlayacağız. Bu uygulamayı zamanla diğer başarılı okulları da içerecek Şekilde genişleteceğiz. Bu Şekilde birbirinden öğrenen, birbirini destekleyen, iyi uygulamaların hızla sisteme taşındığı yenilikçi bir yapı kurmuş olacağız.

Tüm bu yeni uygulamaların yanında merkezi, mahalli, senkron, asenkron eğitimlerimiz de içerik, tür ve sayı olarak artarak devam edecektir. Elimizdeki her türlü imkânı eğitim sistemimizin en önemli unsuru olan öğretmenlerimizin hizmetine sunacağımızın bilinmesini önemle belirtmek isterim.

Sayın Cumhurbaşkanımız, hem öğretmenler günü müjdesi olarak hem de 20. Milli Eğitim Őrasında, hazırlıkları tamamlanan ğretmenlik Meslek Kanununun yakın bir zamanda TBMM’ye sunulacağı müjdesini vermişti. Bu düzenleme sayesinde Türkiye eğitim tarihinde ilk kez öğretmenler kapsamlı ve bütüncül bir meslek kanununa kavuşmuş olacaklar.

“ğretmenlik Meslek Kanunu” sayesinde, öğretmenlik bir kariyer mesleği olarak tanımlanabilecek, adaylık, öğretmenlik, uzman öğretmenlik ve başğretmenliğin hakları, görevleri ve sorumlulukları gelişim temelli bir sistem içerisinde tanımlanacaktır. Kariyer sistemindeki avantajları nedeniyle öğretmenlerimizin yüksek lisans ve doktora eğitimlerine yönelimleri de önemli oranda artacaktır. Öğretmenlik Meslek Kanunu teklifinin TBMM’de değerlendirilme sürecinde desteğinize olan inancımız tamdır. Sizlerin de destekleriyle bu bağlamda önemli bir eksikliği daha

gidermiş olacağız. Bu süreçte destek ve katkılarınız için şimdiden tüm öğretmenlerimiz adına şükranlarımı sunuyorum.

Sayın Başkan,

Değerli Milletvekilleri,

Ülkemizin ekonomik kalkınması ve genç işsizliğin azaltılmasındaki en önemli katkıyı sağlayacak olan mesleki eğitim öncelik verdiğimiz en önemli alanlardan birini oluşturmaktadır.

Mesleki eğitimin güçlendirilmesinde attığımız en önemli adım, iş dünyasının temsilcilerini eğitim süreçlerinin tamamına dâhil etmektir. Artık sektör temsilcileriyle birlikte müfredatı güncelliyor, öğrencilerimizin işletmelerde beceri eğitimlerini ve öğretmenlerimizin iş başı ve mesleki gelişim eğitimlerini birlikte planlıyoruz. Sektördeki uzmanlar derslere girebiliyor ve deneyimlerini okullarımıza aktarabiliyorlar. Başarılı öğrencilere burs verildiği gibi istihdamda da öncelik tanınıyor. Mesleki eğitim verdiğimiz tüm alanlarda bu boyutların tamamını içeren işbirlikleri tesis ettik.

Bu işbirlikleri kapsamında, mezunlarımıza istihdam öncelikli bir meslek eğitimi sunulması sağlanmıştır. İşgücü piyasasının güncel ihtiyaçlarına cevap vermek üzere yeni alan ve dallar açarak, bu alanların gerektirdiği becerileri öğrencilerimize kazandırıyoruz. Tüm mesleki eğitim müfredatını bu kapsamda güncelledik ve ulusal meslek standartlarıyla uyumlu hale getirdik.

Attığımız bu sistematik adımlar, öğrencilerin mesleki eğitime yönelimlerini de artırmıştır. Çok sayıda mesleki ve teknik Anadolu lisemiz %1’lik başarı diliminden öğrenci olarak mesleki ve teknik eğitime yönelik ilgiyi gözler önüne sermiştir. Mesleki eğitim, ilk kez %1’lik başarı diliminden öğrenci almaya başlamıştır. Dolayısıyla, artık akademik olarak

başarılı öğrencilerimizin ilk tercihlerinde de mesleki eğitim yerini almaya başlamıştır.

Mesleki ve teknik eğitimde bir diğer önemli gelişme de fikri mülkiyet alanında yaşanmaktadır. Mesleki ve teknik eğitim veren okulların bünyesinde toplam 50 Ar-Ge merkezi kurduk. Bu merkezler sayesinde, öğrenci ve öğretmenlerimiz yeni ürünler tasarlamakta ve tasarladıkları bu ürünlerin fikri mülkiyet haklarını alabilmektedir. Bu Ar-Ge merkezlerimizde tescili alınan patent, faydalı model, tasarım ve marka sayısı her geçen gün artmaktadır. Şu ana kadar 200 patent, faydalı model, tasarım ve marka tescili alınmıştır.

Bu vesile ile fikri mülkiyet kültürünü BİLSEM'ler ve tüm okullarımızda yaygınlaştırmaya büyük özen gösterdiğimizi özellikle belirtmek isterim. Bakanlık olarak 2021 yılında 753 ürün tescili hedefliyorduk. Çalışmalarımız meyvesini verdiği gibi hedefimizin üzerinde bir başarı elde ettik.

Mesleki eğitim, BİLSEM'ler ve liselerimizde 2021 yılının ilk on ayında toplam 3 bin 806 fikri mülkiyet ürün tescil başvurusunda bulunduk. Bu başvurulardan 1.441 patent, faydalı model, tasarım ve marka tescilini olarak önemli bir kazanım elde ettik.

Yapılan başvuruların büyük bir kısmının değerlendirilme aşaması da devam etmektedir. Bu vesile ile desteklerinden dolayı Türk Patent ve Marka Kurumu Başkanlığına da teşekkürü bir borç bilirim.

Sayın Başkan,

Değerli Milletvekilleri,

Mesleki eğitimde artık sorunları değil, yeni açılımları konuşuyoruz. Mesleki eğitim artık yeniden geleceğe umut olmuştur. Özellikle COVID-19 salgını günlerinde artan üretim kapasitesi ile maskeden dezenfektana, tek kullanımlık önlükten tulum ve yüz koruyucu siperliğe, solunum cihazından maske makinasına kadar toplumun ihtiyaç duyduğu tüm ürünleri kısa sürede üretebilmiş ve ilk şokun atlatılmasında önemli katkı sunmuştur. Bunların yanında meslek liselerimiz hızlı antijen kiti üretimine de başlamıştır.

Böylece mesleki eğitim öğrencilerimizin yaparak öğrenme becerileri de geliştirilmektedir.

Diğer taraftan döner sermaye kapsamında elde edilen gelirden öğrencilerimiz de katkıları ölçüsünde asgari ücret kadar pay alabilmektedir. Hedefimiz mesleki eğitimin tüm alanlarında üretim kapasitesini artırarak meslek lisesi öğrencilerimizin eğitim alırken bu ücretten maksimum oranda yararlanmalarını sağlamaktır.

Sayın Başkan,

Değerli Milletvekilleri,

Bu dönem mesleki eğitimde asıl açılımı mesleki eğitim merkezleri ile gerçekleştirmek istiyoruz. Bildiğiniz gibi mesleki eğitim merkezleri Almanya'daki dual mesleki eğitim modeline dayanmakta olup öğrenciler haftada bir gün mesleki eğitim merkezlerinde eğitim alırken diğer günlerin tamamında işletmelerde, gerçek iş ortamlarında uygulamalı eğitim almaktadır. Dört yıllık eğitim boyunca öğrenciler her ay asgari ücretin üçte biri kadar ücret alırken aynı zamanda iş kazaları ve meslek hastalıklarına

karşı da sigortalanmaktadır. Mesleki eğitim merkezi mezunlarının eğitim aldıkları alanlarda istihdam oranı %88 olup oldukça başarılı bir modeldir.

Ülkemizde işgücü piyasasının ihtiyaç duyduğu insan kaynağını yetiştirmek ve genç işsizliği azaltmak için mesleki eğitim merkezlerinin kapasitesini artıracaktır. Bu amaçla ilk adımı sektörlerin yoğun bir şekilde kümelandıkları OSB'lerin tamamında mesleki eğitim merkezi kurmak üzere attık. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile yürüttüğümüz süreç kısa sürede sonuçlandı. Bu adımdan önce sadece 87 OSB'de mesleki eğitim merkezi varken, 164 yeni mesleki eğitim merkezi kurarak tüm OSB'lerde mesleki eğitim merkezi kurmuş olduk. Artık tüm OSB'lerde mesleki eğitim merkezi kurulumunun tamamlandığı müjdesini buradan paylaşmaktan büyük mutluluk duyuyorum. Böylece, OSB'lerin ihtiyaç duydukları insan kaynağını karşılamada büyük bir açığı kapatmış olduk.

Sayın Başkan,

Değerli Milletvekilleri,

Mesleki eğitim merkezlerinin güçlendirilmesinde atılan en önemli adım 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununda TBMM' de görüşülen iki önemli değişikliktir. Birinci değişikliğe göre mesleki eğitim merkezlerinde eğitim gören öğrencilerin her ay aldıkları asgari ücretin üçte biri kadar ücretin tamamı artık devlet tarafından ödenecektir.

İkinci önemli değişiklik ise, üçüncü sınıf sonunda kalfa olan öğrencilerin aldıkları ücrette yapılacaktır. Buna göre kalfalar asgari ücretin üçte biri kadar değil, artık asgari ücretin yarısı kadar ücret alacaklar. Yani, kalfaların alacağı ücrette de önemli bir iyileşme gerçekleştirilmiş olacaktır.

Her iki düzenleme de yasalaşırsa mesleki eğitimde artık yeni bir dönem başlayacak. İş dünyasından duymaya alışık olduğumuz ‘aradığım elemanı bulamıyorum’ şikâyeti de artık tarih olacak. Diğer taraftan gençlerimizin bu alana yönelimleri de artarak ülkemizde genç işsizliği azaltmak için çok önemli bir fırsat doğmuş olacak. Bu düzenleme vesilesi ile Sayın Başkan ve siz değerli milletvekillerine şükranlarımı sunuyorum.

Sayın Başkan,

Değerli Milletvekilleri,

Mesleki eğitim merkezleri ile ilgili son yaptığımız iyileştirme mesleki eğitim merkezi tamamlama programı geliştirmek oldu. Bu programa göre lise ve üstü eğitimden mezun olanlar açtığımız tamamlama programında 6 ya da 8 ay gibi kısa süreli eğitimle mesleki eğitim merkezi mezunu olarak işgücü piyasasına hızla geçebilecek ve istihdam edilebilecekler. Böylece, yeni beceriler elde etmek için uzun süre beklemelerin önüne geçerek beceri transferleri için esnek bir model geliştirdik. 6 aylık eğitim boyunca tüm adaylar asgari ücretin üçte biri kadar ücret alacaklar. Eğitim sonunda başarılı olanlar da eğitimi talep eden sektörler tarafından istihdam edilecekler. Önümüzdeki günlerde bu programı farklı alanlarda açacağız. Böylece işgücü piyasasının ihtiyaç duyduğu insan kaynağını hızla yetiştirebileceğiz.

Sayın Başkan,

Değerli Milletvekilleri,

Yükseköğretimde son yıllarda yaşanan niceliksel büyüme ile başta yükseköğretime erişim olmak üzere birçok alanda önemli ilerlemeler kaydedilmiştir. 2020-2021 eğitim ve öğretim yılı itibarıyla 129 devlet, 74 vakıf üniversitesi, 4 vakıf meslek yüksekokulu ve Millî Savunma Üniversitesi ile birlikte toplam 208 yükseköğretim kurumunda 170 binin üzerinde akademik personel ve 8 milyonun üzerinde öğrenci ile eğitim ve

öğretime devam edilmiştir. Türk yükseköğretimi bu öğrenci sayısıyla Avrupa yükseköğretim alanında en çok öğrenciye hizmet veren bir sistem konumundadır.

Yükseköğretimdeki bu nicel değişimlerin yanı sıra üniversitelerde kalite odaklı yapısal dönüşümler ile ilgili başlatılan tüm çalışmaların etkileri sisteme olumlu bir şekilde yansımaya başlamıştır. Bu kapsamda Yükseköğretimde Misyon Farklılaşması ve İhtisaslaşma, Nitelikli Bilgi ve Nitelikli İnsan Gücü Oluşturmak İçin 100/2000 Doktora Projesi, Hedef Odaklı Uluslararasılaşma, Yükseköğretimde Dijital Dönüşüm Projesi, Açık Bilim ve Açık Erişim Projesi, Geleceğin Meslekleri Projesi, YÖK-Gelecek Projesi, YÖK-Anadolu Projesi, YÖK Sanal Laboratuvar Projesi uygulamaları devam etmektedir.

Sayın Başkan,

Değerli Milletvekilleri,

Yükseköğretim Kalite Kurulu (YÖKAK), Türk yükseköğretiminde kalite güvencesi sistemini yapılandırmak ve güçlendirmek amacıyla kurulmuş, idari-mali özerkliğe ve kamu tüzel kişiliğine haiz bir üst kuruldur. YÖKAK, yükseköğretim kurumlarının sürekli ve kalite odaklı gelişimine, mezunların evrensel yeterliliklere ulaşmasına ve yükseköğretim alanının tüm paydaşlarında kalite güvencesi kültürünün içselleştirilmesine katkı sağlamak misyonuyla faaliyetlerini sürdürmektedir.

Sayın Başkan,

Değerli Milletvekilleri,

Bütçe görüşmelerimiz kapsamında değineceğim son husus Ölçme Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığımızın (ÖSYM) çalışmalarıdır.

2021 yılı içinde ÖSYM bünyesinde bugüne kadar 200 sınav koordinatörlüğü aracılığıyla yaklaşık 8 milyon 600 bin adayın katıldığı 13'ü elektronik sınav olmak üzere 50 sınav gerçekleştirilmiştir.

Bu duygu ve düşüncelerle sözlerime son verirken bir kez daha Bakanlığımız bütçesi ile ilgili olarak görüş beyan eden ve yapıcı eleştirilerde bulunan tüm milletvekillerimize, ayrıca, bütçe sürecinde emeği geçen tüm çalışma arkadaşlarıma teşekkür ediyorum.

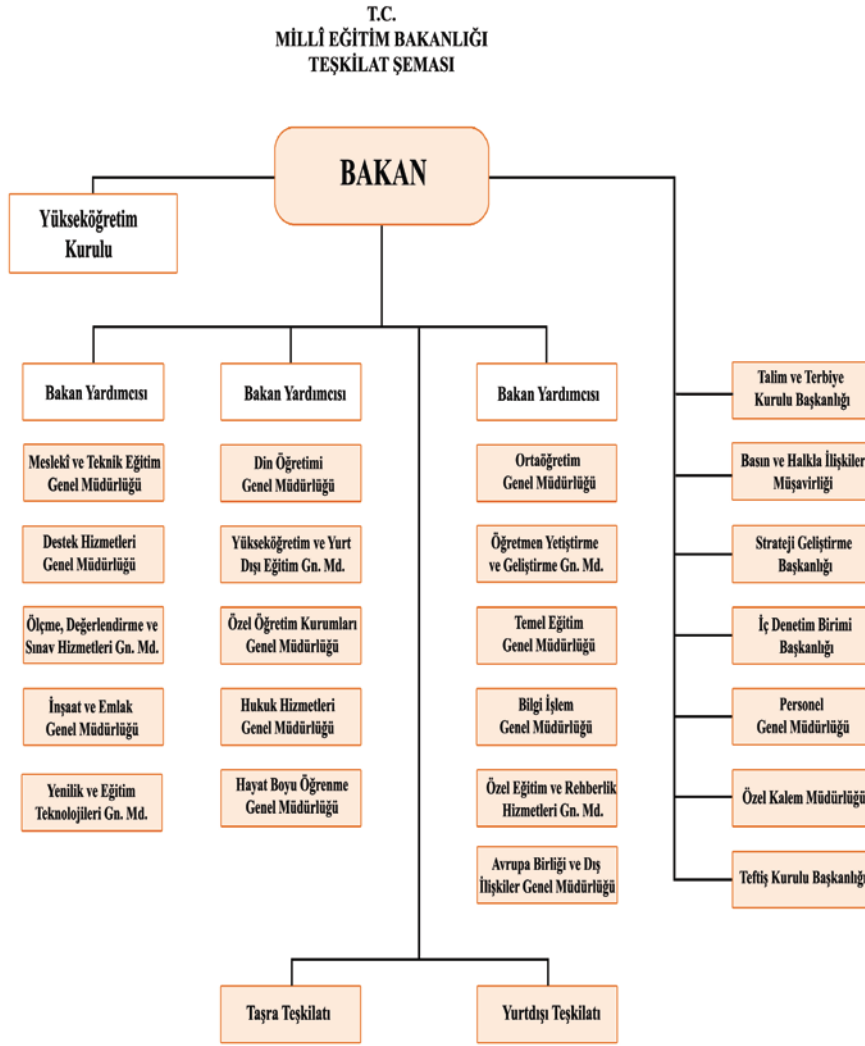
Vereceğiniz destek için bir kez daha şükranlarımı sunuyorum.

Millî Eğitim Bakanlığı 2022 yılı bütçesinin eğitim ailemize, öğretmenlerimize, öğrencilerimize, velilerimize ve ülkemize hayırlı olmasını diliyor, saygılarımı sunuyorum.

Mahmut ÖZER
Millî Eğitim Bakanı

1. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞININ TEŞKİLAT YAPISI

Millî Eğitim Bakanlığı, 1 no'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile merkez teşkilatı, taşra teşkilatı ve yurt dışı teşkilatı olarak yapılandırılmıştır. Bakanlık merkez teşkilatı; Bakanlık Makamı, bakan yardımcılarını ve hizmet birimlerinden oluşmaktadır.

1.1. Yönetim ve Organizasyon

Bakanlığımızın sahip olduğu kurumsal yapı ve kapasitenin etkin bir şekilde kullanılması için planlama, koordinasyon, izleme ve değerlendirme çalışmaları sürdürülmektedir.

Bakanlık görev alanına giren konularla ilgili bilgi, süreç, veri ve istatistikleri bütünsel bir yaklaşımla ele alan coğrafi bilgi sistemi ile entegre bir yönetim bilgi sistemi kurulumu çalışmaları tamamlanmıştır.

Vatandaşların hizmetlere doğru yerden eksiksiz belgelerle başvurmasının sağlanması, ortak hizmetlerin tüm birimlerde aynı şekilde sunulmasının sağlanması, gereksiz yazışmaların kaldırılması, başvurularda istenen belgelerin azaltılması, vatandaşlara başvurularının sonuçlanma süresinin bildirilmesi amacıyla hizmetler e-Devlet ortamına aktarılmaktadır.

Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatı hizmet standartları, Strateji Geliştirme Başkanlığı koordinesinde tamamlanarak Bakanlığımız internet sayfasında yayımlanmış ve görünürlüğü sağlanmıştır.

Kurumların ve/veya birimlerin hiyerarşik yapılarında meydana gelen değişikliklere uygun olarak yazışma kodlarındaki değişimi önlemek ve veri bütünlüğünü sağlamak amacıyla idari birim kimlik kodu uygulamasına geçilmiştir. Bu kapsamda Bakanlığımız tarafından 74.460 idari birim kimlik kodu üretilmiştir.

5018 sayılı Kanun gereğince idare tarafından hazırlanan ve geliştirilen iç kontrol sisteminin yeterliliği ve etkinliğine güvence vermek üzere, söz konusu yasa ve yönetmelikte öngörülen sistem denetimi, mali denetim, uygunluk denetimi, performans denetimi ve bilgi teknolojileri denetim görevleri İç Denetim Birimi Başkanlığının yetki ve sorumluluğunda yürütülmektedir.

Eğitim hizmetlerinin vatandaşlarımıza; etkili, kaliteli, hızlı, ekonomik ve hesap verebilir nitelikte sunulması çağdaş yönetim anlayışının bir gereğidir. Temel insan haklarından biri olan eğitim hakkının vatandaşların memnuniyetini ve yararını esas alan bir yaklaşımla kullanılması bizim için vazgeçilmez bir öneme sahiptir.

Örgütlerin yaşaması ve gelişmesi için temel koşul, kaynakların etkin, verimli ve yararlı bir şekilde kullanılmasıdır. Bu kaynakların öğretimin kalitesine etki eden yönlerinin eleştirel bir yaklaşımla analiz edilmesi, değerlendirilmesi ve geliştirilmesi denetimle mümkün olmakta ve bu durum denetim faaliyetlerinin eğitim sistemi üzerindeki önemini artırmaktadır.

Bilgi toplumunda meydana gelen hızlı değişimler, eğitim sistemlerinin kendilerini sürekli olarak yenilemelerini zorunlu kılmaktadır. Bu çerçevede, Bakanlığımızın denetimi altında yürütölen eğitim faaliyetlerinin; Anayasa, yasalar, kalkınma planları ve yıllık programlarda belirlenen temel ilkeler doğrultusunda sürdürölmesi ve Bakanlığımızın önemli bir fonksiyonu olan denetim sistemiyle; eğitim hizmetlerindeki olası hataların giderilmesi, eksikliklerin tamamlanması ve hizmet sunumunda arzu edilen kalite düzeyinin yakalanması hedeflerimiz arasında yer almaktadır.

Bu amaçla, denetim sisteminin etkinliğinin artırılması ve standart bir yapının oluşturulabilmesi amacıyla okul ve kurum türleri bazında denetim rehberleri hazırlanmıştır. Hazırlanan denetim rehberleri, mevzuat değişiklikleri ile paydaşlardan gelen görüş ve öneriler doğrultusunda sürekli olarak güncellenmektedir.

Yol gösterici ve önleyici rehberlik anlayışı ön plana çıkarılarak düzeltme, iyileştirme ve geliştirmeyi esas alan bir anlayış ile yapılan planlama doğrultusunda okul/kurumlarda rehberlik ve denetim hizmetleri ile izleme faaliyetleri etkin bir şekilde yürütölmektedir.

Kurumsal rehberlik ve denetimlerde; okul ve kurumun temel süreçleri olan “eğitim-öğretim ortamları, öğretim materyallerinin yeterliliği, eğitim, öğretim, rehberlik ve sosyal etkinlikler, hazırlık, uygulama, ölçme değerlendirme ve geliştirme çalışmaları ile çevre ilişkileri” değerlendirilmekte, hazırlanan raporlar ile okul ve kurumda sunulan hizmetlerin iyileştirilmesine katkı sağlanmaktadır.

Kamu hizmetlerinin gereği gibi yürütülmesini sağlamak için Bakanlık teşkilatı ve personeli ile ilgili inceleme, soruşturma, ön inceleme ve suç duyurularına ilişkin iş ve işlemler, disiplin hukuku genel ilkeleri çerçevesinde yürütölmekte, mevzuata aykırı fiil ve hallerle ilgili idarece gerekli tedbirlerin alınmasına yönelik önerilerde bulunmaktadır.

Bakanlık hizmetlerinin yararlanıcılara daha hızlı ve etkili şekilde sunulması için güncel teknolojik araçlar etkin bir biçimde kullanılmaktadır. Bu kapsamda, modöler bir yapıda kurgulanmış olan Millî Eğitim Bakanlığı Bilgi İşlem Sistemi (MEBBİS) ile kurumsal ve bireysel iş ve işlemlerin büyük bölümü yürütölmektedir. Böylece hizmetlerin hızlı, kolay erişilebilir, memnuniyeti esas alan ve düşük maliyetli bir şekilde yerine getirilmesi ile hizmetlerin sunumunda başvuruların alınması, sonuçlandırılması, izlenmesi ve değerlendirilmesi süreçlerinin azami düzeyde dijital ortamda gerçekteştirilmesi sağlanmıştır.

Bu çerçevede, ‘e-Soruşturma, e-Denetim, e-İzleme ve e-Koordinasyon’ alt modöllerinden oluşan ‘e-Teftiş’ modölü geliştirilmiş; bu modöle ile bireysel, kurumsal ve politika geliştirmeye katkı sağlayacak nitelikte veri/rapor üretilebilmektedir.

Kurumsal rehberlik ile teftiş sisteminin, okul geliştirme amaçlı rehberlik boyutunu öne çıkaracak şekilde yeniden yapılandırılması kapsamında; okul ve kurumların amaçlarına uygun olarak faaliyetlerini daha etkili, ekonomik ve verimli olarak sürdürebilmeleri ve her birinin kendi koşulları içerisinde bir bütün olarak değerlendirilmelerine olanak sağlamak üzere 1

Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde değişiklik yapılarak il milli eğitim müdürlüklerinde, her derece ve türdeki örgün ve yaygın eğitim kurumlarının rehberlik, işbaşında yetiştirme, denetim, değerlendirme, inceleme, araştırma ve soruşturma hizmetlerini yürütmek üzere eğitim müfettişi ve eğitim müfettiş yardımcısı istihdam edilmesine imkân sağlanmıştır. Bu kapsamda, eğitim müfettiş yardımcısı seçme ve atama süreci başlatılacaktır. Böylece, okullarımızın gelişimini sağlamak amacıyla kurumsal rehberlik ve teftiş hizmetlerinin yapılandırılmasıyla birlikte, yol gösterici ve önleyici rehberlik anlayışı ön plana çıkarılarak düzeltme, iyileştirme ve geliştirmeyi esas alan bir anlayışla, okullarda rehberlik ve denetim faaliyetlerinin yürütülmesine katkı sağlanacaktır.

1.2. İnsan Kaynağı

Kurumlarda insan kaynaklarını, örgütün amaçları doğrultusunda en verimli şekilde kullanmak, insan kaynağının iç ve dış gelişmelere uygun olarak etkin bir şekilde planlanmasını, geliştirilmesini ve değerlendirilmesini gerektirmektedir.

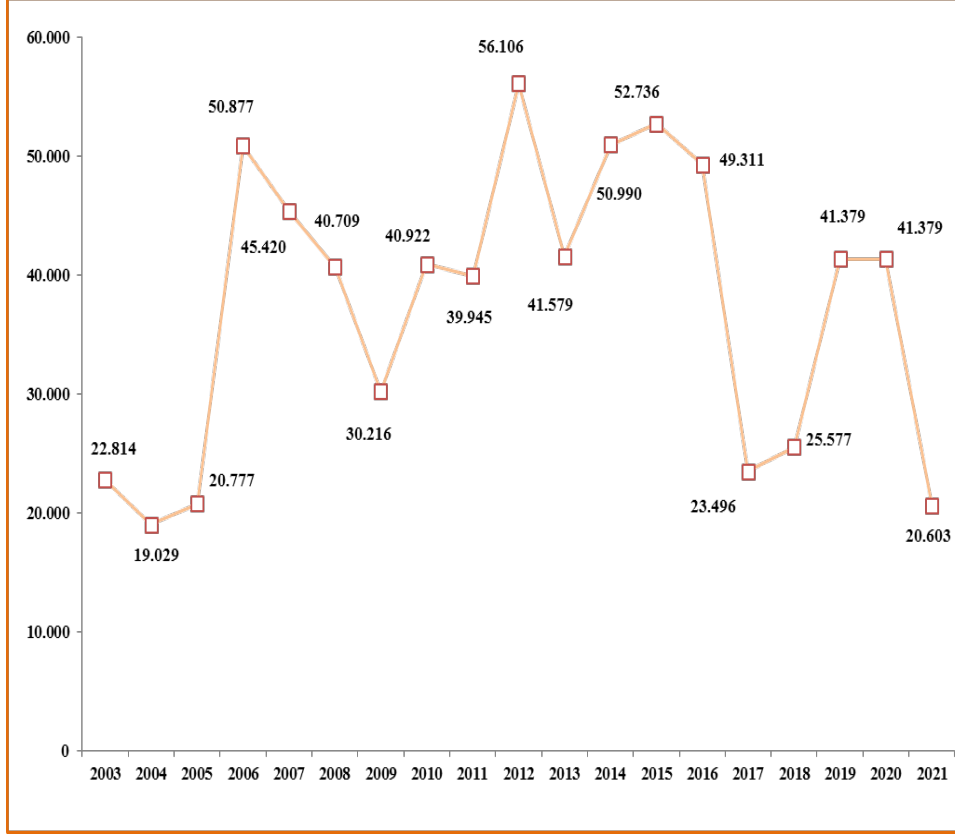
1.2.1. Millî Eğitim Bakanlığı İnsan Kaynağı

Kurumsal amaçlara ulaşmak amacıyla kurumun yapı ve stratejisiyle tutarlı iş gücünün bulunması, seçilmesi, eğitilmesi ve değerlendirilmesine yönelik etkinlikler bütünü olarak tanımlanan insan kaynakları yönetimi Bakanlığımızın önemle üzerinde durduğu temel süreçlerden biridir.

1.2.1.1. Öğretmen İstihdamı

Bakanlığımıza bağlı resmî eğitim kurumlarında 114.001 sözleşmeli statüde olmak üzere toplam 978.709 öğretmen görev yapmaktadır. 2003 ile 2021 yılları arasında 713.625 öğretmen ataması gerçekleştirilmiştir.

Grafik 1. Yıllar İtibarıyla Atanan Öğretmen Sayısı (2003-2021)

Not: Kasım 2021 tarihi itibarıyla

Tablo 1. Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Sınıfı Personel Sayıları (2021)

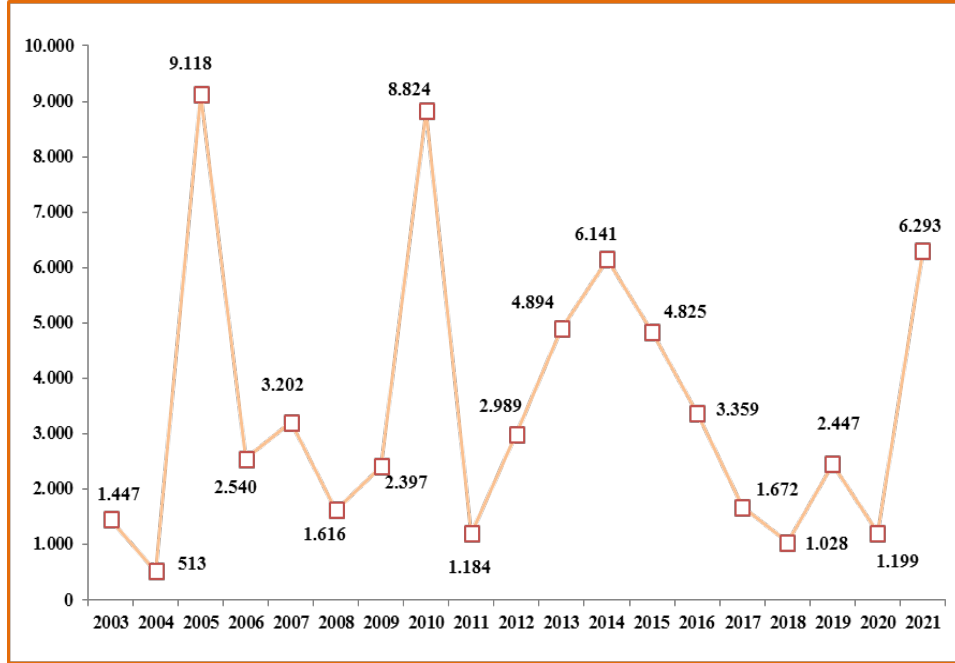
Eğitim ve Öğretim Hizmetleri	
Eğitim Kurumu Yöneticisi	90.172
Kadrolu Öğretmen (657 4/A)	774.536
Sözleşmeli Öğretmen	114.001
Toplam Personel Sayısı	978.709

Not: Kasım 2021 tarihi itibarıyla

1.2.1.2. Öğretmen Dışındaki Personel İstihdamı

Öğretmen dışındaki hizmet sınıflarında görev yapan personel sayısı 79.451 olup 2021 yılında istihdamı gerçekleştirilen personel sayısı 6.293'tür. Bu atamaların 4.924'ü fizyoterapist, aşçı yardımcısı ve aşçı unvanlarında olmak üzere sözleşmeli statüde gerçekleştirilmiştir.

Grafik 2. Öğretmen Dışındaki Merkez ve Taşra Teşkilatında İstihdam Edilen Personel Sayısı (2003-2021)

Not: Kasım 2021 tarihi itibarıyla

Bilim ve teknolojiadaki gelişmeler her meslekte yeni bilgi ve teknolojileri öğrenmeyi ve çalışanların bu konularda yetiştirilmesini zorunlu kılmaktadır. Bilgi toplumunda kurumlar; çalışanlarında karmaşık kurum içi ve dışı ilişkileri kavrayabilme yeterliliği, etkili takım çalışmasına uyum yeteneği gibi çok yönlü becerilere sahip olma özelliği aramaktadır. Bunun gerçekleştirilmesinde ise okul ve taşra yöneticileri ile ilgili görev bazı yeterliliklerin tespit edilmesi, bu tespitler doğrultusunda ihtiyaçların

belirlenmesi ve ihtiyaçlara uygun eğitimlerin verilmesi önemli bir rol oynamaktadır.

2013-2021 yıllarına ait öğretmen dışındaki unvanlarda görev yapan personele düzenlenen hizmetiçi eğitim faaliyetlerine ilişkin bilgiler Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2. Öğretmen Dışındaki Unvanlarda Görev Yapan Personele Yönelik Düzenlenen Hizmetiçi Eğitim Faaliyetleri (2013-2021)

Yıllar	Merkezi Faaliyetler		Mahalli Faaliyetler		Faaliyet Sayısı Toplamı	Katılımcı Sayısı Toplamı
	Faaliyet Sayısı	Katılımcı Sayısı	Faaliyet Sayısı	Katılımcı Sayısı		
2013	187	11.201	1.077	45.235	1.264	56.436
2014	124	20.240	704	33.402	828	53.642
2015	249	30.017	11.022	119.963	11.271	149.980
2016	194	19.242	6.184	119.793	6.378	139.035
2017	139	17.216	5.316	125.219	5.455	142.435
2018	134	16.035	6.507	185.630	6.641	201.665
2019	95	8.333	5.032	162.705	5.127	171.038
2020	20	1.235	1.539	36.761	1.559	37.996
2021	18	481	12.739	129.917	12.757	130.398
Toplam	1.160	124.000	50.120	958.625	51.280	1.082.625

Not: Eylül 2021 tarihi itibarıyla

1.2.2. Yükseköğretimde İnsan Kaynağı

Genç kuşaklara çağın gerektirdiği donanımı kazandırıp yeteneklerini keşfettirip kendilerini geliştirme imkânı sağlayarak onları geleceğe hazırlayan üniversiteler, çağdaş dünyanın vazgeçilmez kurumlarından. Artan önemlerine bağlı olarak üniversitelerin, her yaştan ve kesimden bilgi talep eden insanlara hizmet verebilecek kurumlara dönüşüm süreci hızla devam etmektedir.

Tablo 3. Yükseköğretim Verileri (2021)

Tür	Devlet	Vakıf	Vakıf MYO	Toplam
Üniversite	129	74	4	207
Fakülte	1.480	489		1.969
Yüksekokul	287	96		383
Meslek Yüksek Okulu	916	110	4	1.030
Enstitü	433	157		590
Araştırma Uygulama Merkezi	3.245	829	5	4.079
Bölüm	15.652	3.481	73	19.206
Anabilim Dalı	30.341	3.751		34.092
Bilim Dalı	6.900	609		7.509
Önlisans/Lisans Programı	15.771	3.702	110	19.583
Yüksek Lisans Programı	12.376	3.063		15.439
Doktora Programı	10.587	640		11.227
Sanatta Yeterlilik Programı	128	16		144

Not: Kasım 2021 tarihli <https://istatistik.yok.gov.tr/> adresinden alınan verilerdir. Millî Savunma Üniversitesi ile birlikte toplam 208 yükseköğretim kurumu bulunmaktadır.

Üniversitelerimizde görev yapan akademik personel sayısında yıllara göre büyük artış sağlanmıştır. 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında toplam öğretim elemanı sayısı 76.090 iken 2020-2021 eğitim ve öğretim yılında bu sayı 179.685'e ulaşmıştır.

Tablo 4. Yükseköğretim Akademik Personel Sayısı (2020-2021)

Akademik Görevler	Devlet	Vakıf	Vakıf MYO	Toplam
Profesör	25.743	4.813	6	30.562
Doçent	15.645	2.133		17.778
Doktor Öğretim Üyesi	32.559	8.925	24	41.508
Öğretim Görevlisi	31.138	6.921	230	38.289
Araştırma Görevlisi	46.706	4.842	0	51.548
Toplam	151.791	27.634	260	179.685

Not: <https://istatistik.yok.gov.tr/> adresinden alınmıştır.

Tablo 5. Öğretim Elemanlarının Akademik Unvanlara Göre Dağılımı (2002-2003/2020-2021)

Öğretim Elemanları	Eğitim Öğretim Yılı		Artış Oranı %
	2002-2003	2020-2021	
Profesör	10.187	30.562	200,01
Doçent	5.401	17.778	229,16
Doktor Öğretim Görevlisi	12.621	41.508	228,88
Öğretim Görevlisi	12.371	38.289	209,51
Okutman	5.691	0	
Uzman, Çevirici, EÖPL, Diğer	2.393	0	
Araştırma Görevlisi	27.426	51.548	87,95
TOPLAM	76.090	179.685	136,15

Not: <https://istatistik.yok.gov.tr/> adresinden alınmıştır.

Uluslararası bilim, teknik ve sanat birikiminden daha fazla yararlanarak ülkemizin gelişimine ivme kazandırabilecek ve ülkemizi ihtiyaç duyulan alanlarda daha ileriye taşıyabilecek nitelikli insan gücünü yetiştirmek amacıyla yürütülen hareketlilik programları kapsamında yurt dışına daha fazla öğrenci gönderilmesi amaçlanmaktadır.

Bu amaçla, Bakanlığımız tarafından yükseköğretim kurumlarının öğretim elemanı ve kamu kurumlarının yetişmiş insan kaynağı ihtiyacını karşılamak üzere, 1416 sayılı Ecnebi Memleketlere Gönderilecek Talebe Hakkında Kanun uyarınca yurt dışına öğrenci gönderilmektedir.

Türkiye’de hizmetine ihtiyaç duyulan bilim ve teknoloji transferinin gerçekleştirilmesi amacıyla yönelik olarak özellikle yükseköğretim kurumlarının öğretim elemanı ihtiyacını karşılamak üzere, Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren yurt dışı eğitim bursu verilmiştir. 1416 sayılı Kanun kapsamında verilen burs ile başlangıçta yılda 120 öğrenciye burs verilirken, 1929 yılından 2005 yılına kadar 9.689 öğrenci yurt dışı burslardan yararlanmaya hak kazanmıştır. Bugüne kadar bu burslardan yararlanan öğrenci sayısı 27 bin 842’dir. Bu öğrencilerin 18 bin 153’ü 2002-2020 yılları arasında hükümetlerimiz döneminde bursiyer olarak yurt dışına gönderilmiştir. 2021 yılında ise yükseköğretim kurumları adına 200, diğer kamu kurum ve kuruluşları adına 158 olmak üzere toplam 358 kontenjan ilan edilmiştir.

Bakanlığımız yurt dışı bursiyerlerimizin şartlarında sürekli iyileştirmeler yapmakta, yaptığı düzenlemelerle öğrencilerimizin imkânlarını artırarak söz konusu bursu daha cazip hâle getirmektedir.

2014 yılında 1416 sayılı Kanun’da yapılan değişiklikle mecburi hizmet karşılığı yurt dışına gönderilenlerin öğrenimlerini başarıyla tamamladıktan sonra mecburi hizmet yükümlülüklerini ifa etmek üzere, adlarına gönderildikleri kurumların ilgili kadrolarına atanacakları hükmü getirilmiştir. Bununla birlikte devlet memuru olup burstan yararlanmak

isteyen adaylar için öngörölmüş olan istifa şartı ortadan kaldırılmıştır. Ayrıca yurt dışında lisansüstü eğitim amacıyla geçirilen sürelerin tamamının memuriyette geçirilmiş sayılarak, bu sürelerin her yılının bir kademe ilerlemesine ve her üç yılının bir derece yükselmesine esas olacak şekilde değerlendirileceği hükmü ilgili Kanun'a eklenmiştir.

2016 yılında 1416 sayılı Kanun'da yapılan değişlikle, yurt dışında öğrenim gören öğrencilerin bakmakla yükümlü oldukları eş ve çocuklarının tedavi giderlerinin karşılanması hükmü, devlet memuru olup burstan yararlanmak isteyen adaylar için aylıksız izin hakkı, ruh ve beden sağlığından dolayı öğrenime devam etme imkânı bulunmayan öğrencilerden tahsil masraflarının istenmemesi ve bu öğrencilerin mecburi hizmet ile yükümlü tutulmamaları da ilgili Kanun'a eklenmiştir.

Benzer şekilde 2021 yılında 1416 sayılı Kanun'da yapılan düzenleme ile yükseköğretim kurumları adına yurt dışına gönderilenlerin öğrenimlerini izlemek ve değerlendirmek üzere adına öğrenim gördükleri yükseköğretim kurumu tarafından danışman atanacağı ve yükseköğretim kurumları adına yurt dışına gönderilenlerden doktora öğrenimlerini başarıyla tamamlayanların, mecburi hizmet yükümlülüklerini ifa etmek üzere adına öğrenim gördükleri yükseköğretim kurumunun atama kriterlerini karşılamaları şartıyla doktor öğretim üyesi kadrolarına, atama kriterlerini sağlamamaları halinde ise öğretim görevlisi kadrolarına atanmalarının yapılacağı hükmü getirilmiştir. Ayrıca taahhüdünü herhangi bir nedenle ihlal eden öğrenciler için faiz borcunun hesaplanmasında artık öğrencilerin taahhüdünü ihlal ettiği tarihin faiz başlangıç tarihi olarak esas alınacağı ve faiz borcunun hesaplanmasına ilişkin hükmün, halen öğrenimlerine devam eden öğrenciler hakkında da uygulanacağı ilgili Kanun'a eklenmiştir.

2013 yılından itibaren, dönüşlerinde Bakanlığımız merkez teşkilatında millî eğitim uzmanı olarak çalıştırılmak üzere Bakanlığımız adına yurt dışına burslu öğrenci gönderilmeye başlanmıştır. Bu kapsamda; zihinsel engelliler eğitimi, özel yetenekliler eğitimi, eğitim sosyolojisi, eğitimde ölçme ve

değerlendirme, eğitim teknolojileri, yabancı dil eğitimi gibi alanlarda yurt dışı lisansüstü bursu sağlanmıştır.

1416 sayılı Kanun kapsamındaki burslarda son 10 yılda ülkesine göre değişen miktarlarda %20 ile %70 oranında zam yapılmıştır. Bakanlığımız 2022 yılı bütçesinde yurt dışı burslar için 914.000.000 TL ödenek öngörülmüştür. Yurt dışında lisans ve lisansüstü öğrenim gören bursiyerlere ödenen aylık burs miktarı ülkelere göre değişmekte olup Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6. Ülkelere Göre Lisans ve Lisansüstü Öğrenim Gören Bursiyerlere Ödenen Burs Miktarları (2021)

Ülkeler	Aylık Burs Miktarı	
	Lisans Öğrenimi	Lisansüstü Öğrenim
Almanya	1.330 €	1.490 €
Amerika Birleşik Devletleri	1620 \$	1780 \$
Arjantin	1150 \$	1220 \$
Avustralya	1820 \$A	1980 \$A
Avusturya	1.240 €	1.380 €
Azerbaycan	1150 \$	1220 \$
Belçika	1110	1180
Bosna-Hersek	810 €	900 €
Brezilya	1150 \$	1220 \$
Bulgaristan	810 €	900 €
Çek Cumhuriyeti	810 €	900 €
Çin	1150 \$	1220 \$
Endonezya	1150 \$	1220 \$
Fas	1.030 €	1.150 €
Finlandiya	1.100 €	1.160 €
Fransa	1.380 €	1.590 €
Güney Afrika	900 \$	1000 \$
Güney Kore	1280 \$	1350 \$
Gürcistan	900 \$	1000 \$
Hırvatistan	860 €	950 €
Hindistan	1210 \$	1340 \$
Hollanda	1.330 €	1.490 €
İngiltere (Birleşik Krallık)	1080 £	1200 £

Tablo 6. Ülkelere Göre Lisans ve Lisansüstü Öğrenim Gören Bursiyerlere Ödenen Burs Miktarları (2021) (devamı)

Ülkeler	Aylık Burs Miktarı	
	Lisans Öğrenimi	Lisansüstü Öğrenim
İran	1.120 €	1.250 €
İrlanda	1.520 €	1.680 €
İspanya	1.030 €	1.150 €
İsrail	1.320 €	1.400 €
İsveç	7460 SEK	8340 SEK
İsviçre	2760 CHF	3040 CHF
İtalya	1.030 €	1.150 €
Japonya	187000 JPY	230000 JPY
Kanada	1730 C\$	1870 C\$
Katar	1750 \$	2750 \$
Kırgızistan	770 \$	850\$
Kolombiya	1000 \$	1100 \$
Lübnan	1150 \$	1220 \$
Macaristan	1.030 €	1.150 €
Malezya	1150 \$	1220 \$
Moğolistan	900 \$	1000 \$
Polonya	810 €	900 €
Portekiz	1.030 €	1.150 €
Rusya Federasyonu	1390 \$	1530 \$
Sırbistan	810 €	900 €
Tunus	1.030 €	1.150 €
Ürdün	1270 \$	1340 \$
Yunanistan	810 €	900 €

2021 YLSY kapsamında ÖSYM'nin lisans programları tablosundaki 1.123 lisans alanı taranmış ve ilan edilen burs kontenjanlarına 503 farklı lisans alanından mezun olan öğrencilerin başvurabilmesi sağlanmıştır. 2021 Yılı YLSY süreci devam etmekte olup 13 farklı kamu kurumu ve Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı aracılığı ile 22 farklı üniversiteden gelen talepler doğrultusunda toplam 358 kontenjan ilan edilmiştir. Burslar başlıca enerji, sağlık, mühendislik, bilgisayar, yazılım, nükleer ve savunma sistemleri, hukuk, eğitim bilimleri, iktisadi ve idari bilimler alanlarına tahsis edilmiştir. Şu an 50 farklı ülkede 4.400 öğrencimiz eğitim görmektedir. Bursiyerlerin ülkelere ve öğrenim aşamalarına göre dağılımı Tablo 7'de gösterilmiştir.

Tablo 7. Bursiyerlerin Ükelere ve Öğrenim Aşamalarına Göre Dağılımı

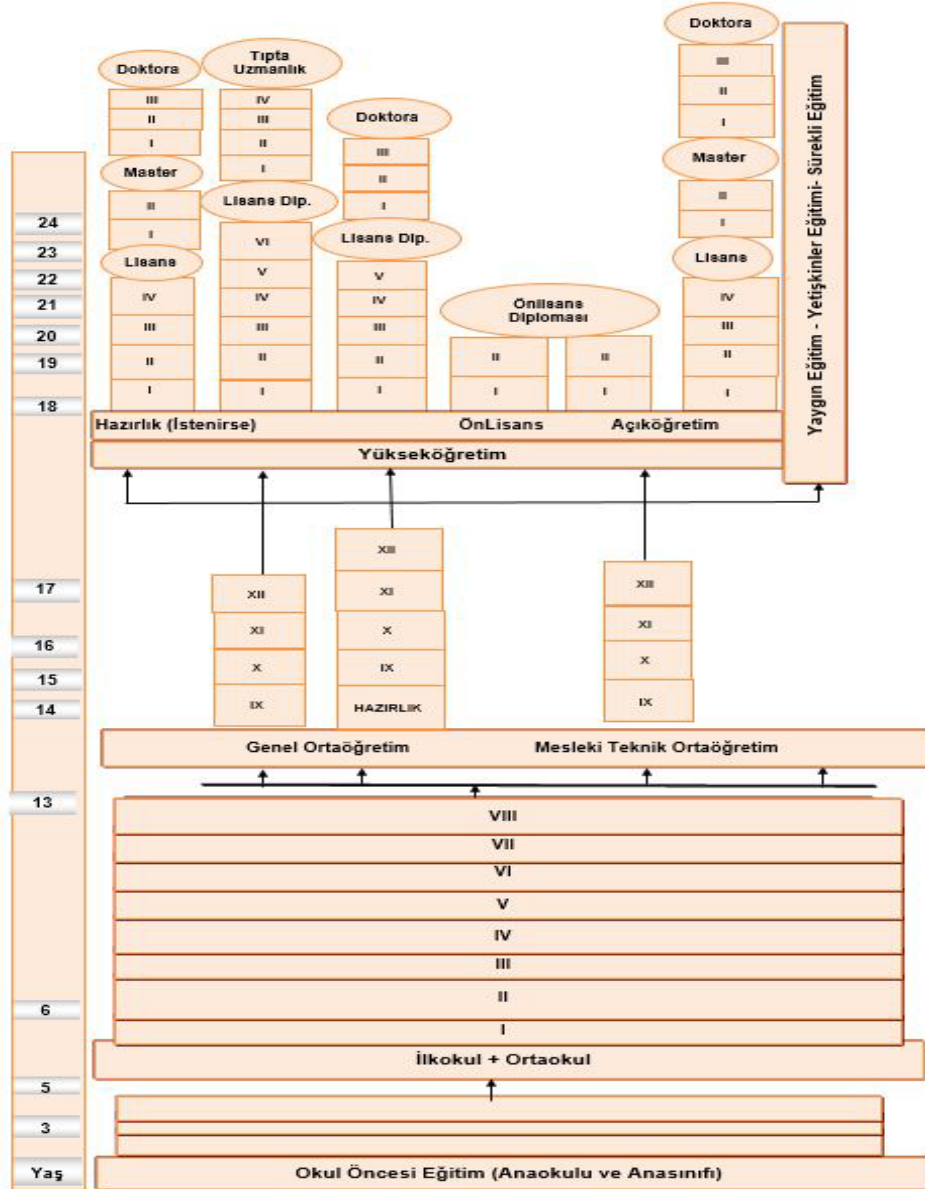
Bursiyerlerin Ükelere ve Öğrenim Aşamalarına Göre Dağılımı								
S.No	Satır Etiketleri	Kabul Alma / Bekleme Süreci	Yurt İçi Dil Eğitimi	Yurt Dışı Dil Eğitimi	Yüksek Lisans	Doktora	Post Doktora	Genel Toplam
	Kabul Alma / Bekleme Süreci	235						235
	Türkiye		945					945
1	A.B.D.			29	250	400	18	697
2	Almanya			10	70	146	1	227
3	Arjantin					4		4
4	Avustralya			2	18	7		27
5	Avusturya				2	1		3
6	Azerbaycan					6		6
7	Belçika				1	6		7
8	Birleşik Krallık				548	1.004	9	1.561
9	Bosna-Hersek				1	2		3
10	Brezilya					1		1
11	Bulgaristan					1		1
12	Çek Cumhuriyeti					2		2
13	Çin				13	19		32
14	Danimarka					2		2
15	Endonezya				1	1		2
16	Fas				3	5		8
17	Finlandiya				2	2		4
18	Fransa			12	30	9		51
19	Güney Afrika				5	4		9
20	Güney Kore				23	8		31
21	Gürcistan				1			1
22	Hrvatistan					1		1

Tablo 7. Bursiyerlerin Ülkelere ve Öğrenim Aşamalarına Göre Dağılımı (devam)

Bursiyerlerin Ülkelere ve Öğrenim Aşamalarına Göre Dağılımı								
S.No	Satır Etiketleri	Kabul Alma / Bekleme Süreci	Yurt İçi Dil Eğitimi	Yurt Dışı Dil Eğitimi	Yüksek Lisans	Doktora	Post Doktora	Genel Toplam
23	Hindistan				2	4		6
24	Hollanda				56	60	1	117
25	İran				2	4		6
26	İrlanda				2	4		6
27	İspanya				6	5		11
28	İsrail				2			2
29	İsveç				7	2		9
30	İsviçre				4	17		21
31	İtalya				28	5		33
32	Japonya			9	8	15		32
33	Kanada			3	50	14	1	68
34	Katar				6			6
35	Kırgızistan				2	1		3
36	Kolombiya					1		1
37	Lübnan				4	6		10
38	Macaristan					2		2
39	Malezya				10	17		27
40	Meksika					1		1
41	Moğolistan					1		1
42	Norveç				1		1	2
43	Peru				1			1
44	Polonya					1		1
45	Portekiz					1		1
46	Rusya Federasyonu			20	29	30		79
47	Sırbistan				2	1		3
48	Tunus				3	3		6
49	Ürdün			10	27	45		82
50	Yunanistan				2	1		3
	Genel Toplam	235	945	95	1222	1872	31	4400

2. EĞİTİM VE ÖĞRETİM SİSTEMİNİN YAPISI

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu ile belirlenmiş olan Türk Millî Eğitim Sistemi, “Örgün Eğitim” ve “Yaygın Eğitim” olmak üzere iki ana bölümden oluşmaktadır.

2.1. Örgün Eğitim

Örgün eğitim; belirli yaş grubundaki ve aynı seviyedeki bireylere, amaca göre hazırlanmış programlarla, okul çatısı altında düzenli olarak yapılan eğitimidir.

Örgün eğitim; resmî ve özel olarak okul öncesi, ilkokul, ortaokul, ortaöğretim ve yükseköğretim kurumlarında verilen eğitimi kapsar.

2.1.1. Okul Öncesi Eğitim

Bireyin gelişiminin en kritik dönemi olarak kabul edilen okul öncesi eğitim hizmetleri ülkemizde resmî, özel anaokulları, anasınıfları ve uygulama sınıflarında yürütülmektedir. İsteğe bağlı bir eğitim kademesi olmasına rağmen resmî okullarda okul öncesi eğitim ücretsizdir.

Okul öncesi eğitime erişimi artırmak için gezici öğretmen sınıfı, gezici sınıf, taşıma merkezi ana sınıfı, yaz eğitimi gibi Bakanlığımızca çeşitli modeller geliştirilmiş ve ilgili mevzuatımızda düzenleme yapılmıştır. Okul öncesi eğitim kurumu bulunmayan, yeteri kadar çocuk olmadığı için eğitim kurumu açılmayan, nüfusu az ve dağınık kırsal yerleşim yerlerinde yaz aylarını da kapsayacak şekilde esnek zamanlı, toplum temelli, ücretsiz eğitim veren taşıma merkezi ana sınıfı ve gezici öğretmen sınıfı uygulaması tasarlanmış ve pilot uygulaması yapılmıştır.

Okul öncesi eğitimin yaygınlaşması ve kurumsallaşması yönünde yapılan çalışmalar ile 2020-2021 eğitim ve öğretim yılı itibarıyla 5 yaş grubunda net okullaşma oranı %56,89 olmuştur. 4-5 yaş grubunda ise net okullaşma oranı %36,79'dur.

2020-2021 eğitim ve öğretim yılında resmî 2.894 anaokulunda 24.480 öğretmen ve 305.346 öğrenci; bünyesinde anasınıfı bulunan 19.226 okulda 39.306 öğretmen ve 673.313 öğrenci ile eğitim ve öğretim yapılmıştır.

Hedefimiz her çocuğun zorunlu eğitime başlamadan önce en az bir yıl okul öncesi eğitimi almasıdır.

2020-2021 eğitim ve öğretim yılında resmî ve özel 10.552 kurumda toplam 1.225.981 çocuk okul öncesi eğitim almıştır.

Okul öncesi eğitimde fiziki kapasitenin artırılması için tip projeler çeşitlendirilmiş ve yaygınlaştırılmaya başlanmıştır. Mevcut fiziki mekânların tam kapasite kullanılması sağlanmış ve çeşitli projeler ile anaokulu ve ana sınıfı yapımına hız verilmiştir. Çeşitli nedenlerle kurum temelli modellere erişimde güçlük çeken çocuklar için alternatif hizmet sunum modelleri geliştirilmiştir. Özellikle öğrencinin değil öğretmenin taşınmasını temel alan gezici öğretmen modelinin pilot uygulaması tamamlanmış olup Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliğine eklenmiştir. Velilerin çocuklarının tüm gün okulda kalması taleplerini karşılamak için çocuk kulüpleri uygulamaları yaygınlaştırılmıştır. Bir sonraki yıl ilkokula başlayacak ve hiç okul öncesi eğitim almamış çocuklar için yaz eğitim uygulaması yüz yüze olacak şekilde gerçekleştirilmiştir. Ayrıca 2020-2021 yılı yaz dönemi ile sınırlı olmak üzere yaz eğitimi uygulamasından daha önce okul öncesi eğitim almış çocuklar da faydalandırılmıştır.

Okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlere yönelik olarak “MEB Öğretmenler İçin Etkinlik Kitabı” ve bu kurumlara devam eden çocuklara yönelik olarak da “El Ele Okul Öncesi Eğitime 1-2-3” eğitim materyalleri öğretmen ve öğrencilere ücretsiz dağıtılmıştır.

Ayrıca 2020 yılı içinde COVID-19 salgını sürecinde okul öncesi eğitim kurumlarının ve okul öncesi çocuklarının gelişiminin desteklenmesi amacıyla yeni içerikler geliştirilmiştir. Bu kapsamda salgın sürecinde dikkat edilmesi gereken hususlar ile fiziksel egzersiz temalı posterler resmî okul öncesi eğitim kurumlarına gönderilmiştir. Bunun yanında evde bulunan materyaller ile yapılabilecek etkinliklerin yer aldığı “Bir Şeyden

Çok Şey” kitapçığı ile çocukların düşünme, hayal etme, merak, yaratıcılık, problem çözme becerilerini geliştirmeye yönelik hazırlanan “İlk Arkadaşım” kitabı ve boya setinden oluşan materyaller özellikle okula erişimi zor olan kırsal yerleşim yerlerinde yaşayan ailelere dağıtılmıştır. Söz konusu materyaller Bakanlığımız web sayfası aracılığıyla herkesin kullanımına açılmıştır.

Bakanlığımız dışında okul öncesi eğitim veren kurumlara eğitim liderliği yapılmış, program geliştirme çalışmalarına destek olunmuştur. Bu kurumlara ait verilerin tek çatı altında toplanarak düzenli olarak izlenmesi sağlanmıştır.

On Birinci Kalkınma Planında yer alan “Fırsat eşitliği temelinde, tüm kademelerde eğitime erişim sağlanacaktır.” Politikası ve 2022 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programında yer alan “Erken çocukluk eğitiminde 5 yaş zorunlu eğitim kapsamına alınacak, esnek zamanlı ve alternatif erken çocukluk eğitim modelleri oluşturulacak; bu amaçla ihtiyaç duyulan ilave derslikler yapılacaktır.” tedbir maddesi doğrultusunda 2021-2022 eğitim ve öğretim yılında okul öncesi derslik yapımı, “Benim Oyun Sandığı” seti dağıtımı ve okul öncesi eğitim kurumlarının desteklenmesi çalışmaları planlanmaktadır.

2.1.2. İlköğretim

Anayasamız başta olmak üzere diğer kanunlarda da belirtildiği üzere; ilköğretim, öğrenim çağında bulunan kız ve erkek çocuklar için devlet okullarında mecburi ve parasız olarak verilir. İlköğretim kurumları; 4 yıl süreli ve zorunlu ilkokullar, 4 yıl süreli zorunlu ve farklı programlar arasında tercihe imkân veren ortaokullar ile imam hatip ortaokullarından oluşur.

2020-2021 eğitim ve öğretim yılında resmî 22.527 ilkokulda; 273.652 öğretmen ve 5.059.079 öğrenci, 16.396 ortaokul ve imam hatip ortaokulunda; 4.844.108 öğrenci ve 286 yatılı bölge okulunda 5.540 öğretmen ve 57.050 öğrenci ile eğitim ve öğretim yapılmıştır.

Temel eğitim çağındaki çocukların eğitim hakkından yararlanmaları amacıyla; dezavantajlı öğrenciler başta olmak üzere temel eğitimin tüm kademelerinde; eğitime erişim ve devamların sağlanacağı projelere ağırlık verilmektedir. Öncelikle kaliteli erken çocukluk eğitim hizmetlerinden başlayarak okul öncesi, ilkokul ve ortaokul düzeyinde eğitime erişimin sağlanmasının yanı sıra eğitim hizmet kalitesinin artırılması ve toplumsal farkındalık düzeyinin artırılmasına yönelik projeler ve çalışmalar yürütülmektedir.

Öğrencilerin fiziksel, psiko-sosyal ve zihinsel gelişimlerine katkı sağlamak, sağlıklı beslenme, trafik, çevre duyarlılığı, enerji tasarrufu, doğal varlıkları koruma, tasarruf bilinci gibi konularda erken yaşta farkındalıklarını artırma, teknolojiyi etkin kullanma gibi pek çok alanda proje ve çalışma yürütülmektedir.

Bu kapsamda yürütülmüş ve hâlihazırda sürdürülen projelerimizden bazıları şunlardır;

- Okul Öncesi Eğitimin Güçlendirilmesi Projesi
- Erken Çocukluk Eğitiminde Kalite ve Erişimin Arttırılması Projesi
- İlköğretim Okullarında Devam Oranlarının Artırılması Projesi
- Engeli Olan Çocuklar İçin Kapsayıcı Erken Çocukluk Eğitimi Projesi
- Su Elçileri Eğitimi ve Farkındalığın Artırılması Teknik Destek Projesi
- Romanların Yoğun Olduğu Alanlarda Sosyal İçermenin Desteklenmesi Projesi

➤ Temel Eğitim Kurumlarında Demokrasi Kültürünün Güçlendirilmesi Projesi

➤ Depreme Hazır Bir Türkiye İçin Önceliğimiz Güven, Sorumluluğumuz Güvence Projesi

➤ Eğlenerek Hareket Edelim Sağlıklı Beslenelim Projesi

➤ Yemekte Denge Eğitim Projesi

➤ Can Dostları Hareketi Projesi

➤ Enerji Çocuk Projesi

➤ Doğa Öncüleri Projesi

➤ Mobil Trafik Eğitim Tırı

➤ Enerjimiz Geleceğe-Kodluyorum, Modelliyorum, Üretiyorum Projesi

➤ Gökyüzü Çocukları Projesi

➤ 365 Gün Teneffüste Sağlık Projesi

➤ Afet Eğitimi Projesi

➤ Eczacıbaşı Hijyen Eğitimi Projesi

➤ UNICEF Hijyen Malzemesi Bağışı

➤ Güreş Federasyonu Protokolü

Okul öncesi, ilkokul ve ortaokul öğrencilerinde trafik bilincinin geliştirilmesine yönelik yapılacak çalışmalar kapsamında Emniyet Genel Müdürlüğüne ait “Mobil Trafik Eğitim Tırı” ile ülke genelinde belirlenen okullarda eğitimler verilmektedir.

UNICEF Hijyen Malzemesi Bağışı kapsamında 287 yatılı bölge ortaokuluna bez maske, dezenfektan, hijyen matı, çamaşır suyu ve termometre temini yapılmıştır. Eczacıbaşı Hijyen Eğitimi Projesi kapsamında ise 55 adet yatılı bölge ortaokulunun ıslak zeminleri yenilenmiştir. Ayrıca, 2021 yılında tüm yatılı bölge ortaokullarında yatılı olarak öğrenim gören öğrencilere kırtasiye seti dağıtımı yapılmıştır.

“Engeli Olan Çocuklar İçin Kapsayıcı Erken Çocukluk Eğitimi Projesi” ile engeli olan çocukların erken çocuklukta kaliteli kapsayıcı eğitim yoluyla sosyal yaşama katılımlarına katkı sağlanması, uzun vadede istihdam edilmesi, ekonomik ve sosyal yaşama erişimlerinin kolaylaştırılması hedeflenmektedir.

Ayrıca ulusal düzeyde; öğrencilerimizin fiziksel, psiko-sosyal ve zihinsel gelişimlerine katkı sağlamak, sağlıklı beslenme, trafik ve çevre duyarlılığı, enerji tasarrufu, doğal varlıkları koruma gibi konularda erken yaşta farkındalıklarını geliştirmek, teknolojiyi etkin kullanmalarını sağlamak amacıyla pek çok proje ve çalışma yürütülmektedir.

Uzaktan ve Yüz Yüze Eğitim

Tüm dünyayı etkisi altına alan COVID-19 salgını nedeniyle eğitim ve öğretim faaliyetlerinde hem yüz yüze hem de uzaktan eğitim uygulamalarının birlikte ele alındığı bir sürece geçilmiştir. Bakanlığımız ve TRT iş birliğinde temel derslerde uzaktan eğitim içerikleri kısa zamanda hazırlanmış ve 23 Mart 2020 tarihinden itibaren 11 Haziran 2021 tarihine kadar TRT EBA TV üzerinden yayınlanmaya başlanmıştır. Bununla birlikte süreçten olumsuz etkilenen öğrencilerimizin kaygılarını azaltmaya yönelik olarak eğlendirirken öğreten çocuk programları, kültür, sanat, bilim, spor ve teknoloji gibi öğrencilerin kişisel gelişimlerini destekleyecek içerikler, veli öğretime özel yayınlar, yarışma programları ile yayınlarımız halen sürmektedir. Tüm içerikler aynı zamanda EBA’da yayımlanmıştır.

Salgın sürecinde evde bulunan öğrencilerimizin yaz tatillerini öğrenerek ve eğlenerek geçirebilmeleri için EBA TV Yaz Okulu Programı uygulanmıştır. Yüz yüze eğitime geçilmesiyle birlikte hafta sonu destek yayınları başlamıştır.

Salgın sürecinde öğrencilerimizin bireysel farklılıkları ve farklı öğrenme yaşantıları da dikkate alındığında ders materyaliyle birlikte destek materyalinin de önemi artmıştır. Öğrencilerimizin zamandan ve mekândan bağımsız şekilde kendi öğrenme süreçlerini destekleyebilecekleri, öğrenme eksiklerini giderebilecekleri veya pekiştirecekleri ilkökul ve ortaokullardaki Türkçe, matematik, hayat bilgisi, sosyal bilgiler, fen bilimleri, T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük derslerinde basılı ve elektronik olmak üzere çeşitli materyaller hazırlanmıştır. Bunun yanı sıra öğrencilerin sınıf ortamında ya da diğer zamanlarda gerek bireysel gerekse arkadaşları ile iş birliği içinde çalışmalar gerçekleştirmesine imkân verecek şekilde yakından uzağa, kolaydan zora, bilinenden bilinmeyene ilkeleri doğrultusunda çeşitli alanlarda simülasyon, animasyon, video, ses, infografik, infovideo, eğitsel oyun, etkileşimli uygulama ve 3 boyutlu uygulamalar gibi dijital içerikler geliştirilmiştir.

Salgının başından itibaren dünyadaki gelişmeler yakından izlenmiş ve ülkemiz açısından da süreç planlamaları yapılmıştır.

Okulların yüz yüze eğitime açılması için alınması gereken önlemlerle ilgili olarak hazırlanan “COVID-19 Salgınında Okullarda Alınması Gereken Önlemler Rehberi”ni doğrultusunda okullar, 2021-2022 eğitim ve öğretim yılına hazır hale getirilerek 6 Eylül 2021 Pazartesi günü itibarıyla 81 ilimizde yüz yüze eğitim haftada 5 gün ve ders süreleri 40 dakika olarak başlatılmıştır.

2.1.3. Ortaöğretim

Ortaöğretim, öğrencilere ortak bir genel kültür vererek yükseköğretime, mesleğe, hayata ve iş alanlarına hazırlamayı; öğrencileri bedenî, zihnî, ahlâkî, manevi, sosyal ve kültürel nitelikler yönünden geliştirmeyi; demokrasi ve insan haklarına saygılı, çağımızın gerektirdiği bilgi ve becerilerle donatılmış olarak geleceğe hazırlamayı amaçlamaktadır.

Ortaöğretim kurumları, millî eğitimin genel ve özel amaçları ile temel ilkeleri doğrultusunda, evrensel hukuka, demokrasi ve insan haklarına uygun; öğrenci merkezli, aktif öğrenme ve demokratik kurum kültürü anlayışıyla işlevlerini yerine getirmektedir.

Öğrencilerimizin ilgi ve yeteneklerini keşfetmelerini ve geliştirmelerini sağlamak, dünyadaki çağdaşları ile rekabet edebilecek bir donanıma erişmiş nesiller olarak yetiştirmek, eğitim sistemini daha demokratik, esnek ve sivil bir yapıya kavuşturmak, eğitim alanındaki özel sektör payını artırmak ve ortalama eğitim süresini yükseltmek amacıyla kapsamlı bir eğitim reformunu hayata geçirmeye dönük çalışmalar yürütülmektedir.

Temel hak ve özgürlüklere saygılı, insan haklarını esas alan, daha demokratik ve özgürlükçü bir eğitim felsefesi inşa edilmiştir. Ayrıca eğitim ile ilgili diğer mevzuat (yönetmelik ve yönergeler), müfredat ve öğretim programları demokrasi ve insan hakları açısından taranmakta ve analiz edilmektedir. Böylece başta müfredat olmak üzere, eğitime ilişkin pedagojik ve yönetsel tüm materyallerin millî-manevi değerlerimizle ve demokratik ilkelerle uyumlu hâle getirilmesi amaçlanmaktadır.

Kazanılan becerilerin içselleşmesinde her türlü öğrenme içeriği ilgili, ilişkili, geçirgen, analitik ve birbirini tamamlayıcı olarak tasarlanacak ve hayata geçirilecektir. Bu doğrultuda müfredat; çocukların ilgi, yetenek ve mizaçları doğrultusunda esnek, modüler ve uygulamalı olarak iyileştirilecektir. Zorunlu ders saatleri ve zorunlu ders çeşitleri tüm kademelerde azaltılarak, temel derslerde derinleşilebilmesi, kişiselleştirme yapılabilmesi ve uygulama etkinliklerinin yürütülebilmesi için gereken zaman sağlanmış olacaktır.

Okul terklerinin ve öğrenci barınma sorunlarının en aza indirilmesine, güvenli eğitim ortamlarının sağlanmasına, kadın ve çocukların da içerisinde yer aldığı dezavantajlı kesimlerin eğitimden azami derecede faydalanmasına yönelik faaliyetlere aksatılmadan devam edilmektedir.

Eğitim ve öğretimde niteliğin yükseltilmesi, okullar arasındaki nitelik ve nicelik farklılıklarının giderilerek fırsat ve imkân eğitliğinin sağlanması, ağ nüfusu içindeki herkese öğrenim hakkının kullandırılması ve kaynakların rasyonel olarak kullanılması yönündeki çalışmalar sürdürülmektedir.

Ortaöğretim; genel ortaöğretim, mesleki ve teknik ortaöğretim ve din ğretimi olmak üzere üç bölümden oluşmaktadır.

2.1.3.1. Genel Ortaöğretim

Genel ortaöğretim kurumları Anadolu liseleri, fen liseleri ile sosyal bilimler liselerinden oluşmaktadır.

Fen liselerinde, fen ve matematik; sosyal bilimler liselerinde, edebiyat ve sosyal bilimler alanlarında nitelikli insan yetiştirilmesi ve yükseköğretimde ilgili alanlara kaynaklık edilmesi amaçlanmaktadır.

2020-2021 eğitim ve ğretim yılında resmî 2.871 Anadolu lisesinde 111.862 ğretmen, 1.918.641 ğrenci; 322 fen lisesinde 8.396 ğretmen, 134.630 ğrenci; 92 sosyal bilimler lisesinde 2.697 ğretmen, 42.965 ğrenci ile eğitim ve ğretim faaliyetleri sürdürülmüştür. Ayrıca, 3.393 zel genel lise, 1 açık ğretim lisesi bulunmaktadır.

Eğitim sisteminde, bireylerin kişilik ve kabiliyetlerini geliştiren, hayat boyu öğrenme yaklaşımı çerçevesinde iş gücü piyasasıyla uyumunu güçlendiren, özel sektörün katkısını artıran, fırsat eğitliğine dayalı, kalite odaklı dönüşüm sürdürülmektedir.

Bakanlığımızın 2019-2023 Stratejik Planı doğrultusunda öğrencilere üretim kültürünü aşılamak, düşündüğünü hayata geçirebilen, yenilikçilik, yaratıcılık, eleştirel düşünme, problem zme ve girişimcilik gibi çağın gerektirdiği becerilere sahip, ekonomik ve sosyal gelişmelere katkı

sağlayan bireyler yetiştirmek amaçlanmaktadır. Bu kapsamda bilim temelli bilgi ve teknoloji üretimi ile Ülkemizin gelişmesine kritik katkı sağlayacak, analitik düşünen, toplum ve çevre bilinci gelişmiş geleceğin lider bilim insanlarının yetiştirileceği TÜBİTAK Fen Lisesi hayata geçirilmiştir. Özel program uygulayan lisenin öğrenim süresi hazırlık+ 4 yıldır.

2.1.3.2. Mesleki ve Teknik Ortaöğretim

Mesleki ve teknik eğitim, ülkelerin kalkınması ve refahın artırılmasında kilit role sahip, ekonomik ve sosyal süreçleri doğrudan etkileyen bir sistemdir. Mesleki eğitimin bireyler üzerindeki önemli etkilerinin başında ise istihdam edilebilirliği artırması gelmektedir. Mesleki eğitim bireylere, istihdam edilmelerini kolaylaştıracak bilgi, beceri ve yetkinlikleri kazandırmakta ve toplum genelindeki işgücü istatistiklerine olumlu etkide bulunmaktadır.

Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları, ortaokul üzerine öğrenim süresi dört yıl olan yatılı ve/veya gündüzlü olarak eğitim ve öğretim veren kurumlardır. Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları; “mesleki ve teknik Anadolu liseleri”, “çok programlı Anadolu liseleri”, "mesleki eğitim merkezleri", “özel eğitim meslek liseleri”, “güzel sanatlar liseleri” ve “spor liseleri”dir.

Mesleki ve teknik eğitim, öğrencileri iyi vatandaş olarak yetiştirmenin yanı sıra esnek bir yapı içinde ilgi ve yetenekleri doğrultusunda ortak bir genel kültür vererek bir üst öğrenime ve/veya iş hayatına hazırlamayı amaçlamaktadır.

Mesleki ve teknik eğitimde 55 alan ve 203 dalda eğitim verilirken 2020-2021 eğitim ve öğretim yılında alan ve dallarda sadeleşmeye gidilmiş olup, 47 alan ve 105 dalda eğitim verilmeye başlanmıştır. Mesleki eğitim

merkezlerinde ise 33 alan 181 meslek dalında eğitim ve öğretim faaliyetleri devam etmektedir.

2020-2021 eğitim ve öğretim yılında resmî 4.027 mesleki ve teknik ortaöğretim okulunda, 134.609 öğretmen ve 1.604.276 öğrenci ile eğitim ve öğretim yapılmıştır.

Bakanlığımız mesleki eğitimin gelişmesi için eğitimde ülke ihtiyaçlarıyla uyumlu sistematik bir yol haritası ortaya koymuştur. Bu yol haritasında belirlediği paradigma değişikliğiyle; iş dünyasının ihtiyaç duyduğu meslek ve alanlarda nitelikli işgücünün yetiştirilmesini sağlayacak şekilde meslekî eğitimin kalitesini artırmak ve eğitim-istihdam-üretim bağlantısının sağlıklı bir zeminde yürütülmesini sağlamak kapsamında yapılan çalışmalar mesleki ortaöğretime yönelik talebi artırmış, mesleki ve teknik eğitim özellikle üst başarı dilimindeki öğrenciler tarafından tercih edilir hale gelmiştir. Bu kapsamda ASELSAN Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, ASELSAN Konya Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, İstanbul Teknik Üniversitesi Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi ve Teknopark İstanbul Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi gibi okullarımız %1'lik başarı dilimindeki öğrencilerle eğitim faaliyetlerine devam etmektedir.

Bakanlığımızın öncelikli amaçlarından biri iş piyasasına nitelikli iş gücü yetiştirmektir. Bu kapsamda müfredatın güncellemesinden öğretmenlerin işbaşı eğitimine, işletmedeki öğrencilerin beceri eğitimlerinden istihdam odaklı kariyer günlerine kadar mesleki ve teknik eğitimdeki tüm süreçlerin sektörle iş birliği içinde yürütülmesi sağlanmıştır. Kurulan bu güçlü iş birliği sayesinde mesleki eğitimin kalitesini artırmak için çok ciddi hamleler yapılmıştır.

Güncellenen mesleki ve teknik ortaöğretim programları, öğrencilerin dijital okuryazarlık becerilerini güçlendirilerek, meslek alanlarındaki yeni teknolojilerine uyumlarını artıracak içerik ve etkinliklerle zenginleştirilmiştir. Öğrencilerin ilgi ve tercihleri doğrultusunda yeni

modelde seçmeli dersler ve sertifikasyon dersleri oluşturulmuştur. Anadolu meslek ve Anadolu teknik programları arasında geçiş imkânları artırılmış, mesleki ve teknik ortaöğretimin yapısında esneklik sağlanmıştır. Bunun yanı sıra 12. Sınıf öğrencilerinin kariyer planlamalarına destek olmak amacıyla "Akademik Paket" modeli hayata geçirilmiştir. Öğrencilerin mesleklerine özgü derslerle geç tanışmalarının önüne geçilerek meslek derslerinin dokuzuncu sınıfta başlaması sağlanmıştır.

Ülkemizin ihtiyaç duyduğu öncelikli Ar-Ge ve inovasyon alanlarında öğretmen ve öğrencilerimizin yeni ürünler tasarlaması ve tasarladıkları bu ürünlerin fikri mülkiyet haklarını alarak ekonomik bir değere dönüştürmesi amacıyla 24 ilde mesleki ve teknik eğitim veren okulların bünyesinde 50 Ar-Ge merkezi kurulmuştur.

Mesleki ve teknik eğitim, doğası gereği doğrudan ürün veya hizmet bazlı üretim süreçleri içerisinde gerçekleşmektedir. Bu süreçlerin daha etkin ve verimli işleyebilmesi amacıyla döner sermaye gelirlerinden alınan %15'lik hazine kesintisi %1'e düşürülmüştür. Böylece döner sermayelerin üretim kapasiteleri artırılarak daha fazla öğrencinin gerçek iş ortamında eğitim almasının önünü açılmıştır. Döner sermaye gelirleri bir önceki yıla göre %50 oranında artış göstererek ülke ekonomisine önemli miktarda katkı sağlamıştır.

2020 yılı başında tüm dünyayı etkisi altına alan COVID-19 salgını sürecinde mesleki ve teknik eğitimin önemi daha da ön plana çıkmıştır. Artan üretim kapasitesi ile mesleki ve teknik eğitim, toplumun bu zor günlerdeki ihtiyaçlarını karşılayan ana aktörlerden biri haline gelmiştir. Salgınla mücadele kapsamında Bakanlığımıza bağlı döner sermaye işletmesi olan mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumlarında yüzey temizleyici, el dezenfektanı, kolonya, cerrahi maske, N95 Maske, yüz koruyucu siperlik, tulum/önlük üretimi yapılmıştır. Ayrıca salgın sürecinde ihtiyaç duyulan diğer ürünlerin üretilmesini sağlamak amacıyla alt yapısı elverişli meslek liselerimizde kısa sürede cerrahi maske

makinesinden solunum cihazına, UVC hava sterilizasyon cihazından, N95 standardında maske üretim makinesine, video laringoskop cihazından izole numune alma ünitesine, temassız kızılötesi (IR) termometre cihazından yoğun bakım yatağına kadar çok sayıda ürün üretilmiş ve sağlık kuruluşlarına teslim edilmiştir.

İşletmede beceri eğitimi ve staj uygulamaları mesleki eğitim için büyük önem arz etmektedir. Öğrencilerimiz işletmelerde gerçek iş ortamlarında aldıkları eğitimlerle istihdama hazır bir şekilde mezun olmaktadır. Bu doğrultuda işletmelerde beceri eğitimi ve staj yaptırmakla yükümlü bulunan işletmeler tarafından öğrencilere ödenen asgari ücretin net tutarının en az %30'unun 2/3'ü veya 1/3'ünün devlet katkısı olarak işletmelere geri ödenmesi sağlanmıştır. Böylece daha fazla işletmenin daha çok öğrenciye beceri eğitimi ve staj imkânı sağlamasının önü açılmıştır.

Çıraklık eğitiminin örgün ve zorunlu eğitim kapsamına alınması ve yapılan yasal düzenleme ile mesleki eğitim merkezlerinde eğitim gören öğrencilerimizin kalfalık ve ustalık belgesi ile birlikte lise diploması alması ve meslek lisesi mezunlarına sağlanan bütün avantajlardan faydalanabilmesi sağlanmıştır.

İstihdam oranı yaklaşık %90'lar seviyesinde olan mesleki eğitim merkezi öğrencilerinin eğitim süreçleri sonunda aldıkları kalfalık ve ustalık belgelerinin yanında öğrenim gördükleri merkezde diploma almalarına yönelik gerekli müfredat düzenlemeleri yapılarak uygulamaya konulmuştur. Yapılan bu değişiklik ile mesleki eğitim merkezi programlarına 2020 yılında bir önceki yıla göre 9.sınıfa kayıt oranı yaklaşık %45 oranında artış göstermiştir.

Ülkemizin Genç İstihdamı Ulusal Stratejisiyle uyumlu olarak, genç işsizliği hedef alacak biçimde lise veya üst öğrenimden mezun olan gençlerimize kısa süreli mesleki eğitim merkezi eğitim telafi

programlarıyla mesleki beceriler ve yetkinlik kazandırılması amacıyla mevzuat ve program düzenlemesi yapılmıştır. Bu kapsamda ortaöğretim ve üstü mezun genç işsizlerimize yeni meslekler kazandırılması yönünde bir yeni yol daha açılmıştır.

“Mesleki Eğitimde 1000 Okul” Projesi kapsamında okullarımızda görev yapan öğretmen ve yöneticilere projenin farkındalığının ve verimliliğinin artırılması, kişisel gelişim ve liderlik, ilk yardım ve iş başı mesleki gelişim eğitimleri verilmiş proje kapsamındaki okulların donanım alt yapılarını güçlendirmek için donanım desteği sağlanmış, proje kapsamındaki okulların ihtiyaç durumlarına atölye ve laboratuvarları güncellenmiş, kütüphaneler bilgi iletişim teknolojileriyle geliştirilmiş, bünyesinde döner sermaye işletmesi bulunan okulların üretim kapasitelerinin artırılmıştır. Ayrıca, öğrencilerin temel beceri eksiklerini telafi etmelerini sağlamak için destek eğitim programları geliştirilmiş, çok boyutlu kişisel gelişimlerinin sağlanması amacıyla kariyer günleri, kültür, sanat ve spor etkinlikleri düzenlenmiştir.

Mesleki ve teknik ortaöğretimde öğretim programlarının güncellenmesi doğrultusunda standart donatım listeleri, mimari yerleşim planları ve ihtiyaç analizleri çalışmaları yapılmaktadır. 2021 yılında 47 alanın standart donatım listeleri, mimari yerleşim plânları ve ihtiyaç analizleri güncelleme çalışmaları tamamlanmıştır. Mesleki ve teknik ortaöğretimde öğretim programlarının güncellenmesi doğrultusunda standart donatım listeleri, mimari yerleşim planları ve ihtiyaç analizleri çalışmaları yapılmaktadır. 2021 yılında 47 alanın standart donatım listeleri, mimari yerleşim plânları ve ihtiyaç analizleri güncelleme çalışmaları tamamlanmıştır.

Ülkemizin yüksek gelir düzeyine sahip ekonomiler arasında hak ettiği yeri alabilmesi için iş gücü piyasasının etkinliğini daha da artırmak, gençleri özel, orta ve uzun vadeli politikalarla desteklemek, mesleki eğitim yoluyla nitelikli iş gücü yetiştirerek bu iş gücünün üretimde yer almasını

sağlamaya yönelik çalışmalar kamu ve özel kurum ve kuruluşlarla iş birliği içinde gerçekleştirilmeye devam edecektir.

2.1.3.3. Din Öğretimi

Bakanlığımız, öğrencilerimizin din, ahlak, değerler ve din kültürü alanında ortak ve doğru bilgiye dayalı bilgilenmelerini ve kültürlenmelerini sağlamak için gerekli çalışmaları hassasiyetle yürütmektedir. Ülkemizdeki din eğitim ve öğretiminin temel dayanağını Anayasamızın 24. maddesinde belirtilen “... *din ve ahlak eğitim ve öğretimi devletin gözetim ve denetimi altında yapılır. Din kültürü ve ahlak öğretimi ilk ve ortaöğretim kurumlarında okutulan zorunlu dersler arasında yer alır. Bunun dışındaki din eğitimi ve öğretimi ancak kişilerin kendi isteğine, küçüklerin de kanuni temsilcisinin talebine bağlıdır...*” hükmü oluşturmaktadır.

Öte yandan, 1924 yılında yürürlüğe giren Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile imam hatip okulları millî eğitim sistemimiz içerisinde yer almıştır. İmam hatip okulları, Türk millî eğitim sisteminde gelişen ve kendine özgü eğitim müfredatıyla dünyaya model olan köklü eğitim kurumlarımız olarak temel İslam bilimleri ile fen ve sosyal bilimlerin bir arada okutulduğu, öğrencileri hem mesleğe hem de yükseköğretime hazırlayan kurumlar olarak varlığını devam ettirmektedir. Mazî ile istikbal arasında bir köprü olup İslam bilim, kültür ve medeniyet mirasının sonraki nesillere aktarılmasında öncü role sahip bu okullarda Devletimizin himayesinde ve denetiminde sahil bir din eğitimi verilmektedir.

Bu kapsamda okullarımızda; toplumun din öğretimi ve eğitimi alanındaki ihtiyaçlarının karşılanması, huzurun, birlik ve beraberliğin güçlendirilmesi, temel ahlaki ve kültürel değerlerimizin çocuklarımıza yeniden kazandırılması amacıyla Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinin yanı sıra 6287 Sayılı Kanun kapsamında Kur’an-ı Kerim, Peygamberimizin Hayatı ve Temel Dini Bilgiler seçmeli dersleri okutulmaktadır.

2020-2021 eğitim ve öğretim yılında 1.672 imam hatip lisesinde 575.021, 3.427 imam hatip ortaokulunda da 714.297 öğrenci eğitim ve öğretim görmüştür.

Bakanlığımızın geliştirdiği politikalarla her geçen gün daha da gelişen okullarımızda 2016 yılından itibaren program çeşitliliğine gidilmiş, öğrencilerimizin ilgi, istidat, kabiliyet ve kariyer hedeflerine göre yetişmelerine imkân veren özgün program ve projeler uygulanmaya başlamıştır. İmam hatip okullarında 21. yüzyıl becerileri bağlamında öğrencilerin ilgi, kabiliyet ve kariyer hedeflerine göre uygulanan “Program Çeşitliliği” ile temel İslam bilimleri ile birlikte fen ve sosyal bilimler, uluslararası imam hatip, yabancı diller, mûsikî, spor, geleneksel ve çağdaş görsel sanatlar, hafızlık, teknoloji projesi ve programları bulunmaktadır.

Anadolu imam hatip liselerinde, zorunlu meslek derslerinin yanı sıra temel İslam bilimleri alanında kendisini daha çok geliştirerek ilahiyat alanında uzmanlaşmak isteyenler için zorunlu mesleki derslere ilâve meslek dersleri de bulunmaktadır. İsteyen öğrencilerimizin ilgileri ve yetenekleri doğrultusunda fen ve sosyal bilimler alanında daha çok ders alarak akademik öğrenmelerine ve bir üst öğrenime hazırlanmalarına da imkân tanınmıştır.

Uluslararası imam hatip programı, ülkemizin din eğitimi tecrübesinin ve telif modeli imam hatip okullarının Türkiye’den dünyaya açılan uluslararası boyutu olmaya devam etmektedir. Anadolu imam hatip liselerinde açılan dokuz farklı dildeki yabancı dil hazırlık sınıfları ile öğrencilerimize Arapça, İngilizce, Almanca, İspanyolca, Rusça, Çince, Fransızca, Farsça ve Japonca dillerini en iyi şekilde öğrenme imkânı sunulmaktadır. İmam hatip ortaokullarında sistemli olarak yürütülmeye başlanan yoğunlaştırılmış yabancı dil öğretimi uygulaması ile öğrencilerimizin erken yaşta yabancı dil öğrenmenin avantajlarından yararlanması mümkün olmaktadır.

Yıl kaybı olmadan, okul ortamından ve derslerinden geri kalmaksızın hafızlık yapma imkânı sağlayan örgün eğitimle birlikte hafızlık projesi velilerimizin yoğun ilgisini görmektedir. İlahiyat ve din hizmetleri alanını tercih edecek hafızlar için ilâve mesleki programlar ve takviye derslerin olduğu projelerle mesleki ve kişisel gelişimlerine katkı verilmektedir.

Geleneksel ve çağdaş görsel sanatlar, musiki ve spor programları ile öğrencilerimizin hüsn-i hat, ebru, tezhip sanatları ile Türk tasavvuf, Türk halk, Türk sanat mûsikisinde ve farklı spor alanlarında yeteneklerini geliştirmelerine imkânlar sunulmaktadır. Öğrencilerimize hızla değişen ve küreselleşen dünyada akranları ile rekabet edebilecek düzeyde dijital becerilerin kazandırılması için fen ve teknoloji projeleri yürütülmektedir.

Son yıllarda, Anadolu imam hatip liselerinde öğrencilerin bir üst öğretim kurumuna hazırlanmaları sağlayan projelere ağırlık verilmekte olup, akademisyenlerin ve uzmanların yer aldığı “Danışma Kurulları” ile özgün eğitim stratejileri geliştirilerek yerel ve ulusal eğitime katkı sunulmaktadır. Okullardaki yönetici ve öğretmenlerimizin mesleki gelişimleri için aylık periyotlar halinde seminer, konferans, çalıştay veya eğitim okumaları gerçekleştirilmektedir. Öğrencilerin akademik, mesleki, sosyal ve kültürel becerilerinin desteklenmesi, okul aidiyetlerinin güçlendirilmesi ve öğrenme motivasyonlarının artırılarak okullarda olumlu okul iklimi ve ortak öğrenme kültürü oluşturulması amacıyla çeşitli etkinlikler düzenlenmektedir.

Öğrencilerimizin çok yönlü gelişimleri ve eğitimde fırsat eşitliğinin temini için "Eğitimde Rehberlik ve Destekleme Modeli (ERDEM) Destek 2021 Programıyla okullardan gelen projelere hibe desteği verilmeye başlanmıştır. Özellikle, imkânları sınırlı olan okullardaki eğitim ve öğretimin geliştirilmesi, değişim ve dönüşüm oluşturan başarılı örneklerin ve model uygulamaların teşvik edilmesi, tanıtılması ve yaygınlaştırılması amacıyla İmam Hatip Okulları Başarılı Örnekler Sergisi düzenlenmiştir. Aynı şekilde inovasyon, STEM, robotik alanında eğitim vermek amacıyla

HİSAR (İmam Hatip, İnovasyon, Stem, Atölye, Robotik) projesiyle öğretmenlerimize eğitici eğitimleri verilmiş, 81 ilde yetiştirilen formatör eğitimcilerle bu alandaki öğretmen eğitimlerine süreklilik kazandırılmıştır.

İmam hatip okullarında kurumsal rehberlik ve okul gelişim modelini temel alarak; okullar arasında fırsat eşitliği sağlamak, iletişim ve işbirliğini güçlendirmek, bir üst öğrenime hazırlık çalışmalarını iyileştirmek ve sistematik hâle getirmek amacıyla Anadolu imam hatip liselerinde Hedef YKS, imam hatip ortaokullarında ise Hedef LGS çalışmaları yürütülmekte ve okulların bu yöndeki çalışmaları Kalite Takip Sistemi üzerinden yakından takip edilmekte ve değerlendirilmektedir.

Kız çocuklarının okula erişimini artırmak amacıyla Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi başta olmak üzere ülke genelinde kız Anadolu imam hatip liselerinin sayısı arttırılmıştır.

11. Kalkınma Planı ve 2019-2023 MEB Stratejik Planı çerçevesinde millî, manevî ve evrensel değerler esas alınarak küresel gelişmelere ve ihtiyaçlara uygun eğitim içeriklerinin hazırlanmasına ve öğretmenlerin mesleki gelişimlerine öncelik verilecek, eğitim ortamları gözden geçirilerek öğrenme motivasyonunu arttıracak şekilde zenginleştirilecek, okullar arası başarı farkının azaltılması için yeni projeler geliştirilerek üniversitelerin de desteğiyle rehberlik faaliyetlerine yoğunluk verilecektir.

Yabancı dil becerileri, başarılı örneklerin teşviki, toplumsal sorumluluk, fiziksel altyapıya dair çalışmaların yanında yükseköğretim kurumları ile işbirlikleri artırılarak öğrencilerin bilimsel, entelektüel ve mesleki gelişimleri yönünde faaliyetler arttırılacaktır. Sosyal etkinlikler, devamsızlık, dil becerileri ve eğitimden beklentiler gibi çoklu alanlarda araştırmalar yapılacaktır. Dijital içerik geliştirme çalışmalarına devam edilecek ve okuma kültürünün geliştirilmesi için projeler yaygınlaştırılacaktır. Anadolu imam hatip liselerinde öğrenim gören

öğrencilerin İHL meslek dersleri kazanımlarını edinme düzeylerini belirlemek amacıyla kazanım değerlendirme uygulamasıyla kapsamlı izleme değerlendirme çalışmaları yürütülecek, sonuçlar raporlaştırılarak İHL meslek dersleri öğretiminin iyileştirilmesi çalışmalarına hız verilecektir.

Eğitimin genel amaçlarına uygun olarak, öğrencilerin bilişsel, sosyal, duygusal yönden; dil, ahlak ve kişilik bakımından bir bütün olarak sağlıklı bir biçimde gelişmesini sağlamak amacıyla imam hatip okullarında salgın nedeniyle ara verilen sosyal kültürel etkinlikler fırsatlar elverdiği ölçüde nicelik ve nitelik olarak geliştirilecektir.

2.1.4. Özel Eğitim ve Rehberlik

Özel Eğitim Hizmetleri

Özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin sosyal yaşamın her alanında var olmaları, eşit eğitim fırsatlarından yararlanmaları ve toplumsal yaşantı ile bütünleşmeleri için çalışmalarımız artarak devam etmektedir. Millî Eğitim Bakanlığı olarak özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerimize, bireysel yetenekleri doğrultusunda ihtiyaç duydukları alanlarda kendilerini geliştirmeleri için destek olmak, gerekli şartları ve ortamları hazırlamak amacıyla çalışmalarımızı hız kesmeden sürdürmekteyiz.

Tüm özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin eğitime erişimlerini sağlamak, onlara nitelikli eğitim hizmetleri sunmak amacıyla çeşitli türlerde eğitim hizmeti vermekteyiz. Bu kapsamda özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin toplumsal yaşantı ile bütünleşme ve sosyal becerilerinin desteklenmesi amacıyla öncelikle, özel eğitim ihtiyacı olmayan akranlarıyla birlikte en az düzeyde sınırlandırılmış eğitim ortamlarına erişimlerinin sağlanması önceliğimizdir. Bunun yanı sıra öğrencilerimiz özel eğitim sınıfları, özel eğitim okulları, evde veya hastanede eğitim hizmetlerimiz yoluyla da eğitime erişebilmektedir.

Özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin eğitime erişim imkânlarının artırılması amacıyla tüm illerde özel eğitim anaokulu ve özel eğitim meslek okulu açılışı yapılmıştır. Ayrıca illerden gelen talepler doğrultusunda ihtiyaca binaen özel eğitim okulu açılışlarına devam edilmektedir.

Tam zamanlı kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitim uygulamaları kapsamında eğitimlerini sürdüren öğrenciler için eğitim kurumlarında destek eğitim odaları açılmakta ve bu öğrencilerin eğitim hizmetlerinden en üst düzeyde yararlanmaları amaçlanmaktadır. Bu kapsamda 11.315 destek eğitim odası ile kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitimlerini sürdüren öğrencilerimize destek eğitim hizmeti verilmektedir. 2020-2021 eğitim ve öğretim yılında destek eğitim odalarında 48.848 öğrenciye 51.096 öğretmen ile destek eğitim hizmeti verilmiştir.

Söz konusu dersliklerin belirlenen standartlara ulaştırılması için fiziki ortam, eğitim materyalleri ve donatım malzemeleri yenileme çalışmaları kapsamında 638 destek eğitim odasının yapımı tamamlanmıştır.

Özel eğitim ihtiyacı olan bireyler için esnek, bireysel ihtiyaçlara göre çeşitlendirilmiş, yenilikçi eğitim ortamları oluşturularak eğitimin kalitesinin artırılması amacıyla “Bütünleştirici Eğitim İçin Özel Eğitim Hizmetlerinin Kalitesinin Artırılması Projesi” devam etmektedir.

2020-2021 eğitim ve öğretim yılında özel eğitim okullarında resmi ve özel olmak üzere toplam 56.741 özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciye eğitim verilmiştir. Yine bu eğitim ve öğretim yılında okul öncesi dönemde 549, ilkokul düzeyinde 114.991, ortaokul düzeyinde 144.769 ve lise düzeyinde 59.572 olmak üzere toplam 319.881 öğrenciye tam zamanlı kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitim uygulamaları kapsamında eğitim verilmiştir. Yarı zamanlı kaynaştırma uygulamaları kapsamında hizmet sunan özel eğitim sınıflarında ise ilkokul düzeyinde 26.110, ortaokul düzeyinde 23.084 olmak üzere toplam 49.194 öğrenciye eğitim

verilmiştir. Ayrıca özel eğitim okullarına devam eden tüm öğrencilere ücretsiz taşıma ve öğle yemeği hizmeti sunulmaktadır.

Kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitim uygulamaları kapsamında eğitime devam edemeyecek öğrenciler için Bakanlığımızca özel eğitim okulları açılmaktadır. Bu kapsamda 2020-2021 eğitim ve öğretim yılında okul öncesinde 112 özel eğitim anaokulunda 3.163 öğrenciye, ilkökul düzeyinde 435 okulda 12.788 öğrenciye, ortaokul düzeyinde 441 okulda 12.742 öğrenciye, ortaöğretim düzeyinde 493 okulda 26.664 öğrenciye eğitim hizmeti verilmiştir.

Özel eğitim sınıflarının belirlenen standartlara ulaştırılması için fiziki ortam, eğitim materyalleri ve donatım malzemeleri yenileme çalışmaları kapsamında 174 özel eğitim sınıfının yapımı tamamlanmıştır.

Özel eğitim kurumlarının fiziki altyapısının öğrencilerin erişimine uygun ve güvenli hâle getirilmesi, teknolojik altyapısının güçlendirilmesi, uygun materyal ve donatım malzemelerinin tedarik edilmesi ve öğrencilerin sunulan hizmetlerden daha üst düzeyde yararlanması için kurumların güçlendirilmesine yönelik çalışmalar yürütülmektedir. Bu kapsamda 557 meslek edinme atölyesi standart hale getirilmiştir.

Orta/ağır düzeyde zihinsel yetersizliği ya da otizmi olan bireyler özel eğitim uygulama okullarında eğitimlerine devam etmekte olup bu okullarda uygulanan özel eğitim programlarında yer alan öz bakım ve günlük yaşam becerilerinin doğal ortamında öğretilmesine hizmet eden uygulama evlerinde öğrenciler birçok beceriyi yaparak ve yaşayarak öğrenme fırsatı bulabilmektedir. Özel eğitim uygulama okullarında oluşturulan uygulama evlerinin tüm okullarda aynı yapı ve niteliğe kavuşturulmasına yönelik çalışmalar kapsamında 278 uygulama evi yapılmıştır. Okulların fiziki altyapılarının güçlendirilmesi kapsamında 46 okul/kurumun daha erişilebilirlik kapasitesi standart düzeye ulaştırılmıştır.

Ayrıca özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerimiz için öğretim programları ve eğitim materyalleri üretme çalışmalarına devam etmekteyiz.

Görme güçlüğü yaşayan öğrencilere yönelik 3 kademe için "Beden Eğitimi ve Spor Kartları" öğrencilere olan hareket yetkinliği ile aktif ve sağlıklı yaşam uygulamalarıyla öğrencilerin gelişimini desteklemek üzere oyun ve etkinlik temelli olarak hazırlanmaktadır.

İşitme Engelli Öğrencilere Yönelik Yardımcı Ders Materyalleri hazırlanması amacıyla İşitme Engelliler İlkokulu Türkçe 1 Okuma Yazma Öğreniyorum Yardımcı Ders Kitabı (I ve II. Ses Grupları), İşitme Engelliler İlkokulu Türkçe 2 Okuma Yazma Öğreniyorum Yardımcı Ders Kitabı (III, IV ve V. Ses Grupları), İşitme Engelliler İlkokulu Türkçe Okuma Yazma Öğreniyorum Etkinlik Kitabı (I, II, III, IV ve V. Ses Grupları), İşitme Engelliler İlkokulu Türkçe Okuma Yazma Öğreniyorum Çalışma Kitabı (I, II, III, IV ve V. Ses Grupları) ve İşitme Engelliler İlkokulu Türkçe Okuma Yazma Öğreniyorum Öğretmen Kılavuz Kitabı (I,II,III, IV ve V. Ses Grupları) olmak üzere 5 kitaptan oluşan bir eğitim aracı seti hazırlanmıştır. Söz konusu materyal seti 2021-2022 eğitim öğretim yılında 2.700 adet basılarak dağıtımı yapılmıştır. Her yıl talep doğrultusunda ücretsiz olarak öğrencilerimize ulaştırılmaya devam etmektedir.

Orta-ağır düzeyde zihinsel engeli ve otizmi olan öğrencilerin devam ettiği özel eğitim uygulama okulları (3. kademe) için öğrencilere temel el becerileri kazandırmak ve gelişimlerini desteklemek amacıyla iş ve beceri uygulamaları dersi kapsamında 8 adet uygulama programı hazırlanmıştır. Söz konusu programların 2022-2023 eğitim öğretim yılından itibaren uygulanması planlanmaktadır.

Özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilere, sağlıklı ve nitelikli malzemelerden oluşan materyal teminini sağlamak amacıyla alanda en çok ihtiyaç duyulan materyaller temel alınarak "Özel Çocuklara Özel Materyaller" projesi

kapsamında 2021 yılının ilk aşamasında 1.500 set özel eğitim materyalinin dağıtımı gerçekleştirilmiştir. Ayrıca özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciler için taşınabilir eğitim materyali seti olan EVKİT'in üretimi tamamlanmıştır. 2022 yılında 3000 materyal setinin daha dağıtımının gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

Çoklu yetersizliği olan öğrencilere sunulan eğitim hizmetlerinin öğrencilerin yeterlilikleri ve ihtiyaçları doğrultusunda özelleştirilmesi amacıyla öğretim programı uyarlama çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Toplam 26 adet uyarlanmış eğitim aracı hazırlanmıştır. 11 ders ve 2 gelişim alanı olmak üzere toplam 13 alanda program uyarlama kitapçıkları ve öğretmen kılavuz kitaplarından oluşan set öğrencilerimize ulaştırılmıştır.

Özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin ailelerine yönelik aile eğitimi rehberlerinin hazırlanmasına yönelik çalışmalar yapılmaktadır. Söz konusu çalışmanın Temmuz 2022'de tamamlanması planlanmaktadır.

Özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciler için Türkçe, Matematik, Hayat Bilgisi, Fen Bilimleri, Sosyal Bilgiler ve İletişim Becerileri olmak üzere 6 derse yönelik toplam 6 adet yardımcı kaynak kitap hazırlanacaktır.

Özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin sosyal yaşamın her alanında var olmaları, eşit eğitim fırsatlarından yararlanmaları ve toplumsal yaşantı ile bütünleşmeleri için çalışmalarımız artarak devam etmektedir. Millî Eğitim Bakanlığı olarak özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerimize, bireysel yetenekleri doğrultusunda ihtiyaç duydukları alanlarda kendilerini geliştirmeleri için destek olmak ve onlara gerekli şartları ve ortamları hazırlamak amacıyla çalışmalarımızı hız kesmeden sürdürmekteyiz. Bu kapsamda, özel eğitim meslek okulundan mezun olan öğrencilerin yükseköğretime devam edebilmelerine ilişkin mevzuat düzenlemesi yaparak bu öğrencilerimizden üniversiteye geçiş sınavında başarı gösterenler için üniversite kapıları aralanmıştır.

COVID-19 salgın sürecinin çocuklar üzerindeki olumsuz psikolojik etkilerini azaltmak ve yeni normalleşme sürecinde öğrenci, öğretmen ve velilerin yaşadıkları zorluklar karşısında psikolojik sağlıklarını artırmak, salgının travmatik etkileriyle baş etmelerini ve normalleşme sürecine uyumlarını kolaylaştırmak amacıyla UNICEF iş birliği ile “Zorlayıcı Yaşam Olaylarında Psikoeğitim Projesi” hayata geçirilmiştir. Proje kapsamında; psikolojik sağlamlığı korumak, okul temelli psikolojik ilk yardım, zorlayıcı yaşam olaylarında psikoeğitim, akran zorbalığı ve siber zorbalık konularında psikoeğitim programları oluşturulmuş, çeşitli basılı ve dijital materyaller geliştirilmiş, psikolojik danışman/rehber öğretmenlere ve Suriyeli gönüllü eğitimcilere yönelik eğitimler düzenlenmiştir.

Özel Yetenekli Öğrenciler

Ülkemizin stratejik alanlarına esas olmak üzere bilim, kültür, sanat, sanayi ve teknolojide yüksek bir akademik düzey hedefi ile ülkemize katma değer oluşturma yolunda büyük önem verdiğimiz özel yetenekli bireylerin eğitimi için de çalışmalarımız artarak devam etmektedir.

Bilim, sanat ve benzeri alanlardaki özel yetenekli çocuklarımızın yeteneklerine uygun bir eğitim içeriği ve ortamı sunmak Bakanlığımızın öncelikli politikaları arasındadır.

Ülkemizin tüm yerleşim birimlerinde bulunan özel yetenekli öğrencilerimizin özgün tanılama araçları ile tespit edilmesi ve gelişim süreçlerinin desteklenerek izlenmesi, bu öğrencilerimizin uzun vadede hem bireysel yaşamlarına hem de ülkemizin büyümesine katma değer oluşturmalarını sağlayacaktır. Bu noktada özel yetenekli çocuklarımızı akranlarından ayıştırmadan, doğalarına uygun bir eğitim yöntemi ile belirlemek amaçlanmaktadır.

Bu kapsamda 2021 yılı itibarıyla toplam 224 bilim ve sanat merkezi bulunmaktadır.2021 Kasım ayı itibarıyla tüm bilim ve sanat merkezlerinde ilkokul, ortaokul ve lise çağındaki 67.375 özel yetenekli öğrenci eğitim almaktadır.

Özel yetenekli öğrencilerimizin yeteneklerini en üst seviyede kullanımlarına olanak sağlamak amacıyla, çağın gereksinimlerine uygun atölye kurulum çalışmalarına devam edilmektedir. 2021 yılında 17 tematik alanda 97 atölye; 12 temel alanda 35 adet temel atölye olmak üzere toplamda 132 adet atölye yapılmıştır. Özel yetenekli öğrencilerimizin geliştirdikleri projeler için devam eden patent alma süreçleri ile ilgili olarak da öğrenci ve öğretmenlerimize yönelik bilgilendirme seminerleri gerçekleştirilmiştir. Bununla birlikte özel yetenekli öğrencilerin eğitiminde görev alan öğretmenlerin lisansüstü eğitim ile bilgi düzeylerinin artırılması, elde ettikleri tecrübeleri özel yetenekli öğrencilere aktarmaları ve üniversitelerin imkân ve deneyimlerinden faydalanmaları amacıyla 2020 yılından itibaren Sivas Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Düzce Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Mardin Artuklu Üniversitesi, Trabzon Üniversitesi, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Gaziantep Üniversitesi, Erzurum Teknik Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi ve Gebze Teknik Üniversitesi ile iş birliği protokolleri imzalanmıştır.

Bilim ve sanat merkezlerimizin eğitim içerikleri, alan uzmanı akademisyenler ve Bilim Sanat Merkezlerimizde görev yapmış veya yapmakta olan öğretmenlerin ortak çalışmalarıyla hazırlanmıştır. Yapılan çalışmalar sonucunda bilişim teknolojileri, biyoloji, coğrafya, felsefe, fen bilimleri, fizik, görsel sanatlar, ilköğretim matematik, İngilizce, kimya, matematik, müzik, rehberlik, sınıf öğretmenliği, sosyal bilgiler, Türk dili ve edebiyatı, tarih, teknoloji tasarım branşlarında genel hatlarıyla çerçeve eğitim planları oluşturularak zenginleştirilmiş ve farklılaştırılmış etkinlikler hazırlanmıştır.

Özel yetenekli öğrenciler, BİLSEM'lerin yanı sıra destek eğitim odalarından da yararlanabilmektedir. Destek eğitim odasından faydalanan öğrencilerimizin daha nitelikli eğitim alabilmeleri için destek eğitim odalarının standartlaştırma çalışmaları devam etmektedir. Bu kapsamda özel yetenekli 2.-4. sınıf kademe öğrencileri için 180 etkinlik ve 5.-8. sınıf kademe öğrencileri için 180 etkinlik olmak üzere toplam 360 etkinlik hazırlanmıştır.

Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri

Çocuklarımızın kendini tanıyan, sorumluluk alabilen bireyler olarak yetişmeleri ve toplum içinde sağlıklı bir şekilde yaşamlarını sürdürebilmeleri için sosyal, duygusal, akademik ve kariyer gelişimlerini desteklemek amacıyla Millî Eğitim Bakanlığı olarak rehberlik ve psikolojik danışma alanındaki hizmetlerimizi de titizlikle sürdürüyoruz.

Bakanlığımız tarafından ülke genelinde okullarda yürütülen rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin koordine edilmesi, öğrencilere ve ailelere yönelik hizmetlerin sunulması çalışmaları devam etmektedir. Bu kapsamda başta çocuğa yönelik şiddet olmak üzere, risk altındaki tüm çocuklara yönelik yetiştirici uzman ve öğretmen eğitimleri gerçekleştirilmiş olup bu personel aracılığıyla bilgilendirici seminerler, psikososyal hizmetler, danışmanlık tedbirleri, akademik, kariyer ve sosyal duygusal gelişim alanına yönelik çalışmalar ile aile rehberliği gibi uygulamalar ülke çapında yürütülmektedir.

Okul ve kurumlardaki rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin etkin ve verimli bir şekilde yürütülmesine ilişkin gerekli her türlü çalışmalarla birlikte ildeki özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin eğitsel değerlendirme ve tanılanmaları ile bu bireylere yönelik rehberlik hizmetleri okul rehberlik ve psikolojik danışma servisleri ve toplam 263 rehberlik ve araştırma merkezinde (RAM) yürütülmektedir.

Bakanlığımıza bağılı resmi okul ve kurumlarda rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin bir program dâhilinde yürütülmesi ve raporlaştırılması, rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri paydaşları arasında daha etkin ve hızlı bir iletişimin sağlanması, verilen rehberlik hizmetlerinin etkinliğinin artırılması, anlık ve sürekli takibin yapılabilmesi, geçmiş dönem içerisindeki faaliyetlerin ayrıntılı olarak değerlendirilmesi, rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri çalışmalarının daha sistematik bir şekilde yapılandırılması ve geleceğe yönelik etkin rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri politikaları üretilebilmesi amacıyla e-Rehberlik Sistemi oluşturulmuştur.

Bakanlığımız ile Anadolu Üniversitesi arasında yapılan protokol çerçevesinde 4-12 yaş arası bireylere yönelik geliştirilen Türkiye'nin ilk yerli zekâ testi "Anadolu-SAK Zekâ Ölçeği'nin (ASİS)" etkin ve amacına uygun olarak kullanılabilmesi için "Anadolu-SAK Zekâ Testi Eğitici Eğitimi ve Uygulayıcı Eğitimi Kursu" ile "Mesleki Gelişim Programı" hazırlanmıştır. ASİS'in ülke geneline yaygınlaştırılması çalışmaları devam etmektedir.

Öğrencilerimizin üst öğrenim kurumlarına geçişleri aşamasında ilgi, değer ve yetenekleri doğrultusunda mesleki rehberlik çerçevesinde tercih danışmanlığı hizmetinin sunulması çalışmaları yürütülmektedir. Bu doğrultuda ülkemiz genelinde hizmet sunan tercih danışmanlığı komisyonları oluşturulmaktadır. Öğrenci ve velilerimizin sunduğumuz bu hizmetten nitelik ve nicelik olarak en üst düzeyde fayda sağlayabilmeleri için komisyonlarımız; okullarda, rehberlik ve araştırma merkezlerinde, alışveriş merkezlerinde, il/ilçelerin görünür noktalarında hizmet vermek üzere kurulmuştur. Ancak COVID-19 sürecine bağılı olarak danışma hizmetleri çevrimiçi yöntemlerle sunulmuştur.

Bakanlığımız ile Türkiye Yeşilay Cemiyeti arasında imzalan iş birliği protokolü kapsamında "Yaşam Becerileri Eğitim Programı" hazırlanmıştır. Yaşam becerileri eğitim programı ile ortaokul öğrencilerini

bağımlılıklara karşı güçlendirici, okul temelli, etkinliklerden oluşan önleyici bir programdır. Program 81 ilimizde uygulanmaya başlamış bulunmaktadır.

Okullarda sunulan rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerini güçlendirmeye yönelik olarak okul öncesinden ortaöğretimin son basamağına kadar tüm eğitim seviyelerindeki öğrencilerimiz için akademik, kariyer ve sosyal duygusal gelişim alanlarında sınıf rehberlik programları hazırlanmış olup, 2020-2021 eğitim ve öğretim yılından itibaren uygulanmaya başlanmıştır. Sınıf Rehberlik Programının uygulanması sürecinde kullanılacak, öğretmenlere yol gösterici sınıf rehberlik etkinlik örneklerinin hazırlanması amacıyla Sınıf Rehberlik Programı'nda yer alan her bir kazanım için örnek etkinlikler geliştirilmiştir. Okul öncesi, ilkokul, ortaokul ve ortaöğretim olmak üzere 4 kitaptan oluşan Sınıf Rehberlik Etkinlikleri Seti 2000'er adet basılarak illere dağıtılmıştır.

2.1.5. Özel Öğretim

Özel öğretim kurumları 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanununa göre açılan örgün ve yaygın eğitim kurumlarını kapsamaktadır. Bakanlığımıza bağlı olarak faaliyet gösteren bu kurumlar; okul öncesi eğitim, ilköğretim, ortaöğretim, özel eğitim okullarından oluşan örgün eğitim kurumları ile çeşitli kurslar, motorlu taşıt sürücü kursları, hizmetiçi eğitim merkezleri, ulaştırma hizmetleri mesleki eğitim ve geliştirme kursları, iş makineleri operatörlük kursları, denizcilik ve gemi adamları yetiştirme kursları, pilot yetiştirme kursları, uzaktan öğretim kursları, sosyal etkinlik merkezleri, özel öğretim kursları, özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinden oluşan yaygın eğitim kurumlarıdır. Ayrıca ortaokul, imam hatip ortaokulu ve ortaöğretim kurumlarına devam eden öğrencilere barınma hizmeti sunmak amacıyla kurulan özel öğrenci yurdu ve özel öğrenci pansiyonları da Bakanlığımıza bağlı olarak faaliyet göstermektedir.

Özel öğretim kurumları kapsamında faaliyet gösteren kişisel gelişim, mesleki gelişim ve yetenek kurslarında uygulanan programlar yenilenerek iş dünyasının talep ettiği tanımlanmış bilgi ve becerilere yer verilmektedir. Çeşitli kurslar, hizmetiçi eğitim merkezleri, uzaktan öğretim kurslarının eğitim ve sınav standartlarının yükseltilerek kalitelerinin artırılması kapsamında verilen eğitim kalitesinin yükseltilmesi ve sınavlarda ülke genelinde uygulama birliği sağlanması, etkili bir denetimin yapılması ve sınavların daha güvenli yürütülmesi amacıyla sınav mevzuatı güncellenmiştir.

Uzaktan öğretim yapan kurumlar, çeşitli nedenlerle öğrenimlerini sürdüremeyen kişilere yönelik verdikleri eğitimlerle fiziksel sınırlara bağlı kalmaksızın istenen zaman diliminde ve yerde, daha az maliyetle sertifika alma olanağı sunmaktadır. Bu alanda Bakanlığımızca günümüz şartlarına uygun düzenlemeler yapılarak hayata geçirilmiştir.

7180 sayılı Kanunla yükseköğretim seviyesindeki özel öğrenci barınma kurumları Gençlik ve Spor Bakanlığına devredilmiş olup özel öğrenci barınma hizmeti veren yerlerin Bakanlığımızın gözetim ve denetiminde faaliyetlerini sürdürmesi ve kurum standartlarının artırılması amacıyla “Ortaokul ve Ortaöğretim Kurumları Özel Barınma Hizmetleri Yönetmeliği” yürürlüğe girmiştir.

Özel Öğretim Kurumları Kanunu’nda düzenleme yapılarak sosyal etkinlik merkezi tanımı getirilmiştir. Bu merkezler, il millî eğitim müdürlükleri ile belediyeler arasında yapılan ve Bakanlıkça onaylanan ortak iş birliği protokolleri çerçevesinde, Bakanlığın verdiği iş yeri açma ve çalışma ruhsatı ile belediyelerce açılmakta ve işletilmektedir. İlköğretim ve/veya ortaöğretim öğrencilerinin ödev ve projelerine ilişkin araştırmalar yaptığı, öğrencilerin ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetlerin yürütüldüğü bu merkezlerde ata sporlarından çağdaş sanat faaliyetlerine kadar öğrenciler istedikleri etkinliklerde yer alabilmektedirler.

Ülkemizde sürücü adayı eğitimlerinin iyileştirilmesi doğrultusunda özel motorlu taşıt sürücüleri kurslarının eğitim ve sınav standartlarının yükseltilmesi amaçlanmaktadır. Bu kapsamda sürücü kurslarında verilen eğitimlerin kalitelerinin yükseltilmesi, direksiyon uygulama sınavlarında ülke genelinde uygulama birliği sağlanması, etkili bir denetim yapılması ve sınavların daha güvenli yürütülmesi amacıyla mevzuat güncellenmiş, animasyon filmleri hazırlanmış ve e-Trafik Modülü uygulamaya konulmuştur.

Trafik güvenliği konusundaki eğitim faaliyetlerine ilişkin çalışmaları yönlendirmek, idari ve yasal düzenlemelere ilişkin çalışmalar yapmak, kamuoyunun aydınlatılması için yapılacak çalışmaları değerlendirmek, eylem planları hazırlamak ve trafik güvenliği eğitimi konusunda kurumlar arası iş birliği ve koordinasyonu sağlamak amacıyla “Trafik Genel Eğitim Planı” hazırlanmıştır. Okul öncesi, okul içi ve okul dışı trafik eğitimini düzenleyen söz konusu plan ilgili paydaşlarla iş birliği halinde uygulamaya konulmuştur. Ayrıca okul öncesi ve ilkokul öğrencilerine trafik kurallarını öğretmek, trafik bilinci ve kültürünü oluşturmak amacıyla animasyon filmleri hazırlanarak EBA’da yayınlanmış, sivil toplum kuruluşları ve üniversitelerle iş birliği protokolleri imzalanmıştır.

İçişleri Bakanlığı Karayolu Trafik Güvenliği Strateji Belgesi (2021-2030) ve Karayolu Trafik Güvenliği Eylem Planı (2021-2023) doğrultusunda Bakanlığımız 21 adet göstergenin sorumlu kuruluşu ve 24 adet göstergenin de işbirlikçi kuruluşu olarak toplam 45 performans göstergesine yönelik çalışmalar yürütülmektedir.

Özel öğretim kurumlarında yeni model ve programlar, akreditasyon koşulları dikkate alınarak yeni pilot okullar veya programlar şeklinde yapılandırılması kapsamında eğitim alanındaki yeni eğitim yaklaşım, model ve programların Türk eğitim sistemine kazandırılmasında özel okulların öncülük etmesi sağlanacaktır.

2.1.6. Yükseköğretim

Yükseköğretim; millî eğitim sistemi içinde, ortaöğretime dayalı, en az dört yarıyılı kapsayan her kademedeki eğitim ve öğretimin tümüdür.

Yükseköğretim Kurulu, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversitelerarası Kurul yükseköğretimin üst kuruluşlarıdır. Üniversite ile yüksek teknoloji enstitüleri ve bunların bünyesinde yer alan fakülteler, enstitüler, yüksekokullar, konservatuvarlar, araştırma ve uygulama merkezleri ile bir üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsüne bağlı meslek yüksekokulları ile bir üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsüne bağlı olmaksızın ve kazanç amacına yönelik olmamak şartı ile vakıflar tarafından kurulan meslek yüksekokulları yükseköğretim kurumlarıdır.

Bugün itibarıyla üniversite sayımız 129 devlet, 74 vakıf olmak üzere 203'e ulaşmıştır. Ayrıca Millî Savunma Üniversitesi ve 4 vakıf meslek yüksekokulu ile birlikte toplam 208 yükseköğretim kurumunda eğitim ve öğretim faaliyetlerine devam edilmektedir.

2.2. Yaygın Eğitim

Yaygın eğitim, örgün eğitim yanında veya dışında düzenlenen eğitim faaliyetlerinin tümünü kapsar.

Yaygın eğitimin özel amacı, millî eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak; örgün eğitim sistemine hiç girmemiş olan veya herhangi bir kademesinde bulunan ya da bu kademedен çıkmış vatandaşlara örgün eğitimin yanında veya dışında; okuma-yazma öğretmek, eksik eğitimlerini tamamlamaları için sürekli eğitim olanağı hazırlamak, bilimsel, teknolojik, ekonomik, sosyal ve kültürel gelişmelere uyumlarını kolaylaştırıcı eğitim olanağı sağlamak, millî kültür değerlerimizi koruyucu, geliştirici, tanıtıcı ve benimsetici nitelikte eğitim yapmak, toplu yaşama, dayanışma, yardımlaşma, birlikte çalışma ve

örgütlenme anlayış ve alışkanlıkları kazandırmak, ekonominin gelişimi doğrultusunda ve istihdam politikasına uygun meslek edinmelerini sağlayıcı olanaklar hazırlamak, beslenme ve sağlıklı yaşam tarzını benimsetmek, çeşitli mesleklerde çalışanlara, gelişmeleri için gerekli bilgi ve becerileri kazandırmak, boş zamanlarını yararlı bir biçimde değerlendirme ve kullanma alışkanlıkları kazandırmaktır.

2.2.1. Hayat Boyu Öğrenme

Hayat boyu öğrenme, okullar ile sınırlı kalmayan; evde, işte, hayatın her alanında gerçekleşebilen; öğrenmenin yaş, sosyal, ekonomik statü ve eğitim seviyesine bakılmaksızın, herhangi bir engel olmadan sürdürülebileceğini gösteren temel kavramlardan biridir.

Ülke olarak hayat boyu öğrenme alanındaki nihai hedefimiz, farklı öğrenim ve yaş seviyelerindeki bireylerin istihdam edilebilirliklerini ve sosyo-kültürel gelişimlerini sağlamak amacıyla bilgi, beceri ve yeterliliklerini geliştirerek, öğrenmeye erişimlerini artırarak öğrenen bireyden, öğrenen topluma ve öğrenen Türkiye'ye doğru bir dönüşümü gerçekleştirmektir. Bu gayeyi yerine getirmek için; hayat boyu öğrenme alanında beşerî, mali, fiziki ve teknolojik kapasitenin güçlendirilmesi ve hizmet kalitesinin artırılması; hayat boyu öğrenme fırsatlarının ve sunumunun artırılması; hayat boyu öğrenme izleme ve değerlendirme sisteminin güçlendirilmesi hedeflenmiş ve bu noktada önemli mesafe kat edilmiştir.

3. EĞİTİM VE ÖĞRETİMDE ERİŞİM, KALİTE VE KAPASİTE

3.1. Eğitim ve Öğretime Erişimin Artırılması

3.1.1. Öğrenci Sayıları

2020-2021 eğitim ve öğretim yılı itibarıyla örgün eğitimde öğrenim gören toplam öğrenci sayımız 18 milyon 85 bin 943'tür.

Tablo 8. Eğitimde Öğrenci Sayıları (Örgün) (Resmî ve Özel/Açık Öğretim Dâhil) (2020-2021)

Eğitim Kademesi	Öğrenci Sayısı		
	Toplam	Erkek	Kadın
Örgün Eğitim Toplamı	18.085.943	9.352.605	8.733.338
Örgün Eğitim (Resmi)	15.194.574	7.802.825	7.391.749
Örgün Eğitim (Özel)	1.310.605	723.749	586.856
Örgün Eğitim (Açık Öğretim)	1.580.764	826.031	754.733
Okulöncesi Toplamı	1.225.981	637.435	588.546
Resmi Okulöncesi	1.032.463	533.259	499.204
Özel Okulöncesi	193.518	104.176	89.342
İlkokul Toplamı	5.328.391	2.745.350	2.583.041
Resmi İlkokul	5.059.079	2.604.926	2.454.153
Özel İlkokul	269.312	140.424	128.888
Ortaokul Toplamı	5.212.969	2.653.819	2.559.150
Resmi Ortaokul	4.772.725	2.442.529	2.330.196
Özel Ortaokul	311.811	165.763	146.048
Açık Ortaokul	128.433	45.527	82.906
Ortaöğretim (Genel+Mesleki) Toplamı	6.318.602	3.316.001	3.002.601
Resmi Ortaöğretim	4.330.307	2.222.111	2.108.196
Özel Ortaöğretim	535.964	313.386	222.578
Açıköğretim Lisesi	1.452.331	780.504	671.827

Kaynak: Millî Eğitim İstatistikleri, 2020-2021

Tablo 9. Yaygın Eğitim Kursiyer Sayıları (Resmî ve Özel) (2019/2020)

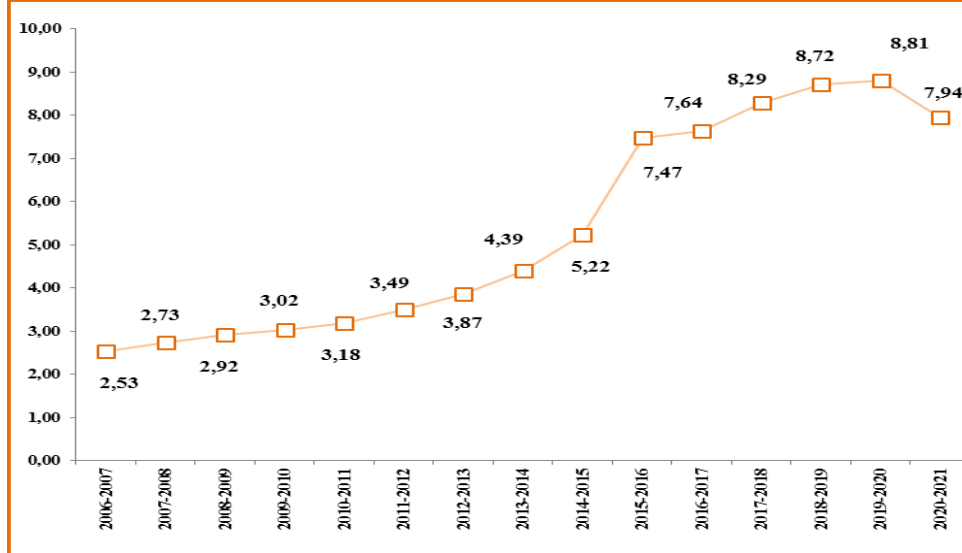
Eğitim Kademesi	Kursiyer Sayısı		
	Toplam	Erkek	Kadın
Yaygın Eğitim Toplamı	9.250.777	4.286.678	4.964.099
Yaygın Eğitim (Resmi)	6.775.728	2.667.750	4.107.978
Yaygın Eğitim (Özel)	2.475.049	1.618.928	856.121

Not: Yaygın eğitim kursiyerlerinin istatistikî bilgileri bir yıl geriden alınmaktadır.

Özel Öğretim Kurumları Öğrenci Sayısı ve Oranları

Özel öğretim kurumlarının nitelik ve niceliğinin artırılması, eğitim sistemimizde kalite odaklı eğitim hizmetlerinin verilmesine katkı sağlayacaktır. 2020-2021 eğitim ve öğretim yılında tüm özel okullarda kayıtlı öğrencilerin toplam öğrenci sayısına oranı (açık öğretim hariç) %7,9 olmuştur. Örgün eğitim içerisindeki özel okul sayılarının toplam okul sayısına oranı ise %20,1'dir.

Grafik 3. Özel Öğrencilerin Toplam Öğrenci İçindeki Payı (%) (2006-2007/2020-2021)

Tablo 10. Öğrenci Sayıları (2006-2007 / 2020-2021)

Yıl	Resmi Öğrenci Sayısı	Özel Öğrenci Sayısı	Toplam Öğrenci Sayısı	Özel Öğrenci Artış/Azalış Oranı (%)	Özel Öğrenci / Toplam Öğrenci (%)
2006-2007	13.873.208	360.042	14.233.250	-	2,53
2007-2008	13.784.080	386.797	14.170.877	7,43	2,73
2008-2009	14.074.079	423.253	14.497.332	9,43	2,92
2009-2010	14.688.342	458.108	15.146.450	8,24	3,02
2010-2011	15.164.318	498.118	15.662.436	8,73	3,18
2011-2012	14.821.197	535.788	15.356.985	7,56	3,49
2012-2013	15.239.702	613.064	15.852.766	14,42	3,87
2013-2014	15.228.934	698.912	15.927.846	14,00	4,39
2014-2015	14.950.897	823.515	15.774.412	17,83	5,22
2015-2016	14.540.339	1.174.409	15.714.748	42,61	7,47
2016-2017	14.731.376	1.217.755	15.949.131	3,69	7,64
2017-2018	14.946.713	1.351.712	16.298.425	11,00	8,29
2018-2019	15.088.592	1.440.577	16.529.169	6,57	8,72
2019-2020	15.189.878	1.468.198	16.658.076	1,92	8,81
2020-2021	15.194.574	1.310.605	16.505.179	-10,73	7,94

Kaynak: Millî Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim 2006-2021, T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına bağlı özel okul öncesi kurumları dâhil edilmiştir. Resmî öğrenci sayılarına açık öğretim öğrenci sayıları dâhil değildir.

3.1.2. Örgün Eğitim Okullaşma Oranları

Bakanlığımız tarafından uygulanmakta olan politikalar neticesinde, tüm eğitim ve öğretim kademelerimizin okullaşma oranlarında önemli artışlar sağlanmıştır.

Tablo 11. Okullaşma Oranları (2002-2003/2011-2012)

Öğretim Yılı	Brüt/Net	Okul Öncesi		İlköğretim(1)	Ortaöğretim	Yükseköğretim*
		Yaş	Okullaşma Oranı			
2002/03	Brüt	3-5 Yaş	-	96,49	80,76	27,12
	Net	4-5 Yaş	-	90,98	50,57	14,65
2003/04	Brüt	3-5 Yaş	-	96,3	80,97	28,15
	Net	4-5 Yaş	-	90,21	53,37	15,31
2004/05	Brüt	3-5 Yaş	-	95,74	80,90	30,61
	Net	4-5 Yaş	-	89,66	54,87	16,6
2005/06	Brüt	3-5 Yaş	-	95,59	85,18	34,46
	Net	4-5 Yaş	-	89,77	56,63	18,85
2006/07	Brüt	3-5 Yaş	-	96,34	86,64	36,59
	Net	4-5 Yaş	-	90,13	56,51	20,14
2007/08	Brüt	3-5 Yaş	-	104,54	87,55	38,19
	Net	4-5 Yaş	-	97,37	58,56	21,06
2008/09	Brüt	3-5 Yaş	-	103,84	76,62	44,27
	Net	4-5 Yaş	-	96,49	58,52	27,69
2009/10	Brüt	3-5 Yaş	26,92	106,48	84,19	53,43
	Net	4-5 Yaş	38,55	98,17	64,95	30,42
2010/11	Brüt	3-5 Yaş	29,85	107,58	89,70	58,45
	Net	4-5 Yaş	43,10	98,41	66,07	33,06
2011/12	Brüt	3-5 Yaş	30,87	108,42	92,56	66,23
	Net	4-5 Yaş	44,04	98,67	67,37	35,51
	Net	5 Yaş	65,69	-	-	-

Kaynak: Millî Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim 2020-2021

Not: Okul öncesi okullaşma oranları 3-5, 4-5 ve 5 yaşların net okullaşma oranlarıdır.

* Yükseköğretim okullaşma oranları TÜİK'ten alınmıştır.

Tablo 12. Okullaşma Oranları (2012-2013/2016-2017)

Öğretim Yılı	Okullaşma Oranı	Okul Öncesi		İlköğretim	İlkokul	Ortaokul	Ortaöğretim	Yükseköğretim
		Yaş	Okullaşma Oranı					
2012/13	Brüt	3-5 Yaş	30,93	107,58	107,52	107,64	96,77	74,86
	Net		26,63	98,80	98,86	93,09	70,06	38,50
	Brüt	4-5 Yaş	44,04	-	-	-	-	-
	Net		37,36	-	-	-	-	-
	Brüt	5 Yaş	55,35	-	-	-	-	-
	Net		39,72	-	-	-	-	-
2013/14	Brüt	3-5 Yaş	28,03	110,36	111,94	108,80	103,26	81,7
	Net		27,71	99,31	99,57	94,52	76,65	39,89
	Brüt	4-5 Yaş	37,94	-	-	-	-	-
	Net		37,46	-	-	-	-	-
	Brüt	5 Yaş	43,49	-	-	-	-	-
	Net		42,54	-	-	-	-	-
2014/15	Brüt	3-5 Yaş	37,12	103,97	101,10	107,12	107,36	88,94
	Net		32,68	97,10	96,30	94,35	79,37	39,49
	Brüt	4-5 Yaş	46,83	-	-	-	-	-
	Net		41,57	-	-	-	-	-
	Brüt	5 Yaş	66,02	-	-	-	-	-
	Net		53,78	-	-	-	-	-
2015/16	Brüt	3-5 Yaş	38,61	102,95	99,19	107,13	109,85	95,91
	Net		33,26	96,44	94,87	94,39	79,79	40,87
	Brüt	4-5 Yaş	49,27	-	-	-	-	-
	Net		42,96	-	-	-	-	-
	Brüt	5 Yaş	70,19	-	-	-	-	-
	Net		55,48	-	-	-	-	-
2016/17	Brüt	3-5 Yaş	41,16	100,73	95,97	105,29	106,94	102,01
	Net		35,52	96,51	91,16	95,68	82,54	41,71
	Brüt	4-5 Yaş	52,08	-	-	-	-	-
	Net		45,7	-	-	-	-	-
	Brüt	5 Yaş	73,94	-	-	-	-	-
	Net		58,79	-	-	-	-	-

Kaynak: Millî Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim 2020-2021

Tablo 13. Okullaşma Oranları (2017-2018/2020-2021)

Öğretim Yılı	Okullaşma Oranı	Okul Öncesi		İlköğretim	İlkokul	Ortaokul	Ortaöğretim	Yükseköğretim
		Yaş	Okullaşma Oranı					
2017/18	Brüt	3-5 Yaş	44,73	99,74	96,86	102,46	108,39	107,40
	Net		38,52	96,12	91,54	94,47	83,58	45,64
	Brüt	4-5 Yaş	57,64	-	-	-	-	-
	Net		50,42	-	-	-	-	-
	Brüt	5 Yaş	83,75	-	-	-	-	-
	Net		66,88	-	-	-	-	-
2018/19	Brüt	3-5 Yaş	45,40	99,40	98,40	100,33	108,88	109,46
	Net		39,11	96,05	91,92	93,28	84,20	44,10
	Brüt	4-5 Yaş	57,91	-	-	-	-	-
	Net		50,79	-	-	-	-	-
	Brüt	5 Yaş	85,22	-	-	-	-	-
	Net		68,30	-	-	-	-	-
2019/20	Brüt	3-5 Yaş	43,35	101,71	97,41	105,96	110,63	112,78
	Net		41,78	97,69	93,62	95,90	85,01	43,37
	Brüt	4-5 Yaş	54,57	-	-	-	-	-
	Net		52,41	-	-	-	-	-
	Brüt	5 Yaş	75,51	-	-	-	-	-
	Net		71,22	-	-	-	-	-
2020/21	Brüt	3-5 Yaş	29,94	96,74	96,62	96,86	124,11	117,77
	Net		28,35	93,93	93,23	88,85	87,93	44,41
	Brüt	4-5 Yaş	38,98	-	-	-	-	-
	Net		36,79	-	-	-	-	-
	Brüt	5 Yaş	61,22	-	-	-	-	-
	Net		56,89	-	-	-	-	-

Kaynak: Millî Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim 2020-2021

Tablo 14. Yaş Gruplarına Göre Net Okullaşma Oranları (2020-2021)

Yaş Grubu	Toplam	Erkek	Kadın
3 Yaş	5,63	5,73	5,53
4 Yaş	16,41	16,45	16,36
5 Yaş	58,53	58,87	58,17
3-5 Yaş	28,95	29,10	28,80
4-5 Yaş	37,62	37,81	37,43
6-9 Yaş	97,23	97,16	97,31
10-13 Yaş	98,55	98,64	98,45
14-17 Yaş	90,76	91,01	90,49

Not: Yaş gruplarına (doğum yılları) göre net okullaşma oranları hesaplanırken; öğrencinin ait olduğu eğitim kademesine (öğrenim türüne) bakılmaksızın, ilgili yaş grubunda bulunan toplam öğrencilerin, ilgili yaş grubunda bulunan toplam nüfusa bölünmesi ile elde edilmiştir.

2020-2021 eğitim ve öğretim yılında Bakanlığımıza bağlı 2.894 resmî anaokulu, 3.876 özel anaokulu olmak üzere toplam 6.770 anaokuluna ulaşılmıştır.

İlköğretimde net okullaşma oranı 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında %90,98 iken 2020-2021 eğitim ve öğretim yılında %93,93 olmuştur.

Ortaöğretimde cinsiyet ve bölgesel farklılıkları giderici bir biçimde okullaşma oranını gelişmiş ülkeler düzeyine çıkarmak; öğrencilerimize esnek bir yapı içinde, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda, ortak bir genel kültür vererek üst öğrenime ve geleceğe hazırlamak amaçlanmaktadır.

Ortaöğretimde 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında %67,52 olan kızların brüt okullaşma oranı, 2020-2021 eğitim ve öğretim yılında %121,13'e çıkarılarak bu alanda önemli bir artış sağlanmıştır.

Ortaöğretimde 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında %45,16 olan kızların net okullaşma oranı, 2020-2021 eğitim ve öğretim yılında %87,79'a çıkarılarak önemli bir artış sağlanmıştır.

Ortaöğretimde brüt okullaşma oranı 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında %80,76 iken 2020-2021 eğitim ve öğretim yılında %124,11'e yükselmiştir.

Ortaöğretimde net okullaşma oranı 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında %50,57 iken 2020-2021 eğitim ve öğretim yılında %87,93'e yükselmiştir.

3.1.3. Kız Çocuklarının Okullaşması

Kız çocuk brüt okullaşma oranının erkek çocuk brüt okullaşma oranına olan göreceli büyüklüğünü gösteren cinsiyet oranları, ilköğretimde 1997-1998 eğitim ve öğretim yılında %85,63 iken 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında %91,10'a çıkmış, 2020-2021 eğitim ve öğretim yılında ise %100,52'ye ulaşmıştır.

1997-1998 eğitim ve öğretim yılında ilköğretimde kız çocukların brüt okullaşma oranı %82,43 iken erkek çocukların brüt okullaşma oranı %96,26'dır. 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında ilköğretimde kız çocukların brüt okullaşma oranı %91,91 iken erkek çocukların brüt okullaşma oranı %100,89'dur. 2020-2021 eğitim ve öğretim yılına gelindiğinde ise ilköğretimde kız çocukların brüt okullaşma oranı %97 iken erkek çocukların brüt okullaşma oranı %96,50 olarak gerçekleşmiş ve kız çocukların brüt okullaşma oranının erkek çocukların brüt okullaşma oranını geçtiği görülmüştür.

Ülkemizde dezavantajlı grupların, engelli çocuklarımız ile kız çocuklarımızın toplumsal hayata katılımını sağlamak amacıyla yürütülen çalışmalarla birlikte, yukarıdaki verilere göre ilköğretimde kız ve erkek çocukların brüt okullaşma oranları arasındaki fark 1997-1998 eğitim ve

öğretim yılında %13,83 puan iken 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında %8,98 puan olarak gerçekleşmiş, 2020-2021 eğitim ve öğretim yılında ise aradaki fark kapanmış ve %0,50 puan oranında kız çocuklarının lehine artış gerçekleşmiştir.

Ortaöğretimde kız ve erkek çocuklar arasındaki cinsiyet oranları 1997-1998 eğitim ve öğretim yılında %74,70 iken 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında %72,32'ye düşmüş ve 2020-2021 eğitim ve öğretim yılında ise %95,42'ye ulaşmıştır.

Ortaöğretimde erkek ve kız çocukların brüt okullaşma oranları arasındaki fark 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında %25,84 puan iken 2020-2021 eğitim ve öğretim yılında bu fark %5,81 puana düşürülmüştür.

Yükseköğretimde kız ve erkek öğrenciler arasındaki cinsiyet oranları 1997-1998 eğitim ve öğretim yılında %69,58 iken 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında %74,33'e çıkmış, 2020-2021 eğitim ve öğretim yılında ise %102,55'e ulaşmıştır.

Yükseköğretimde erkek ve kız öğrencilerin brüt okullaşma oranları arasındaki fark 1997-1998 eğitim ve öğretim yılında %6,97 puan iken 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında %7,96 puan olarak gerçekleşmiş, 2020-2021 eğitim ve öğretim yılında ise %2,96 puan oranında kız öğrencilerin lehine artış olmuştur.

3.1.4. Eğitim Kademelerine Göre Öğrenci/Derslik ve Öğrenci/Öğretmen Sayıları

2002'den günümüze kadar yapılan derslikler ve öğretmen atamaları ile gerek öğretmen başına düşen öğrenci sayıları gerekse derslik başına düşen öğrenci sayılarında önemli iyileştirmeler sağlanmıştır.

Tablo 15. Derslik Başına Düşen Öğrenci Sayısı (2002-2003/2020-2021)

	2002-2003	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021
İlköğretim*	36	24	24	24	23
Ortaöğretim	30	21	20	19	22
Genel Ortaöğretim	34	21	21	21	24
Mesleki ve Teknik Ortaöğretim	26	21	19	18	20

*İlkokul ve ortaokullarda derslik başına düşen öğrenci sayısı hesaplanırken; genellikle aynı dersliği ilkokul ve ortaokul birlikte kullandığından, ilkokul ve ortaokul birlikte değerlendirilmiştir.

2002-2003 eğitim ve öğretim yılında ilköğretimde derslik başına düşen öğrenci sayısı 36 iken 2020-2021 eğitim ve öğretim yılında 23; ortaöğretimde derslik başına düşen öğrenci sayısı 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında 30 iken 2020-2021 eğitim ve öğretim yılında 22 olmuştur.

Tablo 16. Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı (2002-2003/2020-2021)

	2002-2003	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021
İlköğretim	28	16	16	16	15
İlkokul	-	17	18	17	17
Ortaokul	-	16	15	15	14
Ortaöğretim	18	12	11	11	13
Genel Ortaöğretim	21	12	12	12	14
Mesleki ve Teknik Ortaöğretim	15	12	11	10	11

2002-2003 eğitim ve öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayımız ilköğretimde 28 iken 2020-2021 eğitim ve öğretim yılında 15, ortaöğretimde 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında 18 iken 2020-2021 eğitim ve öğretim yılında 13 olmuştur.

3.1.5. Yükseköğretime Erişim

Eğitimin her kademesinde okullaşma oranları büyük bir hızla artarken yükseköğretimdeki okullaşma oranları da bundan payını almaktadır. 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında 1.918.483 olan üniversitelerde okuyan öğrenci sayısı, 2020-2021 yılında 8.240.997'ye ulaşmıştır. Benzer şekilde 2002 yılında devlet ve vakıf üniversiteleri sayısı 76 iken 2020 yılında 129 devlet, 74 vakıf olmak üzere 203'e ulaşmıştır. Ayrıca Millî Savunma Üniversitesi ve 4 vakıf meslek yüksekokulu ile birlikte toplam 208 yükseköğretim kurumu bulunmaktadır.

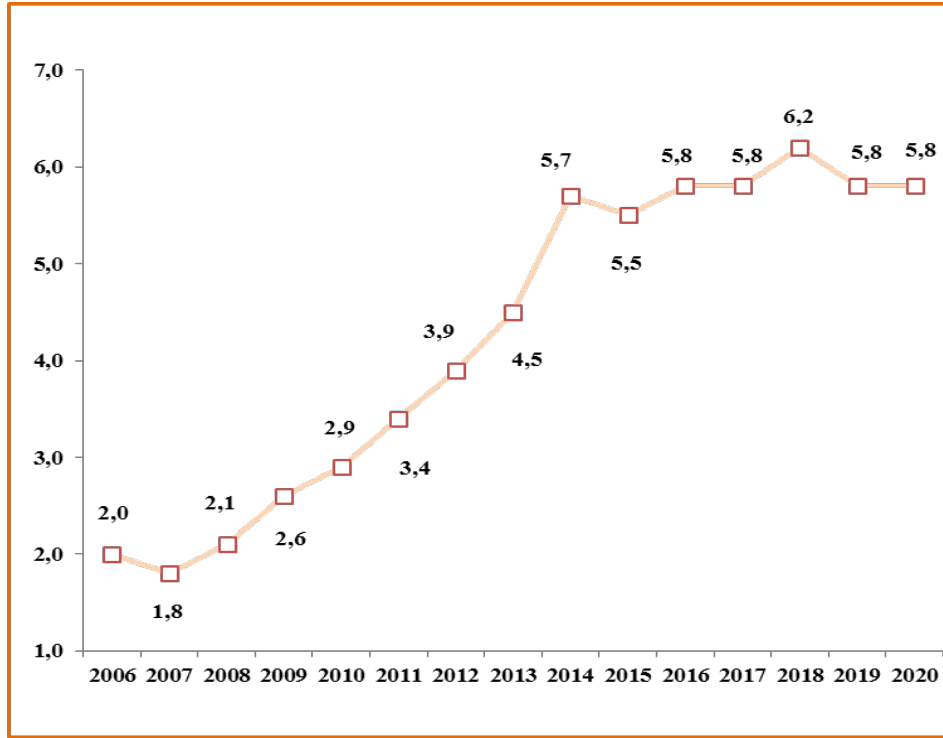
2020-2021 eğitim ve öğretim yılında yükseköğretim kurumlarında 3.114.623 ön lisans, 4.676.657 lisans, 343.569 yüksek lisans, 106.148 doktora olmak üzere toplam 8.240.997 öğrenci eğitim almıştır.

Yükseköğretimde net okullaşma oranı 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında %14,65 iken 2020-2021 eğitim ve öğretim yılında %44,41 olmuştur.

3.1.6. Yaygın Eğitim

Türkiye, EUROSTAT tarafından yayımlanan verilere göre Avrupa Birliği Hayat Boyu Öğrenmeye Katılım oranlarının artırılmasında en yüksek artış oranına sahip ikinci ülkedir. 2006 yılında %2 olan Türkiye'nin hayat boyu öğrenmeye katılım oranı %190'lık artışla, 2020 yılında %5,8'e ulaşmıştır.

Grafik 4. Hayat Boyu Öğrenmeye Katılım Oranları (%) (2006-2020)

Not: Veriler Avrupa Birliği İstatistik Birimi'nden alınmıştır.

22 Kasım 2021 tarihi itibarıyla Türkiye'nin tüm il ve ilçelerinde resmî 995 halk eğitim merkezi ve 24 olgunlaşma enstitüsü olmak üzere toplam 1.019 yaygın eğitim kurumu bulunmaktadır. Bu kurumlarda 01 Ocak-22 Kasım 2021 tarih aralığında açılan 104.243 mesleki ve teknik kursa 1.862.014 kursiyer; 149.079 genel kursa ise 2.163.234 kursiyer, katılmıştır.

Protokoller kapsamında Bakanlığımıza bağlı kurslara katılan kursiyerlere ilişkin e-Yaygın Sisteminden 22.11.2021 tarihinde alınan verilere göre 01 Ocak-10 Kasım 2021 tarihleri arasında 43.970 adet kurs açılmış olup 710.530 kursiyer bu kurslardan faydalanmıştır.

Hayat boyu öğrenme faaliyetleri kapsamında uygulanan kurs programları ihtiyaçlar doğrultusunda sürekli olarak güncellenmekte ve yeni programlar hazırlanmaktadır. 2007 yılında 321 olan kurs programı sayısı 2021 yılı Kasım ayı itibarıyla 73 alanda 3.748'e ulaşmıştır. Bununla birlikte günün ihtiyaçlarından hareketle dijital, finans, sağlık, ekoloji ve sosyal medya gibi 21. yüzyıl becerileri arasında yer alan okuryazarlıklara ilişkin farkındalık ve beceri eğitimleri düzenlenecektir.

Açık öğretim okullarında 2003-2004 eğitim ve öğretim yılında kayıtlı 623.716 aktif öğrenci bulunurken 2020-2021 eğitim ve öğretim yılında 1., 2. ve 3. dönem yeni kayıt yaptıran ve kayıt yenileyen aktif öğrenci sayısı 1.580.764 olmuştur.

Öğrenci-öğretmen, öğrenci-egitim materyali etkileşimini sağlama, öğrenme materyali sunma, sunulan öğrenme materyalini paylaşma ve tartışma, dersleri yönetme, canlı ders, elektronik ortamda ölçme, değerlendirme ve geri bildirim sağlama, öğrenme materyallerini düzenleme, alınan eğitimler ile ilgili kayıtları tutma, takip etme ve ilgili raporları alma gibi işlevleri yerine getirmek amacıyla "Uzaktan Eğitim Platformu" teknik alt yapı, donanım ve yazılım hazırlıkları tamamlanmıştır. 3 adet uzaktan eğitim kurs programı onaylanarak uygulamaya konulmuştur. Uzaktan ve yüz yüze eğitimin bir arada yürütüldüğü harmanlanmış model kurs programlarımızın sayısı ise 5'tir.

Kitap, animasyon, ses, video ve canlı dersler aracılığıyla milyonlarca öğrenciye zamandan ve mekândan bağımsız eğitime erişim ve her zaman her yerde öğrenme imkânı sağlayan Uzaktan Eğitim Platformu'nun yazılım ve dijital içerikleri Bakanlık personelimizce geliştirilmektedir. Bu

kapsamda Açık Öğretim derslerinin senaryo ve dijital içerik üretim çalışmaları devam etmektedir. Ayrıca üretilen dijital içeriklere EBA üzerinden ulaşılabilmektedir.

Yurt dışında yaşayan ve açık öğretim okullarımızda eğitim gören vatandaşlarımızın sınav merkezi sayısı bugün itibarıyla 19 ülkede 35'e çıkarılmıştır.

Yaygın eğitim faaliyetlerine yönelik çalışmalarımız hız kazanmıştır. Bu kapsamda yürürlüğe giren Millî Eğitim Bakanlığı Yaygın Eğitim Kursları Uzaktan Öğrenme Yönergesi ile bireylerin salgın döneminde dahi yaşam boyu öğrenme eğitimlerinin artırılmasına yönelik uygulamalara ağırlık verilmiştir. Bu dönemde İlk Yardım Uzaktan Eğitim Kurs Programı ve dijital içerikler uygulamaya konulmuştur. Ayrıca Gıda ve Su Sektöründe Çalışanlar için Hijyen Eğitimi Uzaktan Eğitim Kurs Programı ve dijital içerikleri de yetkilendirilmiş 36 halk eğitimi merkezinde uygulanmaktadır.

Devlet Yatırım Programı tarafından finanse edilen Hayat Boyu Öğrenme İçin Uzaktan Eğitim Projesi kapsamında bireylerin gelişim ihtiyaçlarının zaman ve mekân sınırlaması olmaksızın hayat boyu öğrenme felsefesi çerçevesinde karşılanması için genel, meslekî-teknik kurs ve seminerlerin uzaktan eğitim yoluyla düzenlenmesi, gerekli bürokratik altyapının tesis edilmesi ve proje pilot kurumlarının teknolojik altyapılarının güçlendirilmesi ile tüm kesimlerinde hayat boyu öğrenme bilincinin artırılması amaçlanmaktadır. Proje kapsamında belirlenen 58 halk eğitimi merkezine teknolojik alt yapı sağlanmıştır. Ayrıca, program ve içerik geliştirme çalışmaları yapılmış ve e-yaygın kurs programının uzaktan eğitim içerikleri geliştirilmiştir.

Toplumun temel sorunlarını aşma noktasında güçlü aile yapısı yadsınamaz bir öneme sahiptir. Nitelikli aile bireylerinin yetişmesi, evlilik birlikteliğinin sağlıklı başlaması ve devam etmesi, aile içi etkileşimle ilgili sorunların çözülmesi ve aile birlik ve düzeninin sağlanması için bireylere

sağlıklı bilgi ve becerilerin kazandırılması gerekmektedir. Bu kapsamda yapılan aile eğitimi programı geliştirme çalışmalarıyla, aile bireylerinin sağlıklı evlilik, aile içi etkileşim, rol, görev ve sorumlulukların paylaşımı, aile kurma, aile olmayı sürdürebilme gibi konularda temel bilgi ve becerileri edinmeleri amaçlanmıştır. Söz konusu kurs programı geliştirme çalışmaları tamamlanarak Aile Eğitimi Kurs Programı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığınca onaylanmıştır. Bu kapsamda 2021-2022 eğitim ve öğretim yılı içerisinde aile eğitimi ile ilgili öğretmen eğitimleri yapılacaktır. Ayrıca aile eğitimi ile ilgili öğretim materyalleri ve içerik geliştirme çalışmaları da planlanmaktadır.

Avrupa Yetişkin Öğrenimi Elektronik Platformu (EPALE) Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilen ve Bakanlığımız tarafından yürütülen bir projedir. Haber, blog, kaynak, etkinlik takvimi ve ortak arama gibi alanlarda paylaşımlar yaparak, 38 Avrupa ülkesindeki tüm yetişkin eğitimci ve kurumları bir araya getirmeyi amaçlayan online bir platform olan EPALe’de 2016 yılından beri aktif olan ülkemiz, 10.080 kayıtlı kullanıcı sayısı ile platformda en çok üyeye sahip ülke olmuştur.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Kadın Girişimciler Kurulu ve OPET Petrolcülük A.Ş. ile ortaklaşa yürüttüğü, yeme-içme, konaklama ve ulaşım alanlarındaki mikro işletmelere yüz yüze ve çevrim içi olarak hazırlanan yeni programlar ile “İşimiz Temiz Projesi”nin pilot uygulaması Antalya, İzmir ve Muğla’da uygulanmaya başlamıştır.

Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip ERDOĞAN’ın himayelerinde 2018 yılında başlatılan okuryazarlık seferberliği kapsamında 2021 yılı Kasım ayı verilerine göre 13.717 okuma-yazma kursu açılmış ve bu kurslara 96.327 kursiyer katılmıştır.

UNICEF ile Bakanlığımız iş birliğinde yürütülen Hızlandırılmış Eğitim Programı (HEP) kapsamında alan taraması eğitimleri verilmiş ve alan taramalarının akabinde kurslar açılmıştır. HEP kapsamında eğitim

sürecinden uzak kalmış veya örgün eğitim imkânlarına erişemeyen 10-17 yaş aralığındaki geçici koruma altındaki Suriyeli öğrencilerin örgün eğitim sistemine dâhil edilmesi süreçlerinin hızlandırılması hedeflenmektedir. HEP kapsamında öğrenim görerek örgün eğitime yönlendirilen geçici koruma altındaki Suriyeli öğrencilere ait veriler Tablo 17’de sunulmuştur.

Tablo 17. Hızlandırılmış Eğitim Programı Verileri

Şehir	Kız Öğrenci	Erkek Öğrenci	Toplam
Ankara	1.315	1.189	2.504
İstanbul	2.187	2.484	4.671
Gaziantep	1.610	1.598	3.208
Şanlıurfa	1.777	1.786	3.563
Hatay	2.674	3.414	6.088
Konya	520	581	1.101
İzmir	801	1.095	1.896
Adana	1.272	1.281	2.553
Mersin	1.065	1.091	2.156
Bursa	835	1.066	1.901
Kilis	394	452	846
Kayseri	497	357	854
TOPLAM	14.947	16.394	31.341

Not: Ekim 2021 itibarıyla

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) tarafında finanse edilen “Suriye Krizine Yanıt Olarak Türkiye’de Dayanıklılık Projesi: Yetişkinler İçin Türkçe Dil Eğitimi Projesi” kapsamında 18-57 yaş arasındaki Suriyeli yetişkinlere harmanlanmış öğrenme modeli (uzaktan ve yüz yüze) ile A1,

A2 ve B1 seviyelerinde Türkçe dil eğitimleri verilmektedir. Proje ile hedef 52.000 Suriyelinin dil becerilerinin geliştirilerek sosyal uyumlarının kolaylaştırması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda 318 eğitici uzaktan öğrenme, uzaktan öğrenmede öğretim yöntem ve teknikleri, sınıf yönetimi, iletişim, rehberlik, uzaktan öğrenmede ölçme ve değerlendirme, yetişkin eğitimi gibi başlıklarda eğitici eğitimine alınmıştır. Kursiyerlerin uzaktan öğrenme kapsamındaki içeriklere ulaşabilmesi için e-ogrenme.gov.tr adresi üzerinden verilen eğitimlerden yaklaşık 70.000 kursiyer faydalanmıştır. Aynı zamanda 53 adet halk eğitimi merkezinin uzaktan eğitim için uygun materyallerle güçlendirilmesi sağlanmış, 27 halk eğitimi merkezine çocuk bakım oyun odası, 26 adet halk eğitimi merkezine ise prefabrik sınıf temin edilmiştir.

Türkiye’de geçici koruma kapsamında olan Suriyelilerin ve uluslararası koruma ihtiyacı içindeki kişilerin Türkçe Dil Eğitimi ve Mesleki Eğitime Erişimlerinin Artırılması Projesi; Millî Eğitim Bakanlığı ve Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği iş birliğiyle yürütülmektedir. Proje kapsamındaki halk eğitimi merkezlerinin aşçılık, giyim-tekstil, servis elemanı, kuru temizleme, web tasarımı, muhasebe ve ayakkabıcılık kursu olmak üzere 20 mesleki sınıfın tüm inşaat ve donanımı sağlanmıştır. Proje kapsamındaki halk eğitimi merkezlerinin 26 adet Türkçe dil sınıfının yenilenmesi ve araç gereçlerinin temini sağlanmıştır. 2021 Ekim ayı itibarıyla Proje kapsamında verilen Türkçe Dil Eğitimi A1-A2 kursları 7.193, mesleki eğitimlerde ise 614 yararlanıcıya ulaşılmıştır.

Bakanlığımız, Alman Uluslararası İşbirliği Kurumu (GIZ) ve Sığınmacılar ve Göçmenlerle Dayanışma Derneği iş birliğiyle yürütülen “Geçici Koruma Altındaki Suriyeliler ve Ev Sahibi Toplum İçin Ekonomik Fırsatların Desteklenmesi Projesi” kapsamında Suriyeli ve Türk vatandaşların istihdamını kolaylaştırmaya yönelik olarak Adıyaman, Denizli, Diyarbakır, İstanbul ve Tekirdağ illerinde yer alan 18 Halk Eğitim Merkezi’nde düzenlenen eğitimler ile toplam 1.654 yararlanıcıya ulaşılmıştır.

Kore Hükümeti tarafından finanse edilen, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) ortaklığında yürütülen “Yenilenebilir Enerji Sektöründe Suriyeliler ve Ev Sahibi Topluluklar için İstihdam Edilebilirliğin Artırılması Projesi”, Yenilenebilir Enerji Öğretim Programı geliştirilmiş, halk eğitimi merkezi ve mesleki teknik Anadolu Liselerinde görev yapan 41 öğretmen/usta öğreticiye Eğitici Eğitimleri verilmiş ve “Fotovoltaik Güneş Panelleri Kurulumu ve Hibrit (Güneş-Rüzgar) Sisteme Entegrasyonu” kurs programı açılmıştır. Proje okullarımızda Güneş Enerjisi Santrali, Rüzgâr Enerjisi Santrali, İş Sağlığı ve Güvenliği malzemeleri, masa-sandalye, bilgisayar ve otomasyon sistemlerinin yer aldığı atölyeler kurulmuştur. 2021 yılında 5 ilde (Bursa, Hatay, Kocaeli, Konya ve Mersin) açılan 13 kurs ile 283 öğrenci sertifika almaya hak kazanmıştır. Şu anda da aktif olarak eğitimini sürdüren 6 kursumuz bulunmaktadır.

“Türkiye’deki Mülteciler ve Ev Sahibi Toplulukların Finansal Katılımı Projesi” kapsamında; İstanbul, Gaziantep, Konya, Bursa ve Ankara da 5 Halk Eğitimi merkezinde 1.000 kursiyerin mikro iş oyunu ve birikim oyunu eğitimleriyle dijital okuryazarlık ve finansal kaynaklara erişimi amaçlanmaktadır. Ayrıca proje kapsamında 5 Halk Eğitimi Merkezine Bilgi Teknolojileri sınıfı kurulumu gerçekleştirilecektir.

Ekonomik Güçlendirme ve Sürdürülebilirlik Programının (SES) Yürütülmesine Dair İş Birliği Protokolü” kapsamında Adana, Ankara, Bursa, Gaziantep, Hatay, İstanbul, İzmir, Kahramanmaraş, Kayseri, Kocaeli, Konya, Mardin, Mersin ve Şanlıurfa illerinde belirlenen uygulama halk eğitimi merkezleri ve okullarda ambalaj ve paketleme, aşçı çırağı, reyon görevlisi, kat hizmetleri alanında mesleki eğitimler verilmektedir. Mesleki eğitimleri tamamlayan katılımcılar İŞKUR uygulamalı eğitim programına dâhil edilmektedir.

3.2. Eğitim ve Öğretime Erişimin Artırılmasına Yönelik Uygulamalar

3.2.1. Pansiyon Hizmetleri

Bakanlığımıza bağlı resmî ve örgün eğitim kurumlarında öğrenim gören, maddi imkânları sınırlı ve başarılı öğrencilerimize yatılı okullarda barınma imkânı sağlanmakta, yatılı okulların pansiyonlarına her yıl bütçe kanununda belirlenen tutarda pansiyon ödeneği gönderilmektedir. Ayrıca bu öğrencilere giyim, kırtasiye ve cep harçlığı yardımı verilmektedir.

Ortaöğretim düzeyinde yeni pansiyonların yapımı sağlanarak pansiyonların kapasitesi artırılabilecek, yatılılık imkânlarının ihtiyaç duyan tüm öğrencilere ülke genelinde yayılımı sağlanacak ve pansiyon hizmetleri tüm öğrencilerimize ücretsiz olarak sunulacaktır. Bu suretle taşınabilir eğitimin azalması ve elverişsiz şartlardaki öğrencilerin okul terkinin azaltılması hedeflenmektedir.

Tablo 18. Pansiyon Verileri (2020-2021)

İlgili Birim	Pansiyonlu Okul Sayısı	Paralı Yatılı Öğrenci Sayısı	Parasız Yatılı Öğrenci Sayısı	Toplam Öğrenci Sayısı	Yıllık Ödenen Pansiyon Ücreti (TL)
Temel Eğitim Genel Müdürlüğü	288		33.450	33.450	4.020
Ortaöğretim Genel Müdürlüğü	1.005	16.877	107.871	124.748	4.020
Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü	833	1.605	78.448	80.053	4.520
Din Öğretimi Genel Müdürlüğü	934	3.611	77.639	81.250	4.020
Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü	33		718	718	4.020
Toplam	3.093	22.093	298.126	320.219	

Not: Millî Eğitim İstatistikleri - 2020-2021.

Bakanlığımız okullarında 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında 1.489 pansiyonda 285.750 öğrenci barınmakta iken 2020-2021 eğitim ve öğretim yılında 3.093 pansiyonlu okulda 320.219 öğrenci barınmıştır.

Tablo 19. Özel Öğrenci Barınma Hizmeti Kurumları (2020-2021)

	Yurt Sayısı			Yurtta Kalan Öğrenci Sayısı		
	Kız	Erkek	Toplam	Kız	Erkek	Toplam
Ortaokul	355	985	1.340	3.548	15.404	18.952
Ortaöğretim	356	855	1.211	5.041	14.482	19.523
Yükseköğretim	992	863	1.855	867	3.096	3.963
Toplam	1.703	2.703	4.406	9.456	32.982	42.438

Not: Millî Eğitim İstatistikleri- 2020-2021.

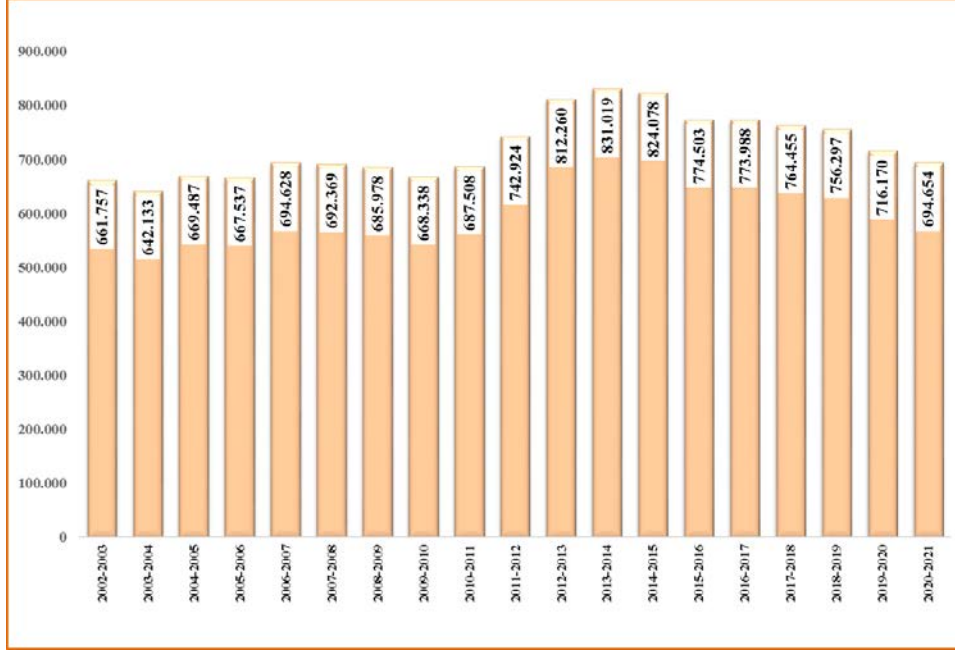
3.2.2. Taşıma Hizmetleri

Bakanlığımızca yürütülmekte olan “öğrenci taşıma uygulaması” Millî Eğitim Bakanlığı Taşıma Yoluyla Eğitime Erişim Yönetmeliği hükümleri doğrultusunda gerçekleştirilmektedir.

2020-2021 eğitim ve öğretim yılında toplam 1.300.378 öğrenci (ilköğretim + ortaöğretim + özel eğitim) taşıma hizmetlerinden faydalanmış ve 1.240.627.103 TL ödeme yapılmıştır.

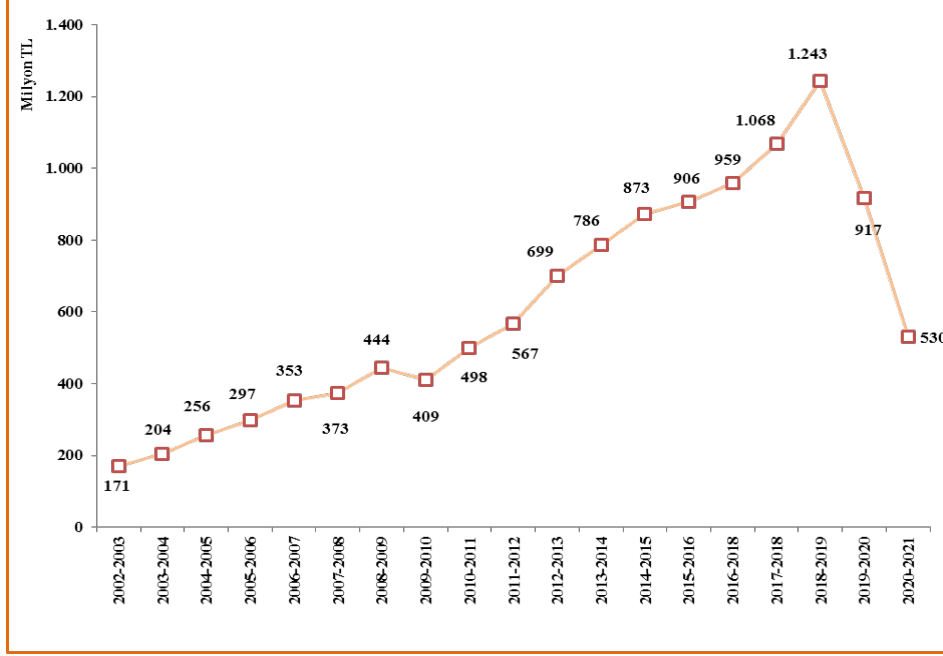
2020-2021 eğitim ve öğretim yılında 694.654 ilköğretim öğrencisi taşınmış olup bunların 470.888’i öğle yemeği hizmetinden yararlanmıştır.

Grafik 5. Taşınan Öğrenci Sayıları(İlköğretim)(2002-2003/2020-2021)

* Not: 2020-2021 eğitim ve öğretim yılı için Temmuz ayı verileri baz alınmıştır.

Grafik 6. Taşıma Giderleri (İlköğretim) (2002-2003/2020-2021)

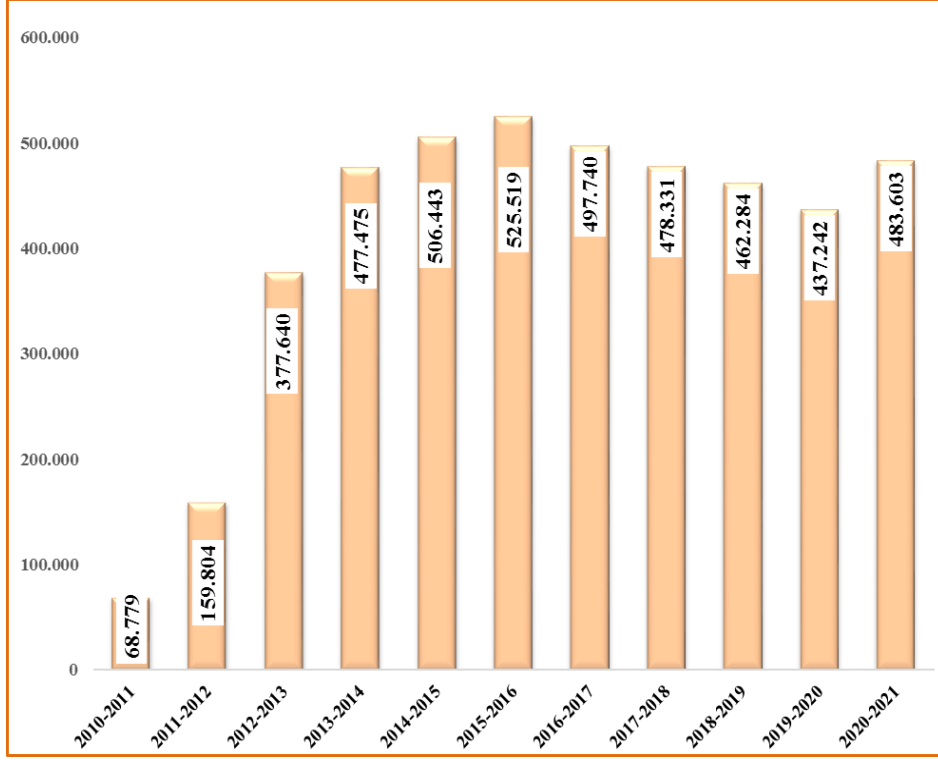
* Not: 2020-2021 eğitim ve öğretim yılı için Temmuz ayı verileri baz alınmıştır.

COVID-19 salgını nedeniyle Bakanlığımıza bağlı eğitim kurumlarında 2020-2021 eğitim öğretim yılında yüz yüze eğitimde Öğrenci Taşıma Uygulaması kademeli gerçekleştirildiğinden bu yılın harcamalarında düşüş yaşanmıştır.

Öğrenci taşıma uygulaması kapsamında ilköğretim öğrencilerinin taşınmasına yönelik faaliyetlerin devamlılığının sağlanması amacıyla 2022 yılı bütçemizde 2.022.000.000 TL ödenek öngörülmüştür.

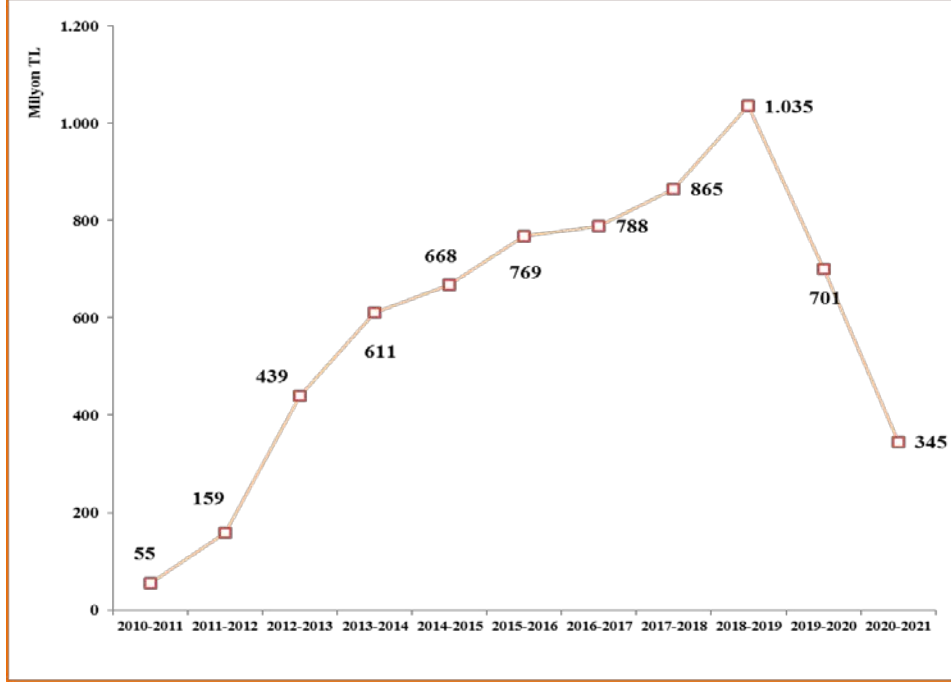
2020-2021 eğitim ve öğretim yılında 483.603 ortaöğretim öğrencisi taşınmış, 332.633 öğrenci de öğle yemeği hizmetinden yararlanmıştır.

Grafik 7. Taşınan Öğrenci Sayıları (Ortaöğretim) (2010-2011/2020-2021)

* Not: 2020-2021 eğitim ve öğretim yılı için Temmuz ayı verileri baz alınmıştır.

Grafik 8. Taşıma Giderleri (Ortaöğretim) (2010-2011/2020-2021)

* Not: 2020-2021 eğitim ve öğretim yılı için Temmuz ayı verileri baz alınmıştır.

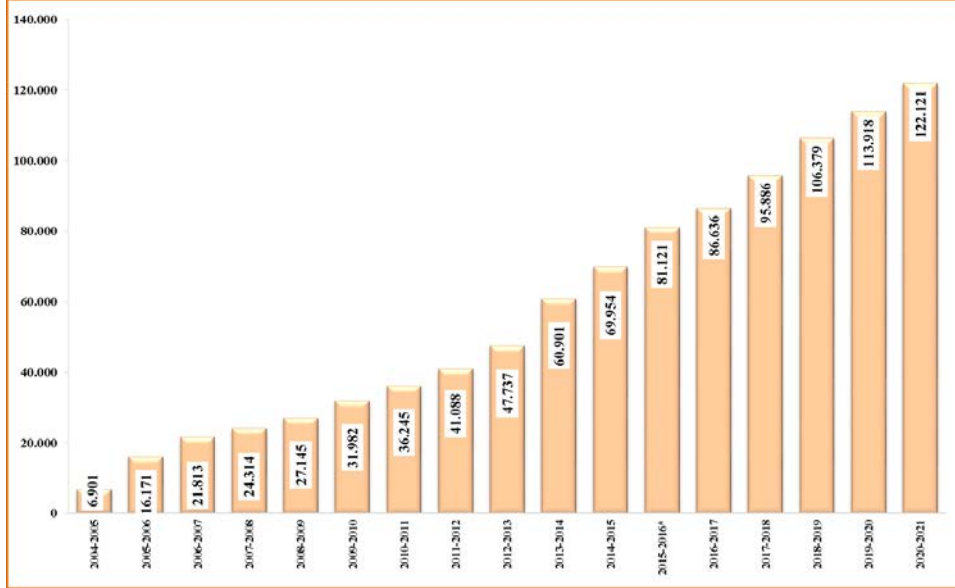
Öğrenci taşıma uygulaması kapsamında taşınan ortaöğretim öğrencilerinin taşıma giderleri için 2022 yılı bütçesinde 1.485.000.000 TL ödenek öngörülmüştür.

Diğer taraftan uygulama kapsamında taşınan ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerine öğle yemeği de verilmekte olup giderleri Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu'ndan karşılanmaktadır. Bu amaçla 2022 yılı bütçesinde 1.520.000.000 TL kaynak öngörülmüştür.

2020-2021 eğitim ve öğretim yılında 122.121 özel eğitime ihtiyacı olan öğrenci/kursiyer taşınmıştır.

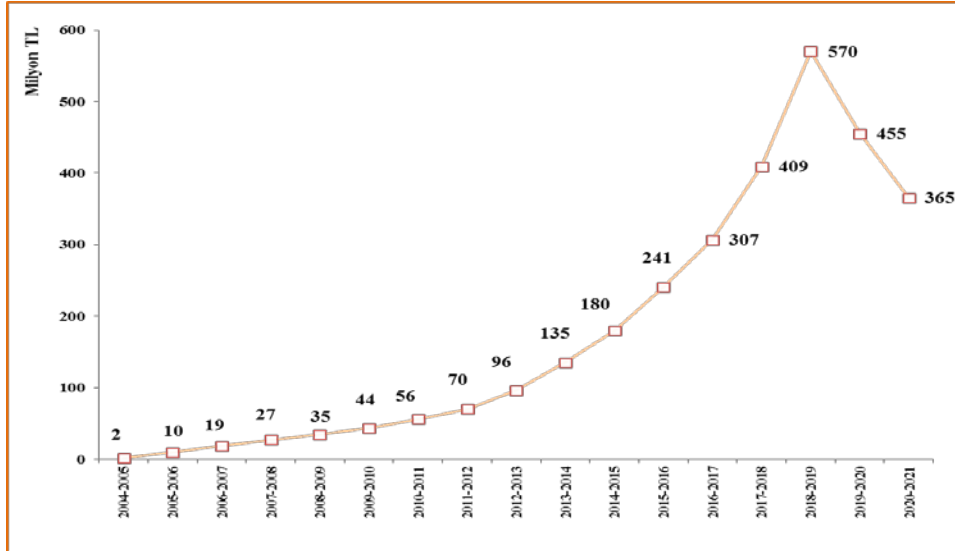

Grafik 9. Taşınan Öğrenci Sayıları (Özel Eğitim) (2004-2005/2020-2021)

* Not: 2020-2021 eğitim ve öğretim yılı için Temmuz ayı verileri baz alınmıştır.

Grafik 10. Taşıma Giderleri (Özel Eğitim) (2004-2005/2020-2021)

* Not: 2020-2021 eğitim ve öğretim yılı için Temmuz ayı verileri baz alınmıştır.

Uygulama kapsamında taşınan özel eğitim öğrenci giderleri Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonundan karşılanmaktadır. Söz konusu Fonun 2022 yılı bütçesinden bu alana 1.264.000.000 TL kaynak tahsisi öngörülmüştür.

3.2.3. Ücretsiz Ders Kitabı

Eğitimde fırsat ve imkân eşitliğine yönelik olarak yürütülen uygulamalardan bir diğeri de ücretsiz ders kitabı dağıtımıdır. Bu uygulama kapsamında 2021-2022 eğitim ve öğretim yılı için Kasım ayı itibarıyla örgün ve yaygın eğitim öğrencilerine toplam 179.452.072 adet ders kitabı dağıtılmış ve bu kitaplar için 650.870.352,29 TL ödeme yapılmıştır. 2003 yılından 2021 yılına kadar ise toplam 3.383.695.613 adet ders kitabının dağıtımı yapılmıştır.

İlk defa 2014-2015 eğitim ve öğretim yılında “Ücretsiz Ders Kitabı Dağıtımı” kapsamına alınan özel okulların ders kitapları da ücretsiz olarak vermeye başlanmış ve bu uygulamaya 2021-2022 eğitim ve öğretim yılında da devam edilmiştir.

Bakanlığımız tarafından ilköğretim öğrencilerine ücretsiz olarak dağıtılacak ders kitapları için Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonundan 2022 yılı için 610.000.000 TL kaynak tahsisi öngörülmüştür. Ortaöğretim öğrencilerinin ücretsiz ders kitabı için 2022 yılı Bakanlık bütçesine ise 564.406.000 TL ödenek tahsis edilmiştir.

KKTC’de ve yurt dışında Bakanlığımıza bağlı faaliyet gösteren okullarımızın ders kitabı ihtiyacı da “Ücretsiz Ders Kitabı Dağıtımı” kapsamında karşılanmaktadır. Ayrıca, Batı Trakya’da yaşayan soydaşlarımızın çocukları için hazırlanan ders kitapları, ilgili ülke ve kuruluşlara ücretsiz olarak gönderilmektedir.

Tablo 20. Ücretsiz Ders Kitabı Sayıları ve Ödemeleri (2003-2021)

Yıllar	İlköğretim		Ortaöğretim		Toplam Kitap Adedi	Toplam Ödeme TL
	Kitap Adedi	Ödeme	Kitap Adedi	Ödeme		
2003	81.834.281	157.523.013			81.834.281	157.523.013
2004	83.858.320	154.442.289			83.858.320	154.442.289
2005	106.510.090	174.997.782			106.510.090	174.997.782
2006	104.892.620	180.041.463	37.414.989	87.542.479	142.307.609	267.583.942
2007	122.070.013	201.989.666	35.062.367	66.292.656	157.132.380	268.282.322
2008	128.233.848	211.128.104	39.341.906	72.570.757	167.575.754	283.698.861
2009	129.004.189	186.466.684	58.428.930	99.542.475	187.433.119	286.009.159
2010	133.472.874	210.161.602	63.121.837	115.085.003	196.594.711	325.246.605
2011	129.364.298	226.656.047	85.993.271	149.477.788	215.357.569	376.133.835
2012	143.024.804	213.143.528	62.625.912	111.901.589	205.650.716	325.045.117
2013	133.586.334	204.389.156	76.167.232	125.564.566	209.753.566	329.953.722
2014	133.809.961	201.014.046	82.888.410	155.579.215	216.698.371	356.593.261
2015	156.377.910	215.388.408	80.321.981	179.697.764	236.699.891	395.086.172
2016	172.710.447	255.833.421	90.711.678	191.728.488	263.422.125	447.561.908
2017	135.923.781	257.146.036	77.503.137	228.152.149	213.426.918	485.298.186
2018	91.588.852	472.052.079	74.444.184	401.011.495	166.033.036	873.063.574
2019	89.318.460	497.968.810	64.486.055	336.192.555	153.804.515	834.161.366
2020	123.080.939	373.851.916	77.069.631	267.579.534	200.150.570	641.431.451
2021	101.358.048	361.905.119	78.094.024	288.965.234	179.452.072	650.870.352
Toplam	2.300.020.069	4.756.099.170	1.083.675.544	2.876.883.747	3.383.695.613	7.632.982.917

Not: Kasım 2021 tarihli veriler baz alınmıştır.

3.2.4. Eğitim ve Öğretimin Teşvik Ödemeleri

3.2.4.1. Şartlı Eğitim Yardımları

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Bakanlığımız arasında yapılan Protokol çerçevesinde Türkiye çapında Şartlı Eğitim Yardımı Programı uygulanmakta olup ihtiyaç sahibi ailelere, çocuklarını düzenli olarak okula göndermeleri şartıyla her ay eğitim yardımı verilmektedir.

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu'ndan karşılanan şartlı eğitim yardımıyla 2003 yılından 2021 yılına kadar ilk ve ortaöğretimdeki öğrencilerimizin annelerine 9 milyar 19 milyon 865 bin 441 TL ödeme yapılmıştır.

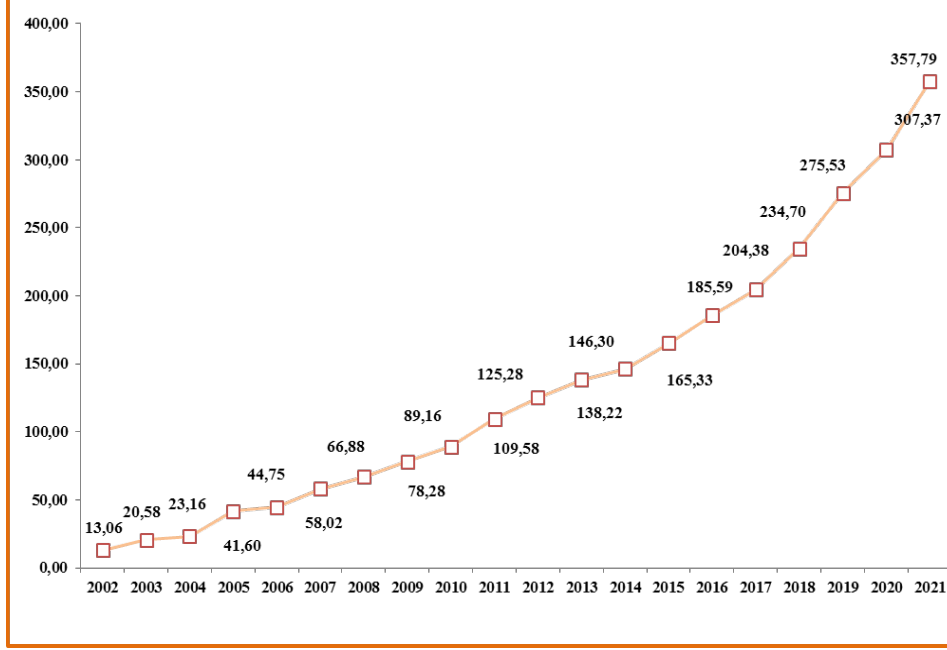
3.2.4.2. Burslar

İlköğretim ve ortaöğretim öğrencilerine verilen aylık yurtiçi burs ücreti 2002 yılında öğrenci başına 13,06 TL iken 2021 yılında 357,79 TL öngörülmüştür. İlköğretim ve ortaöğretimde burs alan öğrenci sayısı 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında 109 bin 894 iken bu sayı 2020-2021 eğitim ve öğretim yılında 306 bin 482'ye yükselmiştir.

Tablo 21. İlköğretim ve Ortaöğretimde Burs Alan Öğrenci Sayısı ve Aylık Tutarı (2002-2021)

Yıl	Aylık Tutar (TL)	Burs Göstergesi	Öğrenci Sayısı
2002	13,06	400	109.894
2003	20,58	600	101.382
2004	23,16	600	96.348
2005	41,6	1 000	116.262
2006	44,75	1 000	122.464
2007	58,02	1 200	140.258
2008	66,88	1 300	172.940
2009	78,28	1 400	184.295
2010	89,16	1 500	212.103
2011	109,58	1 700	234.188
2012	125,28	1 750	254.128
2013	138,22	1 800	254.833
2014	146,30	1 900	243.117
2015	165,33	1 990	242.351
2016	185,59	1 990	258.192
2017	204,38	1 990	207.445
2018	234,70	1 990	258.281
2019	275,53	1 990	270.423
2020	307,37	1 990	278.896
2021	357,79	1 990	306.482

**Grafik 11. Burs Ücretleri (İlköğretim ve Ortaöğretim) (TL)
(2002-2021)**

3.2.4.3. Özel Mesleki ve Teknik Eğitim Okullarının Desteklenmesi

Organize sanayi bölgelerinde (OSB) açılan özel mesleki ve teknik eğitim okullarında öğrenim gören her öğrenci için 2012-2013 eğitim ve öğretim yılından başlamak üzere, resmî okullarda öğrenim gören bir öğrencinin okul türüne göre devlete maliyetinin bir buçuk katını geçmemek üzere, her eğitim ve öğretim yılı itibarıyla Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Bakanlığımız tarafından müştereken belirlenen tutarda teşvik verilmesine yönelik olarak 5580 sayılı Kanunun 12. maddesinde yapılan değişiklik 04.07.2012 tarihinden itibaren uygulamaya konulmuştur.

Ayrıca, 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu'nun 12'nci maddesi çerçevesinde OSB dışında açılan özel meslekî ve teknik okullarda öğrenim gören öğrenciler için eğitim ve öğretim desteği verilmesine ilişkin Bakanlar Kurulu Kararı doğrultusunda Özel Öğretim Kurumları

Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelikle OSB dışında açılacak özel mesleki ve teknik eğitim okullarına da eğitim ve öğretim desteği verilmesinin esasları belirlenmiştir.

24 Kasım 2021 tarihi itibarıyla, teşvik kapsamına alınan OSB içinde 50, OSB dışında ise 223 özel mesleki ve teknik eğitim okulu olmak üzere toplamda 273 özel mesleki ve teknik eğitim okulunda öğrenim gören toplam 136.109 öğrenciden 124.360 öğrenciye eğitim ve öğretim desteği ödemesi Bakanlığımızca karşılanmaktadır.

Bu çerçevede, 2021-2022 eğitim ve öğretim yılında OSB içi ve dışında açılan özel mesleki ve teknik okullarda öğrenim görülen alanlara göre öğrenci başına ödenecek miktarlar Tablo 22'de belirtilmiştir.

Tablo 22. OSB İçinde ve OSB Dışında Eğitim ve Öğretim Desteği Verilecek Alanlar ve Tutarları (2021-2022)

Sıra No	Alan Adı	Öğrenci Başına Destek Tutarı (TL)	
		OSB İçinde	OSB Dışında
1	Bilişim Teknolojileri	5.500	-
2	Biyomedikal Cihaz Teknolojileri	7.355	6.585
3	Denizcilik	-	7.186
4	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	8.815	7.549
5	Endüstriyel Otomasyon Teknolojileri	8.558	7.186
6	Gıda Teknolojisi	7.674	6.739
7	Hayvan Yetiştiriciliği ve Sağlığı	-	5.984
8	İnşaat Teknolojisi	-	6.585
9	Kimya Teknolojisi	8.420	7.063
10	Makine Teknolojisi	8.014	7.549
11	Makine ve Tasarım Teknolojisi	8.625	7.210
12	Metal Teknolojisi	8.420	-
13	Mobilya ve İç Mekân Tasarımı	7.613	-
14	Moda Tasarım Teknolojileri	6.359	-
15	Motorlu Araçlar Teknolojisi	9.215	7.775
16	Plastik Teknolojisi	8.470	-
17	Radyo-Televizyon	-	6.674
18	Tarım	-	7.775
19	Tasarım Teknolojileri	5.810	5.108
20	Tekstil Teknolojisi	8.023	-
21	Tesisat Teknolojisi ve İklimlendirme	7.489	-
22	Uçak Bakım	-	6.585
23	Yenilenebilir Enerji Teknolojileri	9215	8.020

3.2.4.4. Örgün Eğitim Yapan Özel Okul Öncesi, Özel İlkokul, Özel Ortaokul ve Özel Liselerde Okuyan Öğrencilerin Desteklenmesi

Eğitim ve öğretim desteği; yörenin kalkınmada öncelik derecesi ve gelişmişlik durumu, öğrencinin ailesinin gelir düzeyi, eğitim bölgesinin öğrenci sayısı, desteklenen öğrenci ve öğrencinin gideceği okulun başarı seviyeleri ile öncelikli öğrenciler gibi ölçütler ayrı ayrı veya birlikte dikkate alınarak belirlenmektedir.

2021-2022 eğitim öğretim yılında, eğitim ve öğretim desteği kapsamına yeni öğrenci alınmamıştır. Ancak 2017-2018 ve 2018-2019 eğitim öğretim yıllarında yayımlanan Tebliğler çerçevesinde eğitim ve öğretim desteği kapsamına alınıp öğretim kademesini tamamlamayan 2021-2022 eğitim ve öğretim yılında 5580 sayılı Kanun kapsamında açılan; ilkokul 4. sınıf, ortaokul 8. sınıf ve ortaöğretim 11 ve 12. sınıf öğrencilerinden toplamda 12.003 öğrencinin eğitim ve öğretim desteği ödemesi devam edecektir.

Bu kapsamda, 2021-2022 eğitim öğretim yılında; ilkokul 4. sınıf, ortaokul 8. sınıf ile ortaöğretim 11 ve 12. sınıf okul kademelerinde öğrenim gören her bir öğrenciye verilecek eğitim ve öğretim desteği tutarları aşağıdaki Tablo 23'te yer almaktadır.

Tablo 23. Eğitim ve Öğretim Desteği (2021-2022)

Kurum Türü	Sınıf	Öğrenci Başına Destek Tutarı (TL)
Özel İlkokul	4.Sınıflar	4.165
Özel Ortaokul	8.Sınıflar	4.850
Özel Lise	11 12. Sınıflar	4.850

3.2.4.5. Destek Eğitimi Alan Engelli Öğrencilerin Desteklenmesi

Her bireyin temel hak ve özgürlüklerine eşit erişim hakkı sağlanması ve bu kapsamda özel eğitim ihtiyacı olan tüm bireylerin eğitim hakkının güvence altına alınması esastır.

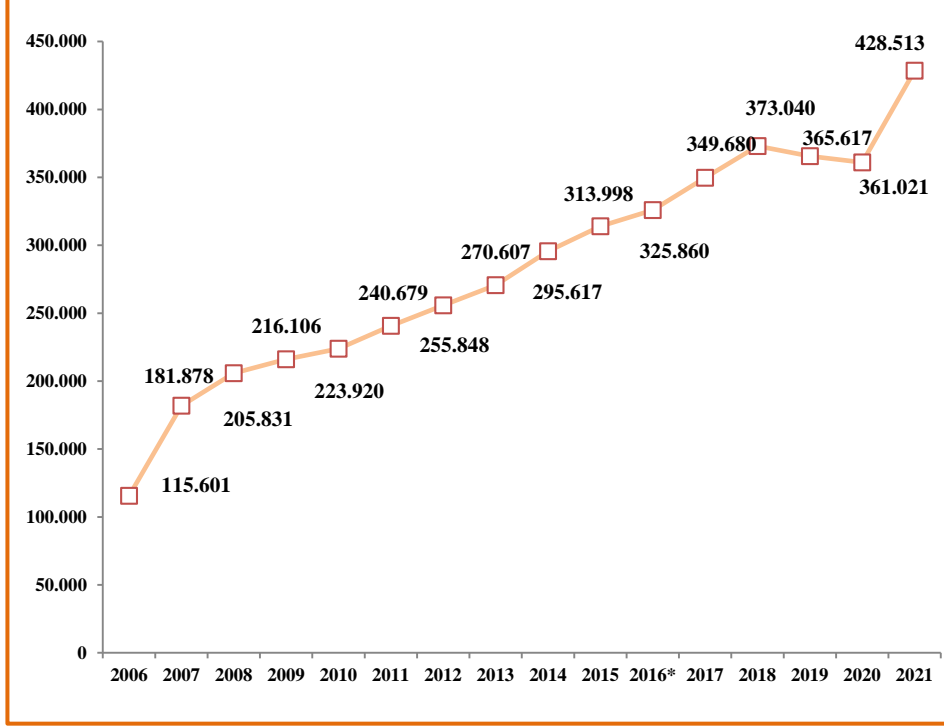
Bakanlığımız bu kapsamda görme, işitme, dil-konuşma, ses bozukluğu bulunan; ortopedik, zihinsel, otistik, sosyal, duygusal bozukluğu olan engelli bireylerden, özel eğitim değerlendirme kurulları tarafından destek eğitimi almaları uygun görülenlerin eğitim giderlerini, sosyal güvencesi olup olmadığına bakılmaksızın 1 Haziran 2006 tarihinden itibaren karşılamaktadır. Bu bağlamda, engellilerin eğitim ve rehabilitasyonuna ilişkin faaliyetlerin devamlılığının sağlanması amacıyla 2022 yılı bütçemizde 5.532.000.000 TL ödenek öngörülmüştür.

2021 yılında 5580 sayılı Kanun kapsamında açılan özel eğitim okulları ile özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde engelli bireylere verilen destek eğitiminin bütçeden karşılanacak kısmı, katma değer vergisi hariç olmak üzere bireysel eğitim için aylık 862 TL, grup eğitimi için aylık 241 TL olarak belirlenmiştir.

Özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde sunulan eğitimlerin kalitesini artırmak amacıyla destek eğitim programlarının güncellemeleri tamamlanmıştır. Ayrıca engelli bireylerimizin ihtiyacı olan eğitime daha yaygın ve nitelikli bir şekilde ulaşabilmeleri amacıyla yerel yönetimlerimizin de özel eğitim ve rehabilitasyon merkezleri açmaları teşvik edilecektir.

Özel eğitime ilişkin sunulan tüm hizmetlerin daha etkin bir şekilde planlanması ve yürütülmesi amacıyla Bakanlığımız yönetiminde kurumlar arası bir izleme ve uygulama mekanizması oluşturulacaktır.

Grafik 12. Destek Eğitimi Alan Engelli Öğrenci Sayıları (2006-2021)

*Ekim 2021 tarihleri için ödeme (tahsis) yapılan öğrenci sayısıdır. Yılsonu resmî verilerine göre farklılık arz edebilir.

3.2.5. Türkiye’de Geçici Koruma Altında Bulunan Suriye Vatandaşlarına Yönelik Olarak Yürütülen Eğitim ve Öğretim Faaliyetleri

Bakanlığımız, kitlesel göç akımının başladığı ilk günden itibaren Suriyeli çocukların ülkemizde eğitim almalarına yönelik çalışmalar yürütmektedir. Suriyeli çocuklar için eğitim kavramı, Bakanlığımızca; yalnızca temel bir hak olarak değil, aynı zamanda onların yaşadıkları zorlu dönemi atlatalmaları ve kendi geleceklerini inşa edebilmeleri açısından da hayati öneme sahip bir konu olarak değerlendirilmektedir.

Bakanlığımızın temel hedefi, geçici koruma altındaki tüm çocukların eğitime erişimini sağlamak ve onların Türk öğrencilerle aynı şartlarda ve kalitede öğrenim görmelerini temin etmektir. Bu hedef çerçevesinde Suriyeli çocukların eğitim hizmetlerinden yararlanmaları ve eğitime erişimlerinin artırılması amacıyla çeşitli proje ve programlar uygulanmaktadır.

Türkiye'nin dört bir yanına dağılmış olarak yaşamlarını sürdüren Suriyeliler Türk çocuklarla birlikte resmî okullarımızda öğrenim görmektedir. Bu kapsamda, Ekim 2021 verilerine göre 731.713 Suriyeli öğrenci Bakanlığımıza bağlı kurumlarda öğrenimlerine devam etmektedir.

Geçici koruma altındaki çocukların ülkemize ilk göç ettiği yıllarda, eğitimlerinden geri kalmamaları amacıyla Bakanlığımız acil tedbirler almıştır. Bu kapsamda geçici barınma merkezlerinde ve Suriyelilerin yoğun olarak yaşadığı illerde geçici eğitim merkezleri kurularak eğitim ihtiyaçları karşılanmıştır. Bu merkezler Suriyeli çocukların kendi dillerinde hazırlanan program ile akademik olarak desteklenmesi ve yoğunlaştırılmış Türkçe eğitimiyle Türk eğitim sistemine uyumlarının sağlanması amacıyla hizmet vermiştir. Bu merkezlerde eğitim alan Suriyeli öğrencilerin resmi okullarımıza aktarılma süreci 2019-2020 eğitim ve öğretim yılı sonu itibarıyla tamamlanmış olup geçici eğitim merkezlerinin eğitim hizmetleri sonlandırılmıştır.

Eğitim kurumlarımızda yürütülen eğitim ve öğretim faaliyeti ile ilgili her türlü iş ve işleme kayıt altına alacak Yabancı Öğrenciler Bilgi İşletim Sistemi (YÖBİS) adı altında bir otomasyon sistemi kurulmuştur. Ekim 2021 itibarıyla YÖBİS'e kayıtlı 7.796 öğrenci bulunmaktadır.

Tablo 24. Suriyeli Öğrencilere Ait Veriler (2021)

Eğitim Kademesi	Mevcut Durum		
	e-Okul Sistemine Kayıtlı	YÖBİS'e Kayıtlı	Toplam
Okul Öncesi	37.168	3	37.171
İlkokul	313.027	114	313.141
Ortaokul	272.615	86	272.701
Lise	101.107	7.593	108.700
Toplam	723.917	7.796	731.713

*Ekim 2021 tarihi itibarıyla

Bakanlığımız, örgün eğitim faaliyetinin yanında Suriyelilere yönelik olarak yaygın eğitim faaliyetlerini de sürdürmektedir. Başta yabancılara Türkçe öğretimi olmak üzere, yüzlerce alanda halk eğitim merkezleri üzerinden genç ve yetişkin Suriyelilere yönelik kurslar düzenlenmektedir. Mesleki beceri ve hobi kurslarına katılan Suriyeliler hem günlük ihtiyaçlarını karşılayacak gelir elde edebilecek donanımına sahip olabilmekte hem de yaşadıkları ağır travmadan kurtulabilmek için kendilerine uğraşacak meşguliyetler bulabilmektedir.

Halk eğitim merkezlerinde bugüne kadar on binlerce Suriyeli, kurslarımıza katılmış ve eğitimlerini tamamlamıştır. 2014-2021 yılları arasında genel ve mesleki ve teknik kurslara 960.657, Türkçe öğretimi kurslarına 466.275 kursiyer katılım sağlamıştır.

Bakanlığımız, Türkiye'de geçici koruma altında bulunan Suriye vatandaşlarının eğitime katılımlarını ve ihtiyaçlarını desteklemek amacıyla Birleşmiş Milletler Kuruluşları, uluslararası ve ulusal sivil toplum kuruluşları, paydaş kamu kurum ve kuruluşları, belediyeler ve ilgili diğer paydaşlar ile iş birliği içerisinde çalışmalarını sürdürerek uluslararası projeler yürütmeye devam edecektir.

3.3. Eğitim ve Öğretimde Kalitenin ve Kapasitenin Artırılması

3.3.1. Öğretmen Yetiştirme

3.3.1.1. Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin Mesleki Gelişimleri

Öğretmen Yeterlikleri

Öğretmen yetiştirme ve öğretmenin niteliklerini geliştirilmeye yönelik önemli katkı sağlayacak olan “Öğretmen Mesleği Genel Yeterlikleri” öğretmenlerin,

- Öz değerlendirme yaparken kendi yetkinlik düzeylerini ve geliştirilmesi gereken yönlerini belirlemelerinde,
- Öğretmen adayı yetiştiren yükseköğretim kurumlarının öğretim programlarının düzenlenmesinde,
- Öğretmenlerin mesleğe kabul ve adaylık süreçlerinde,
- Mesleki gelişim ihtiyaçlarının tespit edilmesinde,
- Kariyerlerini geliştirmelerinde ve öğretmenlik mesleğinin statüsünün güçlendirilmesi çalışmalarında,
- Hizmetiçi eğitim kapsamında, öğretmenlerin mesleki gelişimlerine yönelik olarak standart eğitim programlarının içeriğinin hazırlanmasında

dikkate alınan temel bir belge olarak referans olmaya devam etmektedir.

Mesleki Çalışmalar

Öğretmenlerin genel kültür, özel alan eğitimi ve pedagojik formasyon alanlarında bilgi ve görgülerini artırmak yeni beceriler kazandırmak, eğitim ve öğretimde karşılaşılan problemlere çözüm yolları bulmak, öğrencinin ve çevrenin ihtiyaçlarına göre plan ve programları hazırlamak ve uygulamak amacıyla her yıl Nisan, Haziran, Eylül, ve Kasım aylarında birer hafta olarak «Mesleki Çalışmalar» kapsamında Valiliklere gönderilen program uygulanmaktadır.

Hizmetiçi Eğitim Faaliyetleri

Hizmetiçi eğitim faaliyetleri, öğretmenlere uygulanan ihtiyaç analizleriyle belirlenen mesleki-bireysel gelişim ihtiyaçları, eylem planları, ulusal veya uluslararası kurum ve kuruluşlarla yapılan iş birliği protokolleri, meslek kuruluşlarının ihtiyaçları, Bakanlık ve Kurum politikaları doğrultusunda planlanmakta ve yürütülmektedir. Bunlar;

- Göreve İlk Defa Atanan Öğretmenlerin Adaylık Eğitimleri,
- Üst Görevlere Hazırlama Eğitimleri,
- Uzman Eğiticilerin Eğitimleri,
- Mesleki ve Bireysel Gelişim Eğitimleri,
- Alan Değişikliği Yapan Öğretmenlere Yönelik İntibak Eğitimleri,
- Bilgilendirme amaçlı konferans, panel, forum, sempozyum vb. eğitimler ile yükseköğretim kurumlarıyla iş birliği içinde öğretmenlere yönelik düzenlenen eğitimlerdir.

Bakanlığımızca merkezi ve mahalli olarak düzenlenen hizmetiçi eğitim programlarımızın izleme ve değerlendirilmesine yönelik; eğitim programı, eğitim görevlileri, hizmetiçi eğitim merkezi vb. konu başlıklarını içeren

memnuniyet anketleri her eğitimin sonucunda hizmetiçi eğitim modülü üzerinden elektronik ortamda tüm öğretmenlerimize uygulanmaktadır.

Anket sonuçları değerlendirilme raporları doğrultusunda eğitim süreçlerinde iyileştirme çalışmaları yapılmaktadır.

Tablo 25. Hizmet İçi Eğitim Faaliyetleri (2000-2021)

Yıl	Merkezi Faaliyetler		Mahalli Faaliyetler		Ara Toplam		Toplam Faaliyet Sayısı	Belge Alan Sayısı	
	Faaliyet Sayısı	Belge Alan Sayısı	Faaliyet Sayısı	Belge Alan Sayısı	Faaliyet Sayısı	Belge Alan Sayısı			
2000	445	23.583	6.126	288.426			6.571	312.009	
2001	419	20.080	7.526	321.411			7.945	341.491	
2002	313	22.072	11.772	495.643			12.085	517.715	
2003	453	19.727	7.120	253.135			7.573	272.862	
2004	526	34.154	11.422	587.402			11.948	621.556	
2005	543	33.156	9.050	478.168			9.593	511.324	
2006	634	44.006	14.829	472.533			15.463	516.539	
2007	614	44.808	19.855	437.136			20.469	481.944	
2008	751	41.783	24.490	540.565			25.241	582.348	
2009	930	45.448	10.906	452.506			11.836	497.954	
2010	957	48.743	19.246	437.653			20.203	486.396	
2011	1156	51.860	19.848	459.813			21.004	511.673	
2012	Yüz yüze	291	12.999	18.851	539.337	19.142	552.336	20.280	670.087
	Uzaktan			1.138	117.751	1.138	117.751		
2013	Yüz yüze	293	13.545	15.779	422.898	16.072	436.443	16.155	445.084
	Uzaktan	2	2	81	8.639	83	8.641		
2014	Yüz yüze	307	18.836	15.269	426.405	15.576	445.241	15.596	447.137
	Uzaktan	3	760	17	1.136	20	1.896		
2015	Yüz yüze	298	19.444	21.018	520.901	21.316	540.345	21.341	561.648
	Uzaktan	9	20.632	16	671	25	21.303		
2016	Yüz yüze	375	30.893	37.290	1.410.881	37.665	1.441.774	37.798	1.729.016
	Uzaktan	48	283.150	85	4.092	133	287.242		
2017	Yüz yüze	400	26.850	27.319	955.585	27.719	982.435	27.753	1.047.477
	Uzaktan	33	65.042	0	0	34	65.042		
2018	Yüz yüze	290	15.537	35.084	1.099.059	35.734	1.114.956	35.408	1.181.246
	Uzaktan	34	6.650			34	66.650		
2019	Yüz yüze	416	27.585	46.693	1.535.407	47.109	1.562.992	47.152	1.593.998
	Uzaktan	43	31.006	0	-	43	31.006		
2020	Yüz yüze	96	5.589	6.642	187.590	6.738	193.179	7.080	1.187.852
	Uzaktan	342	994.673			342	994.673		
2021*	Yüz yüze	136	6.780	6.050	107.423	6.186	114.203	6.784	1.482.672
	Uzaktan	598	1.368.469			598	1.368.469		

Not: Öğretmenlerin birden fazla eğitime katılma durumları olduğundan bu istatistik veriler mükerrer katılımları da içermektedir. Hizmetiçi eğitimlere mükerrer olmayan tekil katılımcı sayısıdır. 10/11/2021 tarihli verilerdir.

Hizmetiçi Eğitim Faaliyetlerinin İzlenmesi ve Değerlendirilmesi

Bakanlığımızca merkezi ve mahalli olarak düzenlenen hizmetiçi eğitim programlarımızın izleme ve değerlendirilmesine yönelik; eğitim programı, eğitim görevlileri, hizmetiçi eğitim merkezi vb. konu başlıklarını içeren memnuniyet anketleri her eğitimin sonucunda Hizmetiçi Eğitim Modülü üzerinden elektronik ortamda tüm öğretmenlerimize uygulanmaktadır.

Anket sonuçları değerlendirilme raporları doğrultusunda eğitim süreçlerinde iyileştirme çalışmaları yapılmaktadır.

3.3.1.2. Aday Öğretmenler

Aday öğretmenlik süreci, kadrolu/sözleşmeli aday öğretmenlerin mesleki yeterlik, bilgi ve beceri düzeylerine katkı sağlamak, mesleğini icra ederken okul ortamına ve kültürüne uyum sürecini kolaylaştırmaktır.

Bakanlığımız “Öğretmenlik bir ihtisas mesleğidir” düsturundan hareketle, aday öğretmenlerin eğitimine büyük önem vermektedir. Bakanlığımızca, aday öğretmenlere yönelik olarak uygulanan Aday Öğretmenlik Süreci; öğretmen adaylarının, göreve başlamalarından itibaren, mesleki gelişimleri ve mesleki uyumları açısından çok önem arz etmektedir. Bu nedenle yapılan adaylık eğitimi öğretmenin amaçlandığı biçimde yetiştirilmesinde, kurumsal aidiyet kazanma ve mesleğe bağlılığını artırmada önemli bir etken olmaktadır.

Aday öğretmen yetiştirme süreci 2016 yılı itibari ile başlatılmış olup, aday öğretmenlerin yetiştirme programı doğrultusunda mesleki ve bireysel bilgi ve becerilerinin artırılmasına yönelik çeşitli etkinliklerde bulunmaları, hizmetiçi eğitimlere katılmaları amaçlanmıştır. Bu amaçla derse hazırlık, ders izleme, ders uygulaması, okul içi gözlem ve uygulamaları, şehir kimliğini tanıma, kurumsal işleyişi tanıma, gönüllülük ve girişimcilik

alışmaları, tecrübeyle buluşma ve mesleki gelişim uygulamaları yapmaları amaçlanmıştır.

Aday ğretmenler program sürecinde sınıf içi, okul içi, okul dışı uygulama faaliyetleri, aday ğretmen yetiştirme seminerleri, bireysel ve mesleki gelişimlerini destekleyen sertifika programları gibi detaylı eğitimlerden geçirilmektedir. Danışman eşliğinde yapılan faaliyetlere ilaveten adaylardan süreç boyunca öğretmenlik ve eğitimle ilgili literatürde önemli yere sahip çeşitli kitaplar okumaları ve eğitim ve öğretmenlikle ilgili farklı ülke örneklerini yansıtan farklı filmler izlemeleri istenmekte, adayların eğitimle ilgili farklı teorik ve pratik sorunların farkına varacakları seminer ve konferanslar düzenlenmekte, böylece aday öğretmenlerin millî eğitimin amaçlarını gerçekleştirmek doğrultusunda sahip olmaları gereken bilgi, beceri, değer ve tutumlarla donanmaları ve entelektüel birikimlerine katkı yapacak faaliyetlerde bulunmaları sağlanmaktadır. Hem adayların hem danışman öğretmenlerin mesleki gelişimi için oldukça önemli olan bu uygulama geri bildirimler doğrultusunda daha da etkin hâle getirilerek getirilerek 3 fazda yapılacak iyileştirmelerle uzaktan eğitim faaliyetleri ile sürdürülecektir.

Aday ğretmen yetiştirme sürecine ilişkin alışmalar Bakanlığımızca; il/ilçe millî eğitim müdürlükleri, okul/kurum müdürlükleri ve danışman öğretmenlerle iş birliğinde yrtlmektedir.

2020-2021 yılları arasında 65.491 aday öğretmenin adaylık süreci tamamlanmıştır. 10 Kasım 2021 tarihi itibarıyla; 43.164 öğretmenin (sözleşmeli/kadrolu) adaylık iş ve işlemleri devam etmektedir.

3.3.1.3. Gerçekleştirilen Projeler

Birlikte İngilizce Projesi

Bakanlığımız tarafından British Council ve Sabancı Vakfı işbirliğinde “Birlikte İngilizce (English Together)” projesi yürütülmektedir. Proje kapsamında öncelikle resmî ortaokullarda görevli olan İngilizce öğretmenlerinin mesleki gelişimlerini ve işbirliklerini desteklemek amacıyla Mesleki Öğrenme Toplulukları toplantıları düzenlenmektedir. 2021-2022 Eğitim-Öğretim yılı içinde Türkiye genelinde 81 ildeki resmî ortaokullarda görevli İngilizce öğretmenlerinin düzenli aralıklarla Mesleki Öğrenme Toplulukları toplantılarına katılmaları planlanmaktadır.

Okul Öncesi ve Sınıf Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim Süreçlerinde Okuma Yazma ve Matematik Öğretimi Becerilerinin Geliştirilmesi

Bakanlığımız ve UNICEF işbirliğinde "Okul Öncesi ve Sınıf Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim Süreçlerinde Okuma Yazma ve Matematik Öğretimi Becerilerinin Geliştirilmesi" çalışması yürütülmüştür. Bu çalışma kapsamında okul öncesi ve sınıf öğretmenlerinin temel okuma/yazma ve matematik eğitimi için “uzaktan eğitim ortamlarında” öğretim yöntemleri ve teknikleri, değerlendirme yöntem ve araçları, öğrenmenin yönetimi, materyal geliştirme becerilerinin geliştirilmesi amaçlanmıştır.

Harmanlanmış Ortamlarda Okulöncesi ve İlkokul Düzeyinde Öğretimi Farklılaştırma Çalışması

Bakanlığımız ve UNICEF işbirliğinde “Harmanlanmış Ortamlarda Okulöncesi ve İlkokul Düzeyinde Öğretimi Farklılaştırma Çalışması” yürütülmüştür. Çalışma kapsamında öğretmenimizin; öğrencilerin gelişim özellikleri, hazır bulunuşlukları, ilgileri ve yeteneklerini dikkate alma, öğrencilerin bilgi, kavram, okuma, dil, öğrenme öncelikleri, ilgileri

vb. özelliklerini tanıma, aynı sınıftaki farklı becerilere sahip öğrenciler için uygun öğrenme ve öğretim yaklaşımlarını kullanma becerilerinin geliştirilmesi amaçlanmıştır.

0-5 Hizmet Yılındaki Öğretmenlerin Mesleki Gelişim Eğitimleri

0-5 yıl arasında hizmet süresi olan öğretmenlerin niteliğinin geliştirilmesi yoluyla eğitim kalitesinin iyileştirilmesi, öğretmenlere yenilikçi öğretim strateji, yöntem ve tekniklerinin kazandırılması ve öğretmenlerin değişen eğitim gündemine uyumlarının kolaylaşmasını sağlamak amacıyla, kapsayıcı eğitim, etkinlik temelli ders tasarlama, öğretimi farklılaştırma eğitimde drama, sınıf yönetimi, proje hazırlama yöntem ve uygulamaları, ölçme değerlendirme yenilikçi yaklaşımlar başlıklarında toplam 120 saatlik programları içeren eğitimler verilmesi planlanmaktadır.

3.3.1.4. Öğretmen Maaşları

15.07.2021 tarihi itibarıyla; Bakanlığımız bünyesinde göreve yeni başlamış 9. derece 1. kademedeki bir öğretmenimizin maaşı 5.097,40 TL, ek ders saat ücreti de net 21,20 TL olmuştur. Bu durumda haftada 15 saatten ayda toplam 60 saat ek ders veren öğretmenimize maaşıyla birlikte toplam 6.369,40 TL ödenmektedir.

Tüm öğretmenlere, her eğitim ve öğretim yılı başında ödenen hazırlık ödeneği 2021-2022 eğitim ve öğretim yılında 1.250 TL'dir.

4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu'nda yer alan hizmet kollarından biri olan “Eğitim, Öğretim ve Bilim Hizmetleri” kolunda faaliyet gösteren sendikalardan 28.05.2021 tarihi itibarıyla Bakanlığımız personeline yönelik olarak kurulan sendika sayısı 46, sendika üyeliği olan personel sayısı da 714 bin 567'dir.

2002-2021 yılları arasında kadrolu öğretmen maaşlarına yönelik bilgiler Tablo 26'da sunulmuştur.

Tablo 26. Kadrolu Öğretmen Maaşları (2002-2021)

Yıllar	Maaş TL	Ek Ders TL (60 Saat)	Maaş+Ek Ders TL
2002	470,20	165,00	635,20
2003	560,09	174,00	734,09
2004	636,82	195,00	831,82
2005	698,73	211,00	909,73
2006	823,73	310,00	1.133,73
2007	928,13	333,00	1.261,13
2008	1.196,43	364,00	1.560,43
2009	1.302,98	396,45	1.699,43
2010	1.387,85	421,14	1.808,99
2011	1.592,89	456,67	2.049,56
2012	1.769,19	507,18	2.276,37
2013	1.894,53	543,39	2.437,92
2014	2.148,45	544,80	2.693,25
2015	2.338,83	587,92	2.926,75
2016	2.628,41	659,83	3.288,24
2017	2.891,92	726,60	3.618,52
2018	3.319,98	834,00	4.153,98
2019	3.910,74	979,77	4.890,51
2020	4.369,40	1.093,00	5.462,40
2021	5.097,40	1.272,00	6.369,40

Not: Temmuz 2021 tarihi itibarıyla. (9. derece 1. kademedeki öğretmen maaşı baz alınmıştır.)

3.3.2. Öğretim Programları ve Materyalleri Güncelleme Çalışmaları

Eğitim sistemimizin temel amacı; tüm bireylerin yaşamı boyunca kapsayıcı, nitelikli bir eğitime erişimini sağlamak ve düşünme, algılama, problem çözme yeteneği gelişmiş, özgüven ve sorumluluk duygusuna, girişimcilik ve yenilikçilik özelliklerine sahip, demokratik değerleri ve millî kültürü özümsemiş, paylaşım ve iletişime açık, sanat ve estetik duyguları güçlü, teknoloji kullanımına yatkın, üretken ve mutlu bireyler yetiştirmektir. Bu durum, genç nesillerin daha donanımlı bir şekilde yetiştirilmesi için öğretim programlarının sürekli olarak geliştirilmesi ihtiyacını doğurmaktadır.

Ülkemizde ve dünyada bilimsel, teknolojik ve sosyokültürel gelişmeler neticesinde öğretim programı ve ders çizelgelerine ilişkin güncelleme çalışmaları temelinde yürütülen izleme, değerlendirme çalışmaları devam etmektedir. 2019-2023 MEB Stratejik Planı ve 11. Kalkınma Planı ekseninde planlı bir biçimde devam eden çalışmaların yanı sıra COVID-19 sürecine bağlı olarak yüz yüze eğitime ara verilmesi neticesinde farklı kademelerde eğitim alan öğrencilerin nitelikli eğitime erişimlerinin sağlanması büyük önem arz etmektedir. Bu kapsamda öğrencilerin müfredatta yer alan ve sonraki öğrenmeleri için ön koşul olan konu/kazanım ve açıklamalara ilişkin gerekli telafi çalışmaları gerçekleştirilmiştir.

Bu doğrultuda uygulanmakta olan derslerin üst sınıflardaki konu ve kazanımlarına temel teşkil eden “kritik konu ve kazanımlar” belirlenerek derslere ait programlar oluşturulmuştur. Salgın sürecinde öğretmenlerimize örnek olması için sözü edilen programlara yönelik elektronik ortamda 4000 sayfadan oluşan 1129 ders etkinliği (destek materyal) hazırlanmıştır. Özellikle akademik derslerin öğretim programlarında yer alan kazanımlar arasındaki hiyerarşik yapının tespiti amacıyla her bir sınıftaki kazanımlara temel teşkil eden bir alt sınıf

kazanımları belirlenerek konu-kazanım haritaları ilgili birimlerle paylaşılmıştır.

Okuma yazmaya yeni başlayan ilkokul 1. sınıf öğrencilerinin ilk okuma yazma eğitimleri konusunda desteklenmesi amacıyla "İlk Okuma Yazma Telafi Materyalleri" hazırlanmıştır.

Salgın nedeniyle uzunca bir süre gerek aile ortamı gerek sosyal medyada salgın ve salgının etkileri ile ilgili uyarılara maruz kalan öğrencilerin yeniden okula başladıklarında olağan düzenlerine dönmeleri, çocuk ve gençler ile okul personelinin krizin etkileri ile başa çıkmalarına katkı vermek amacıyla "Salgın Sonrası Okula Uyum Kılavuz ve Etkinlikleri" kitapçığı hazırlanmıştır.

Salgın sürecinde eğitim ve öğretim hayatı içinde, daha geniş kapsamda ise yaşam boyu öğrenme sürecinde tüm bireylerin öğrenmesi gereken beceriler olarak görülen sosyal ve duygusal öğrenme becerileri ile ilgili bir çalışma yapılarak "Sosyal ve Duygusal Öğrenme Becerileri-Durum Analizi ve Model Önerisi Raporu" hazırlanmıştır.

Yurt içinde veya yurt dışında örgün ve yaygın eğitim kapsamında Türkçe öğrenenler, öğreticiler, öğretim materyali hazırlayıcı ve sınav uygulayıcıları için temel dayanak ve yaklaşımları, amaçları, seviyelere ve becerilere göre kazanımları, ölçme ve değerlendirme sürecini, dil öğretimi içeriklerini düzenleme ve dil öğretim standartlarını belli bir çerçevede yapılandırma amacıyla "Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı" hazırlanmıştır.

Bununla birlikte 11. Kalkınma Planı kapsamında tüm eğitim kademelerinde ders çizelgelerinin yeniden yapılandırılması, özel gereksinimli bireylere yönelik müfredatların geliştirilmesi, hayat boyu öğrenme programlarının çeşitliliği ve niteliğinin artırılarak kazanımlarının belgelendirilmesine ilişkin gerekli çalışmalar devam etmektedir.

3.3.2.1. Okul Öncesi Eğitim İlkokul ve Ortaokul Öğretim Programları

Müfredatların çocuklarımıza sunacağı imkânlarla ilişkin temel unsur; öğrenilen her türlü bilgi, beceri ve tutumun; bir davranış olarak ortaya çıkmasının ötesinde, çocukların kendilerine ve topluma doğrudan hizmet edebilecek bir yetkinlik olarak yerleşmesidir. Bu amaçla öğrencilerin soru çözüme, konu anlatımı gibi bir eğitim anlayışından; üretimi, etkileşimi ve derinleşmeyi öne çıkaran bir müfredat anlayışına yönelim söz konusudur.

Bu doğrultuda okul öncesi eğitim ve temel eğitimde öğrencilerimizin bilişsel, duygusal ve fiziksel olarak çok boyutlu olarak gelişimlerinin sağlanması temel hedefimizdir. Bunun yanı sıra tüm öğrencilerimize, medeniyetimizin ortak değerleri ile çağın gereklerine uygun bilgi, beceri, tutum ve davranışların kazandırılmasının sağlanması amacı ile öğretim programlarımız tüm kademelerde bütünsel, esnek ve modüler yapılar olarak yeniden yapılandırılacaktır. Öğrencilerin yaş, okul türü ve programlarına göre gereksinimlerini dikkate alan beceri temelli yabancı dil yeterlikleri sistemine geçilecektir.

Eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanması politikası ve öğrencilerin yardımcı kaynak ihtiyacını büyük ölçüde karşılamak amacıyla özellikle kırsal bölgelerde birleştirilmiş sınıf uygulaması yapılan okullarda eğitim gören öğrencilerimiz için ders kitaplarının yanı sıra Türkçe, matematik, İngilizce, fen bilimleri, hayat bilgisi ve sosyal bilgiler derslerine yönelik Temel Eğitim Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanmış olan 47 adet çalışma kitabı incelenmiş ve elektronik ortamda da paylaşımına açılmıştır.

Okul öncesi ve ilkokullarda ilk kez olmak üzere, okul öncesi, ilkokul ve ortaokullar için Satranç Dersi Öğretim Programları hazırlanmış ve uygulamaya konulmuştur. Satranç dersi 2021-2022 eğitim ve öğretim yılından itibaren de ortaokul 5, 6, 7 veya 8. sınıflarda uygulanmak üzere Haftalık Ders Çizelgesi'ne seçmeli ders olarak eklenmiştir.

Öğrencilerimizi 4 temel dil becerisinde de (konuşma, dinleme, okuma ve yazma) desteklemek amacıyla 2. sınıftan 8. sınıf seviyesine kadar İngilizce etkinlik kılavuzları hazırlanmıştır. Söz konusu materyaller aynı zamanda disiplinler arası yaklaşımla matematik, fen bilimleri, sosyal bilgiler ve görsel sanatlar gibi farklı disiplinlerle birlikte öğrenci merkezli projeleri içeren etkinlik kılavuzlarından oluşmaktadır. İlkokul 2. sınıftan 8. sınıfa kadar toplamda 70 fasikül, 1.642 sayfa olarak hazırlanan 7 kitap üretilmiştir. İngilizce alanında 2-8. sınıflar için 34 temada 817 kelimedenden oluşan resimli İngilizce kelime kartları hazırlanmıştır.

İlkokul ve ortaokul öğrencilerimizin yardımcı kaynak ihtiyacını giderebilmek ve bireysel öğrenmelerine destek olmak amacıyla sınıf seviyelerinde çalışma kitabı veya dijital içerik çalışmaları devam etmektedir.

3.3.2.2. Ortaöğretim Programları

Değişen ve gelişen dünya şartlarında gerekli yaşam becerilerine sahip öğrencilerin yetişmesi için ortaöğretimin bütünsel bir dönüşüme ihtiyacı vardır. Ortaöğretim sisteminin; süreç odaklı, akademik becerilerle birlikte diğer gelişim alanlarını da dikkate alan, bireysel farklılıklara duyarlı, teknolojinin doğru ve etkin olarak kullanıldığı, çevresine değer katan bir yapıya kavuşturulması yolunda gerekli çalışmalar sürdürülmektedir.

Bu kapsamda ilgi, yetenek ve kapasiteleri doğrultusunda hayata ve üst öğrenime hazırlayıcı bir ortaöğretim sistemi ile toplumsal sorunlara çözüm getiren, ülkenin sosyal, kültürel ve ekonomik kalkınmasına katkı sunan öğrenciler yetiştirilecektir. Ortaöğretim, değişen dünyanın gerektirdiği becerileri sağlayan ve değişimin aktörü olacak öğrenciler yetiştiren bir yapıya kavuşturulacaktır.

Bu doğrultuda müfredatlara ilişkin izleme ve değerlendirme çalışmaları devam etmekle birlikte çalışmalar neticesinde gerekli iyileştirmeler yapılacaktır. Ayrıca sertifika/beceri paketleri sayesinde öğrencilerin mesleklerle ilgili farkındalığını artırmaya yönelik adımlar atılacaktır.

Ortaöğretimdeki alan derslerinin haftalık ders çizelgesindeki yeri ve ağırlıkları yeniden tasarlanmaktadır. 12. sınıflar için, pilot bölgelerden başlamak üzere yükseköğretime hazırlık ve oryantasyon programı çalışmaları devam etmektedir.

3.3.2.3. Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Programları

Mesleki ve teknik ortaöğretimde iş ve meslek analizinden kaynağını alan yetkinlik esaslı, kazanımlara dayalı öğretim programları uygulanmaktadır. Öğretim programları; eğitim politikaları, eğitim kurumları ve uygulayıcılardan alınan geri bildirimler, gelişen ve değişen teknolojiler, iş piyasası ihtiyaçları, ulusal ve uluslararası standartlar ile ulusal yeterlilikler, Avrupa Yeterlilik Çerçevesi, Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi, protokoller, araştırma-geliştirme raporları, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) ve diğer kurum/kuruluş verileri referans alınarak Bakanlığımız, ilgili kurum/kuruluşlar, sektör, sivil toplum kuruluşları ve üniversite temsilcilerinin katılımı ile güncellenmektedir.

Bu kapsamda mesleki eğitim merkezlerinde uygulanmakta olan çerçeve öğretim programları ve haftalık ders çizelgeleri 11. Kalkınma Planında (2019-2023) yer alan hedefler doğrultusunda Millî Eğitim Bakanlığı Mesleki Eğitim Kurulunun 31. Meslekî Eğitim Kurulu Toplantısı Kararları gereği 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu kapsamına alınan yeni mesleklerin öğretim programları ve haftalık ders çizelgelerine alınması amacıyla 33 alan ve 181 dala ait “Mesleki Eğitim Merkezi Çerçeve Öğretim Programları ve Haftalık Ders Çizelgeleri” güncellenmiştir.

Güncellenen mesleki ve teknik ortaöğretim programları ile öğrencilerin dijital okuryazarlık becerileri güçlendirilerek, meslek alanlarındaki yeni teknolojilere uyumlarını artıracak içerik ve etkinliklerle zenginleştirilmiştir. Öğrencilerin ilgi ve tercihleri doğrultusunda yeni modelde seçmeli dersler ve sertifikasyon dersleri oluşturulmuştur. Mesleki ve teknik eğitimde 55 alan ve 203 dalda eğitim verilirken yeni yapıda alan ve dallarda sadeleşmeye gidilmiş olup 47 alan ve 105 dalda uygulama temelli eğitim programları hazırlanarak eğitim vermeye başlanmıştır. Öğrencilerin mesleklerine özgü derslerle geç tanışmalarının önüne geçilerek yeni programda meslek derslerinin dokuzuncu sınıfta başlaması sağlanmıştır. Sektörle imzalanan iş birliği protokolleri kapsamında sektörün ihtiyacına göre özel programlar hazırlanmış ve mesleki eğitimde uygulanmaya başlanmıştır. Mesleki ve teknik Anadolu liselerinde eğitim gören öğrencilerin 12. sınıfa geldiğinde kariyer planlamalarına destek olmak amacıyla "Akademik Paket" modeli hayata geçirilmiştir. Mesleki ve teknik Anadolu liselerinde güncellenen programlar doğrultusunda uygulama ağırlıklı yeni ders kitapları hazırlanmıştır.

9, 10 ve 11. Sınıf seviyesinde 47 alan 105 dala ait toplam 230 ders kitabının yazımı ve incelenmesi tamamlanmıştır. Ders kitaplarında zenginleştirilmiş içerik oluşturmak amacıyla, toplam 84 adet animasyon geliştirilmiş ve 9. Sınıf seviyesindeki kitaplara yerleştirilmiştir. Mesleki Eğitim Merkezlerinde eğitimi verilen alanlara ait öğretim programları güncellenmiş ve 2021-2022 eğitim-öğretim yılından itibaren uygulanmak üzere Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığınca onaylanmıştır.

Sektörün talepleri ile Mesleki Yeterlilik Kurumunca yayınlanan Ulusal Meslek Standartları ve Ulusal Yeterlilikler doğrultusunda öğretim programı geliştirme çalışmaları devam etmektedir.

3.3.3. Ders Kitapları ve Materyalleri İnceleme Süreci

14.10.2021 tarih ve 31628 sayı ile Resmi Gazete’de yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Ders Kitapları ve Eğitim Araçları Yönetmeliği ile inceleme ve değerlendirme süreçlerimiz çağın ve paydaşların gereksinimleri doğrultusunda objektif, bilimsel, şeffaf ve katılımcı bir anlayışla güncellenmiştir. Bu kapsamda ders kitabı ve eğitim aracı tanımı ve nitelikleri basılı materyallerin yanı sıra dijital ve mekanik içerikleri de kapsayacak şekilde yeniden düzenlenmiştir. Ayrıca, ders kitabı ve eğitim araçlarının inceleme ve değerlendirme süreçlerinin çevrimiçi ortamda da yapılmasının önü açılmıştır. Böylelikle, yapılacak inceleme ve değerlendirme süreçlerinde maliyet ve zaman tasarrufu sağlanması planlanmaktadır.

Yönetmelik doğrultusunda ders kitapları ve eğitim araçları incelemesinde kullanılan “Taslak Ders Kitabı ve Eğitim Araçları ile Bunlara Ait E-İçeriklerin İncelenmesinde Değerlendirmeye Esas Olacak Kriterler ve Açıklamaları” güncellenmiştir. Bu kapsamda; güncellenen kriterler daha etkili bir kullanım için sadeleştirilmiş ve çağın gereklilikleri kapsamında elektronik içerikler ile ilgili hükümler kriterlere eklenmiştir.

Ders kitapları için kullanılan inceleme modülü de bu kapsamda yenilenmekte ve kullanıcılar için daha etkili çözümler sunan bir modül tasarlanmaktadır. Yenilenen ders kitabı inceleme modülünün gelecek yıl başvurusu yapılacak taslak ders kitaplarının incelenme ve değerlendirme süreçlerinde kullanıcılara tanıtılması hedeflenmektedir. Bu yeniliklerin yanı sıra onayı devam eden ders kitaplarında yer alan bilgiler de dönemin ihtiyaçlarına göre güncellenmiştir.

3.3.4. Türkçe ve Dil Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Merkezi

Ülkemizde Türkçe ve dil eğitimini; kalite, eşitlik ve etkililik ilkeleri ile millî ve manevi değerleri dikkate alarak geliştirmeye katkı sağlamak amacıyla Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığımız uhdesinde Türkçe ve Dil Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Merkezi (TDE-ARGEM) kurduk. Merkezimizin vizyonu; kadim medeniyet mirasımızın taşıyıcısı olarak Türkçemizi bir dünya dili hâline getirerek tüm dillerin zenginliklerini kucaklamak ve güçlenmesini sağlamaktır. Bu doğrultuda Merkez bünyesinde Türkçenin ana dil olarak öğretimi, yabancı dil olarak öğretimi ve iki dilli bireylere öğretimi konusundaki çalışmaların yanı sıra İngilizce, İspanyolca, Almanca, Fransızca, Arapça ve Rusça dil öğretimi ile ilgili faaliyetler yürütmektedir. Merkez tarafından yapılan çalışmalara farklı dil branşlarından 10 akademisyenin yer aldığı bir "Danışma Kurulu" rehberlik etmektedir. Yabancı Dil Eğitiminin Geliştirilmesi Projesi, Türkçe Söz Varlığı Projesi ve IPA III-2022 dönemine dâhil edilen Enhancing Foreign Language Education in Turkey Project çalışmaları Merkez tarafından hâlihazırda yürütülen faaliyetlerimizden bazılarıdır.

3.3.5. Destekleme ve Yetiştirme Kursları

Destekleme ve yetiştirme kursları okullardaki eğitimi desteklemek amacıyla gönüllü öğrencilere yönelik açılan kursları kapsamaktadır. Bu kurslar, öğrencilerin derslerde edindikleri kazanımları pekiştirmelerine katkı sağlamak, özel ilgi ve yeteneklerini geliştirmek maksadıyla günden güne artan taleple hizmet sunmaya devam etmektedir.

Millî Eğitim Bakanlığı Örgün ve Yaygın Eğitimi Destekleme ve Yetiştirme Kursları Yönergesi doğrultusunda kurslara katılan öğrencilerin kazandıkları bilgi ve becerileri ölçmek amacıyla her dönem sonunda DYK İzleme ve Değerlendirme Ortak Sınavı yapılmaktadır. Bu sınavlar sonucunda elde edilen değerlendirme sonuçları analiz edilerek eksikliği görülen konu ve kazanımların tamamlanması hedeflenmektedir.

2019-2020 eğitim ve öğretim yılının I. Döneminin sonunda 11 Ocak 2020 tarihinde Destekleme Yetiştirme Kursları İzleme ve Değerlendirme Ortak Sınavı, 81 ilden yaklaşık 180.000 öğrencinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Bu sınavda ortaokul ve imam-hatip ortaokullarının 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerine Türkçe- matematik ile fen bilimleri-yabancı dil (İngilizce) testleri; 9, 10, 11 ve 12. sınıf öğrencilerine ise Türk dili ve edebiyatı-matematik, fen bilimleri ve yabancı dil (İngilizce) testleri uygulanmıştır. 2021-2022 eğitim ve öğretim yılı için her dönem sonunda tüm derslerden izleme ve değerlendirme ortak sınavı yapılması planlanmıştır.

3.3.6. Fiziki Altyapı

Doğal nüfus artışının etkisi ve okullaşma oranlarının artırılmasına yönelik çalışmalar sonucunda okula devam eden öğrenci sayısında her yıl önemli artışlar gerçekleşmektedir.

Derslik sayısı ve donanım, öğrencilerimize en uygun eğitim ortamlarının sağlanması hedefini en çok etkileyen hususların başında gelmektedir.

Eğitim Tesisleri ve Altyapı

Millî eğitimin genel ve özel amaçları doğrultusunda, toplumun her ferdine yetenekleri ölçüsünde kaliteli eğitim ortamının sağlanması öncelikli hedeflerimizdendir. Eğitimin öncelikli alan olarak değerlendirilmesiyle birlikte toplumda oluşan farkındalık sonucunda son yıllarda sürekli artan eğitim ihtiyacının karşılanması ve kaliteli eğitimin toplum hizmetine sunulması, eğitime daha çok kaynak ayrılmasının yanı sıra, eğitime ayrılan sınırlı kaynakların daha etkin ve verimli kullanılması ile sağlanabilmektedir.

2020-2021 eğitim ve öğretim yılında örgün ve yaygın resmî okul sayımız 55.101'e resmi derslik sayımız ise 601.227'ye ulaşmıştır.

Bu gelişmeler çerçevesinde genel bütçe kaynağı dışında bütçe dışı kaynaklar da harekete geçirilerek hayırsever kişi, kurum ve kuruluşların katkıları ve düzenlenen kampanyalarla 2003 yılından bu yana 53.601 derslik yaptırılmıştır.

Tablo 27. Okul Sayıları ve Derslikler (Resmî) (2020-2021)

Eğitim Kademesi	Okul Sayısı	Derslik Sayısı
Okulöncesi (*)	5.232	20.723
İlkokul	22.527	233.370
Ortaokul	16.681	167.379
Açık Ortaokul	1	-
Ortaöğretim	9.180	172.160
Açıköğretim Lisesi	3	-
Yaygın Eğitim	1.477	7.595
Toplam	55.101	601.227

(*) Okul öncesi eğitimde bünyesinde anasınıfı bulunan 19.226 resmî okul toplam okul sayılarına dâhil edilmemiştir.

Kaynak: Millî Eğitim İstatistikleri 2020-2021.

Ana sınıfı derslik sayısı bulunduğu kurumların derslik sayısında gösterilmiştir.

2003 yılından itibaren hayırseverlerimizin yaptırdığı derslikler dâhil olmak üzere toplam 348.465 derslik tamamlanarak eğitim ve öğretim hizmetine sunulmuştur.

Tablo 28. Yapılan Derslik Sayıları (2003-2021)

Yıl	İlköğretim (Anaokulu/Anasınıfı Dahil)	Ortaöğretim (Mesleki ve Teknik Eğitim Dahil)	Yaygın Eğitim	Hayırsever	Toplam
2003	14.569	553	131	-	15.253
2004	18.355	2.476	104	7.143	28.078
2005	21.207	683	155	6.653	28.698
2006	20.049	1.336	114	6.744	28.243
2007	11.146	928	124	3.530	15.728
2008	14.674	716	42	1.358	16.790
2009	7.452	1.720	48	624	9.844
2010	11.598	2.725	27	2.967	17.317
2011	4.974	1.763	54	3.011	9.802
2012	10.255	4.300	72	4.079	18.706
2013	9.826	3.849	125	3.466	17.266
2014	18.857	6.812	68	3.011	28.748
2015	9.158	4.468	1	1.518	15.145
2016	9.200	7.781	12	2.985	19.978
2017	6.763	5.364	221	2.057	14.405
2018	9.212	6.910	368	1.817	18.307
2019	13.343	6.145	559	1.590	21.637
2020	7.874	3.196	292	1.048	12.410
2021	8.328	2.207	246	1.329	12.110
TOPLAM	226.840	63.932	2.763	54.930	348.465

Not: Hayırseverler, Dünya Bankası Kredisi, Avrupa Birliği Hibesi, Millî Piyango İdaresi, İMKB, Türk Telekom A.Ş. ve TOKİ kaynakları ile yaptırılan derslik sayıları dâhil edilmiştir. 10.11.2021 tarihli veriler baz alınmıştır.

Ülke genelinde, afet riski taşıyan eğitim yapıları için yürütülen güçlendirme faaliyetlerinin 2022, 2023 ve 2024 yıllarında da devam etmesi ve yıllık 1.000-1.500 okulun güçlendirilmesi planlanmaktadır. Güçlendirme yapılacak eğitim yapıları projelerine, diğer büyük onarım, erişilebilirlik ve enerji verimliliğine ilişkin çalışmalar da dâhil edilecektir.

Eğitim yapılarının başta engelli erişimini sağlamaya y6nelik çalışmalar olmak 6zere; yalıtım, ısıtma sistemleri, yangın g6venliği ve ıslak zeminlere ilişkin iyileştirme çalışmaları ile eğitim yapılarında s6rekli kullanım 6mr6n6 tamamlayan malzemelerin yenilenmesi gibi hususlardan kaynaklanan yıllık rutin b6y6k onarım ve tadilat işlerinin de devam etmesi planlanmaktadır.

Eğitim yapılarında enerji verimliliğinin sağlanmasına y6nelik çalışmalar kapsamında 10 pilot il belirlenmiş ve bu illerde bulunan okullarda iyileştirme çalışmalarına başlanmıştır. Bu uygulamanın T6rkiye geneline yaygınlaştırılması ile b6y6k 6l6de tasarruf sağlanacaktır.

Mesleki ve teknik orta6đretim kurumlarının eğitim ortamlarının geliştirilmesi amacıyla, 2022 yılında 4 adet eğitim yapısı için (spor lisesi, g6zel sanatlar lisesi, bilim ve sanat merkezi, turizm otelcilik programı uygulayan mesleki ve teknik Anadolu lisesi, mesleki eğitim merkezi, 6zel eğitim kamp6s6, uygulama mescidi) proje çalışılması planlanmaktadır. alışılması planlanan projeler, ekonomiklik, enerji verimliliği, emniyet, ergonomi, erişilebilirlik ve estetik kriterleri temel alınarak hazırlanacaktır. 2020 yılı içerisinde 40 adet yeni avan tip proje oluşturulmuş ve Bakanlığımızın internet sitesinde 81 İl Millî Eğitim M6d6rl6đ6n6n erişimine açılmıştır. S6z konusu avan projelere ait mimari, statik, mekanik, elektrik, peyzaj ve altyapı uygulama projeleri hazırlanmakta olup 2022 yılının ilk yarısında tamamlanarak, inşaat 6ncesi çalışmalarda faydalanılmak 6zere Valiliklerin kullanımına sunulması planlanmaktadır.

Bilim, sanat, spor ve benzeri alanlardaki 6zel yetenekli çocuklarımıza yeteneklerine uygun bir eğitim içeriği ve ortamı sunmak Millî Eğitim Bakanlığının 6ncelikli politikaları arasındadır. 6lkemizin t6m yerleşim yerlerinde bulunan 6zel yetenekli 6đrencilerimiz için bilim ve sanat merkezi projeleri zenginleştirilecektir.

Eğitim yapılarına ait kültür mirasımızın bilimsel esaslar doğrultusunda korunmasına öncülük etmesi ve araştırmacılara kaynak oluşturabilmesi amacıyla tarihi eğitim yapılarına ilişkin örnek koruma çalışmaları yaptırılması planlanmaktadır. 2022 yılında 1 adet tarihi eğitim yapısının örnek koruma çalışmasının yapılması planlanmaktadır.

Eğitim yapılarına ait derslik, yatakhane, kütüphane, yemekhane, beden eğitimi salonu, çok amaçlı salon vb. diğer alanların doğal yaşam, renk, akustik, aydınlatma, malzeme, enerji yönetimi ve mekân algısı üzerinden i mekân tasarımları planlanmaktadır.

ocuklarımıza ve gençlerimize günümüzün ve geleceğin ihtiyaçları doğrultusunda, nitelikli ve ileri bir eğitimin verilebilmesi için ğretim programlarını destekleyen eğitim materyalleri, ders ve laboratuvar araç-gereçleri gibi, en son teknolojilere haiz eğitim ortamlarının sağlanması yönünde çalışmalara devam edilmektedir.

Güncellenen ders programları doğrultusunda derslerde kullanılan araç-gereçlerin tanımlanması ve standartlarının belirlenmesine yönelik olarak "Derslik/Pansiyon Donatım ve Ders Araç-Gereçleri Standartları" belirlenen malzemeler için prototip geliştirme çalışmaları yrtlmektedir.

Ayrıca gelişen teknolojilerden gerektiği şekilde ve amaca uygun olarak yararlanabilmek, öğrencilerin okuma ve kütüphane kullanma alışkanlığını geliştirmek ve eğitim ve öğretimde atılan adımları kütüphaneleri etkili kullanarak desteklemek amacıyla okul kütüphanelerine yenilikçi bir bakış açısı getirilmiştir.

Okul/kurumlarımızda laboratuvar sayısı 2002-2003 eğitim ve ğretim yılında 21.849 iken 2020-2021 eğitim ve ğretim yılında 54.822'ye ulaşmıştır.

Özel Okul ve Derslik Sayıları

Tablo 29. Özel Okul Verileri (2020-2021)

Eğitim Kademesi	Okul Sayısı	Derslik Sayısı
Örgün Eğitim	13.501	138.749
Okulöncesi	5.320	27.411
İlkokul	2.049	31.370
Ortaokul	2.343	29.155
Ortaöğretim	3.789	50.813
Yaygın Eğitim	16.615	115.505
Genel Toplam	30.116	254.254

Kaynak: Millî Eğitim İstatistikleri 2020-2021

Not: T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına Bağlı özel okul öncesi kurumlar dâhil edilmiştir.

3.3.7. İş Sağlığı ve Güvenliği

Bakanlığımıza bağlı okul ve kurumlarda öğrenciler, öğretmenler, çalışanlar ve diğer tüm paydaşların uluslararası ve ulusal düzeyde olmak üzere sağlık ve güvenlik kültürünün oluşturulması amacıyla, iş sağlığı ve güvenliği faaliyetleri uygulanmakta ve sürekliliği sağlanmaktadır.

Okul yönetimlerinin uluslararası standartlara dayalı sertifikalandırılması kapsamında okul ve kurumlarımızda uygulanan uluslararası standartların belgelendirilmesi hedeflenmektedir. Bu kapsamda 69 okul/kuruma "TS ISO 45001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi, 28 okul/kuruma TS EN ISO 9001 Kalite Yönetim Sistemi kapsamında belgelendirilmiştir. Ayrıca okullarımızda TS EN ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemlerinin" sertifikasyon çalışması da yapılacaktır. Yönetim sistemi belgelendirme

çalışması TS EN ISO/IEC 17021-1 akreditasyon şartlarına uygun olarak gerçekleştirilecektir.

Ülkemiz genelindeki okul/kurumlarda ilk yardım yapacak kişilerin yetiştirilerek, çocuklarımızın sağlıklı eğitim ortamlarında büyümesine katkı sağlamakla birlikte öğrenci, öğretmen ve okul paydaşlarının koruyucu, önleyici ve acil müdahale gerektiren durumlar (kazalar, yaşamı tehlikeye düşüren durumlar, doğal afetler) karşısında ölüm, yaralanma ve sakatlanma risklerinin en aza indirgenmesi hedeflenmektedir. Bu amaçla Bakanlığımız İlk Yardım Eğitici Eğitimi Merkezi ve 81 ilde ilk yardım eğitim merkezleri kurulmuştur.

Bakanlığımıza bağlı okul ve kurumlarda bulunan iş ekipmanlarının periyodik kontrollerinin tamamlanması hedefi doğrultusunda, 2020 yılı itibarıyla, 18 bin okul ve kurumun periyodik kontrolleri gerçekleştirilmiştir.

Bakanlığımıza bağlı tüm okul ve kurumlarda fiziki risk faktörlerinin tespiti amacıyla iş hijyeni ölçüm, test ve analiz laboratuvarı kurulmuştur. Türk Akreditasyon Kurumunca akredite edilen ve Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından yetkilendirilerek açılan bu merkez laboratuvara bağlı olarak, bulunduğu il ve çevresindeki diğer illerde ölçüm yapabilecek 7 adet bölge laboratuvarı kurulması hedeflenmektedir. Bu amaçla Bakanlığımız İlk Yardım Eğitici Eğitimi Merkezi ve 81 ilde 82 ilk yardım eğitim merkezleri kurulmuştur. 246 personele ilk yardım yetki belgesi verilmiştir.

“Mesleki ve Teknik Eğitimde 1000 Okul Projesi” kapsamındaki meslek liselerinde görev yapmakta olan 35.000 öğretmene uygulamalı ilk yardım eğitimi verilmiştir.

Şu ana kadar verilen eğitimler neticesinde toplam 123.000 öğretmen/personele yetkili ilk yardımcı sertifikası ve ilk yardımcı kimlik kartı verilmiştir.

“İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği” ile “İş Ekipmanlarının Periyodik Kontrollerini Yapmaya Yetkili Kişilerin Kayıt ve Eğitimlerine İlişkin Tebliğ” hükümleri gereğince iş ekipmanlarının periyodik kontrollerini yapacak kişilerin eğitimlerinin gerçekleştirilip yetkilendirilmesi ve Bakanlığımıza bağlı okul ve kurumların iş ekipmanları periyodik kontrollerinin yetkili kişilerce yapılması hedeflenmiştir.

Bakanlığımızca yetkilendirilmiş 285 Periyodik Kontrol Uzmanı tarafından 2020 yılsonu itibariyle 22.218 okulda akışkanlar tesisatı, 20.203 okulda kalorifer tesisatı, 24.036 okulda yangın sistemleri, 22.158 okulda elektrik iç tesisatı ve topraklama sistemleri, 4.256 okulda jeneratör, 9.673 okulda yıldırımdan korunma tesisatının ve 278 okulda ise kompresör periyodik kontrolleri gerçekleştirilmiştir.

3.3.8. Okulum Temiz Belgelendirme Programı

Bakanlığımız ve Türk Standartları Enstitüsü iş birliği ile hazırlanan “Eğitim Kurumlarında Hijyen Şartlarının Geliştirilmesi, Enfeksiyon Önleme ve Kontrol Kılavuzu”, Pandemi döneminde hijyen ve enfeksiyon konularında okulların kurumsal sorumluluklarını yerine getirmesi ve yüz yüze eğitimin güvenli bir biçimde sürdürülmesi için eğitim kurumlarında bir alt yapı tasarlanmasını amaçlamaktadır.

Hijyen konularında farkındalığı arttırarak okullardaki düzenlemeler hakkında öğrenci, veli, yönetici ve öğretmenlere yönelik olarak bilgilendirme kılavuzları hazırlanmıştır. Hazırlanan kılavuz neticesinde uygulamada bir standart oluşturulabilmesi ve yapılan çalışmaların uygunluğunun denetlenmesi için yaklaşık 5.200 tetkik görevlisine eğitimler verilmiştir.

Yüz yüze eğitime başlandığı andan itibaren yapılan denetim ve belgelendirme faaliyetleri sonucunda Bakanlığımıza bağlı okulların %98’i Kılavuza uygun olarak düzenlenmiş olup “Okulum Temiz Belgesi” almışlardır. Bu kapsamda bütün okulların Okulum Temiz Belgesi’ni

alması hedeflenmektedir. “Okulum Temiz Belgesi”ni alan okulların yıllık belge yenileme denetimleri gerçekleştirilecektir.

Ayrıca yaklaşık 51 bin yöneticiye uzaktan eğitim veya yüz yüze eğitim ile hijyen şartlarının geliştirilmesi ve enfeksiyon önleme belgelendirme eğitimi verilmiştir. Sürecin sistematik takibini oluşturmak amacıyla okulların da aynı ara yüzü görebileceği bir yazılım hazırlanmıştır. Bu yazılımla takip ve raporlama kolay bir şekilde yapabilecektir.

3.3.9. FATİH Projesi

Türkiye'nin bilgi toplumuna dönüşüm vizyonu; “bilim ve teknoloji üretiminde odak noktası hâline gelmiş, bilgi ve teknolojiyi etkin bir araç olarak kullanan, bilgiye dayalı karar alma süreçleriyle daha fazla değer üreten, küresel rekabette başarılı ve refah düzeyi yüksek bir ülke olmak” şeklinde belirlenmiştir. Bu doğrultuda Eğitimde Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (FATİH) Projesi'yle, her öğrencinin küresel rekabette sahip olması gereken 21. yüzyıl becerilerinin kazandırılması ve geleceğin insanının bugünden yetiştirilmesi hedeflenmektedir.

Eğitim Bilişim Ağı (EBA), eğitim kalitesinin ve fırsat eşitliğinin artırılmasını ve başarı düzeyinin geliştirilmesini hedefleyen FATİH Projesi'nin önemli bileşenlerinden biridir. EBA, MEB tarafından oluşturulan, okul öncesinden 12. sınıfa kadar yaklaşık 18 milyon öğrenci, 1 milyon öğretmen ve velilere hizmet eden dijital ve sosyal bir eğitim platformudur.

EBA'da ders kitapları, etkileşimli kitaplar, uygulamalar ve testler sunulmakta, konu ve kazanımlara eşleştirilmiş videolu veya etkileşimli anlatımlar, alıştırmalar, özetler, infografikler, proje dokümanları, öğretmenlere özel içerikler gibi çok sayıda ve farklı türde içerik de yer almaktadır. Ders içeriklerinin yanı sıra öğretmen, öğrenci ve velilerin

kişisel gelişimlerine ve eğlenceli zaman geçirmelerine katkı sağlayacak içeriklere ulaşabileceği bir kütüphane alanı da bulunmaktadır. Burada da farklı kategorilerde, çizgi filmler, okuma kitapları, oyunlar, belgeseller, röportajlar ve dergiler gibi binlerce içerik mevcuttur.

Sunulan kişiselleştirilmiş öğrenme ortamıyla öğrenciler kendilerine e-okul sisteminden aktarılmış derslere doğrudan ulaşabilmektedir. Öğrenciler kendi derslerini direkt olarak sayfalarında görebilmekte, isterlerse diğer ders içeriklerine de ulaşabilmektedir. Öğrencilerin son çalışmalarının, derslerdeki performanslarının ve paylaşımlarının yer aldığı kendilerine özel alanları bulunmaktadır. e-okul sistemi ile olan entegrasyon ile öğrenciler sınav tarihler, öğretmenler tarafından gönderilen çalışmaların bitiş tarihleri ve canlı ders tarihlerine EBA Takvim alanından ulaşabilmektedirler. EBA Portfolyo alanı ile öğrenciler kendilerini tanıtmaya, katıldıkları sosyal faaliyet belgelerini sunmaya ve akademik başarılarını sergileme imkânı bulmaktadırlar. Ayrıca öğretmenler, eğitim öğretim yılında ihtiyaç duyabilecekleri birçok dokümana, videoya erişebilmekte ve meslektaşları ile etkileşimde bulunabilmektedirler.

Yabancı dil eğitiminde EBA üzerindeki içerik havuzu genişletilmiştir. Okuma kitapları, etkileşimli içerikler, videolar üretilip, ulusal ve uluslararası yayıncılardan içerikler temin edilerek EBA Yabancı Dil Portalı üzerinden kullanıma sunulmaktadır.

TRT EBA kanallarındaki yayınların tamamı eş zamanlı olarak EBA Platformunda yayınlanmaktadır. Özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciler için de çalışmalar sürmektedir. 21 Eylül 2021 itibari ile tüm yayınlar işaret dili çevirisi ile yapılmaktadır. Görme yetersizliği olan öğrencilerimiz için ders videoları erişilebilir hâle getirilmiştir. Bu amaçla çekimleri yapılan ders videolarından 675 adet dersin sesli betimlemeleri yapılmıştır. Sesli betimlemesi yapılan eğitim videolarına ek olarak görme yetersizliği olan öğrencilerimizin Türkçe ve matematik derslerinde kullandıkları özel materyaller ile (Braille yazı materyalleri) 70 adet ders videosu daha

hazırlanmış ve EBA platformu üzerinden kullanıma sunulmuştur. Özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilere ait tüm okul tipleri ve dersler EBA platformunda yayındadır. Öğrencilerimizin eğitim süreçlerini zenginleştirmek amacıyla yardımcı kaynaklar hazırlanmıştır. Kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitim gören öğrenciler için “Kaynaştırma Özel İçerik” tipi sisteme eklenmiştir. Basımı ve dağıtımı yapılan içerikler bu tipe göre yüklenmeye devam etmektedir. Bununla birlikte özel eğitim öğrencilerimize yönelik hazırlanan içerikler, EBA Kütüphane/Özel Eğitim kategorisinin yayınlanmaktadır.

COVID-19 nedeniyle başlatılan uzaktan eğitim etkinlikleri kapsamında önemli bir rol üstlenen EBA’ya olan talebin artması nedeniyle EBA’nın anlık erişim kapasitesinin artırılması çalışmalarına hız verilmiştir. Performans ve mimari iyileştirmelerinin yapılması, hizmet sunulan veri merkezi sayısının artırılması, veri merkezi ve CDN internet bant genişliklerinin artırılması, yeni donanımların sisteme entegre edilmesi ve veritabanı iyileştirmeleri ve olası siber saldırılara karşı dayanıklılığın artırılması bu çalışmalara verilebilecek örneklerdendir.

Canlı derslerin güvenli bir şekilde sürdürülmesini sağlamak için canlı ders alt yapısına güvenli bir algoritma entegre edilmiştir. Bu algoritma ile öğretmen ya da öğrencilerin kişisel bilgileri kullanılmadan ders sonuna kadar anlık olarak eşleşme sağlanabilmektedir. Canlı Dersler dâhil uzaktan eğitim faaliyetlerinin kesintisiz devamı adına EBA Kontrol ve İzleme Merkezi kurulmuştur, EBA Asistan yardım robotu devreye alınmıştır ve EBA’ya uzaktan eğitim gereksinimlerine uygun bilgilendirici ve yönlendirici özellikler eklenmiştir.

Bu çalışmalar neticesinde uzaktan eğitimin başladığı ve sona erdiği 23 Mart 2020-18 Haziran 2021 tarihleri arasında EBA 23.769.308.322 kez ziyaret edilmiştir. EBA mobil uygulaması yenilenecek tüm zamanların toplamında Android'te 33.326.831, iOS'ta 3.260.000 indirim sayısı ulaşılmıştır. EBA Akademik Destek uygulaması ise Android'te 3.354.439,

iOS'ta 401.000 indirilme sayısına ulaşılmıştır. Uzaktan eğitim süreci boyunca TRT EBA İlkokul, Ortaokul ve Lise kanallarında yayınlanmak üzere 112 branşta yaklaşık 1.000 öğretmen ile 13 ayrı stüdyoda 11.523 ders, 1.049 ders dışı etkinlik videosu çekilmiş ve kurulan bu kanallar üzerinden 18.06.2021 tarihine kadar 18.377 saat yayın yapılarak bir rekora imza atılmıştır. 14 milyon 111 bin 941 öğrenci ile 1 milyon 177 bin 725 öğretmen EBA'yı, 1 milyon 917 bin 365 öğrenci ve 267 bin 942 öğretmen EBA Akademik Destek'i aktif kullanmıştır. Yapılan altyapı yatırımları ve çalışmalar neticesinde okul öncesinden 12.sınıfa kadar tüm seviyelerde yapılması ön görülen derslerin canlı ders özelliği ile yapılabilmesine olanak sağlanmıştır. Bu çerçevede 300 milyon 122 bin 722 saat canlı ders gerçekleştirilmiştir. Uzaktan eğitim sürecinde internet erişimi ve cihaz desteği ihtiyacı olan öğrenciler için 15.352 EBA Destek Noktası kuruldu ve 189 gezici EBA Destek Noktası oluşturulmuştur.

EBA kullanımını için operatörlerle yapılan anlaşma gereği Turkcell ve Vodafone tarafından 6 GB'a Türk Telekom tarafından ise 8 GB'a yükseltilmiştir. Ayrıca Pttcell, Teknosacell, Bimcell ve Vestelcell kullanıcılarına da 8 GB'a kadar ücretsiz erişim imkânı sunulmaktadır.

FATİH Projesi kapsamında 474.991 adet etkileşimli tahta okullarımıza kurulmuştur. 2021 yılı sonuna kadar yaklaşık 1.350 okul için 26.700 adet etkileşimli tahtanın kurulumu tamamlanacaktır.

16.547 okulda 1.084.815 adet data ucu kurulumu yapılmıştır. Altyapısı tamamlanan okullara Sanal Özel Ağ (Virtual Private Network -VPN) internet erişimi sağlanmaktadır. Bu kapsamda 14.000 okula VPN hizmeti sağlanmıştır. Ancak kapanma ve yıkılan okulların kapsam dışına çıkması neticesinde hali hazırda 13.000 okula VPN erişimi sağlanmaktadır.

Bakanlığımız ile TÜRKSAT Uydu Haberleşme Kablo TV ve İşletme A.Ş. arasında imzalanan "Okullara Uydu Üzerinden İnternet ve Teknik Destek Hizmeti Sözleşmesi" kapsamında 1.150 okulumuza uydu internet

üzerinden erişimi verilmektedir. TÜRKSAT A.Ş. ile 21.09.2021 tarihinde imzalanan ek protokol kapsamında kablolu internet erişim imkanı olmayan yaklaşık 1.000 okula daha VSAT erişimi sağlanacaktır. ADSL veya fiber optik kablo altyapısı bulunmayan bölgelerde yer alan 2.550 okulumuza uydu internetine alternatif olarak daha yüksek kapasiteli, nitelikli ve ekonomik çözüm yöntemi olarak GSM şebekesi üzerinden internet erişim hizmeti sağlanmaktadır.

2021 yılı içerisinde 28.500 etkileşimli tahta alımı ihalesi yapılması ve yılsonuna kadar kurulumlarının tamamlanması hedeflenmektedir. Yine 2012 yılında kurulumu yapılan ve 1. Faz olarak tanımlanan 20.000 etkileşimli tahtanın donanım iyileştirmesi çalışması yapılacaktır. 2022 yılı içerisinde 3.500 okulumuza daha ağ altyapısı kurulması hedeflenmektedir.

Yeni nesil etkileşimli tahtaları açık kaynak kodlu ve millileştirilmiş PARDUS işletim sistemiyle donatmak ve bir ekosistem oluşturmak adına proje yürütülmektedir. Proje kapsamında etkileşimli tahtalara özel olarak hazırlanmış PARDUS'un yanı sıra, etkileşimli tahtaların merkezi yönetimini sağlayacak platformun ve kullanıcıların bir araya gelerek bu ekosistem hakkında etkileşimde bulunabileceği topluluk yönetim portalının hazırlanması alanlarında çalışmalar yürütülmektedir. Aynı zamanda PARDUS hakkında kullanıcıları eğitecek ve farkındalığı artıracak etkileşimli uzaktan eğitim içeriklerinin EBA üzerinden sunulması çalışmalarına da devam edilmektedir.

3.3.10. Bakanlık Hizmetlerinde Bilişim Teknolojilerinin Kullanımı

Teknolojik yeniliklerin hızla artması ve ekonomide önemli bir pay hâline gelmesi eğitimde de teknoloji kullanımını zorunlu hâle getirmiştir. Bu doğrultuda Ülkemiz de dünyadaki bu gelişmeleri takip ederek eğitimde teknoloji kullanımını noktasında yoğun bir çaba sarf etmektedir.

Bakanlık olarak enformasyon teknolojilerini eğitim ve öğretimin tüm alanlarında kullanmaktayız.

Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurum Standartları

Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Standartları Sistemi ülke genelinde tüm resmî okul öncesi eğitim kurumları, ilkokullar, ortaokullar, imam hatip ortaokulları ve yatılı bölge ortaokullarında çocuklara yönelik sunulan her türlü eğitim hizmetine ilişkin verilerin toplanması, analiz edilmesi, değerlendirilmesi ve sonuçların iyileştirici çalışmalarda kullanılması amacıyla geliştirilmiş bir sistemdir.

Bu sistemden elde edilen veriler okulu izleme, değerlendirme, destekleme, geliştirme ve okula rehberlik etmenin bir aracı olarak kullanılmaktadır. Kurum Standartları Analitikleri; okul, ilçe, il ve merkezi düzey için sistem üzerinden otomatik olarak hazırlanmakta olup her düzeyde tanımlanmış yetkililerin kullanımına açıktır.

Millî Eğitim Bakanlığı İletişim Merkezi (MEBİM)

Millî Eğitim Bakanlığı İletişim Merkezi (MEBİM), kurulduğu 2012 yılından bu yana Bakanlığımızın bütün görev alanlarında öğrenci, veli, öğretmen ve diğer vatandaşlarımızdan, çağrı yoluyla gelen 22 milyon 200 binden fazla bilgi edinme, soru, talep, görüş/öneri, uygulama desteği ve idari konulardaki başvuruyu cevaplamıştır.

Vatandaşlarımızdan gelen çağrılarının %91,1'i İletişim Merkezi tarafından görüşme esnasında cevaplanmış, inceleme ve araştırma gerektiren konular ile görüş/öneri olarak değerlendirilecek başvurular Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatlarına yönlendirilmiştir.

Vatandaşlarımız tarafından yapılan başvuruların %80,2'si bilgi edinme, %4,2'si görüş/öneri, %6,5'i talep, %7,8'i uygulama desteği ve %1,3'ü de idari konular ana başlıklarında gerçekleşmiştir.

İdari konular ile görüş öneri kapsamındaki başvurular 72 saat (3 iş günü) içerisinde cevaplanmak üzere ilgisine göre Bakanlığımız birimlerine iletilmekte; başvurulara verilen cevaplar İletişim Merkezimizden dış arama yapılarak vatandaşlarımız ile paylaşılmaktadır. Arzu eden vatandaşlarımız kendilerine verilen cevapları e-devlet üzerinden de görüntüleyebilmektedir.

Öğretmenlerimiz; İletişim Merkezimiz aracılığıyla, yer değiştirme işlemleri, maaşlar, ek ders ücretleri, mesleki çalışmalar, eğitim ve öğretim ödeneği, özlük işlemleri, sosyal tesis ve lojman kullanımı, yurt dışı görevlendirmeleri gibi konularda; öğretmen adayları ise ilk atama süreçleri, kadro talepleri gibi Bakanlığın görev alanındaki bütün konularda bilgi sahibi olabilmektedirler.

Örgün eğitim çağı dışına çıkan ve yaygın eğitim kurumlarında eğitimine devam eden Türkiye veya yurt dışı programlarına kayıtlı öğrenciler; yeni kayıt, kayıt yenileme, sınav iş ve işlemleri, ücret iadeleri, mezuniyet iş ve işlemleri ve sistem üzerinden yapılabilecek bilgi güncellemeleri konularında da hizmet alabilirken örgün eğitim kapsamındaki öğrenci ve veliler de okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim kurumları mevzuatı, öğrencilerin kayıt işlemleri, öğrencilerin sınıf geçme ve devam durumları, nakil iş ve işlemleri, özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerin eğitim ve rehberlik süreçleri, BİLSEM sınavları, özel okul sınavları, parasız yatılılık ve bursluluk sınavı, liselere geçiş sınavı, e-okul veli bilgilendirme ve 8383 mobil bilgi servisi kullanımı, ders kitapları içerikleri dağıtımını ve temini, okul aile birlikleri, sosyal etkinlikler, taşınmalı eğitim, okul, derslik ve eğitim ve öğretim materyalleri eksiklikleri, fiziki altyapı talepleri, okul kantinlerindeki ürün satışı ve denetimi, destekleme ve yetiştirme kursları, yurt ve pansiyonlarda barınma iş ve işlemleri, denklik işlemleri, FATİH

Projesi, EBA sistemi, öğretmen ihtiyacı, öğretmen memnuniyeti, resmî tatiller ve Bakanlığın projeleri konularında da bilgi alabilmektedir.

Vatandaşlar da Bakanlık mevzuatı, Bakanlıkça yapılan motorlu taşıt sürücü kursları, protokol sınavları, yeterlilik sınavları, unvan değişikliği ve görevde yükselme sınavları, yabancı hükûmet burs işlemleri, yaygın eğitim kursları, sertifika programları, özel okul açma/kapatma işlemleri, kurs açma ve kapatma işlemleri, kurum çalışma usul ve esasları gibi konularda danışmanlık hizmeti alabilmektedir.

İletişim Merkezimizde günlük ortalama 9 bin 700 vatandaşımıza hizmet verilmektedir. Vatandaşlarımıza 444 0 632 (444 0 MEB) numaralı telefonda 7 gün 24 saat kesintisiz hizmet verilmekte olup merkezde 280 kişi görev yapmaktadır. Bunlardan 39'u engelli, %58'i kadın ve %27'si dezavantajlıdır.

Doküman Yönetim Sistemi (DYS)

Bakanlığımızda e-Devlet dönüşümünün vazgeçilmez bir parçası olan Doküman Yönetim Sistemi (DYS) 01.10.2012 tarihinde Bakanlığımız Merkez Teşkilatı birimlerinde faaliyete geçirilmiştir. 2013 yılı Mart ayından itibaren 81 İl Millî Eğitim Müdürlüğü'nde kullanılmaya başlanmıştır. 2014 yılında yurt çapında İlçe Millî Eğitim Müdürlüklerinin tamamı sisteme dâhil edilmiştir. Bugüne kadar, 38 Eğitim Müşavirliği ve 26 Eğitim Ataşeliği temsilciliği DHS kapsamına alınmıştır. 2016 yılında resmî okul ve kurumlara DHS'nin yaygınlaştırılması çalışmaları başlatılmıştır. 2017 yılında bu süreç tamamlanmış ve tüm Türkiye'de yaklaşık 52 bin okul/kurum ve 110.000 kullanıcı sisteme dâhil edilmiştir. Bu yaygınlaştırma hamleleri ile birlikte, 2021 yılı itibariyle DHS sistemini kullanan toplam kullanıcı sayısı yaklaşık 270 bine, yine DHS sistemini kullanan toplam okul/kurum sayısı ise yaklaşık olarak 72 bine ulaşmıştır. Bunlara ek olarak, 2017 yılında evrak sorgulama ve dilekçe doğrulama işlemlerinin yapıldığı "evraksorgu.meb.gov.tr" sitesi bütünüyle

güncellenmiş olup, erişilebilir ve mobil cihazlar için uyumlu olarak yeni arayüzü ile DYS’de kayıtlı olan evrak ve dilekçelerin sorgulanması ve doğrulanması için hizmet vermeye başlamıştır. 2019 yılında DYS web ortamına aktarılarak DYSWEB projesi faaliyete geçirilmiştir.

DYS ile posta, kâğıt, toner, zarf ve gerekli donanım giderleri büyük ölçüde ortadan kalkmıştır. 2021 yılı verilerine göre; sistemde aylık ortalama 1,8 milyon evrak, versiyonları ile birlikte aylık 9,2 milyonun üzerinde evrak üretilmekte olup; sistemde saklanan evrak, ekleri ve versiyonlarının toplam sayısı 620 milyonu geçmiştir. Toplam belge boyutu ise 66,1 TB’ye ulaşmıştır.

DYS kendi içerisinde projeleri ve entegrasyonları kapsamaktadır. Bu proje ve etegrasyonlar, Engelsiz DYS Projesi, Kayıtlı Elektronik Posta (KEP), Ulusal Elektronik Tebligat Sistemi (UETS), E-Otoban ve Elektronik İmza (e-imza) uygulamalarıdır.

Engelsiz DYS Projesi

EngelsizDYS proje ismiyle, görme engelli bakanlık personellerinin DYS kullanabilmesi amacıyla 2016 ve 2017 yılları arasında yaklaşık bir yıl süreyle, geniş kapsamlı olarak erişilebilirlik çalışmaları yapılmıştır. Engelsiz DYS Projesi TÜSİAD ve Türkiye Bilişim Vakfı tarafından düzenlenen 14.eTr (e-Türkiye) yarışmasında özel ödüle layık görülmüştür.

Kayıtlı Elektronik Posta (KEP)

2017 yılında Bakanlığın Kayıtlı Elektronik Posta (KEP) adresi almasıyla KEP-DYS entegrasyon çalışmaları başlamıştır. KEP, e-posta gönderim ve alımına dair kanıtların oluşturulup saklandığı hukuken geçerli olan, kurum ve kuruluşlar arası elektronik posta iletim sistemidir.

KEP resmi yazışmaların elektronik ortamda mevzuata uygun ve teknik olarak güvenli bir şekilde yapılmasına olanak sağlamaktadır. Elektronik Belge Yönetim Sistemini kullanan bütün kurum ve kuruluşlar, birbirleri arasında evrak iletiminde bu sistemi kullanmaktadır.

Ulusal Elektronik Tebligat Sistemi

2018 yılında yayınlanan Elektronik Tebligat Yönetmeliği gereğince, elektronik tebligat işlemlerini yürütmek amacıyla, PTT A.Ş. tarafından kurulan, işletilen ve güvenliği sağlanan bir sistemdir. Kurum, kuruluş ve tüzel kişilerin tebligat iletiminde kullanılan bu sistem aracılığıyla üzerinden gelen tebligatlar DYS ortamına aktarılarak Bakanlığımız içerisinde ilgili birimlere iletimi gerçekleştirilmektedir.

MEB Mobil Bilgi Servisi

MEB Mobil Bilgi Servisi, Bakanlığımız ve GSM operatörleri arasında imzalanan protokol gereği; öğrenci ve öğrenci velilerine e-Okul sisteminde üretilen öğrenci bilgileri, açık öğretim okulları öğrencilerinin kayıt yenileme tarihleri, sınav tarihleri, sınav sonuç bilgileri, mezun öğrencilerin diploma duyuruları, kredi sorgulama, her türlü merkezi sistem sınavları, sınav tarihleri, sınav giriş yeri bilgileri, sınav sonuç bilgileri, kazandığı okul, kayıt olduğu okul ile kaydının silindiği okul bilgisi gibi Bakanlığın belirlediği bilgileri mobil ortama mesajla aktarma, öğrenci ve velilerin istedikleri bilgilere mobil ortamdan mesaj bedeli ödemek şartıyla sorgulama yaparak ve/veya servise üye olarak erişim imkânı sağlamaya yönelik hizmetleri yerine getirmek için Bakanlığımız adına 8383 Mobil Bilgi Servisi kurulmuştur. İlk kullanımından bugüne kadar servisten 10.078.821 kişi yararlanmıştır.

e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi

e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi, Bakanlığımıza bağlı resmî, özel ve yurt dışında bulunan tüm örgün ilköğretim, ortaöğretim öğrencileri ve bağımsız anaokullarını kapsamakta olup öğrencilerle ilgili bütün iş ve işlemlerin elektronik ortamda yapılmasına yönelik okul yönetim bilgi sistemidir. Örgün eğitimde bir öğrencinin okula kaydından başlayıp, mezuniyetine kadar olan süreçte, öğrencinin eğitim ve öğretim hayatı içerisindeki tüm bilgilerinin sistematik ve fonksiyonel olarak tutulduğu elektronik bir sistemdir. e-Okul Sistemi; e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi ve e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi şeklinde çalışmaktadır.

Öğretmenler, okul idareleri, il-ilçe millî eğitim müdürlükleri, genel müdürlükler ve Bakanlık yöneticileri tarafından yetkilendirme seviyelerine göre kullanılmakta olup yaklaşık 1 milyondan fazla aktif kullanıcısı bulunmaktadır.

e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi

e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi, Türkiye’de örgün eğitim kapsamında bulunan tüm çocukların velilerinin kullandığı sistemdir. Sınav ve proje bilgileri, not bilgileri, ders programı, devamsızlık bilgileri, nakil işlemleri, yerleştirme ve sınav bilgileri, okul duyuruları, okuduğu kitaplar gibi bilgileri velilerin anlık olarak takip edebildiği, e-Okul sistemi içerisinde yer alan bir modüldür.

MOBİL Veli Bilgilendirme Sistemi

MOBİL Veli Bilgilendirme Sistemi, Türkiye’de örgün eğitim kapsamında bulunan tüm öğrencilerin e-Okul yönetim bilgi sistemi üzerindeki ders notları, devamsızlık bilgisi, ders programı vb. bilgilerinin öğrencilerimiz ve velilerimiz tarafından akıllı cep telefonu, tablet bilgisayar vb. mobil

cihazlar üzerinden takip edebilmelerini sağlayan ücretsiz mobil uygulama projesidir.

e-Okul Sosyal Etkinlik Modülü

Öğrencilerin toplumsal faaliyetlere ve sosyal sorumluluk projelerine katılımının kayıt altına alınması, belgelendirilmesi, izlenmesi ve değerlendirilmesi için e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi içerisinde “Sosyal Etkinlik Modülü” oluşturulmuştur. Modülde sosyal etkinlikler; bilimsel, kültürel, sportif, sanatsal etkinlikler ve toplum hizmeti çalışmaları olmak üzere 5 ana tema altında tasarlanmıştır. e-Okul Sosyal Etkinlik Modülü 2018-2019 eğitim ve öğretim yılı ikinci döneminde ülke genelinde okul öncesi eğitim kurumları hariç tüm okullarda uygulamaya konulmuştur. Modül aracılığıyla sosyal etkinlik veri girişleri yapılmış, 2018-2019 eğitim ve öğretim yılı sonunda öğrencilere karneleri ile birlikte “sosyal etkinlik bilgilendirme formu” verilmiştir.

Millî Eğitim Bakanlığı Coğrafi Bilgi Sistemi (MEBCBS)

Eğitimde veriye dayalı yönetim anlayışını benimsemiş, bu anlayıştan hareketle, mekânsal verinin toplanması ve yönetimi noktasında Millî Eğitim Bakanlığı Coğrafi Bilgi Sistemi’ni (MEBCBS) hayata geçirmiştir.

Bakanlığımıza ait bütün taşınmaz bilgileri (konum, imar planı, mülkiyet, tapu, yüz ölçüm, bina temel bilgileri, okul türü, fotoğraflar vb.) Coğrafi Bilgi Sistemi ile elektronik ortama taşınarak Bakanlık bilgi sistemlerinin konumsal altyapısı oluşturulmuştur. Veriye dayalı taşınmaz yönetimi ile eğitim yatırımlarının planlanması, izlenmesi, denetlenmesi çok daha kolay ve sağlıklı hale getirilmiştir.

MEBCBS ile; verimli envanter yönetimi, etkili ve doğru analizler, zaman ve maliyet tasarrufu, azalan bürokrasi ve kamu kaynaklarının etkin kullanımı sağlanmaktadır. Kurulan Coğrafi Bilgi Sisteminin

yaygınlaştırılması ve süreç yönetiminde etkin kullanılmasına yönelik geliştirme çalışmaları devam etmektedir.

e-Sınav Sistemi

e-Sınav Sistemi motorlu taşıt sürücüleri kursu (MTSK) teorik sınavlarında 81 ilde 174 farklı merkezde 211 salonda kullanılmaktadır. Böylece MTSK sınavlarının yazılı olarak yapılması sonlandırılarak sınav maliyeti asgariye indirilirken sınav güvenliği üst düzeye çıkarılmıştır. Aynı zamanda vatandaşa randevu ile sınava girme imkânı sunulmuştur.

Salon sayılarının artmasıyla birlikte Motorlu Taşıt Sürücü Kursiyerleri Teorik Sınavları (MTSK)'nın yanında, Kalfalık, Ustalık ve Usta Öğreticilik Teorik Sınavları, Kıyı Emniyeti Genel Müdürlüğünün Amatör Telsizcilik Sertifika Sınavları ve Kültür Bakanlığının Görevde Yükselme Sınavları da e-Sınav salonunda yapılmaya başlanmıştır.

Ayrıca daha önce basılı evrak kullanılarak yapılan, salgın nedeniyle 2020-2021 döneminde çevrimiçi olarak yapılan Açık Öğretim Kurumları sınavlarının da elektronik ortamda yapılabilmesi için çalışmalarımız devam etmektedir.

01 Ocak 2021-23 Kasım 2021'e kadar ülke genelinde 92.543 e-sınav oturumu gerçekleştirilmiş ve 1.935.782 aday sınava alınmıştır. Ayrıca söz konusu sınavlarda toplam 357.706 kişi görevlendirilmiştir.

Mobil Motorlu Taşıtlar Sürücü Kursları Direksiyon Uygulaması

Mobil Motorlu Taşıtlar Sürücü Kursları Direksiyon Uygulaması, tablet üzerinden geliştirilen uygulamayla direksiyon uygulama sınavlarının değerlendirilmesi yapılmaktadır. 2018 yılından itibaren sürücü adaylarının sınav değerlendirmeleri tablet aracılığıyla bu uygulama üzerinden

gerçekleştirilmektedir. 2020 yılında tablet aracılığıyla bu uygulama üzerinden 2.901.574 adayın sınavı gerçekleştirilmiştir.

e-Personel Modülü

e-Personel Modülü ile SGK HİTAP sisteminin entegrasyonu tamamlanmış ve modül aktif olarak kullanılmaya başlanmıştır. e-Personel Modülünde personelin Akademik Lisansüstü Eğitim Sınavı (ALES) ve Yabancı Dil Sınavı (YDS) sonuçlarının ÖSYM Bilgi Sistemi ile entegrasyonu çalışmaları tamamlanmıştır.

Taşınmalı Öğrenci Modülü

Taşınmalı Öğrenci Modülü, Öğrenci Taşıma Uygulaması kapsamında taşınan ilköğretim, ortaöğretim öğrencileri ve özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin/kursiyerlerin okula erişiminin sağlanması için planlama, taşıma ve yemek ihale sonuçlarına ilişkin veri girişlerinin yapıldığı modüldür. Modülde öğrenci taşıma planından taşıma ve yemek ihale işlemlerine, okulların puantaj işlemlerinden ödenek gönderme işlemlerine kadar her aşama takip edilmektedir.

e-Yaygın Sistemi

e-Yaygın Sistemi ile Bakanlığımıza bağlı hayat boyu öğrenme kurumları tarafından sürdürülen kurs, seminer ve diğer tüm faaliyetlere ilişkin iş ve işlemlerin verilerinin tutulduğu ayrıca kursun planlanmasından belge basımına kadar olan tüm sürecin elektronik ortamda yürütüldüğü sistemdir.

Açık Öğretim Öğrencileri İçin Mobil Uygulama

Açık Öğretim Okulları İçin Mobil Uygulama ile öğrenciler Açık Öğretim Okulları Bilgi Yönetim Sistemi'nde yaptıkları tüm işlemleri (okulu tarafından gönderilen mesajları takip etmek, dönem bilgileri ile ders ve kredi bilgilerini öğrenmek, ders seçim işlemlerini yapmak, sınav sonuçları ve sınav yerlerini görüntülemek) mobil uygulama üzerinde de yapabilmektedirler. Ayrıca öğrenciler seçmiş olduğu derslere ait kitapların epub formatını mobil uygulama üzerinden indirebilmektedir.

e-Özel Otomasyon Sistemi

e-Özel Otomasyon Sistemi; özel öğretim kursları, mezunlara yönelik bilim grubu programları uygulayan temel liseler, özel hizmetiçi eğitim merkezleri, belediyelerle iş birliği kapsamında açılan destek kursları, sosyal etkinlik merkezleri, uzaktan öğretim kursları ve diğer çeşitli kursların iş ve işlemlerinin yürütüldüğü yazılım sistemidir.

Özel Barınma Hizmetleri Modülü

Ortaokul ve Ortaöğretim Kurumları Özel Barınma Hizmetleri Yönetmeliği doğrultusunda kurum bilgileri, öğrenci, ücret, devamsızlık, kurum taahhüname bilgilerinin yer aldığı barınma hizmetlerine ilişkin iş ve işlemler, Bakanlık MEBBİS sisteminde yer alan Özel Barınma Hizmetleri Modülü üzerinden yürütülmektedir.

e-Mesem Modülü

Mesleki Eğitim Merkezi Programı uygulayan mesleki ve teknik ortaöğretim okullarına devam eden öğrencilerin iş ve işlemleri e-Mesem Modülü üzerinden yürütülmektedir.

e-Burs Modülü

Öğrencilerimizin burs işlemleri e-Burs Modülü üzerinden yapılmaktadır.

e-Pansiyon Modülü

e-Pansiyon Modülü üzerinde geliştirilen izleme değerlendirme formu ile pansiyonlu okulların izleme değerlendirme verileri elektronik ortamda kayıt altına alınmaktadır. e-Ambar modülü geliştirilerek pansiyonlarda günlük, aylık ve yıllık tüketim maliyetlerinin takibi sağlanmıştır.

Yurtdışı Teşkilatı Modülü

Yurtdışı Teşkilatı Modülü Bakanlığımız yurtdışı temsilcilikleri izleme ve değerlendirme faaliyetlerinin daha etkili yürütülebilmesi ve güncel verilere erişilebilirliğin artırılması amacıyla hazırlanan modüldür. Pilot uygulama süreçlerinin tamamlanmasını takiben modül kullanıma açılacak ve yazılım geliştirme çalışmaları devam edecektir.

Modül üzerinde yurtdışı teşkilatı kurum bilgileri, personel bilgileri, kurum bazında (Türkçe ve Türk Kültürü dersi verilen kurumlar, mahallen Türkçe dersi verilen kurumlar) ulaşılan öğrenci sayısı, öğretmen/okutman sayısı ve haftalık ders saati bilgilerinin yer aldığı veri havuzu oluşturulmuştur. Yurt dışında öğrencilerin EBA Yurtdışı kullanıcı adı tanımlamaları da bu modül aracılığıyla gerçekleştirilmektedir.

Yurtdışı Görev Takip Modülü

Yurtdışı Görev Takip Modülü, Bakanlığımız merkez teşkilatı personelinin katıldığı yurt dışı görev onaylarının sisteme aktarılması, görev sonu raporlarının takibi, raporların ilgili birimlerle paylaşılması ve görevlere ilişkin istatistik verilerin gerçekleşme durumunun izlenmesi amacıyla 2018 yılında kullanıma açılmıştır. Ayrıca 2019 yılında birim amirlerine,

personelinin katılmış olduğu görev raporlarına erişim yetkisi tanımlanmıştır.

Kardeş Okul Modülü

Kardeş Okul Modülü, kardeş okul uygulamaları kapsamında kardeş okul eşleştirmelerinin, protokol metinlerinin ve etkinlik/faaliyet raporlarının takip edildiği modüldür. Protokol kapsamında kardeş okul ilişkisi devam eden resmî ve özel okullar ile yurt dışındaki okulların eşleşmesi sistem üzerinden gerçekleştirilmiştir.

Uluslararası Anlaşmalar Modülü

Uluslararası Anlaşmalar Modülü eğitim alanında imzalanan uluslararası anlaşmaların imza öncesi ve sonrası süreçlerinin takip edildiği modüldür. Bakanlığımız yurtdışı teşkilatı personelinin görev yaptıkları ülkeler ile eğitim alanında imzalanan anlaşmalara modül üzerinden erişim imkanı verilmiştir.

Resmi Burslu Öğrenci Sistemi Projesi (REBUS)

Resmi Burslu Öğrenci Sistemi (REBUS) 1416 sayılı Kanun kapsamında yükseköğrenim görmek üzere yurt dışına gönderilen öğrencilerin iş ve işlemlerinin elektronik ortamda yürütülmesi amacıyla geliştirilmiş bir projedir. 2014 yılından itibaren burslu öğrenciler tarafından aktif olarak kullanılmaya başlanan REBUS, burs programı paydaşlarının da erişimine açılmıştır. Öğrenciler bu sistem üzerinden öğrenci belgesi, hasta sevk yazısı, sponsorluk mektubu gibi resmi yazıları alabilmektedir. Ayrıca yüksek lisans ve doktora kabul mektubu, tez önerisi, öğrenim planı ve akademik gelişim raporunun incelenmesi gibi iş ve işlemler bu sistem üzerinden yapılmaya başlanmış olup resmi burslu öğrencilerin burs ve diğer giderleri de REBUS üzerinden takip edilmektedir. Ayrıca eğitim ataşeliği ve müşavirlikleri ile adına öğrenci gönderilen kurum ve

kuruluşlarındaki koordinatörler ve danışmanlar da sisteme erişim sağlayabilmektedir.

e-Konferans Sistemi

e-Konferans Sistemi, eğitim alacak personelin mekândan bağımsız olarak bilgilendirmeye ulaşabilmesi ve zamandan tasarruf sağlaması amacıyla, aciliyeti bulunan hizmetiçi eğitim faaliyetlerinin düzenlenmesinde e-Konferans sisteminden faydalanılmaktadır.

e-Talep Modülü

e-Talep Modülü, okul ve kurumların donatım ve makine teçhizat ihtiyaçlarının elektronik ortamından girişini sağlayan Ders Aletleri ve Yapım Merkezince üretilen okul malzemelerinin tahsisinin yapıldığı ve stokların takip edildiği platform olarak düzenlenen modüldür.

Ödenek Takip Modülü

Ödenek Takip Modülü, İl/ilçe millî eğitim müdürlükleri ve okul/kurumların cari ödeneklerinin elektronik ortamda talep edildiği ve değerlendirme yapıldığı modüldür.

MebdeOgren Uzaktan Eğitim Platformu

MebdeOgren Uzaktan Eğitim Platformu, İl MEBBİS yöneticilerince yüklenen eğitim videoları ile kullanıcıların zaman ve mekândan bağımsız olarak, internet üzerinden görsel ve işitsel bilgisayar eğitimi alabildikleri uzaktan eğitim platformudur. Yüksek ses ve görüntü kalitesi ile hazırlanmış; MEBBİS, e-Okul, DYS gibi Bakanlık projelerinin yanı sıra ofis programları, görsel tasarım araçları ve bilgisayar programlama dillerine ait toplam 1.141 adet eğitim videosu bu platform üzerinden sunulmaktadır.

Kurumsal İnternet Sitesi Projesi

Bakanlığımıza bağılı tüm kurumların kurumsal bir web sitesine sahip olması için ortak tasarım çalışması yapılmıştır. Çalışmanın amacı, tüm kurumlarımızın güncel WEB standartlarına uygun geliştirilmiş tasarımları kullanan internet sitesine sahip olmalarını sağlamaktır.

Türkiye’de Eğitimin Finansmanı ve Eğitim Harcamaları Bilgi Yönetim Sistemi Projesi (TEFBİS)

Türkiye’de Eğitimin Finansmanı ve Eğitim Harcamaları Bilgi Yönetim Sistemi Projesi (TEFBİS) ile; il, ilçe ve okullar düzeyinde, okulların kaynak türlerine göre gelir ve gider envanterleri, öğrenciye yapılan eğitim harcamaları gerçek ve güncel verilerle elektronik ortamda tespit edilerek eğitime sağlanan kaynakların etkin ve verimli kullanılması, ekonomik yatırımlara dönüştürülmesine ilişkin verilerin alınması ve raporlanması sağlanmaktadır.

3.3.11. Eğitim ve Öğretimle İstihdam İlişkisinin Geliştirilmesi

Bütün vatandaşlarımızın geleceğın meslekleri doğrutusunda eğitim düzeyleri ve niteliklerini artırarak, onları ekonomik ve sosyal hayata hazırlamak ve meslek edinmelerine yönelik eğitim ortamlarını oluşturmak, bu yolla ülke ekonomisinde ve üretimde söz sahibi olmalarını sağlamak amaçlanmaktadır.

Mesleki ve teknik eğitimde sektör iş birliğini güçlendirmek, kaliteyi artırmak, eğitim alt yapısını güçlendirmek, öğrencilerin işletmede beceri eğitimi ve staj imkânlarını artırmak, mezunların istihdamını kolaylaştırmak, öğretmenlerin ve sektörde çalışanların mesleki bilgi ve becerilerini artırmak ve öğrencilere burs sağlamak amacıyla 232 kurum ve kuruluşla 212 iş birliği protokolü yürütölmektedir.

Mesleki eğitimdeki hedefler, orta ve uzun vadede mesleki eğitimin prestijinin artmasını, mesleki eğitime yönelik talebin yükselmesini sağlayacaktır. Bu yeni dönemde hedeflere ulaşabilmek için kamu ve iş dünyasıyla iş birliği içerisinde çalışılmaya devam edilecektir. 2019 yılında mesleki eğitim paydaşları ile imzalanan iş birliği protokolleri ile ASELSAN Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, İstanbul Teknik Üniversitesi Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Cağaloğlu Geleneksel Türk Sanatları Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi gibi model okullar faaliyete geçirilmiştir.

Bakanlığımız ile Kültür ve Turizm Bakanlığı arasında imzalanan protokol ile turizmde yaşanan nitelikli insan kaynağı sorununa çözümler üretmek amacıyla yeni ve güçlü bir sistem geliştirilerek, yabancı dil konuşabilen, alanında üst düzey bilgi ve becerilere sahip, müşteri memnuniyeti odaklı çalışabilen nitelikli elemanlar ile turizm sektörü ihtiyacının karşılanması planlanmıştır. Protokol kapsamında istihdam garantili lise sayısı her yıl artışla 2023'e kadar 200'e ulaşacaktır.

Yapılan iş birliği protokolleri kapsamında Ülkemiz için öncelikli alanlara sektörle öğrenci yetiştiren okulların açılması ile ilgili çalışmalar devam etmektedir.

3.3.12. Temel Eğitimde Erişim, Kalite ve Kapasite Artırmaya Yönelik Proje ve Çalışmalar

Tüm çocukların eğitim hakkından yararlanmaları amacıyla dezavantajlı öğrenciler başta olmak üzere (engeli olan öğrenciler, mevsimlik tarım işçilerinin çocukları, Roman vatandaşlarımızın çocukları, kız çocukları vb.) temel eğitimin tüm kademelerinde eğitime erişim ve devamların sağlanacağı projelere ağırlık verilmektedir. Bu kapsamda hazırlanan projeler Millî Eğitim Temel Kanunu doğrultusunda; Kalkınma Planları, Orta Vadeli Program, Ulusal Strateji Eylem Planları, MEB 2019-2023 Stratejik Planı vb. üst politika belgelerini temel almaktadır.

Söz konusu projelerle okul yöneticileri ve öğretmenlerin mesleki performanslarını geliştirmeye yönelik geniş bir yelpazeyi kapsayan proje çalışmalarına ağırlık verilmektedir. Bu amaçla yaygın etkisi geniş ve sürdürülebilir projeler hayata geçirilmektedir.

Ayrıca ulusal düzeyde, öğrencilerimizin fiziksel, psiko-sosyal ve zihinsel gelişimlerine katkı sağlamak; sağlıklı beslenme, trafik ve çevre duyarlılığı, enerji tasarrufu, doğal varlıkları koruma gibi konularda erken yaşta farkındalıklarını geliştirmek; teknolojiyi etkin kullanmak ve yapılandırılmış eğitim ortamlarında inovatif faaliyetler gerçekleştirmek gibi proje ve çalışmalar yürütülmektedir.

Temel Eğitimde 10.000 Okul Projesi

On Birinci Kalkınma Planı ve 2022 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programında yer alan hedefler doğrultusunda; okullarımız arasındaki farklılıkların azaltılması, eğitimde fırsat eşitliğinin güçlendirilmesi ve eğitimde kalitenin artırılması Bakanlığımızca öncelikli hedefler olarak belirlenmiştir. Bu hedeflere ulaşabilmek için Temel Eğitimde 10.000 Okul Projesi başlatılmıştır. Çok kapsamlı ve geniş çaplı hedefleri olan bu proje ile başta erken çocukluk eğitiminin yaygınlaştırılması amaçlanmaktadır. Çalışmalar sonucunda 2022 yılı sonuna kadar 3 yaş grubundaki okullaşma oranının yüzde 14'ten yüzde 50'ye, 4 yaşındaki okullaşma oranının yüzde 35'ten yüzde 70'lere, 5 yaşındaki okullaşma oranının ise yüzde 78'den yüzde 100'e çıkarılması hedeflenmektedir.

Bu proje ile;

- Yeni okulların inşa edilmesi
- Yeni dersliklerin açılması
- Eğitim ortamlarının iyileştirilmesi
- Erken çocukluk eğitiminin yaygınlaştırılması

- Eğitime erişim imkânlarının artırılması
- Öğretmenlerin mesleki gelişimlerinin desteklenmesi
- Teknolojik olanaklar ve eğitim altyapısının güçlendirilmesi
- Belirlenen okullarımızın ihtiyaçları doğrultusunda fizikî ortamlarının bakım, onarım ve donatılarının karşılanması

sağlanacaktır.

Okul Öncesi ve Sınıf Öğretmenliği Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi ve Aday Öğretmenlik Programlarının Güçlendirilmesi ve Kapsayıcılık Açısından Yeniden Yapılandırılması Projesi

Proje UNICEF, YÖK ve MEB iş birliği ile yürütülmekte olup, okul öncesi ve sınıf öğretmenliği lisans programlarıyla birlikte aday öğretmenlik programlarını da güçlendirmeyi hedeflemektedir. Proje kapsamında hizmet öncesi eğitim alan öğretmenler ile göreve yeni başlamış öğretmenlerin kapsayıcı eğitim bağlamında pedagojik bilgi ve becerilere sahip olmalarını sağlayacak şekilde programların yapısına, içeriğine, stratejilerine ve araçlarına odaklanılacaktır.

Okul Dışı Kalmış Çocuklar Çalışması

MEB ve UNICEF tarafından onaylanan Okul Dışı Kalmış Çocuklar Çalışması ile okul dışı kalmış ve okulu erken bırakma riski taşıyan çocukların ihtiyaçlarına cevap verecek müdahale modellerinin geliştirilmesinin yanı sıra mevcut modellerin uyarlanmasına katkıda bulunulacağı öngörülmektedir. Çalışma kapsamında yönetici, veli, öğretmen ve öğrenciler ile görüşmeler yapılması planlanmaktadır.

Akademik Başarı Farklarının İncelenmesi

MEB, UNICEF ve OECD iş birliği ile yürütülen Akademik Başarı Farklarının İncelenmesi çalışması ile öğrenci başarılarının gözden geçirilerek öğrencilerin başarı farklarının türü, boyutu, zaman içindeki eğilimlerin tanımlanmasıyla birlikte başarı farklarının önlenmesi ve azaltılması için etkili eğitim politikalarının tanımlanması hedeflenmektedir.

Temel Eğitim Kurumlarında Demokrasi Kültürünün Güçlendirilmesi Projesi

Proje ile temel eğitim kurumlarında demokratik yetkinlikleri artırma, demokratik okul kültürünü teşvik etme, toplumda demokratik yetkinlikler ile insan hakları ve demokrasiye ilişkin farkındalıkların artırılması amaçlanmıştır. Proje ile temel eğitim kurumlarına devam eden öğrencilerin yanı sıra okullarda görev yapan tüm personel ve ailelerin de sürece dâhil edilmesiyle toplum genelinde demokratik kültür uygulamalarının güçlendirilmesi hedeflenmektedir.

Proje; Adana, Aydın, Burdur, Çanakkale, Iğdır, Kars, Muğla, Sinop, Sivas ve Yozgat olmak üzere 10 ilde toplamda 110 okulda uygulanacaktır. Proje pilot uygulaması 2021-2022 eğitim öğretim yılında başlamıştır. Proje kapsamında 240 eğitici eğitmenine iki modül halinde eğitim verilmiş, bu öğretmenler aracılığıyla yaklaşık 3.000 öğretmene de hizmetiçi eğitim verilmiştir. Proje kapsamında 48.500 öğrenciye ulaşılmıştır.

Erken Çocukluk Eğitiminde Kalite ve Erişimin Arttırılması Projesi

Projenin amacı özellikle dezavantajlı topluluklardaki 0-6 yaş aralığındaki çocuklar için erken çocukluk eğitimi hizmetlerinin kalitesinin ve bu hizmetlere erişimin arttırılmasıdır.

Proje; Adana, Ankara, Antalya, Aydın, Bitlis, Bursa, Diyarbakır, Erzurum, Gaziantep, İstanbul, İzmir, Kastamonu, Konya, Manisa, Mardin, Samsun, Şanlıurfa, Tekirdağ, Trabzon ve Van olmak üzere toplamda 20 ilde uygulanacaktır.

Doğa Öncüleri Projesi

Temel eğitim çağındaki öğrencilerin doğayı yaşayarak, severek öğrenmesi, koruması doğadaki sorunlar için yenilikçi projeler ve teknolojik çözümler geliştirmeleri, canlı türlerini tanımaları, toplumsal değişime öncü olarak etkin rol almaları amaçlanmıştır.

Depreme Hazır Bir Türkiye İçin Önceliğimiz Güven, Sorumluluğumuz Güvence Projesi

Deprem, depremin etkilerinden korunma ve zararlarını azaltma, farkındalık oluşturma ve bilinçlendirme çalışmalarının yapılması amaçlanmaktadır.

Minik Tema, Yavru Tema, Ortaokul Tema Projesi

Çocukların doğayla bağ kurmalarını sağlamak, doğada geçirdikleri zamanı arttırmak, doğayı hissederek, dokunarak, koklayarak, işiterek tanıma ve yaşama fırsatı bulmalarını sağlamak amaçlanmaktadır.

Yemekte Denge Eğitim Projesi

Temel eğitim çağındaki çocukların fizyolojik ve psikolojik açıdan kaliteli ve uzun bir yaşam sürdürmeleri için yeterli ve dengeli beslenme alışkanlığı kazanmaları amaçlanmaktadır.

Dijital Kanatlar Projesi

Ülke genelinde belirlenen pilot okullarda öğrenim gören 5. 6. 7. ve 8. sınıf öğrencilerine yönelik yazılım (programlama ve kodlama), donanım ve üretim konularında eğitimler verilmesi ve bu sayede teknolojiyi etkin olarak kullanabilme becerilerinin kazandırılması için nitelikli ortam ve etkinliklerin planlanarak uygulanması amaçlanmaktadır.

Enerjimiz Geleceğe-Kodluyorum, Modelliyorum, Üretiyorum Projesi

Bakanlığımız ile TÜPRAŞ iş birliğinde gerçekleştirilen “Enerjimiz Geleceğe-Kodluyorum, Modelliyorum, Üretiyorum Projesi” kapsamında mühendisliğe yatkın gençler yetiştirilmesine katkı sağlamak, hızla değişen dünyaya ayak uydurabilen, hayalini üreten ve teknolojiyi üretmek için kullanan nesiller yetiştirmek ve çocuklarımızın nitelikli eğitime erişimini sağlamak için farkındalık oluşturma ve bilinçlendirme çalışmaları yapılmaktadır.

TÜPRAŞ rafinerilerinin bulunduğu Batman, Kocaeli, Kırıkkale ve İzmir’de devam eden Proje ile, resmî 30 ortaokulda “Robotik Kodlama, 3 Boyutlu Modelleme, Üretim Beceri” sınıflarının kurularak öğrencilerin tasarım ve üretim yeteneklerinin geliştirilmesi sağlanmıştır. Teknoloji tasarım, bilişim teknolojileri, görsel sanatlar branşlarından 250 öğretmene eğitim verilmiş, yaklaşık 11.000 öğrenciye ulaşılmıştır. Proje kapsamında 3D yazıcılar kullanılarak 10.000 adet siperlikli maske üretilmiştir. Üretilen siperlikli maskeler sağlık çalışanlarının kullanması için Kocaeli, İzmir, Batman ve Kırıkkale il sağlık müdürlüklerine teslim edilmiştir.

Afet Eğitimi Projesi

Proje ile öğrencilerde afetler konusunda farkındalık yaratarak bilinç kazandırmak, farklı illerdeki öğrencileri bir araya getirerek dostluk bağlarını ve kardeşliği güçlendirmek, Türk Japon kültürlerini tanıtarak öğrencilerin kültürel ve sosyal gelişimlerine destek olmak ve afetler konusunda hazırlıklı yetişmelerini sağlamak amaçlanmıştır.

Gökyüzü Çocukları Projesi

Resmî ilkokullarda STEM modeline uygun fiziki mekân yapılandırılmasını sağlamak, öğrencilerin çok yönlü gelişimlerini desteklemek, havacılık ve uzay araştırmaları ile ilgili farkındalık oluşturmak, bilgi ve deneyimlerini geliştirecek eğitim süreçlerini planlamak amacıyla Bakanlığımız ile Türk Havacılık ve Uzay Sanayii A.Ş. (TAİ-TUSAŞ) arasında Gökyüzü Çocukları Projesi başlatılmıştır. Proje faaliyetleri kapsamında proje okullarımızda görev alacak öğretmenlerimize eğitim verilmiş ve okullarda STEM sınıfları kurulumları yapılmıştır.

365 Gün Teneffüste Sağlık Projesi

Bakanlığımız ve Bayer Türkiye işbirliği ile resmî ilkokulların bahçelerinde çocuklarımızın oyun oynarken temel sağlık bilgilerini geliştirmek amacıyla “365 Gün Teneffüste Sağlık Projesi” başlatılmıştır. Oyun içerikleri Sağlık Bakanlığının ve uluslararası sağlık kuruluşlarının çocuklar için sağlıklı yaşam programları ve Bakanlığımızın sağlık bilgisi ders müfredatı dikkate alınarak oluşturulmuştur. 365 Gün Teneffüste Sağlık Projesi, 2019-2020 eğitim öğretim yılında 10 ilden (Adana, Ankara, Bursa, Diyarbakır, İstanbul, İzmir, Samsun, Kahramanmaraş, Erzurum, Ordu) 76 ilkokulun bahçesinde pilot olarak uygulanmıştır.

3.3.13. Ortaöğretime Uyum Programı

Ortaöğretime Uyum Programı ile ortaöğretim kurumlarında eğitim öğretime başlayan hazırlık ve 9. sınıf öğrencileri ile pansiyonda kalan öğrenciler ve velilerinin eğitim ve öğretim dönemi başlamadan okul hakkında bilgilendirilmesi, öğrencilerin yeni girdikleri okul ortamına kısa sürede uyum sağlamalarına katkıda bulunacak becerilerin kazandırılması ve okula aidiyet duygusunun geliştirilmesi, öğrencilerin okulun anlamlı ve değerli bir parçası olduklarına dair inançlarının kuvvetlendirilmesi ve akademik başarılarının artırılması, öğrenciler için koruyucu ve destekleyici eğitim ortamının oluşturulması, ortaöğretim düzeyinde devamsızlık, sınıf tekrarı ve örgün eğitim dışına çıkma oranlarının azaltılması amaçlanmaktadır.

Ortaöğretime Uyum Programı; eğitim ve öğretim yılı çalışma takvimi doğrultusunda, tüm ortaöğretim kurumlarında eğitim ve öğretim yılı başlangıcında en az 3 yarım gün süre ile uygulanmaktadır.

3.3.14. Ölçme ve Değerlendirme

Bakanlığımız Merkezi Sistem Sınav Yönergesi kapsamında çeşitli düzeylerde sınavlar gerçekleştirmektedir. Bu sınavlar 4 ana grupta toplanabilir:

➤ **Merkezi sistem sınavları:** açık öğretim kurumları sınavları, ilköğretim ve ortaöğretim kurumları bursluluk sınavı, sınavla öğrenci alacak ortaöğretim kurumlarına ilişkin merkezi sınavlar;

➤ **MEB içi protokol sınavları:**

- Motorlu taşıtlar sürücü kursiyerleri e-sınavı
- Ustalık ve kalfalık teorik e-sınavları
- 1416 sayılı Ecnebi Memleketlere Gönderilecek Talebe Hakkında Kanuna dayalı olarak yapılan sınavlar

- Adaylık kaldırma sınavları

➤ **MEB dışı protokol sınavları:**

- Amatör Telsizcilik e-sınavı
- 2021-2022 eğitim öğretim yılında TED Ankara Koleji Vakfı Özel İlkokulu 2, 3, 4 ve Ortaokulu 5'inci sınıflarında öğrenim görececek öğrenciler için seçme sınavı
- 2021-2022 eğitim öğretim yılında Vehbi Koç Vakfı Koç Özel İlkokulu ve Ortaokulu 3. ve 5. Sınıflarında öğrenim görececek öğrencilerin puan sıralamasına göre belirlenmesi amacıyla yapılacak olan seviye tespit sınavı
- Kültür ve Turizm Bakanlığı Görevde Yükselme Sınavı
- İçişleri Bakanlığı Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Sınavı
- OYAK Savunma ve Güvenlik Sistemleri A.Ş. Zonguldak Filyos Limanı Özel Güvenlik Görevlisi Seçme Sınavı

➤ **Mülâkat sınavları:** sözleşmeli öğretmen sözlü sınavları.

İhtiyacın artması, kamu yararının gözetilmesi ve gelişen teknolojiye uyum sağlanması amacıyla e-Sınav Merkezlerinin Yaygınlaştırılması Projesi başlatılmış olup bu kapsamda e-Sınav salonları artırılmıştır. E sınav olarak; Motorlu Taşıt Sürücü Kursiyerleri Teorik Sınavları (MTSK), Kalfalık, Ustalık ve Usta Öğreticilik Teorik Sınavları, Kıyı Emniyeti Genel Müdürlüğünün Amatör Telsizcilik Sertifika Sınavlarının elektronik sınavları, Kültür Bakanlığının Görevde Yükselme Sınavları, yapılmaya başlanmıştır.

Ayrıca daha önce basılı evrak kullanılarak yapılan, salgın nedeniyle 2020-2021 döneminde çevrimiçi olarak yapılan Açık Öğretim Kurumları sınavlarının da elektronik ortamda yapılabilmesi için çalışmalarımız devam etmektedir.

2021 yılı Kasım ayı itibari ile 211 aktif e-Sınav merkezi bulunmakta olup kurulumu devam eden e-Sınav salonlarının tamamlanmasıyla 2022 yılında e-Sınav salon sayısının 500'e çıkartılması ve aynı anda 11.000 adayın sınavının yapılabilir olması hedeflenmektedir.

Millî Eğitim Bakanlığı tarafından 2021 yılı içerisinde kamu kurum ve kuruluşların talepleri doğrultusunda 13 adet protokollü sınav tamamlanmıştır.

Tablo 30. Sınav Verileri (2021)

Yapılan Sınavlar	Basilan Kitapçık Sayısı	Basilan Cevap Kağıdı Sayısı	Alan Ders Grup Sayısı	Sınavda Sorulan Soru Sayısı	Soru Hazırlama Sürecinde Görev Alan Personel Sayısı	Değerlendirme Gün Sayısı
Sınavla Öğrenci Alacak Ortaöğretim Kurumlarına İlişkin Merkezi Sınav	2.942.733	3.528.663	11	140	205	25
Açık Öğretim Kurumları Sınavı (2 dönem sınavları)	259.300	286.608	316	6.320	26	20
İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Bursluluk Sınavı (İOKBS)	1.097.500	1.143.312	5	500	24	20
MEB Kurum Sınavları (2 sınav)	66.168	50.150	32	1.450	39	20
MEB Dışı Kurum Sınavları (4 sınav)	22.120	23.604	43	2.310	69	20
ELEKTRONİK SINAV						
Yapılan Sınavlar	Sınav Merkez Sayısı	Görev Alan Personel Sayısı	Oturum Sayısı	Katılan Aday Sayısı		
Motorlu Taşıt Sürücü Kursiyerleri e-Sınavı				1.867.707		
Kalfalık Ustalık ve Usta Öğreticilik e-Sınavları	203	345.666	89.468	80.505		
Amatör Telsizcilik e-Sınavı				6.221		

*12 Kasım 2021 tarihine kadar olan veriler baz alınmıştır.

Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı - PISA

OECD tarafından yürütülen Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı PISA (The Programme for International Student Assessment) OECD üyesi ülkeler ve diğer katılımcı ülkelerdeki zorunlu eğitimi bitiren öğrencilerin modern toplumda yerlerini alabilmeleri için gereken temel bilgi ve becerilere ne derecede sahip olduklarını ölçmeyi hedeflemektedir. PISA araştırmasının hedef kitlesi 7. sınıf ve üzeri sınıf düzeylerinde örgün eğitime kayıtlı olan 15 yaş grubu öğrencilerdir. 2000 yılından itibaren üç yılda bir yapılan PISA araştırmasına Ülkemiz 2003 yılından itibaren katılmaktadır.

PISA'nın en son döngüsü 2018 yılında tamamlanmıştır. Araştırmanın bir sonraki döngüsü olan PISA 2021'e ilişkin çalışmalar 2018 yılı itibarıyla başlatılmıştır. 2019 yılı itibarıyla da test maddelerinin ve anket sorularının çevrilmesi ve uygulamanın yapılacağı örneklem tabakalarının belirlenmesi süreci tamamlanmıştır. PISA 2021 döngüsüne yönelik olarak Nisan 2020'den yapılması planlanan Pilot uygulama, dünya genelinde yaşanan pandemi nedeniyle katılımcı ülkelerin çoğunda gerçekleştirilememiştir. PISA araştırmasına katılan ülkelerce PISA 2021 uygulamasının bir yıl ertelenerek yapılmasına karar verilmiştir. Bu doğrultuda PISA araştırmasının bir sonraki döngüsü olan PISA 2022'ye ait Pilot Uygulama örneklem olarak belirlenen 25 il ve 42 okulda Haziran 2021'de gerçekleştirilmiş olup Nihai Uygulamanın ise 2022 yılı içerisinde belirlenen teknik standartlara uygun olarak gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

Uluslararası Matematik ve Fen Eğilimleri Araştırması - TIMSS

Dünyada çeşitli ülkelerin matematik ve fen bilimleri alanlarında öğrenci başarılarını ölçmek, öğrenim ve öğretimin okullarda nasıl gerçekleştiğini belirlemek, ülkelerin eğitim sistemleri arasındaki farklılıkları ortaya koymak ve değerlendirmek amacıyla tasarlanan Uluslararası Matematik ve Fen Eğilimleri Araştırması (TIMSS) Bakanlığımız tarafından yürütülmektedir.

Ülkemiz TIMSS sınavlarına 1999 yılından itibaren katılmaya başlamıştır. TIMSS'in en son döngüsü olan TIMSS 2019 uygulaması 27 Mart–11 Nisan 2019 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Bu uygulamanın örneklemini 12 istatistikî bölgeyi temsilen 60 ilden 217 okul ve 434 şubede (5 ve 8. sınıf) yaklaşık 11.400 öğrenci oluşturmuştur.

TIMSS 2019 sonuçları 08 Aralık 2020 tarihinde açıklanmıştır. Türkiye TIMSS 2019'da geçmiş döngülerine göre en yüksek performansı göstermiştir. Türkiye'nin 4.sınıf matematik alanında 2015 yılında 483 olan ortalama puanı 2019 yılında 40 puanlık artışla 523'e; 2015 yılında 483 olan 4.sınıf fen puanı 43 puanlık artışla 526'ya; 2015 yılında 458 olan 8.sınıf matematik puanı 38 puanlık artışla 496'ya; 2015 yılında 493 olan 8.sınıf fen puanı 22 puanlık artışla 515'e yükselmiştir. Türkiye 4. sınıf seviyesinde TIMSS ölçek orta noktasının (500 puan) her iki alanda 8.sınıf düzeyinde de fen alanında ilk kez ölçek orta noktasının üzerine çıkmış, matematik alanında ise puanını artırarak ilk kez orta nokta seviyesine ulaşmıştır.

TIMSS 2023 döngüsüne yönelik çalışmalar Aralık 2020 tarihinde başlamıştır. 2022 yılında pilot uygulamanın 2023 yılında ise esas uygulamanın yapılması planlanmaktadır.

Uluslararası Okuma Becerilerinde Gelişim Araştırması - PIRLS

Uluslararası Eğitim Başarılarını Değerlendirme Kuruluşu (IEA) tarafından beş yıllık döngülerle yapılan ve Ülkemizin ilk olarak 2001 yılında katıldığı Uluslararası Okuma Becerilerinde Gelişim Araştırması (PIRLS), ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin farklı metin türlerine göre okuduğunu anlama becerilerini ve okuma alışkanlıklarını ortaya koymayı hedeflemektedir. PIRLS araştırmasında, öğrencilerin okuma becerilerini belirlemek için bilişsel testler ile öğrencilerin bu becerilerini etkileyen faktörleri belirleyebilmek amacıyla okul, öğretmen, öğrenci ve veli anketleri uygulanmaktadır. Ülkemizin de katılacağı PIRLS 2021 uygulama döngüsü kapsamındaki tüm işlemler Bakanlığımızca yürütülmektedir.

2021 yılı Haziran ayı içerisinde 48 il, 192 okulda yaklaşık 6.500 öğrencinin katılımıyla kâğıt kalem uygulaması şeklinde saha uygulaması tamamlanan araştırmanın, puanlama ve veri girişi süreçleri tamamlanarak veriler uluslararası merkeze gönderilmiştir. PIRLS 2021 sonuçlarının uluslararası merkez tarafından 2022 yılı sonunda açıklanması beklenmektedir.

Akademik Becerilerin İzlenmesi ve Değerlendirilmesi Araştırması (ABİDE)

Akademik Becerilerin İzlenmesi ve Değerlendirilmesi (ABİDE) Araştırması farklı soru tipleri ile üst düzey düşünme becerilerini ölçmeyi amaçlayan ulusal izleme çalışmasıdır. 4, 8 ve 10. sınıf öğrencilerinin okulda öğrendiklerini günlük yaşama ne ölçüde yansıtılabildiklerinin ve bilişsel beceri düzeylerinin belirlenmesini amaçlayan ABİDE Araştırması kapsamında öğrencilerin akademik becerilerine ek olarak, akademik becerileriyle ilişkili bağlamsal faktörler; öğrenci, öğretmen ve okul anketleri aracılığıyla ortaya koyulmaktadır.

ABİDE Araştırmasının ilk uygulaması, 2016 yılında 8. sınıf düzeyinde 81 ilde gerçekleştirilmiştir. 2018 yılında gerçekleştirilen araştırmaya ise 8. sınıf düzeyine ek olarak 4. sınıf düzeyi de katılmıştır. 2019 yılında ise 10.sınıfları da içeren pilot uygulama yapılmıştır. Ayrıca yine 2019 yılında Ankara ilindeki 9 okulda 653 öğrencinin katılımıyla e-ABİDE uygulaması gerçekleştirilmiştir. 2020 yılında gerçekleştirilmesi planlanan ABİDE Araştırmasına ilişkin uygulamalar ise COVID-19 nedeniyle 2022 yılına ertelenmiştir.

Ölçme Değerlendirme Uygulamalarını İzleme Araştırma ve Geliştirme Projesi

Ölçme Değerlendirme Uygulamalarını İzleme Araştırma ve Geliştirme Projesi ile ölçme değerlendirme uygulamalarının standardize edilmesi amaçlanmaktadır. Bu kapsamda 81 ilimizde kurulan ölçme değerlendirme merkezleri faaliyetlerine devam etmektedir.

3.3.15. Yurt Dışı Eğitim, Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler

Amacımız; uluslararası iş birliğinden kaynaklanan fırsatlardan en üst düzeyde yararlanmak, ülkemiz ve diğer ülkelerin eğitim alanındaki birikim ve tecrübelerini paylaşmak, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın ve soydaşlarımızın eğitim çağındaki çocuklarının ülkemizle bağlarını korumak, Türkçe ve Türk kültürüne dair eğitim ihtiyaçlarını karşılamaktır.

Türk dış politikasının önemli unsurlardan biri olan eğitim konusuna ilişkin kamu diplomasisi ve eğitim ilişkilerimizin Bakanlığımız adına eğitim müşavirlikleri ve ataşelikleri aracılığı ile yönetilmesi ve yürütülmesi, yurt dışında Türk dilinin öğretilmesi, Türk kültürünün tanıtılması, korunması ve yayılması ile yurt dışında yaşayan vatandaşlarımız ve soydaşlarımızın çocuklarının; ülkemizle kimlik bağını sürdüren, buldukları ülkelerde hayatın her alanında önemli konumlar edinen ve bu ülkelere bilimsel, ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda katkılar yapabilen özgüven sahibi

bir nesil olarak yetiştirilmesi hedeflenmektedir. Bu bağlamda Bakanlığımızın 34 ülkede 56 olan temsilcilik sayısı, Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile önce 61 ülkede 89'a daha sonra 63 ülkede 91'e yükseltilmiştir.

Bakanlığımıza ihdas edilen kadrolardan Kışinev, Doha ve Varşova Büyükelçiliği Eğitim Müşavirlikleri ile Bordo ve Milano Başkonsolosluğu Eğitim Ataşelikleri 2021 yılında hizmete açılmış olup 2022 yılında kadro ihdası yapılan yeni temsilciliklerimizin kurulum çalışmaları ve sözleşmeli personel pozisyonu bulunmayan temsilciliklerimizin personel ihtiyacının karşılanması süreci devam etmektedir.

Bölgesel sorunların tartışılması, çözüm önerilerinin üretilmesi ve bölgeye ilişkin ortak politikaların oluşturulması amacıyla Bakanlık temsilcileri ile yurtdışı teşkilatı temsilcilerinin katılımıyla bölge toplantıları düzenlenmektedir. 2020 yılında Balkanlar Eğitim Müşavirleri Bölge Toplantısı ve Avrupa Eğitim Müşavirleri/Ataşeleri Bölge Toplantısı gerçekleştirilmiştir. 2022 yılında ise Orta Asya ve Kafkaslar Eğitim Müşavirleri/Ataşeleri Bölge Toplantısının yapılması planlanmıştır.

Bakanlığımız, yurt dışında bulunan vatandaşlarımız ve çocukları için öncelikle millî ve kültürel kimliklerini koruyucu, içinde buldukları toplumla uyum içinde yaşamalarını sağlayıcı ve eğitim düzeylerini yükseltici önlemler olarak soydaşlarımıza yönelik eğitim ve öğretim hizmetini Türkçe ve Türk Kültürü (TTK) dersleriyle sağlamaya devam etmektedir.

Türkçenin öğretilmesi ve Türk kültürünün yayılması amacıyla 2021 yılında yurtdışı temsilciliklerimizden gelen talepler ve ilgili kurumlarla süregelen işbirliği faaliyetleri doğrultusunda ders ve kültür kitapları, tablet ve eğitim materyalleri yurt dışında yaşayan vatandaş ve soydaşlarımıza gönderilmiştir.

2019 yılında Bakanlığımızca geliştirilen Türkçe ve Türk Kültürü dersi öğretim materyallerinin etki araştırması yapılarak; materyallerin sahadaki ihtiyaçları, öğrencilerimizin ve öğretmenlerimizin beklentilerini karşılayıp karşılamadığı tespit edilmiştir. Etki araştırmasında nitel ve nicel ölçme araçları sahada uygulanarak sonuçlarından bir rapor oluşturulmuştur.

Yurt dışındaki vatandaşlarımızın da Bakanlığımızca sunulan eğitim hizmetinden dijital platform aracılığıyla faydalanması, çağımızın taleplerinin karşılanması ve bu sayede daha fazla kişiye ulaşılabilmesi önem arz etmektedir.

Ülkemizde gerçekleştirilen uzaktan eğitim sürecinde önemli bir paya sahip olan EBA, 2019 yılında yurt dışı kullanıcılarına da açılmış olup ihtiyaçlar doğrultusunda yenilenmiştir. Yenilenen EBA Yurtdışı, çoğunlukla birleştirilmiş sınıf uygulamaları şeklinde gerçekleştirilen TTK dersleri için öğretmene; öğrencilerin seviyelerine uygun çalışma/materyal paylaşımı ve paylaşımlar üzerinden geri bildirim verme olanağı sağlayarak öğretmen-öğrenci etkileşiminin artırılması amaçlamıştır.

Yurt dışında yaşayan çocuklarımız tarafından EBA'nın etkin kullanımı açısından TTK dersi öğretim materyalleri içerisinde yer alan 8 seviyeye ait toplamda 256 etkinlik dijital etkileşimli etkinliklere dönüştürülmüş olup 2021 yılı itibarıyla EBA'dan kullanıma sunulmuştur. Bununla birlikte TTK dersine ilişkin içeriklerin zenginleştirilerek derse katılımın teşvik edilmesi amacıyla Türkçeyi geliştiren ve Türk kültürünü öğretici Seyyah isimli dijital oyun geliştirilmiş, Google Play Store, Apple App Store ve EBA'ya yüklenerek yurt içindeki ve yurt dışındaki öğrencilerimizin istifadelerine sunulmuştur. Geliştirilen oyunda Türkçe ve Türk Kültürü etkinlikleri, Türkiye'nin önde gelen kültürel ve turistik mekânlarına ait görsellere yer verilmiştir.

Yurt dışında yaşayan çocuklarımıza dilimizi ve kültürümüzü aktarırken kullanılacak destek okuma kitapları geliştirilmesi ihtiyacı ortaya çıkmış ve seviyelendirilmiş 14 hikâye kitabı hazırlanmıştır. Yazılı olarak hazırlanan ve aynı zamanda sesli olarak da sunulan hikâye kitaplarıyla çocuklarımıza doğru Türkçe ile okuma alışkanlığı kazandırarak, okuma zorluklarının üstesinden gelebilmelerine yardımcı olabilmek hedeflenmiştir. Hikâye kitaplarında, gelenek-göreneklerimiz, tarihî unsurlar, dini ve millî bayramlar gibi kültür öğelerine de yer verilmiştir.

Kültür öğretiminde dilin yanında en önemli başvuru kaynaklarımızdan biri müziktir. Bu düşünceyle hayata geçirilen e-pub dosya biçimindeki müzik kitabında Türk müziği bir bütün olarak ele alınmış; Türk müziğinin tarihi, türleri, sanatkârları, enstrümanları, gelenekleri, eğitimi ve maneviyatı gibi pek çok konuda kısa açıklamalarla ve stüdyo çalışmalarıyla çocuklara somut öğeler sunulmaya çalışılmıştır. Ayrıca yurt dışında yaşayan çocuklarımız için repertuar hazırlanmış ve bu eserlere ait notalar yazılarak müzik kitabına eklenmiştir. Kitapta yer verilen yazılı bilgiler Türkçeyi doğru okuma ve dinleme alışkanlığı kazandırılması amacıyla profesyonel olarak seslendirilmiştir.

Yurt dışında yaşayan vatandaş ve soydaşlarımızın çocukları için Türk dünyasındaki masal, efsane, halk hikâyesi, manî,ninni, bilmece, tekerleme, fıkra, orta oyunu gibi sözlü geleneğe bağlı kültür aktarımı araçlarından örnekler seçilerek temel, orta ve ileri seviyede üç adet Sözlü Miras kitabı hazırlanmıştır.

Çocuklarımızın kendi yaşantılarından örnekler bulabilecekleri “Çınar’ın Türkiye Tatili” isimli hikâye kitabı geliştirilmiştir.

Çocuklarımıza Türk yemek kültürünü tanıtmak amacıyla, kültürümüze ait yemeklerin ortaya çıkış noktalarının paylaşıldığı ve yemek tariflerinin hikayeleştirilerek görsellerle anlatıldığı “Öykülerle Türk Yemek Kültürü” isimli yemek kitabı hazırlanmıştır.

Yurt dışında yaşayan vatandaş ve soydaşlarımızın çocuklarına yönelik milli birlik ve beraberlik duygularını güçlendirmek, milli tarih bilincinin oluşmasına katkı sağlamak aynı zamanda Türkçe ve Türk Kültürü derslerine olan ilgiyi artırmak amacıyla 2021 yılında 4 yarışma düzenlenmiştir.

Ayrıca Bakanlıklararası Ortak Kültür Komisyonu marifetiyle Türkçe ve Türk kültürü dersi öğretmeni ile ihtiyaç duyulan diğer alanlarda ilgili ülke makamlarıyla iş birliği çerçevesinde öğretmen görevlendirilmektedir. Bu kapsamda 2021 yılı Aralık ayı itibarıyla 31 ülkede 1.462 görevli öğretmen bulunmaktadır. Yurt dışı öğretmen dağılımı Tablo 31’de gösterilmiştir.

Tablo 31. Öğretmen Dağılımı (Yurt Dışı) (2021)

Ülke Adı	Öğretmen Sayısı	Ülke Adı	Öğretmen Sayısı	Ülke Adı	Öğretmen Sayısı
Almanya	464	Gürcistan	30	Lübnan	13
Arnavutluk	2	İran	12	Moldova	9
Azerbaycan	91	İsviçre	30	Özbekistan	34
Belarus	1	İtalya	3	Romanya	12
Belçika	29	Karadağ	2	Suudi Arabistan	93
Birleşik Krallık	39	Katar	20	Sudan	4
Bulgaristan	3	Kazakistan	33	Tacikistan	7
Bosna Hersek	1	Kırgızistan	97	Tunus	12
Cezayir	2	KKTC	225	Türkmenistan	25
Fransa	126	Kuveyt	25	Yunanistan (Batı Trakya)	16
Ukrayna	2				
Toplam Öğretmen Sayısı					1.462

Bakanlığımızca yurt dışında görevlendirilen/görevlendirilecek öğretmenlerimize görevlendirildikleri ülkelerin yerel şartları da dikkate alınarak meslekî eğitim programları düzenlenmektedir. Bu programlar, öğretmenlerimizin görev yaptıkları ülkelere ilişkin farkındalıklarını ve meslekî gelişimlerini artıracak şekilde kurum içi ve kurum dışı paydaşlarla iş birliği içerisinde planlanmaktadır.

Bakanlıklararası Ortak Kültür Komisyonu marifetiyle Türk dilinin öğretilmesi amacıyla Büyükelçiliklerimiz/Başkonsolosluklarımız nezdinde açılan Türk kültür merkezlerinde veya yurt dışında bulunan üniversitelerin Türkoloji kürsülerinde/yabancı dil bölümlerinde ülkemiz üniversitelerinde görevli akademik personel okutman olarak görevlendirilmektedir. 2021 yılı Aralık ayı itibarıyla 39 ülkede 111 okutman görev yapmaktadır. Yurt dışında görevli okutmanların ülkelere göre dağılımı Tablo 32’de gösterilmiştir.

Tablo 32. Okutman (Yurt Dışı) (2021)

Ülke Adı	Okutman Sayısı	Ülke Adı	Okutman Sayısı	Ülke Adı	Okutman Sayısı
Almanya	8	Gürcistan	5	Moldova	6
Arnavutluk	1	Hırvatistan	2	Özbekistan	5
Avustralya	1	İran	3	Polonya	1
Azerbaycan	1	İrlanda	1	Portekiz	2
Belarus	3	İsveç	2	Romanya	2
Belçika	1	İsviçre	1	Rusya Federasyonu	1
Birleşik Krallık	3	İtalya	3	Srbistan	5
Bosna Hersek	6	Kazakistan	12	Slovakya	2
Cezayir	3	Kolombiya	1	Slovenya	1
Çin	1	Kosova	1	Tunus	2
Estonya	1	Litvanya	1	Ukrayna	6
Finlandiya	1	Macaristan	1	Ürdün	5
Fransa	4	K. Makedonya	5	Yunanistan	1
Toplam Okutman Sayısı					111

Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın eğitim ve öğretim çağındaki çocuklarının eğitim ve öğretim ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla Türkiye Cumhuriyeti Büyükelçilikleri/ Başkonsoloslukları nezdinde Avusturya, Azerbaycan, Belçika, Gürcistan, İran, Katar, Kırgızistan,

Kuveyt, Moldova, Özbekistan, Romanya, Suudi Arabistan, Türkmenistan'da toplam 63 okulumuz bulunmaktadır. Kırgızistan ve Tacikistan'da 2 Türkiye Türkçesi Öğretim Merkezi ile de Türkçe öğretimine yönelik faaliyetler devam etmektedir. Okul ve kurumlarımızın ülkelere göre dağılımı Tablo 33'te gösterilmiştir.

Tablo 33. Yurt Dışında Bakanlığımıza Bağlı Olarak Faaliyetlerini Sürdüren Okullar ve Öğrenci Sayıları (2021)

S.N.	Ülke Adı	Eyalet/Şehir	Türk Öğrenci				Diğer Öğrenci				Toplam Öğrenci
			Erkek	Kız	Toplam	Ülke Toplam	Erkek	Kız	Toplam	Ülke Toplam	
1	Avustralya	Melbourne	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Avusturya	Viyana	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Azerbaycan	Bakü	880	859	1.739	1.739	425	311	736	736	2.475
4	Belçika	Briksel	0	91	91	91	0	0	0	0	91
5	Fransa	Strazburg	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Gürcistan	Batum	161	148	309	309	0	0	0	0	309
7	İran	Tahran	21	14	35	35	0	0	0	0	35
8	Katar	Doha	122	148	270	270	3	6	9	9	279
9	Kırgızistan	Bişkek	488	244	732	732	101	83	184	184	916
10	Kırgızistan (TÖMER)	Bişkek	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11	Kuveyt	Kuveyt	108	121	229	229	3	6	9	9	238
12	Moldova	Kişinev	0	1	1	1	56	111	167	167	168
13	Özbekistan	Taşkent	213	184	397	397	20	16	36	36	433
14	Romanya	Bükreş	70	83	153	153	58	190	248	248	401
15	Suudi Arabistan	Genel	250	199	449	449	0	0	0	0	449
16	Tacikistan (TÖMER)	Duşanbe	843	0	843	843	0	0	0	0	843
17	Türkmenistan	Aşgabat	94	94	188	188	129	130	259	259	447
Toplam			3.250	2.186	5.436	5.436	795	853	1.389	1.389	7.084

Yurt dışında büyükelçilikler/başkonsolosluklar aracılığıyla Millî Eğitim Bakanlığımıza bağlı olarak faaliyet gösteren okulların hizmet binası yapımı, donatımı, kefalet ücreti ve kira giderleri ile uygun görülen diğer ihtiyaçları Bakanlığımız bütçesinden karşılanmaktadır.

Bakanlığımızca; Birleşmiş Milletler (BM), BM Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilatı (UNESCO), Avrupa Konseyi (AK), İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD), Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (EİT), Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü (KEİ), İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT), Dünya Bankası, Türk Konseyi, Uluslararası Eğitim Başarılarını Değerlendirme Kuruluşu (İEA) gibi uluslararası kuruluşlar ile Avrupa Birliğinin eğitim ve öğretime ilişkin faaliyetleri yakından takip edilmekte ve çalışmalarla ilgili olarak eğitim camiası bilgilendirilmektedir.

Ülkemizin eğitim faaliyetlerinin tanıtılması, diğer ülke uygulamalarının izlenmesi ve eğitimde iş birliği çalışmaları kapsamında 2021 yılında Uluslararası kuruluşların düzenlediği 10 adet yüz yüze ve 35 adet çevrimiçi toplantıya katılım sağlanmıştır. Uluslararası kuruluşlar tarafından hazırlanan 15 rapor, 6 anket ve 5 bildiri, eğitim alanında Ülkemiz görüşleri sunulmuştur.

UNESCO'nun görev alanına giren konularla ilgili çalışmalar UNESCO Türkiye Millî Komisyonu ile iş birliği hâlinde sürdürülmektedir. Bu kapsamda, UNESCO Türkiye Millî Komisyonu bütçesi ile uluslararası kuruluşlara yapılan katkı payı ödemeleri Bakanlığımız bütçesinden karşılanmaktadır. Bakanlığımızca uluslararası kuruluşlara yapılan üyelik aidatı ve katkı payı ödemeleri Tablo 34'te belirtilmiştir.

Tablo 34. Bakanlığımızca Uluslararası Kuruluşlara Yapılan Katkı Payı Ödemeleri (2014-2021)

ULUSLARARASI KURULUŞLAR		2014		2015		2016		2017		2018		2019		2020		2021	
UNESCO Türkiye Milli Komisyonu (UTMK)		3.000.000	₺	2.500.000	₺	2.500.000	₺	3.000.000	₺	4.500.000	₺	6.000.000	₺	6.800.000	₺	7.246.000	₺
																	*230.000
UNESCO	PARİS	1.973.898	€	2.147.711	€	1.357.520	€	1.353.568	€	1.357.527	€	1.829.879	€	1.885.831	€	1.883.683	€
	NEW YORK	2.102.220	\$	1.864.446	\$	1.643.241	\$	1.756.460	\$	1.761.598	\$	2.483.092	\$	2.447.152	\$	2.444.366	\$
FULBRIGHT		350.000	\$	1.515.000	\$	1.000.000	\$	1.000.000	\$	1.000.000	\$	1.000.000	\$	1.000.000	\$	1.000.000	\$
OECD	CERI	53.304	€	58.610	€	63.077	€	66.407	€	70.224	€	82.111	€	83.671	€	80.939	€
	PISA	82.710	€	86.846	€	91.188	€	95.747	€	100.535	€	103.938	€	107.669	€	120.212	€
	INES WP	15.971	€	16.840	€	17.008	€	17.816	€	17.958	€	18.789	€	19.146	€	*18.899	€
	TALIS			35.639	€	64.867	€	142.976	€	169.395	€	170.014	€	80.216	€	141.973	€
	LSO	7.556	€	8.111	€	8.281	€	8.656	€	8.725	€	9.188	€	9.362	€	*9.241	€
	NESLI	7.415	€	7.738	€	7.816	€	7.958	€	8.022	€	8.724	€	8.889	€	*8.751	€
	SOSYAL VE DUYUSAL BECERİLER ÇALIŞMASI	-		-		-		-		146.500	€	146.500	€	-		-	
IEA	TIMMS			75.000	€	37.500	€	67.500	€	67.500	€	56.250	€	33.750	€	101.760	€
	TIMMS			79.700	\$	39.200	\$	69.370	\$	67.500	\$	58.150	\$	36.081	\$	101.760	\$
	PIRLS															59.901	\$
	PIRLS															57.500	€
EİTTE ANKARA		-		-		-		-		177.795	\$	177.975	\$	177.795	\$	177.795	\$
AB	AVRUPA OKUL AĞI	32.231	€	32.231	€	32.231	€	32.231	€	32.231	€	32.231	€	32.231	€	32.231	€
	AVRUPA DİL SINAVLARI DERNEĞİ (ALTE)													500	€	500	€
	AVRUPA TARİH ÖĞRETİMİ GÖZLEMELERİ (OHTE)															98.726	€

UNESCO'nun eğitim alanındaki programları kapsamında okullarımız ASPnet Kardeş Okullar Ağına dâhil olmakta ve okullarımızda UNESCO Kulüpleri kurulmaktadır. Mevcut durumda ASPnet ağına dâhil olan okul sayımız 36, UNESCO Kulübü kurulan okul sayımız ise 195'tir. Okullarımızda ASPnet ve UNESCO kulübü faaliyetlerinin yaygınlaştırılma çalışmaları devam etmektedir.

Bakanlığımız, OECD Eğitim Direktörlüğü çatısı altında yürütülmekte olan ve yıllık katkı payına tabi olan programlardan Uluslararası Öğretme ve Öğrenme Araştırması (TALIS), Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı (PISA), TALIS Güçlü Başlangıç Uluslararası Anketi (ECEC), Uluslararası Eğitim Sistemleri Göstergeleri Programı (INES) ve Eğitimi

Araştırma ve Yenilik Merkezi (CERI) çalışmalarına katılım sağlamaktadır.

Ülkemiz, OECD'nin Eğitimi Araştırma ve Yenilik Merkezi Yönetim Kurulu, Eğitim Politikaları Komitesinde Bakanlığımızca temsil edilmektedir.

Türk Konseyinin faaliyetleri kapsamında; “Ortak Türk Tarihi”, “Ortak Türk Edebiyatı” ve “Ortak Türk Coğrafyası” ders kitaplarının hazırlanması, Öğrenci Değişim Programı ve Öğretmen Değişim Programı gibi çalışmalar yürütülmektedir.

Türk Konseyi 6. Eğitim Bakanları Toplantısı Bakanlığımız ev sahipliğinde 3-4 Kasım 2021 tarihinde İstanbul'da düzenlenmiştir. Söz konusu toplantıda Türk Üniversiteler Birliğine ilişkin hususlar, Türk Konseyi Kardeş Okul Programı, Öğretmen ve Öğrenci Değişim Programı, ortak ders kitapları ve eğitime ilişkin diğer hususlar ele alınmıştır.

Ayrıca;

- Türk Keneşi Öğretmen/Eğitim Uzmanı Değişim Programının 2022 yılında Türkiye'de düzenlenmesine,
- Türkiye tarafının önerisi doğrultusunda başta eğitim alanında olmak üzere üye devletlerde uygulanan iyi örneklerin paylaşılması için Türk Keneşi bünyesinde dijital ortak bir platformun oluşturulmasına,
- Türkiye'de 2022 yılının ilk yarısında Ortak Türk Tarihi Dersi, Türk Dünyası Coğrafyası ve Ortak Türk Edebiyat Dersi öğretim programları ve taslak ders kitaplarının ele alınacağı bir çalıştay düzenlenmesine

karar verilmiştir.

Türkiye'nin de dâhil olduğu 38 ülkenin üye olduğu Avrupa Eğitim Bilgi Ağı (EURYDICE) tarafından yürütülen Avrupa Eğitim Ansiklopedisinde Türkiye Eğitim Sistemi'ne ilişkin güncel veriler yer almaktadır. Ayrıca, EURYDICE'de ortak yapılan raporlarda diğer ülkelerin ve ülkemiz eğitim sistemine ilişkin bilgiler karşılaştırmalı olarak bulunmaktadır.

AB, aday ve potansiyel aday ülkelere sağladığı mali yardımları 2007 yılı itibarıyla yeni bir mali perspektif çerçevesinde Katılım Öncesi Yardım Aracı (IPA) adı altında birleştirmiştir. IPA I Dönemi 2007-2013 yıllarını, IPA II Dönemi ise 2014-2020 yıllarını kapsamaktadır. IPA II döneminin projeleri Bakanlığımız Birimlerince yürütülmektedir. Ayrıca IPA III (2021-2027) dönemi için çalışmalar başlatılmış olup 2021-2022 Programlaması çerçevesinde Bakanlığımızın iki projesi uygun bulunmuştur.

2021 İtalya Dönem Başkanlığında yapılan G20 gündeminde eğitim başlığı yer almıştır. G20 kapsamında oluşturulan Eğitim Çalışma Gruplarına ve Eğitim-İstihdam Ortak Çalışma Gruplarına Bakanlığımız temsilcileri iştirak etmiş ve G20 Eğitim Bakanları Toplantılarına üst düzey katılım sağlanmıştır.

Avrupa Konseyi uhdesinde genişletilmiş kısmi anlaşma yöntemi ile oluşturulan Avrupa'da Tarih Öğretimi Gözlemevinin yönetim kurulu ile ve Bilimsel Danışma Kurulunda ülkemiz temsil edilmektedir.

Avrupa Eğitim Alanı ve Sonrası için (2021-2030) Eğitim ve Öğretimde Avrupa İşbirliği Stratejik Çerçeve kapsamında Avrupa Komisyonu uhdesinde çalışma grupları oluşturulmuştur. Faaliyetlerini 2021-2025 yılları arasında sürdürecektir olan çalışma grupları için Bakanlığımızın ilgili birimlerinden ve Yükseköğretim Kurulu Başkanlığından asıl ve yedek üyeler belirlenmiştir.

Bugüne kadar 124 ülke ile Bakanlığımız konu alanına giren toplam 320 anlaşma imzalanmıştır. Ayrıca 83 ülke ile 94 eğitim iş birliği anlaşmasının müzakere süreci de devam etmektedir.

İkili kültürel anlaşmalar çerçevesinde yabancı hükûmetler tarafından kendi ülkelerinde kullanılmak üzere vatandaşlarımıza verilen burslara yönelik iş ve işlemler Bakanlığımızca yürütülmektedir. Bu sayede araştırma, lisans, yüksek lisans, doktora, dil vb. alanlarda vatandaşlarımızın burslardan faydalanmaları sağlanmaktadır. 2021-2022 akademik yılı için Hükümetimiz emrine 12 ülke tarafından toplamda 294 kişilik burs tahsis edilmesi sağlanmıştır.

Eğitim alanında ikili ilişkilerin geliştirilmesi için ülkelerle karşılıklı olarak yapılan üst düzey temasların yanında deneyim ve teknoloji paylaşımı, eğitim kurumlarının ve özel nitelikli öğretim ortamlarının incelenmesi, özgün uygulamalar ve materyallerin tanıtılması vb. gibi amaçlardan hareketle farklı düzey ve alanlardan gelen uzman personelden oluşan heyetlerin karşılıklı çalışma ziyaretlerinden yararlanılmaktadır.

Bakanlık olarak uyguladığımız politikalar neticesinde ülkemizde, eğitimin çıktılarını ve dolayısıyla sistemin performansını değerlendiren uluslararası araştırma sonuçlarına göre gelişmeler kaydedilmiştir.

3.4. Yükseköğretim Kurulu (YÖK)

Yükseköğretimde son yıllarda yaşanan niceliksel büyüme ile başta yükseköğretime erişim olmak üzere birçok alanda önemli ilerlemeler kaydedilmiştir. 2020-2021 eğitim ve öğretim yılı itibarıyla 129 devlet, 74 vakıf üniversitesi, 4 vakıf meslek yüksekokulu ve Millî Savunma Üniversitesi ile birlikte toplam 208 yükseköğretim kurumunda 8 milyonun üzerinde öğrenci öğrenim görmüştür. Türk yükseköğretimi bu öğrenci sayısı ile Avrupa yükseköğretim alanında en çok öğrenciye hizmet veren bir sistem konumundadır.

2003'te 27.426 olan araştırma görevlisi sayısı 2021 yılında 51.548'e, 12.621 olan doktor öğretim üyesi sayısı 41.508'e, 5.401 olan doçent sayısı 17.778'e, 10.187 olan profesör sayısı 30.562'ye yükselmiştir. Bugün itibarıyla yabancı uyruklu öğretim elemanı sayımız da 3.306'ya yükselmiştir.

2003 yılında kadın öğretim elemanı sayısı toplam öğretim elemanı sayısının yüzde 38'i iken bugün bu oran yüzde 45'e yükselmiştir. 2003'te araştırma görevlisinin yüzde 42'si kadın iken bugün bu oran yüzde 52'ye ulaşmıştır. Araştırma görevlilerinin sayısındaki artış ilerleyen dönemde yükseköğretim sistemimizdeki öğretim üyesi sayısını da artıracaktır.

Yükseköğretimde nicel değişimlerin yanı sıra üniversitelerde kalite odaklı yapısal dönüşümler ile ilgili başlatılan tüm çalışmaların etkileri sisteme olumlu bir şekilde yansımaya başlamıştır.

Bu kapsamda Yükseköğretimde Misyon Farklılaşması ve İhtisaslaşma, Nitelikli Bilgi ve Nitelikli İnsan Gücü Oluşturmak İçin 100/2000 Doktora Projesi, Hedef Odaklı Uluslararasılaşma, Yükseköğretimde Dijital Dönüşüm Projesi, Açık Bilim ve Açık Erişim Projesi, Geleceğin Meslekleri Projesi, YÖK-Gelecek Projesi, YÖK-Anadolu Projesi, YÖK Sanal Laboratuvar Projesi uygulamaları devam etmektedir.

Yapısal değişim niteliğindeki en önemli girişimlerden biri üniversitemizin misyon farklılaşması odaklı ihtisaslaşmasına yönelik çalışmalardır. Bölgesel Kalkınma Odaklı Misyon Farklılaşması ve İhtisaslaşma Programı kapsamında mevcutlara 7 üniversitemizi de dahil ederek 22 üniversitemize bölgesel kalkınma odaklı misyon yüklenmiştir.

İyi eğitilmiş, üreten ve düşünen bilim insanlarının araştırma ve çalışmalarına katkı sağlamak amacıyla, araştırma üniversitelerinde doktora sonrası sözleşmeli araştırmacı istihdamı, bilimsel ve akademik

teşvikler (araştırma bursları, fonlar vs), AR-GE ve inovasyon çalışmaları gibi fırsatlar akademisyenlere sunulmaktadır.

Diğer taraftan yükseköğretimde büyük veri, istihdam odaklı üniversiteler, akademik üretkenlik, güçlü akademik performans, üniversite-sanayi işbirliğine dair yeni modeller, üniversitelerin uluslararası etkileşimleri ve bilgi diplomasisinin yaygın kullanılması gibi ana başlıklarda yürütülecek faaliyetler yükseköğretim sistemini daha da ileriye taşıyacaktır.

Yükseköğretim kurumlarımızdan istihdamı özel bir odak haline getirmeleri beklenmektedir. Türkiye’de iş gücü piyasası ve üniversitelerimizin kendi mezunlarının istihdamlarını izleyen bir yönetim anlayışının hız kazanması, ülkemizin istihdam kapasitesine katkılar sunması bakımından önemlidir. 11. Kalkınma Planı kapsamındaki eylem planları arasında yer alan ve milli teknoloji hamlemiz için ihtiyaç duyulan iş gücü profilinin belirlenmesi, bu ihtiyaca dönük yükseköğretim programlarında güncelleme yapılması ile ilgili başlatılmış olan süreçler çeşitlenerek devam etmektedir.

Endüstrinin ve özel sektörün ihtiyaç duyduğu nitelikli insan gücünün karşılanması için mesleki eğitimin önemli bir itici güç haline geldiği bilinmektedir.

Mesleki eğitimin niteliğinin artırılması, üniversite-sanayi iş birliğinde daha somut adımlar atılması noktasında 'Uzmanlaşmış Meslek Yüksekokulları' gündemimizde yer almaktadır. Meslek yüksekokullarında çok sayıda program yerine bir program üzerinden uzmanlaşmış meslek yüksekokullarının fevkalade önemli bir işlev göreceğini, üniversite-sanayi iş birliğinde bilhassa ekonominin ihtiyaç duyduğu nitelikli eleman ihtiyacının karşılanmasında önemli roller oynayabileceği düşünülmektedir.

Üniversite sanayi işbirliğinin güçlendirilmesi çalışmaları kapsamında Organize Sanayi Bölgelerinde kurulu bulunan Meslek Yüksekokullarına 2018 yılından itibaren yaklaşık 62 program ve 11.000 öğrenci için destek sağlanmıştır. Bu destekler, öğrencilerin meslekle ilgili temel bilgi ve becerilerini artırmaya ve sanayi ile yapılacak ortak projelerde ürün iyileştirme ve geliştirmeye yönelik harcamalar için kullanılmıştır.

Yükseköğretim Kurulu uluslararasılaşmayı bir stratejik hedef olarak benimsemiştir ve bu hususta üniversiteleri teşvik etmektedir. Üniversitelerimizdeki uluslararası öğrenci sayısı son yıllarda önemli ölçüde artmıştır. Yükseköğretim sistemimizdeki uluslararası öğrenci sayısı 182 farklı ülkeden 200 bini aşmaktadır. Bu sayı ile Türkiye dünyada en çok uluslararası öğrenci kabul eden ilk 10 ülkeden biri olmuş, Avrupa yükseköğretim alanında ise İngiltere, Almanya, Fransa ve Rusya'dan sonra beşinci sırada yer almıştır.

3.5. Yükseköğretim Kalite Kurulu (YÖKAK)

Yükseköğretim Kalite Kurulu (YÖKAK), Türk yükseköğretiminde kalite güvencesi sistemini yapılandırmak ve güçlendirmek amacıyla kurulmuş, idari-mali özerkliğe ve kamu tüzel kişiliğine haiz bir üst kuruldur. YÖKAK, yükseköğretim kurumlarının sürekli ve kalite odaklı gelişimine, mezunların evrensel yeterliliklere ulaşmasına ve yükseköğretim alanının tüm paydaşlarında kalite güvencesi kültürünün içselleştirilmesine katkı sağlamak misyonuyla faaliyetlerini sürdürmektedir. Ülkemizde yükseköğretim alanında kalite güvencesi sisteminin güçlendirilmesi amacıyla, 2015 yılında Yükseköğretim Kuruluna (YÖK) bağlı olarak kurulan Yükseköğretim Kalite Kurulu (YÖKAK), YÖK'ün yetki devri çalışmaları kapsamında 2017 yılında idari ve mali açıdan özerk bir kuruluş haline gelmiştir.

YÖKAK başta Avrupa Yükseköğretim Kalite Güvence Birliği (ENQA) olmak üzere tüm dünya ile uyumlu ve aynı zamanda ülkemizin koşullarını dikkate alan bir kalite güvence kuruluşu olma hedefini, kuruluşu sonrasındaki birkaç yıl içinde gerçekleştirdiği üyeliklerle kanıtlamıştır. Bu yıl itibarıyla, ABD Kalite ajansları çatı kuruluşu olan CHEA-CIQC, Asya Pasifik Kalite Ağı (APQN), Yükseköğretimde Uluslararası Kalite Güvencesi Ajansları Ağı'na (INQAAHE) ve İslam Kalite Ajansları Birliği (IQA) tam üyeliğine sahiptir. Uluslararası üyelik başarıları YÖKAK tarafından yürütülen faaliyetlerin, evrensel normlara uygun ve sonuçlarının güvenilir olduğu da tescil etmektedir.

YÖKAK'ın çalışma alanları; yükseköğretim kurumlarının dış değerlendirme süreçlerinin gerçekleştirilmesi, program akreditasyonu kuruluşlarının yetkilendirilmesi ve tanınması ile kalite güvencesi kültürünün yaygınlaştırılması ve içselleştirilmesi olarak üç kategori altında toplanmaktadır.

YÖKAK, Ülkemizde 2021 yılı itibarıyla 173 yükseköğretim kurumunun kurumsal dış değerlendirmesini tamamlamış, 11 yükseköğretim kurumunu kalite güvence sisteminin en nitelikli ve prestijli değerlendirmesi olan Kurumsal Akreditasyon Programı kapsamında değerlendirmiş, önceki yıllarda değerlendirilen 58 yükseköğretim kurumunda da izleme faaliyetleri gerçekleştirmiştir. Halen 13 Yükseköğretim kurumumuzun dış değerlendirme, 12 yükseköğretim kurumumuzun kurumsal akreditasyon ve 44 kurumumuzun izleme süreçleri devam etmektedir.

Yükseköğretim kurumlarının misyon ve hedefleri doğrultusunda iç kalite güvencesi sistemlerinin desteklenmesi ve bu sistemin dış değerlendirmesini amaçlayan YÖKAK; değerlendirmelerini kalite güvencesi sistemi, eğitim ve öğretim, araştırma ve geliştirme, toplumsal katkı ve yönetim sistemi olmak üzere 5 ana başlık 22 ölçüt ve 56 alt ölçüt altında gerçekleştirmektedir. Kurumsal dış değerlendirme programlarına ilişkin raporlar incelendiğinde; yükseköğretim kurumlarında iç kalite

güvencesi sistemi ile ilgili bilgi ve farkındalık düzeyinin giderek arttığı, kalite komisyonlarının yapılanmalarını tamamlandığı, çalışmaların yıl içine yayılmış faaliyetlerle yürütüldüğü, paydaş katılımı, iyi uygulamalar ve sürdürülebilirlik gibi konularda iyileşmelerin olduğu görülmektedir. Ayrıca kurum yöneticilerinin kalite güvencesi çalışmalarını sahiplenme motivasyonu da oldukça yüksektir.

Kurumların önemli bir kısmı, öz değerlendirmelerinde kalite güvencesi sistemlerini başarılı bulsalar da öğrenci merkezli öğrenme ve öğretme, önceki öğrenmelerin tanınması programların izlenmesi ve güncellenmesi konularında henüz izleme ve iyileştirme mekanizmalarını oluşturamadıklarını ifade etmektedir. Değerlendirme takımlarının dış değerlendirme sonrası oluşturdukları raporlarında yer alan bulgular da öz değerlendirme bulgularını desteklemekte, izleme ve iyileştirme mekanizmalarının kurumlarımızın genelinde güçlendirilmesi gerekliliğine dikkat çekmektedir. Özellikle mezun izleme sistemi iyileşmeye açık bir alan olarak kurumlarımızın genelinde öne çıkan bir husus olmuştur. “Araştırma ve Geliştirme”, “Toplumsal Katkı” ve “Yönetim Sistem”i başlıklarında da benzer şekilde, yükseköğretim kurumlarının sonuçların izlenmesi ve sistematik iyileştirme çalışmalarının sürdürülmesi kapsamında önemli eksiklikleri olduğu gözlemlenmiştir.

Önceden değerlendirilmiş kurumlara yönelik olarak, İzleme Programı’ndan elde edilen bulgular ise, Ülkemizde 2016 yılından itibaren uygulanmaya başlayan Kurumsal Dış Değerlendirme Programının, ulusal kalite güvencesi sistemine ve yükseköğretim alanında kalite güvencesi kültürünün yaygınlaşmasına somut katkı sağladığını göstermektedir. Bu bulgular; özellikle mezun izleme konusunda bilgi ve farkındalığın önemli ölçüde arttığını; kurumlar arası işbirliği ve deneyim paylaşımları için alanlar açıldığını; izleme ve iyileştirme çalışmalarına yönelik çabaların var olduğunu; araştırma ve geliştirme süreçlerinin izleme ve iyileştirme mekanizmalarındaki olgunluk düzeyinin giderek arttığını ortaya koymaktadır.

Bu gelişmeler ülkemiz yükseköğretiminde kalite güvencesi süreçleri ve kalite kültürünün yaygınlaştırılması açısından memnuniyet verici olmakla birlikte; kurumlardan özellikle izleme ve iyileştirme mekanizmalarının güçlendirilmesi ve uygulamalarda sürekliliğinin sağlanması beklenmektedir. Kurumsal Akreditasyon Programı yükseköğretimde kalite güvencesinin sürdürülebilirliği için önemli bir enstrüman haline gelmiştir.

YÖKAK'ın diğer bir görevi olan ulusal ve uluslararası akreditasyon kuruluşlarının yetkilendirilmesi ve tanınması süreçleri kapsamında ise 18 ulusal kuruluş yetkilendirilmiş ve 9 uluslararası kuruluş tanınmıştır. Bu sene akredite olan programların sayısı %19 artarak 944 olmuştur. Ayrıca, yükseköğretim sisteminde kalite güvencesi kültürünün yaygınlaştırılması ve içselleştirilmesi amacıyla; YÖKAK tarafından yükseköğretim kurumlarına, öğrencilere, akreditasyon kuruluşlarına ve diğer paydaşlara yönelik olarak eğitim ve rehberlik hizmetlerini yoğun şekilde sürdürülmekte ve çeşitli yayın faaliyetleri gerçekleştirilmektedir.

3.6. Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı (ÖSYM)

ÖSYM ülkemizin önemli hizmet kurumlarından biridir. Faaliyetlerini hizmet gelirlerinden karşılayan özel bütçeli bir kurumdur. Bütün hizmetlerini e-Devlet standartları çerçevesinde yürütmekte, hızla gelişen bilimsel ve teknolojik yeniliklerden yararlanarak sürekli kendisini yenilemektedir. ÖSYM, sınav hizmetleri süreçlerinde “ISO 27001 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi” ve “ISO 9001 Kalite Yönetim Sistemi” belgelerini almaya hak kazanmıştır.

ÖSYM bünyesinde 2020 yılı içinde 188 sınav koordinatörlüğü aracılığıyla yaklaşık 8 milyon 600 bin adayın katıldığı 13'ü elektronik sınav olmak üzere 50 oturumlu sınav gerçekleştirilmiş ve yaklaşık 1 milyon 400 bin kişi görev almıştır. Bu sınavlarda engeli veya sağlık sorunu olan yaklaşık 25 bin 450 aday sağlık durumlarına uygun özel koşullar sağlanarak sınava

alınmıştır. Bugüne kadar yapılan sınavlarda şehit eşi, şehit çocuğu, gazi, gazi eşi ile gazi çocuklarından yaklaşık 50 bin adaya ücretsiz sınav başvurusu, tercih ve yerleştirme hizmeti verilmiştir.

2021 yılı sınav döneminde de, üst düzeyde güvenlik tedbirleri alınarak soru kitapçıklarının basımı ve sınav evrakının sınav yapılacak salonlara gidecek şekilde paketlenmesi, dış dünya ile tamamen izole edilmiş bir ortamda gerçekleştirilmiştir. 2021 yılında toplam olarak 300 gün 1.150 personel ailelerinden uzakta kapalı dönemde hizmet vermiştir.

ÖSYM tarafından 2021 yılı sonuna kadar uygulanacak sınavlarla birlikte, sınavlara katılan toplam aday sayısının yaklaşık 8 milyon 800 bine ulaşacağı öngörülmektedir.

ÖSYM Başkanlığı tarafından pandemi döneminde uygulanacak sınavlara ilişkin olarak, Sağlık Bakanlığı bünyesinde oluşturulan COVID-19 Bilimsel Danışma Kurulu tarafından hazırlanan “COVID-19 Kapsamında Ulusal Sınavlarda Alınması Gereken Önlemler” başlıklı rehber doğrultusunda koruyucu tedbirlere yönelik hazırlıklar yapılmış ve gerekli önlemler alınmıştır. Bu kapsamda, geliştirilen yazılımla sınav merkezlerindeki fiziki alanların uygunluğu çerçevesinde, sosyal mesafe gözetilerek binalara ve salonlara seyrek aday ataması yapılmaktadır. Adaylara ve sınav görevlilerine, sınav binalarına girişlerinde el dezenfektanı uygulaması, maske ve dezenfektan mendil dağıtımı yapılmakta olup, ayrıca, tüm sınav görevlilerine eldiven temin edilmektedir.

Sağlık Bakanlığı ile yapılan iş birliği sonucu, sınava başvuran adayların ve sınav görevlilerinin takipleri ve kontrolleri HES Kodu Uygulaması ile yapılarak adayların ve görevlilerin daha sağlıklı bir ortamda sınavlara katılmaları sağlanmaktadır. HES kodları kullanılarak COVID-19 tanılı veya COVID-19 temaslı olduğu belirlenen adaylar gerekli sağlık ve güvenlik tedbirleri alınarak ayrı salonlarda sınava alınmaktadır. Bu

salonlarda görev alan görevlilere için ayrıca yüz koruyucu siperlik ve koruyucu önlük temin edilmektedir.

ÖSYM, 2021 yılı başında açıkladığı sınav takvimi çerçevesinde hizmetlerini ifa ederken, elektronik sınav uygulaması yapılan yabancı dil ve elektronik sınav merkezi sayısını arttırıp hizmet ağını genişletme çalışmalarına da devam etmektedir. Ankara Esenboğa e-Sınav Merkezi, aynı anda 5 bin adayın elektronik sınava girebileceği kapasitesiyle dünyanın en büyük elektronik sınav merkezlerinden biridir. İngilizce, Almanca, Fransızca, Arapça, Rusça ve Farsça, Bulgarca, İspanyolca, İtalyanca ve Yunanca sınavları ile birlikte toplamda 10 farklı yabancı dilde elektronik sınavlar gerçekleştirilmektedir. e-Sınav hizmetinden faydalanmak isteyen adayların ulaşımını kolaylaştırmak amacıyla, Ankara, İstanbul ve İzmir illerine ek olarak dördüncü e-sınav merkezi olan Adana Çukurova e-Sınav Merkezi yapımı tamamlanarak 2021 yılı ilk yarısında hizmete girmiştir. Bu hizmeti ülkemizin diğer bölgelerine de yayma planı çerçevesinde hazırlık çalışmaları devam etmektedir.

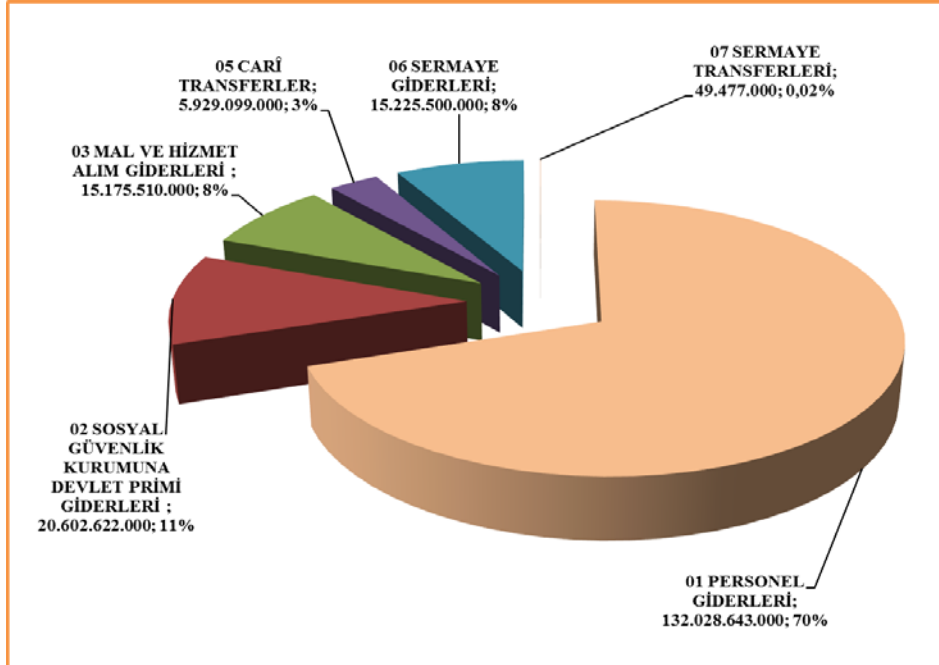
4. BÜTÇE

2022 yılı Bakanlığımız bütçesi;

- 132 milyar 28 milyon 643 bin TL'si personel giderleri için,
- 20 milyar 602 milyon 622 bin TL'si Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet primi giderleri için,
- 15 milyar 175 milyon 510 bin TL'si mal ve hizmet alım giderlerinde kullanılmak üzere cari harcamalar için,
- 5 milyar 929 milyon 99 bin TL'si devlet parasız yatılı öğrencileri, burslar ile diğer cari transferler için,
- 15 milyar 225 milyon 500 bin TL'si sermaye giderleri için,
- 49 milyon 477 bin TL'si sermaye transferleri için

olmak üzere toplam 189 milyar 10 milyon 851 bin TL'dir.

Grafik 13. 2022 Yılı Bütçe Teklifinin Ödenek Dağılımı (TL)

Bakanlığımız bütçesi dışında ilave olarak; ilköğretim öğrencilerine ücretsiz dağıtılacak ders kitapları için 610 milyon TL ve taşınmalı ilköğretim ve ortaöğretim kapsamındaki öğrencilerin öğle yemeği için 1 milyar 520 milyon TL ve özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilerin okullara ve kurumlara erişiminin sağlanması için 1 milyar 264 milyon TL olmak üzere, toplam 3 milyar 394 milyon TL kaynağın Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu'ndan karşılanması öngörülmüştür. Ayrıca okulların kömür alımında kullanılmak üzere Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesinde 421 milyon 500 bin TL ödenek tefrik edilmiştir.

189 milyar 10 milyon 851 bin TL Bakanlık bütçemiz, 3 milyar 394 milyon TL Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonundan aktarılacak kaynak, okulların kömür alımlarında kullanılmak üzere Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesinde tefrik edilen 421 milyon 500 bin TL ödenekle birlikte Yüksek Öğretim Kurulu, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve üniversitelere 57 milyar 739 milyon 883 bin TL, Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığına 931 milyon 623 bin TL ve Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumuna 22 milyar 886 milyon 617 bin TL olmak üzere toplam eğitim bütçemiz; 274 milyar 384 milyon 474 bin TL olmuştur.

Tablo 35. Eğitim Bütçesi (2006-2022) (TL)

Yıllar	MEB	YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversiteler	ÖSYM	Kredi ve Yurtlar Kurumu (KYK)	SYDTF'den Aktarılan Kaynaklar	HMB Bütçesinde Tefrik Edilen Kömür Ödeneği	Toplam Eğitim Bütçesi (TL)
2006	16.568.145.500	5.846.822.761	171.921.000	1.499.708.000			24.086.597.261
2007	21.355.634.000	6.586.692.000	191.717.000	1.672.438.000			29.806.481.000
2008	22.915.565.000	7.318.284.650	152.077.000	1.923.350.000			32.309.276.650
2009	27.446.778.095	8.772.719.225	150.170.000	2.282.107.425			38.651.774.745
2010	28.237.412.000	9.355.457.600	150.865.000	2.746.973.000			40.490.707.600
2011	34.112.163.000	11.503.927.500	160.192.000	3.368.437.000			49.144.719.500
2012	39.169.379.190	12.743.603.000	232.559.000	4.449.878.000			56.595.419.190
2013	47.496.378.650	15.227.760.500	291.996.000	5.328.558.000			68.344.693.150
2014	55.704.817.610	16.939.010.000	359.980.000	5.862.584.000			78.866.391.610
2015	62.000.248.000	18.493.252.000	364.239.000	7.052.675.000			87.910.414.000
2016	76.354.306.000	23.590.696.000	445.303.000	9.377.831.000			109.768.136.000
2017	85.048.584.000	25.620.450.000	408.536.000	11.336.431.000			122.414.001.000
2018	92.528.652.000	27.761.363.000	537.550.000	13.899.262.000			134.726.827.000
2019	113.813.013.000	33.023.355.000	549.555.000	14.225.998.000			161.611.921.000
2020	125.396.862.000	36.145.740.000	717.792.000	15.345.110.000			177.605.504.000
2021	146.920.234.000	45.395.788.000	643.549.000	19.033.585.000			211.993.156.000
2022	189.010.851.000	57.739.883.000	931.623.000	22.886.617.000	3.394.000.000	421.500.000	274.384.474.000

(*) Eğitim bütçesi 2022 yılından itibaren SYDTF'den aktarılan kaynaklar ve Hazine ve Maliye Bakanlığı Bütçesinde tefrik edilen kömür ödeneği dâhil edilerek hesaplanmaktadır.

Tablo 36. Eğitim Bütçesinin GSYH ve Merkezi Yönetim Bütçesine Oranı (2002-2022)

Yıllar	GSYH	Konsolide Bütçe /Merkezi Yönetim Bütçesi ***	Eğitim Bütçesi (MEB+YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversiteler+ ÖSYM+SYDİF+Kömür Ödeneği)	Eğitim Bütçesinin	
				GSYH'ya Oranı (%)	Kon. Büt./Merkezi Yön.Büt.Oranı (%)
2002	350.476.089.498	98.131.000.000	10.352.050.934	2,95	10,55
2003	454.780.659.396	147.230.170.000	14.103.751.569	3,10	9,58
2004	559.033.025.861	150.658.129.000	17.582.718.467	3,15	11,67
2005	648.931.711.812	156.088.874.910	21.276.954.502	3,28	13,63
2006	758.390.785.210	174.958.100.699	24.086.597.261	3,18	13,77
2007	843.178.421.420	204.988.545.572	29.806.481.000	3,54	14,54
2008	950.534.250.715	222.553.216.800	32.309.276.650	3,40	14,52
2009	952.558.578.826	262.217.866.000	38.651.774.745	4,06	14,74
2010	1.098.799.348.446	286.981.303.810	40.490.707.600	3,68	14,11
2011	1.297.713.210.117	312.572.607.330	49.144.719.500	3,79	15,72
2012	1.416.798.489.819	350.898.317.817	56.595.419.190	3,99	16,13
2013	1.567.289.237.901	404.045.669.000	68.344.693.150	4,36	16,92
2014	1.748.167.816.609	434.995.765.000	78.866.391.610	4,51	18,13
2015	2.338.647.000.000	472.943.000.000	87.910.414.000	3,76	18,59
2016	2.608.526.000.000	570.507.000.000	109.768.136.000	4,21	19,24
2017	3.035.450.000.000	645.124.000.000	122.414.001.000	4,03	18,98
2018	3.445.782.000.000	762.753.000.000	134.726.827.000	3,91	17,66
2019	4.450.000.000.000	960.976.000.000	161.611.921.000	3,63	16,82
2020	5.047.000.000.000	1.095.461.000.000	177.605.504.000	3,52	16,21
2021	6.648.000.000.000	1.346.139.000.000	211.993.156.000	3,19	15,75
2022	7.880.000.000.000 *	1.751.000.000.000	274.384.474.000	3,48	15,67

(*) Gerçekleşme tahminidir. 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifinden alınmıştır.

2022 YILI MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI BÜTÇESİ

2022 yılı Millî Eğitim Bakanlığı Bütçesi, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu gereğince kalkınma planları ve programlarında yer alan politika ve hedefler doğrultusunda, kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde elde edilmesi ve kullanılmasını; hesap verebilirliğin ve mali saydamlığın sağlanmasını, kamu bütçelerinin hazırlanmasını, uygulanmasını; tüm mali işlemlerin muhasebeleştirilmesini, raporlanmasını ve mali kontrolün düzenlenmesini amaçlamaktadır.

Merkezi yönetim bütçe uygulamasına geçilmesiyle beraber bütçe sistemi uluslararası standartlara uygun olarak hazırlanmıştır. Çok yıllık bütçeleme sisteminin entegre edilmesiyle birlikte daha saydam ve öngörülebilir bir bütçe politikası uygulamaya konulmuştur.

Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu hazırlık çalışmalarını yönlendirmek üzere; Yeni Ekonomik Program, Orta Vadeli Plan, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından hazırlanan Bütçe Hazırlama Rehberi ile Yatırım Genelgesi ve eki Yatırım Programı Hazırlama Rehberi doğrultusunda Bakanlığımızın 21 biriminin bütçesinin teklifleri, 2022-2024 dönemi çok yıllık bütçeleme sistemine göre hazırlanmıştır.

Eğitimin başlıca finansman kaynakları;

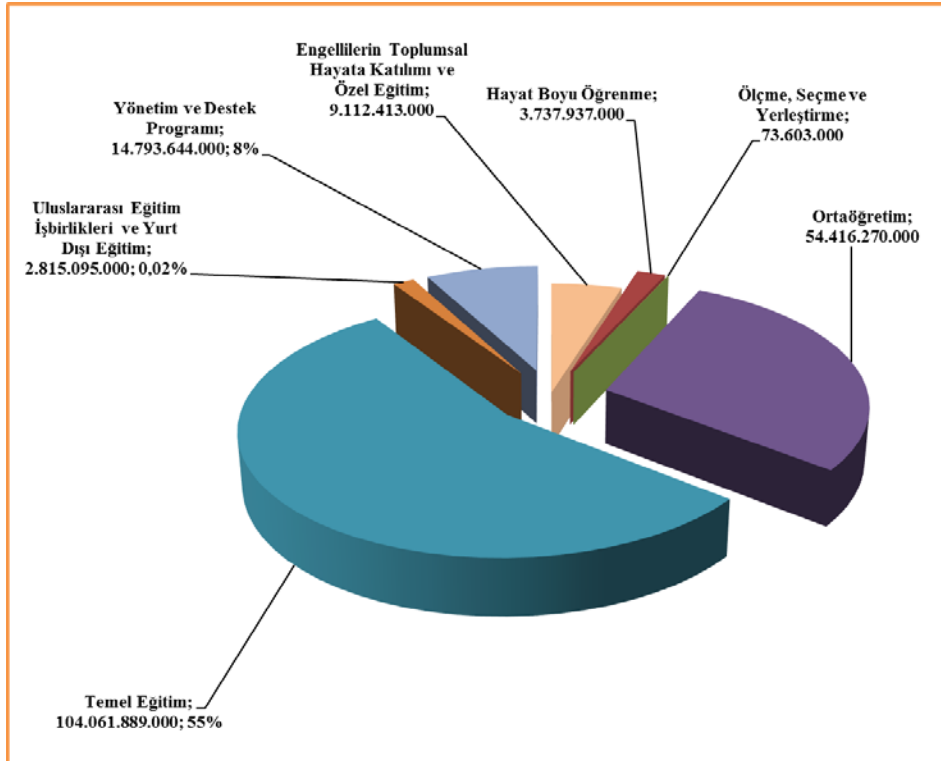
- Merkezi yönetim bütçesinden ayrılan pay,
- İl özel idareleri bütçesinden ayrılan kaynaklar,
- Dış ülke ve kuruluşlardan sağlanan dış kredi, burs ve bağışlar,
- Halk ve kuruluşların eğitime bağışları ile
- Okul-aile birliği gelirlerinden

oluşmaktadır.

Tablo 37. 2022 Yılı MEB Bütçesi (Program Bazlı Sınıflandırma)

Açıklama	2021 Yılı Bütçe Kanunu Ödeneği (TL)	2022 Yılı Bütçe Kanunu Ödeneği (TL)	Değişim Oranları (%)	2022 Yılı Bütçe Payları (%)
Engellilerin Toplumsal Hayata Katılımı ve Özel Eğitim	7.568.630.000	9.112.413.000	20,40	4,82
Hayat Boyu Öğrenme	3.024.407.000	3.737.937.000	23,59	1,98
Ölçme, Seçme ve Yerleştirme	69.132.000	73.603.000	6,47	0,04
Ortaöğretim	42.478.310.000	54.416.270.000	28,10	28,79
Temel Eğitim	80.809.296.000	104.061.889.000	28,77	55,06
Uluslararası Eğitim İşbirlikleri ve Yurt Dışı Eğitim	1.645.282.000	2.815.095.000	71,10	1,49
Yönetim ve Destek Programı	11.325.177.000	14.793.644.000	30,63	7,83
Toplam	146.920.234.000	189.010.851.000	28,65	100,00

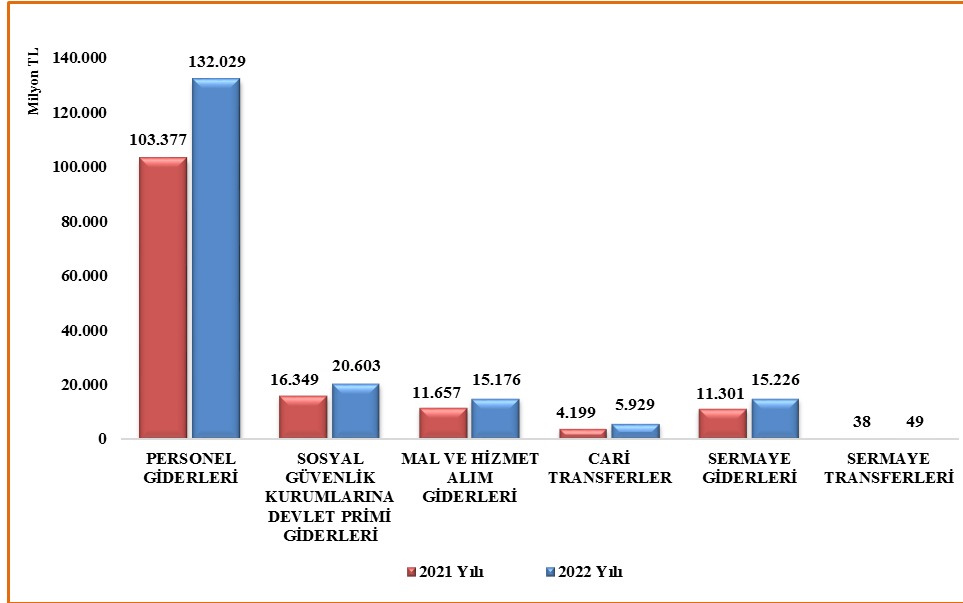
Grafik 14. 2022 Yılı MEB Bütçesi (Program Bazlı Sınıflandırma)

Tablo 38. 2022 Yılı MEB Bütçesi (Ekonomik Sınıflandırma)

Eko. Kod	Ödenek Türü	2021 Yılı Bütçe Kanunu Ödeneği (TL)	2022 Yılı Bütçe Kanunu Ödeneği (TL)	Değişim Oranları (%)	2022 Yılı Bütçe Payları (%)
01	Personel Giderleri	103.376.777.000	132.028.643.000	27,72	69,85
02	Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri	16.348.832.000	20.602.622.000	26,02	10,90
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	11.656.741.000	15.175.510.000	30,19	8,03
05	Cari Transferler	4.199.031.000	5.929.099.000	41,20	3,14
06	Sermaye Giderleri	11.301.160.000	15.225.500.000	34,73	8,06
07	Sermaye Transferleri	37.693.000	49.477.000	31,26	0,03
Toplam		146.920.234.000	189.010.851.000	28,65	100,00

Grafik 15. 2022 Yılı MEB Bütçesinin 2021 Yılı Ödenekleri ile Karşılaştırılması

Tablo 39. 2022-2024 Dönemi MEB Bütçesi (Ekonomik Sınıflandırma-İkinci Düzey Dağılımı) (TL)

Eko. Kod	Açıklama	Bütçe Kanunu Ödeneği		2021 Yılı Bütçe Kanunu Ödeneğinin 2020 Yılı Ödeneğine Göre Değişim Oranı (%)	Bütçe Tahmini	
		2021	2022		2023	2024
01	Personel Giderleri	103.376.777.000	132.028.643.000	27,72	157.259.493.000	179.687.912.000
1	Memurlar	85.317.440.000	108.500.018.000	27,17	129.826.473.000	148.151.698.000
2	Sözleşmeli Personel	11.615.039.000	15.121.950.000	30,19	18.043.648.000	21.110.821.000
3	İşçiler	3.151.059.000	4.274.254.000	35,65	4.651.599.000	5.149.506.000
4	Geçici Süreli Çalışanlar	3.293.039.000	4.132.184.000	25,48	4.737.500.000	5.275.582.000
5	Diğer Personel	200.000	237.000	-	273.000	305.000
02	Sosyal Güvenlik Kurumları Devlet Primi Giderleri	16.348.832.000	20.602.622.000	26,02	25.051.233.000	29.163.848.000
1	Memurlar	12.981.366.000	16.317.899.000	25,70	20.079.047.000	23.129.404.000
2	Sözleşmeli Personel	1.983.045.000	2.532.473.000	27,71	3.012.713.000	3.857.865.000
3	İşçiler	664.732.000	901.369.000	35,60	980.945.000	1.085.945.000
4	Geçici Süreli Çalışanlar	719.689.000	850.881.000	18,23	978.528.000	1.090.634.000
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	11.656.741.000	15.175.510.000	30,19	16.725.719.000	17.796.917.000
2	Tüketime Yönelik Mal ve Mal. Alım.	2.469.591.000	4.451.047.000	80,23	4.721.992.000	5.092.958.000
3	Yolluklar	88.614.000	100.028.000	12,88	108.780.000	117.317.000
4	Görev Giderleri	10.221.000	11.538.000	12,89	12.542.000	13.523.000
5	Hizmet Alımları	8.977.377.000	10.464.469.000	16,56	11.720.972.000	12.398.999.000
6	Temsil ve Tanıtma Giderleri	1.804.000	2.036.000	12,86	2.213.000	2.386.000
7	Menkul Mal Alım, Bakım ve On.Gid.	19.960.000	41.132.000	106,07	44.735.000	48.248.000
8	Gayrimenkul Mal Bakım ve On.Gid.	86.342.000	102.064.000	18,21	111.000.000	119.722.000
9	Tedavi ve Cenaze Giderleri	2.832.000	3.196.000	12,85	3.485.000	3.764.000
05	Cari Transferler	4.199.031.000	5.929.099.000	41,20	6.647.578.000	7.230.666.000
2	Hazine Yardımları	11.950.000	13.489.000	12,88	14.670.000	15.822.000
3	Kar Amacı Güt. Kur.Yapılan Trans.	511.236.000	1.416.924.000	177,16	1.540.986.000	1.662.044.000
4	Hane Halkına Yapılan Transferler	3.463.620.000	4.240.000.000	22,42	4.817.000.000	5.264.000.000
6	Yurtdışına Yapılan Transferler	212.225.000	258.686.000	21,89	274.922.000	288.800.000
06	Sermaye Giderleri	11.301.160.000	15.225.500.000	34,73	16.400.181.000	17.658.893.000
1	Mamul Mal Alımları	1.700.248.000	2.707.500.000	59,24	1.968.385.000	2.183.296.000
2	Menkul Sermaye Üretim Giderleri	913.600.000	2.124.500.000	132,54	2.202.695.000	2.420.385.000
3	Gayri Maddi Hak Alımları	100.000.000	71.500.000	-28,50	74.900.000	84.000.000
4	Gayrimenkul Alım. ve Kamulaştırması	300.000.000	300.000.000	0,00	326.697.000	351.771.000
5	Gayrimenkul Ser. Üretim Giderleri	6.544.392.000	6.251.900.000	-4,47	7.960.745.000	8.438.927.000
6	Menkul Malların Büyük Onarım Giderleri	7.000.000	10.000.000	42,86	0	0
7	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	1.735.920.000	3.760.100.000	116,61	3.866.759.000	4.180.514.000
07	Sermaye Transferleri	37.693.000	49.477.000	31,26	52.276.000	55.023.000
2	Yurtdış Sermaye Transferleri	37.693.000	49.477.000	31,26	52.276.000	55.023.000
Toplam		146.920.234.000	189.010.851.000	28,65	222.136.480.000	251.593.259.000

Tablo 40. 2022 Yılı MEB Bütçesi (Program Bazlı ve Ekonomik Sınıflandırma) (TL)

Açıklama	01 Personel Giderleri	02 Sos. Güv. Kur. Devlet Primi Gid.	03 Mal ve Hizmet Alım Giderleri	05 Cari Transferler	06 Sermaye Giderleri	07 Sermaye Transferleri	Toplam
Engellilerin Toplumsal Hayata Katılımı ve Özel Eğitim	2.650.336.000	453.230.000	5.689.137.000	9.710.000	310.000.000	-	9.112.413.000
Hayat Boyu Öğrenme	3.107.276.000	392.712.000	67.449.000		170.500.000		3.737.937.000
Ölçme, Seçme ve Yerleştirme	16.081.000	2.832.000	1.690.000		53.000.000		73.603.000
Ortaöğretim	37.673.584.000	6.219.746.000	4.673.960.000	2.531.980.000	3.317.000.000		54.416.270.000
Temel Eğitim	77.403.200.000	11.326.408.000	4.374.456.000	784.325.000	10.173.500.000		104.061.889.000
Uluslararası Eğitim İşbirlikleri ve Yurt Dışı Eğitim	90.113.000	10.143.000	69.425.000	2.583.937.000	12.000.000	49.477.000	2.815.095.000
Yönetim ve Destek Programı	11.088.053.000	2.197.551.000	299.393.000	19.147.000	1.189.500.000		14.793.644.000
	132.028.643.000	20.602.622.000	15.175.510.000	5.929.099.000	15.225.500.000	49.477.000	189.010.851.000

Tablo 41. 2022 Yılı Bütçesi (Program Bazlı Sınıflandırma) (Birimlere Dağılımı) (TL)

Birim Adı	Engellilerin Toplumsal Hayata Katılımı ve Özel Eğitim	Hayat Boyu Öğrenme	Ölçme, Seçme ve Yerleştirme	Ortaöğretim	Temel Eğitim	Uluslararası Eğitim İşbirlikleri ve Yurtdışı Eğitim	Yönetim ve Destek Programı	Toplam (TL)
Özel Kalem Müdürlüğü							28.061.000	28.061.000
Tefiş Kurulu Başkanlığı							123.481.000	123.481.000
Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı				9.000.000			20.433.000	29.433.000
Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü	5.000.000			564.406.000			440.254.000	1.009.660.000
Personel Genel Müdürlüğü							81.346.000	81.346.000
Bilgi İşlem Genel Müdürlüğü							31.835.000	31.835.000
İnşaat ve Emlak Genel Müdürlüğü	45.000.000	47.000.000		340.000.000	2.730.000.000		581.370.000	3.743.370.000
Strateji Geliştirme Başkanlığı							95.408.000	95.408.000
Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü							14.097.000	14.097.000
Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği							3.231.000	3.231.000
İl Millî Eğitim Müdürlükleri	1.296.000	2.878.000		1.511.025.000	2.087.238.000		12.962.711.000	16.565.148.000
Temel Eğitim Genel Müdürlüğü					505.668.000			505.668.000
Okulöncesi ve İlköğretim Okulları					91.964.424.000			91.964.424.000
Ortaöğretim Genel Müdürlüğü				900.371.000				900.371.000
Genel Ortaöğretim Okulları				18.240.467.000				18.240.467.000
Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü				50.109.000				50.109.000
Mesleki ve Teknik Eğitim Okulları				22.787.690.000				22.787.690.000

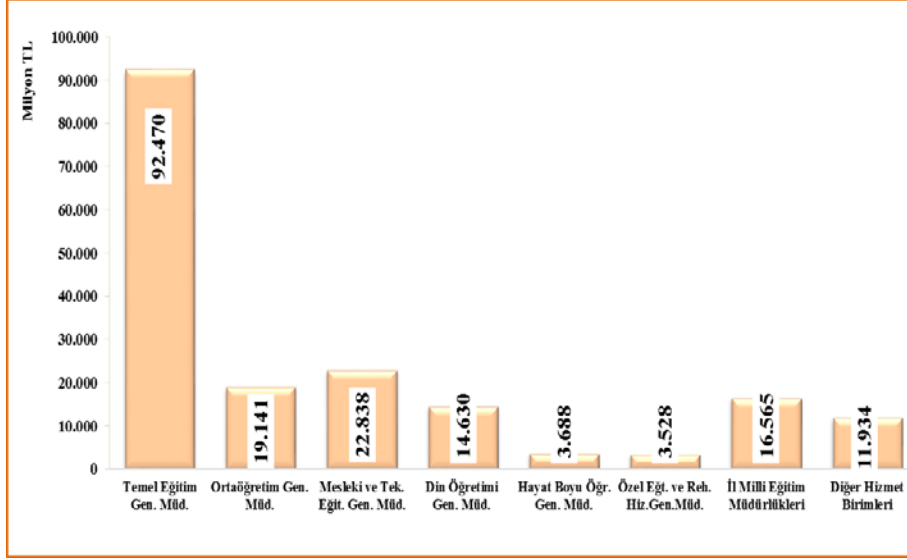
Tablo 41. 2022 Yılı Bütçesi (Program Bazlı Sınıflandırma) (Birimlere Dağılımı) (devamı) (TL)

Birim Ad	Engellilerin Toplumsal Hayata Katılımı ve Özel Eğitim	Hayat Boyu Öğrenme	Ölçme, Seçme ve Yerleştirme	Ortaöğretim	Temel Eğitim	Uluslararası Eğitim İşbirlikleri ve Yurtdışı Eğitim	Yönetim ve Destek Programı	Toplam (TL)
Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü							352.070.000	352.070.000
Din Öğretimi Genel Müdürlüğü				110.019.000	98.286.000			208.305.000
Din Öğretimi Okulları				8.838.571.000	5.583.331.000			14.421.902.000
Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü		53.045.000						53.045.000
Hayat Boyu Öğrenme ve Halk Eğitim Merkezleri		3.634.714.000						3.634.714.000
Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü						109.558.000		109.558.000
Yurtdışı Eğitim Müşavirleri ve Ataşeleri						93.999.000		93.999.000
Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü	5.532.000.000			997.112.000	22.820.000		14.910.000	6.566.842.000
Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü	16.383.000							16.383.000
Özel Eğitim Okul ve Kurumları	3.511.334.000							3.511.334.000
Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü	1.400.000	300.000		67.500.000	1.070.122.000		44.437.000	1.183.759.000
Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü			73.603.000					73.603.000
Yüksek Öğretim ve Yurt Dışı Eğitim Genel Müdürlüğü						2.579.961.000		2.579.961.000
Yurt Dışı Okullar						31.577.000		31.577.000
Toplam	9.112.413.000	3.737.937.000	73.603.000	54.416.270.000	104.061.889.000	2.815.095.000	14.793.644.000	189.010.851.000

Tablo 42. 2022 Yılı Bütçesi (Ekonomik Sınıflandırma) (Birimlere Dağılımı) (TL)

Birim Adı	01 Personel Giderleri	02 Sos. Güv. Kur. Devlet Primi Gid.	03 Mal ve Hizmet Alım Giderleri	05 Cari Transferler	06 Sermaye Giderleri	07 Sermaye Transferleri	Toplam (TL)
Özel Kalem Müdürlüğü	24.310.000	2.276.000	1.475.000				28.061.000
Teftiş Kurulu Başkanlığı	98.391.000	14.518.000	10.572.000				123.481.000
Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı	14.138.000	1.984.000	1.311.000		12.000.000		29.433.000
Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü	101.845.000	8.984.000	684.145.000	3.686.000	211.000.000		1.009.660.000
Personel Genel Müdürlüğü	70.186.000	9.789.000	1.371.000				81.346.000
Bilgi İşlem Genel Müdürlüğü	12.232.000	1.750.000	7.853.000		10.000.000		31.835.000
İnşaat ve Emlak Genel Müdürlüğü	16.231.000	2.520.000	619.000		3.724.000.000		3.743.370.000
Strateji Geliştirme Başkanlığı	11.232.000	1.851.000	1.825.000		80.500.000		95.408.000
Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü	11.713.000	1.914.000	470.000				14.097.000
Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği	1.808.000	247.000	1.176.000				3.231.000
İl Millî Eğitim Müdürlükleri	10.677.724.000	2.143.910.000	3.702.053.000	15.461.000	26.000.000		16.565.148.000
Temel Eğitim Genel Müdürlüğü	13.115.000	2.569.000	469.000	489.515.000			505.668.000
Okulöncesi ve İlköğretim Okulları	72.686.974.000	10.677.390.000	1.990.040.000	181.520.000	6.428.500.000		91.964.424.000
Ortaöğretim Genel Müdürlüğü	12.704.000	2.893.000	611.000	884.163.000			900.371.000
Genel Ortaöğretim Okulları	13.722.439.000	2.428.500.000	607.548.000	594.980.000	887.000.000		18.240.467.000
Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü	13.436.000	3.281.000	341.000	33.051.000			50.109.000
Mesleki ve Teknik Eğitim Okulları	17.377.456.000	2.765.118.000	655.221.000	473.895.000	1.516.000.000		22.787.690.000
Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü	25.895.000	4.132.000	20.043.000		302.000.000		352.070.000
Din Öğretimi Genel Müdürlüğü	8.496.000	1.373.000	2.557.000	195.879.000			208.305.000
Din Öğretimi Okulları	11.242.164.000	1.665.030.000	449.338.000	455.370.000	610.000.000		14.421.902.000
Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü	38.802.000	7.046.000	697.000		6.500.000		53.045.000
Hayat Boyu Öğrenme ve Halk Eğitim Merkezleri	3.068.474.000	385.666.000	63.574.000		117.000.000		3.634.714.000
Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü	10.533.000	1.728.000	13.408.000	71.889.000	12.000.000		109.558.000
Yurtdışı Eğitim Müşavirleri ve Ataşeleri	70.586.000	6.845.000	16.568.000				93.999.000
Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü	12.128.000	2.108.000	6.544.674.000	7.932.000			6.566.842.000
Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü	7.984.000	1.376.000	4.563.000	2.460.000			16.383.000
Özel Eğitim Okul ve Kurumları	2.642.352.000	451.854.000	149.878.000	7.250.000	260.000.000		3.511.334.000
Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü	10.220.000	1.568.000	201.971.000		970.000.000		1.183.759.000
Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü	16.081.000	2.832.000	1.690.000		53.000.000		73.603.000
Yüksek Öğretim ve Yurt Dışı Eğitim Genel Müdürlüğü	8.994.000	1.570.000	7.872.000	2.512.048.000		49.477.000	2.579.961.000
Yurt Dışı Okullar			31.577.000				31.577.000
Toplam	132.028.643.000	20.602.622.000	15.175.510.000	5.929.099.000	15.225.500.000	49.477.000	189.010.851.000

Grafik 16. MEB Harcama Birimlerinin Bütçe Ödenekleri (2022)

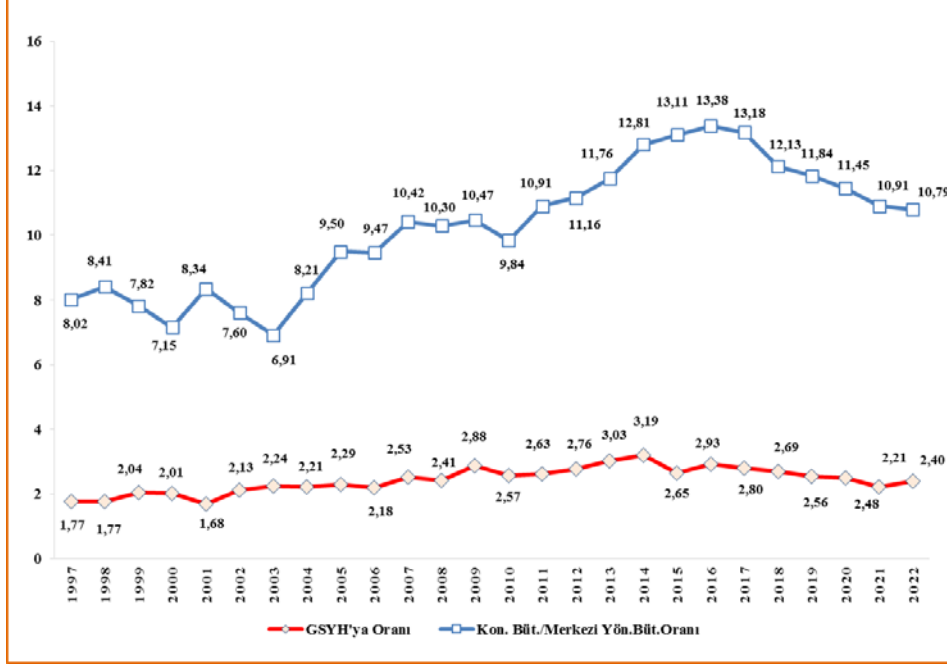

Tablo 43. MEB Bütçesinin GSYH ile Merkezi Yönetim Bütçesine Oranları (1997-2022) (TL)

Yıllar	GSYH	Konsolide Bütçe /Merkezi Yönetim Bütçesi	MEB Bütçesi	Millî Eğitim Bakanlığı Bütçesinin	
				GSYH'ya Oranı (%)	Kon. Büt./Merkezi Yön.Büt.Oranı (%)
1997	28.835.883.135	6.361.685.500	510.063.600	1,77	8,02
1998	70.203.147.160	14.789.475.000	1.243.108.000	1,77	8,41
1999	104.595.915.540	27.266.600.000	2.131.808.500	2,04	7,82
2000	166.658.021.460	46.827.436.000	3.350.330.000	2,01	7,15
2001	240.224.083.050	48.519.490.000	4.046.305.625	1,68	8,34
2002	350.476.089.498	98.131.000.000	7.460.991.000	2,13	7,60
2003	454.780.659.396	147.230.170.000	10.179.997.000	2,24	6,91
2004	559.033.025.861	150.658.129.000	12.366.236.276	2,21	8,21
2005	648.931.711.812	156.088.874.910	14.835.422.184	2,29	9,50
2006	758.390.785.210	174.958.100.699	16.568.145.500	2,18	9,47
2007	843.178.421.420	204.988.545.572	21.355.634.000	2,53	10,42
2008	950.534.250.715	222.553.216.800	22.915.565.000	2,41	10,30
2009	952.558.578.826	262.217.866.000	27.446.778.095	2,88	10,47
2010	1.098.799.348.446	286.981.303.810	28.237.412.000	2,57	9,84
2011	1.297.713.210.117	312.572.607.330	34.112.163.000	2,63	10,91
2012	1.416.798.489.819	350.898.317.817	39.169.379.190	2,76	11,16
2013	1.567.289.237.901	404.045.669.000	47.496.378.650	3,03	11,76
2014	1.748.167.816.609	434.995.765.000	55.704.817.610	3,19	12,81
2015	2.338.647.000.000	472.943.000.000	62.000.248.000	2,65	13,11
2016	2.608.526.000.000	570.507.000.000	76.354.306.000	2,93	13,38
2017	3.035.450.000.000	645.124.000.000	85.048.584.000	2,80	13,18
2018	3.445.782.000.000	762.753.000.000	92.528.652.000	2,69	12,13
2019	4.450.000.000.000	960.976.000.000	113.813.013.000	2,56	11,84
2020	5.047.000.000.000 *	1.095.461.000.000	125.396.862.000	2,48	11,45
2021	6.648.000.000.000	1.346.139.000.000	146.920.234.000	2,21	10,91
2022	7.880.000.000.000 *	1.751.000.000.000	189.010.851.000	2,40	10,79

*Gerçekleşme tahminidir. 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Teklifinden alınmıştır.

Grafik 17. MEB Bütçesinin GSYH ile Merkezi Yönetim Bütçesine Oranları (%) (1997-2022)

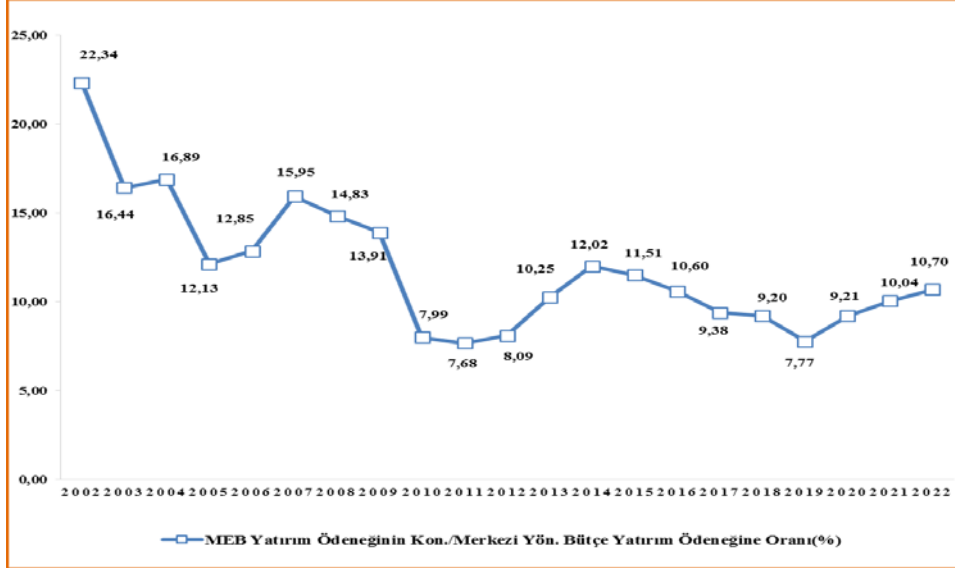

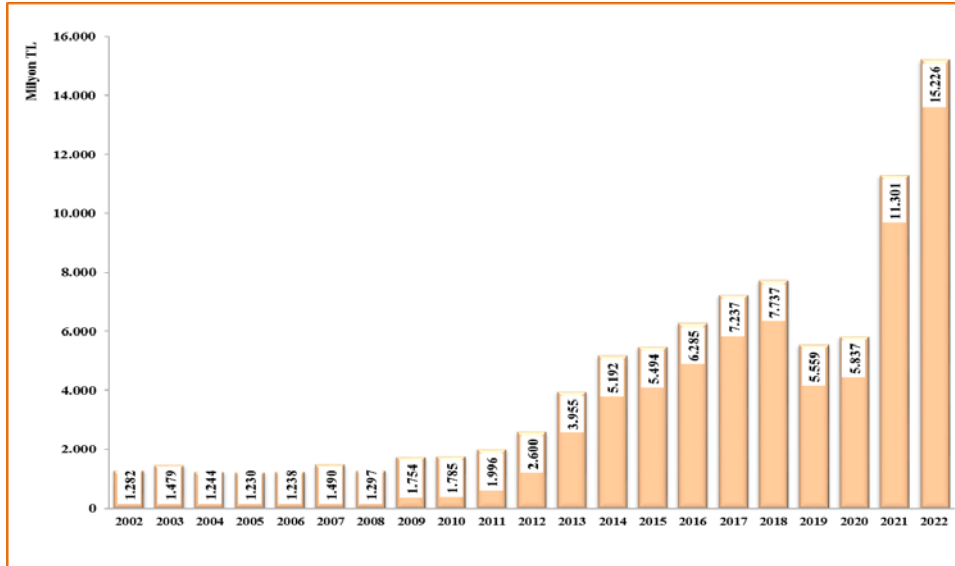
Tablo 44. Merkezi Bütçe Yatırım Ödeneğinden MEB Yatırımlarına Ayrılan Pay (2002-2022)

	Konsolide/Merkezi Yönetim Bütçe Yatırım Ödeneği (TL)	MEB Yatırım Ödeneği (TL)	MEB Yatırım Ödeneğinin Kon./Merkezi Yön. Bütçe Yatırım Ödeneğine Oranı(%)
2002	5.736.000.000	1.281.690.000	22,34
2003	8.998.500.000	1.479.050.000	16,44
2004	7.368.361.000	1.244.150.000	16,89
2005	10.143.886.000	1.230.306.000	12,13
2006	9.639.582.000	1.238.498.000	12,85
2007	9.341.637.000	1.490.000.000	15,95
2008	8.743.466.000	1.296.704.000	14,83
2009	12.609.700.000	1.754.417.000	13,91
2010	22.353.639.200	1.785.327.000	7,99
2011	25.998.805.000	1.995.625.000	7,68
2012	32.156.394.000	2.600.000.000	8,09
2013	38.591.886.000	3.955.000.000	10,25
2014	43.206.892.000	5.192.300.000	12,02
2015	47.753.048.000	5.494.000.000	11,51
2016	59.310.666.000	6.284.628.000	10,60
2017	77.124.283.000	7.237.121.000	9,38
2018	84.117.723.000	7.737.121.000	9,20
2019	71.540.023.000	5.558.886.000	7,77
2020	63.391.027.000	5.836.918.000	9,21
2021	112.515.532.000	11.301.160.000	10,04
2022	142.302.127.000	15.225.500.000	10,70

Grafik 18. MEB Yatırım Ödeneğinin Konsolide/Merkezi Yönetim Bütçe Yatırım Ödeneğine Oranı (%) (2002-2022)

Grafik 19. MEB Yatırım Ödenekleri (2002-2022)

Tablo 45. Yatırım Ödenekleri (2022)

İlgili Birimler	Ekim Proje	Makine-Teçhizat	Gayri Maddi Hak Alımları	Büyük Onarım	Yapı Tesis	Kamulaştırma	Menkul Malların Onarım	3308 sayılı Kanun Gelirleri	Dış Krediler	Genel Toplam (TL)
İnşaat ve Emlak Genel Müdürlüğü				100.000	59.900.000					60.000.000
Konut Sektörü				100.000	59.900.000					60.000.000
Temel Eğitim Genel Müdürlüğü	1.034.000.000	1.190.000.000		1.000.000.000	3.227.500.000					6.451.500.000
Ortaöğretim Genel Müdürlüğü	4.000.000	212.000.000			570.000.000					786.000.000
Din Öğretimi Genel Müdürlüğü	4.000.000	141.000.000			475.000.000					620.000.000
Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü	78.000.000	55.000.000			115.000.000					248.000.000
Bilgi İşlem Genel Müdürlüğü	10.000.000									10.000.000
Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü	150.000.000	150.000.000	70.000.000	100.000.000				500.000.000		970.000.000
İlk ve Genel Ortaöğretim Sektörü	1.280.000.000	1.748.000.000	70.000.000	1.100.000.000	4.387.500.000			500.000.000		9.085.500.000
Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü	65.000.000	26.000.000		23.000.000	100.000.000					214.000.000
Millî Eğitim İl Müdürlükleri		12.000.000		14.000.000						26.000.000
İnşaat Emlak Dairesi Başkanlığı	206.000.000			2.158.000.000		300.000.000		1.000.000.000		3.664.000.000
Strateji Geliştirme Başkanlığı	21.000.000				59.500.000					80.500.000
Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü	150.000.000	218.569.000			950.000.000		10.000.000	159.431.000		1.488.000.000
Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü	307.000.000	10.000.000		10.000.000						327.000.000
Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü	6.500.000	22.000.000			95.000.000					123.500.000
Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü	12.000.000									12.000.000
Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü	53.000.000									53.000.000
Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı	9.000.000		3.000.000							12.000.000
Mesleki ve Teknik Eğitim Sektörü	829.500.000	288.569.000	3.000.000	2.205.000.000	1.204.500.000	300.000.000	10.000.000	159.431.000	1.000.000.000	6.000.000.000
Ortaöğretim Genel Müdürlüğü					80.000.000					80.000.000
Beden Eğitimi ve Spor Sektörü					80.000.000					80.000.000
Genel Toplam	2.109.500.000	2.036.569.000	73.000.000	3.305.100.000	5.731.900.000	300.000.000	10.000.000	159.431.000	1.500.000.000	15.225.500.000

YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI (YÖK, YÜKSEKÖĞRETİM KALİTE KURULU ve ÜNİVERSİTELER) BÜTÇESİ

2021 yılı itibarıyla 129 devlet, 73 vakıf yükseköğretim kurumu, Millî Savunma Üniversitesi ve 5 vakıf meslek yüksekokulu ile birlikte toplam 208 yükseköğretim kurumumuz eğitim ve öğretim faaliyetlerine devam edilmektedir.

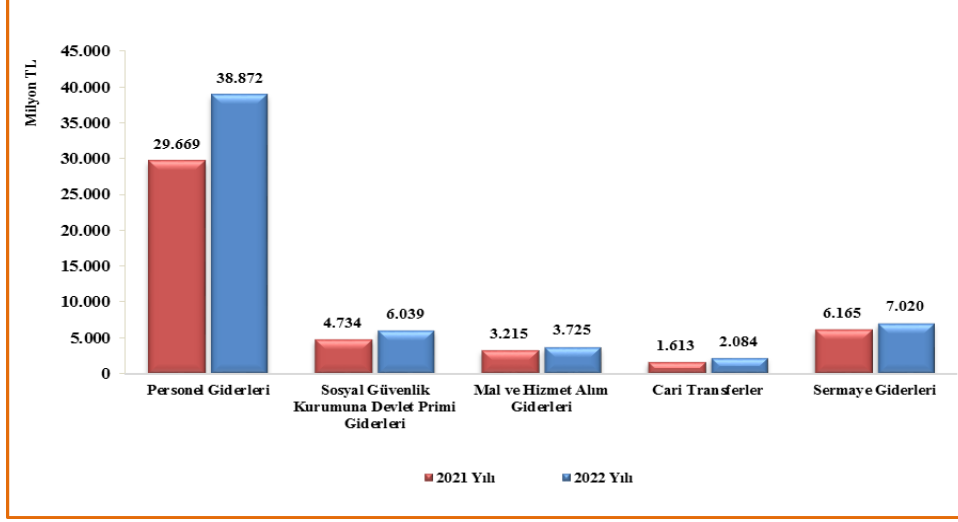
Üniversitelerimiz ve diğer eğitim kurumlarında 2020-2021 eğitim ve öğretim yılında 30.562 profesör, 17.778 doçent, 41.508 doktor öğretim görevlisi olmak üzere toplam 89.848 öğretim üyesi görev yapmıştır.

Bunlara 51.548 araştırma görevlisi, 38.289 öğretim görevlisi de eklendiğinde üniversitelerimiz ve diğer eğitim kurumlarında görev yapan toplam personel sayısı 179.685'e ulaşmıştır.

Tablo 46. 2022 Yılı YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversiteler Bütçesinin 2021 Yılı ile Karşılaştırılması

Eko. Kod	Ödenek Türü	2021 Yılı Bütçe Kanunu Ödeneği (TL)	2022 Yılı Bütçe Kanunu Ödeneği (TL)	Değişim Oranları (%)	2022 Yılı Bütçe Payları (%)
01	Personel Giderleri	29.669.095.000	38.872.017.000	31,02	67,32
02	Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri	4.733.979.000	6.039.091.000	27,57	10,46
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	3.214.699.000	3.725.194.000	15,88	6,45
05	Cari Transferler	1.612.827.000	2.083.583.000	29,19	3,61
06	Sermaye Giderleri	6.165.188.000	7.019.998.000	13,87	12,16
Toplam		45.395.788.000	57.739.883.000	27,19	100,00

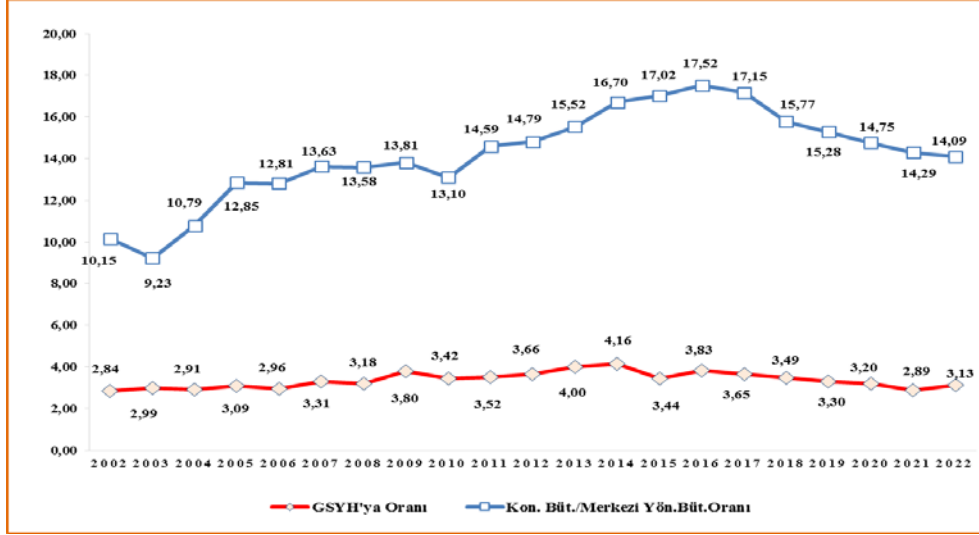
Grafik 20. 2022 Yılı YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversiteler Bütçesinin 2021 Yılı ile Karşılaştırılması

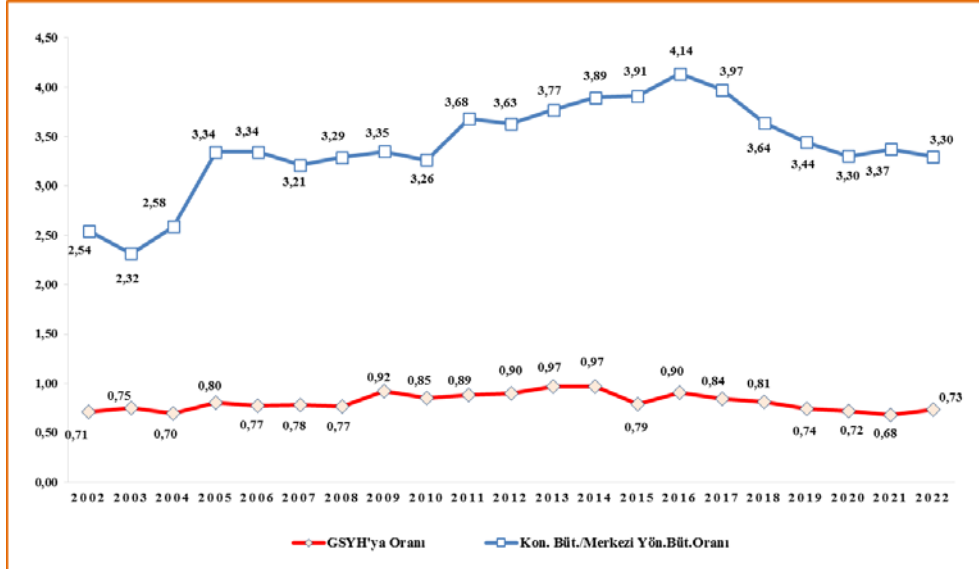
Tablo 47. MEB, YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversitelere Ayrılan Bütçe Ödenekleri (2002-2022)

Yıl	Bütçe Ödenekleri (TL)			MEB, YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversite Bütçelerinin	
	MEB	YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversiteler	Toplam (TL)	GSYH'ye Oranı (%)	Merkezi Yönetim Bütçe Payı (%)
2002	7.460.991.000	2.495.967.700	9.956.958.700	2,84	10,15
2003	10.179.997.000	3.408.608.000	13.588.605.000	2,99	9,23
2004	12.366.236.276	3.894.070.670	16.260.306.946	2,91	10,79
2005	14.835.422.184	5.218.467.000	20.053.889.184	3,09	12,85
2006	16.568.145.500	5.846.822.761	22.414.968.261	2,96	12,81
2007	21.355.634.000	6.586.692.000	27.942.326.000	3,31	13,63
2008	22.915.565.000	7.318.284.650	30.233.849.650	3,18	13,58
2009	27.446.778.095	8.772.719.225	36.219.497.320	3,80	13,81
2010	28.237.412.000	9.355.457.600	37.592.869.600	3,42	13,10
2011	34.112.163.000	11.503.927.500	45.616.090.500	3,52	14,59
2012	39.169.379.190	12.743.603.000	51.912.982.190	3,66	14,79
2013	47.496.378.650	15.227.760.500	62.724.139.150	4,00	15,52
2014	55.704.817.610	16.939.010.000	72.643.827.610	4,16	16,70
2015	62.000.248.000	18.493.252.000	80.493.500.000	3,44	17,02
2016	76.354.306.000	23.590.696.000	99.945.002.000	3,83	17,52
2017	85.048.584.000	25.620.450.000	110.669.034.000	3,65	17,15
2018	92.528.652.000	27.761.363.000	120.290.015.000	3,49	15,77
2019	113.813.013.000	33.023.355.000	146.836.368.000	3,30	15,28
2020	125.396.862.000	36.145.740.000	161.542.602.000	3,20	14,75
2021	146.920.234.000	45.395.788.000	192.316.022.000	2,89	14,29
2022	189.010.851.000	57.739.883.000	246.750.734.000	3,13	14,09

Grafik 21. MEB, YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversitelere Ayrılan Bütçe Ödeneklerinin GSYH ile Merkezi Yönetim Bütçesine Oranları (2002-2022) (%)

Grafik 22. YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversitelere Ayrılan Bütçe Ödeneklerinin GSYH ile Merkezi Yönetim Bütçesine Oranları (2002-2022) (%)

Tablo 48. YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversite Bütçelerinin GSYH ile Merkezi Yönetim Bütçesine Oranları (2002-2022)

Yıllar	GSYH * (TL)	Konsolide Bütçe /Merkezi Yönetim Bütçesi (TL)	YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversite Bütçeleri (TL)	YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversite Bütçeleri	
				GSYH'ya Oranı (%)	Konsolide Bütçeye Oranı (%)
2002	350.476.089.498	98.131.000.000	2.495.967.700	0,71	2,54
2003	454.780.659.396	147.230.170.000	3.408.608.000	0,75	2,32
2004	559.033.025.861	150.658.129.000	3.894.070.670	0,70	2,58
2005	648.931.711.812	156.088.874.910	5.218.467.000	0,80	3,34
2006	758.390.785.210	174.958.100.699	5.846.822.761	0,77	3,34
2007	843.178.421.420	204.988.545.572	6.586.692.000	0,78	3,21
2008	950.534.250.715	222.553.216.800	7.318.284.650	0,77	3,29
2009	952.558.578.826	262.217.866.000	8.772.719.225	0,92	3,35
2010	1.098.799.348.446	286.981.303.810	9.355.457.600	0,85	3,26
2011	1.297.713.210.117	312.572.607.330	11.503.927.500	0,89	3,68
2012	1.416.798.489.819	350.898.317.817	12.743.603.000	0,90	3,63
2013	1.567.289.237.901	404.045.669.000	15.227.760.500	0,97	3,77
2014	1.748.167.816.609	434.995.765.000	16.939.010.000	0,97	3,89
2015	2.338.647.000.000	472.943.000.000	18.493.252.000	0,79	3,91
2016	2.608.526.000.000	570.507.000.000	23.590.696.000	0,90	4,14
2017	3.035.450.000.000	645.124.000.000	25.620.450.000	0,84	3,97
2018	3.445.782.000.000	762.753.000.000	27.761.363.000	0,81	3,64
2019	4.450.000.000.000	960.976.000.000	33.023.355.000	0,74	3,44
2020	5.047.000.000.000	1.095.461.000.000	36.145.740.000	0,72	3,30
2021	6.648.000.000.000	1.346.139.000.000	45.395.788.000	0,68	3,37
2021	7.880.000.000.000	1.751.000.000.000	57.739.883.000	0,73	3,30

(*) Gerçekleşme tahminidir. 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifinden alınmıştır.

Tablo 49. 2022 Yılı YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversite Bütçe Ödenekleri (Ekonomik Sınıflandırma) (TL)

Sıra No	YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversiteler	01 Personel Giderleri	02 Sos. Güv. Kur. Devlet Primi Gid.	03 Mal ve Hizmet Alım Giderleri	05 Cari Transferler	06 Sermaye Giderleri	Toplam (TL)
1	Yükseköğretim Kurulu	134.397.000	11.975.000	7.013.000	32.463.000	2.233.000	188.081.000
2	Ankara Üniversitesi	1.175.917.000	198.508.000	92.808.000	108.921.000	238.004.000	1.814.158.000
3	Orta Doğu Teknik Ün.	593.281.000	93.998.000	105.905.000	32.814.000	85.501.000	911.499.000
4	Hacettepe Üniversitesi	1.073.834.000	183.204.000	115.804.000	102.291.000	186.704.000	1.661.837.000
5	Gazi Üniversitesi	894.375.000	149.657.000	73.725.000	74.962.000	192.665.000	1.385.384.000
6	İstanbul Üniversitesi	992.027.000	170.726.000	125.574.000	117.665.000	396.096.000	1.802.088.000
7	İstanbul Teknik Ün.	593.828.000	90.562.000	77.227.000	33.633.000	94.530.000	889.780.000
8	Boğaziçi Üniversitesi	284.770.000	46.408.000	57.831.000	17.617.000	75.499.000	482.125.000
9	Marmara Üniversitesi	699.560.000	109.582.000	74.069.000	43.991.000	88.640.000	1.015.842.000
10	Yıldız Teknik Ün.	402.614.000	61.965.000	46.828.000	19.841.000	85.000.000	616.248.000
11	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Ün.	164.744.000	26.821.000	11.771.000	10.177.000	35.500.000	249.013.000
12	Ege Üniversitesi	947.436.000	169.140.000	82.205.000	98.585.000	109.666.000	1.407.032.000
13	Dokuz Eylül Üniversitesi	833.933.000	142.013.000	71.832.000	72.527.000	133.214.000	1.253.519.000
14	Trakya Üniversitesi	462.284.000	76.314.000	41.816.000	29.487.000	69.592.000	679.493.000
15	Bursa Uludağ Üniversitesi	664.277.000	111.788.000	79.810.000	50.638.000	109.847.000	1.016.360.000
16	Anadolu Üniversitesi	520.605.000	86.728.000	59.048.000	28.912.000	51.387.000	746.680.000
17	Selçuk Üniversitesi	707.166.000	110.118.000	73.073.000	35.565.000	48.340.000	974.262.000
18	Akdeniz Üniversitesi	695.964.000	112.129.000	61.229.000	40.820.000	144.460.000	1.054.602.000
19	Erciyes Üniversitesi	597.749.000	95.995.000	67.614.000	37.720.000	112.224.000	911.302.000
20	Sivas Cumhuriyet Üniversitesi	549.253.000	84.682.000	50.424.000	26.839.000	112.886.000	824.084.000
21	Çukurova Üniversitesi	701.074.000	116.872.000	60.071.000	47.904.000	93.864.000	1.019.785.000
22	Ondokuz Mayıs Üniversitesi	639.828.000	104.821.000	48.677.000	39.703.000	60.651.000	893.680.000
23	Karadeniz Teknik Üniversitesi	536.684.000	88.216.000	42.794.000	34.671.000	94.199.000	796.564.000
24	Atatürk Üniversitesi	844.721.000	123.784.000	115.456.000	44.269.000	48.613.000	1.176.843.000
25	İnönü Üniversitesi	583.109.000	90.589.000	44.892.000	27.249.000	66.621.000	812.460.000
26	Fırat Üniversitesi	612.931.000	93.630.000	47.815.000	24.853.000	83.445.000	862.674.000
27	Dicle Üniversitesi	547.027.000	84.566.000	59.283.000	30.930.000	33.148.000	754.954.000
28	Van Yüzüncüyıl Üniversitesi	537.499.000	79.084.000	44.521.000	20.484.000	82.473.000	764.061.000
29	Gaziantep Üniversitesi	494.722.000	78.804.000	50.549.000	22.515.000	52.094.000	698.684.000
30	İzmir Yüksek Tek. Ens.	140.734.000	21.307.000	17.608.000	5.654.000	43.002.000	228.305.000
31	Gebze Teknik Üniversitesi	148.869.000	21.332.000	14.363.000	5.669.000	39.085.000	229.318.000
32	Harran Üniversitesi	355.695.000	53.288.000	33.117.000	15.324.000	32.282.000	489.706.000
33	Süleyman Demirel Üni.	486.793.000	79.326.000	44.719.000	27.131.000	60.685.000	698.654.000
34	Aydın Adnan Menderes Üniversitesi	472.178.000	76.267.000	41.080.000	24.702.000	58.095.000	672.322.000
35	Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi	336.093.000	53.855.000	28.589.000	14.300.000	49.844.000	482.681.000
36	Mersin Üniversitesi	476.195.000	76.828.000	30.655.000	23.133.000	44.853.000	651.664.000
37	Pamukkale Üniversitesi	543.550.000	90.304.000	38.522.000	27.489.000	53.822.000	753.687.000
38	Balıkesir Üniversitesi	292.576.000	46.953.000	32.580.000	13.085.000	52.000.000	437.194.000
39	Kocaeli Üniversitesi	546.300.000	89.630.000	61.032.000	29.015.000	44.164.000	770.141.000
40	Sakarya Üniversitesi	385.191.000	57.599.000	36.155.000	15.632.000	26.902.000	521.479.000

Tablo 49. (devamı)

Sıra No	YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversiteler	01 Personel Giderleri	02 Sos. Güv. Kur. Devlet Primi Gid.	03 Mal ve Hizmet Alım Giderleri	05 Cari Transferler	06 Sermaye Giderleri	Toplam (TL)
41	Manisa Celal Bayar Üni.	436.079.000	71.872.000	33.884.000	24.728.000	59.033.000	625.596.000
42	Bolu Abant İzzet Baysal Ün.	324.284.000	50.381.000	25.936.000	12.810.000	32.873.000	446.284.000
43	Hatay Mustafa Kemal Ün.	315.696.000	51.099.000	23.360.000	14.251.000	65.452.000	469.858.000
44	Afyon Kocatepe Ün.	262.919.000	38.381.000	25.836.000	8.597.000	31.345.000	367.078.000
45	Kafkas Üniversitesi	246.482.000	33.623.000	31.515.000	7.435.000	49.152.000	368.207.000
46	Çanakkale Onsekiz Mart Ün.	494.550.000	76.946.000	34.919.000	18.685.000	56.621.000	681.721.000
47	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	219.121.000	33.183.000	20.734.000	7.500.000	26.702.000	307.240.000
48	Kütahya Dumlupınar Üniversitesi	278.553.000	41.800.000	28.719.000	8.985.000	37.472.000	395.529.000
49	Tokat Gaziosmanpaşa Ün.	366.485.000	57.614.000	31.943.000	14.134.000	51.553.000	521.729.000
50	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	382.604.000	59.560.000	33.876.000	15.950.000	44.997.000	536.987.000
51	K.Maraş Sütçü İmam Üniversitesi	382.931.000	58.415.000	31.297.000	14.641.000	67.786.000	555.070.000
52	Kırıkkale Üniversitesi	336.570.000	53.441.000	25.301.000	17.200.000	53.734.000	486.246.000
53	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	498.266.000	82.558.000	42.239.000	29.850.000	49.795.000	702.708.000
54	Galatasaray Üniversitesi	98.106.000	14.387.000	14.178.000	5.286.000	31.452.000	163.409.000
55	Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi	194.294.000	28.207.000	16.893.000	5.656.000	51.155.000	296.205.000
56	Kastamonu Üniversitesi	207.090.000	27.703.000	13.608.000	5.950.000	34.002.000	288.353.000
57	Düzce Üniversitesi	296.360.000	44.188.000	21.276.000	12.301.000	79.240.000	453.365.000
58	Burdur Mehmet Akif Ersoy Ün.	242.040.000	33.120.000	25.262.000	6.876.000	71.750.000	379.048.000
59	Uşak Üniversitesi	188.288.000	26.802.000	18.932.000	5.688.000	32.570.000	272.280.000
60	Recep Tayyip Erdoğan Üni.	259.983.000	36.763.000	14.733.000	6.935.000	49.228.000	367.642.000
61	Tekirdağ Namık Kemal Ün.	281.292.000	43.107.000	25.209.000	11.728.000	36.302.000	397.638.000
62	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi	235.072.000	29.262.000	18.673.000	6.233.000	32.056.000	321.296.000
63	Aksaray Üniversitesi	191.964.000	26.277.000	14.271.000	5.151.000	29.700.000	267.363.000
64	Giresun Üniversitesi	231.607.000	32.932.000	19.359.000	6.800.000	29.900.000	320.598.000
65	Hitit Üniversitesi	189.370.000	27.208.000	13.650.000	5.881.000	42.310.000	278.419.000
66	Yozgat Bozok Üniversitesi	232.187.000	34.773.000	17.076.000	8.334.000	29.700.000	322.070.000
67	Adıyaman Üniversitesi	221.799.000	30.850.000	15.407.000	6.383.000	30.530.000	304.969.000
68	Ordu Üniversitesi	189.485.000	27.605.000	10.463.000	6.199.000	17.229.000	250.981.000
69	Amasya Üniversitesi	152.131.000	21.798.000	10.271.000	4.712.000	14.600.000	203.512.000
70	Karamanoğlu Mehmet Bey Üni.	160.212.000	20.758.000	10.747.000	3.158.000	23.002.000	217.877.000
71	Ağrı İbrahim Çeçen Ün.	138.721.000	16.957.000	18.152.000	2.347.000	24.309.000	200.486.000
72	Sinop Üniversitesi	134.599.000	19.676.000	7.873.000	3.584.000	38.500.000	204.232.000
73	Siirt Üniversitesi	163.591.000	18.803.000	13.179.000	3.338.000	42.500.000	241.411.000
74	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Ün.	155.786.000	22.356.000	12.833.000	3.985.000	18.050.000	213.010.000
75	Karabük Üniversitesi	263.302.000	35.573.000	32.643.000	6.339.000	24.000.000	361.857.000
76	Kilis 7 Aralık Ün.	97.422.000	13.343.000	9.518.000	2.465.000	14.000.000	136.748.000
77	Çankırı Karatekin Ün.	169.520.000	24.034.000	13.382.000	4.314.000	39.400.000	250.650.000
78	Artvin Çoruh Üniversitesi	117.078.000	15.080.000	9.016.000	2.877.000	25.502.000	169.553.000
79	Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi	143.001.000	19.897.000	13.049.000	3.883.000	28.500.000	208.330.000
80	Bitlis Eren Üniversitesi	117.469.000	14.210.000	13.347.000	2.864.000	19.000.000	166.890.000

Tablo 49. (devamı)

Sıra No	YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversiteler	01 Personel Giderleri	02 Sos. Güv. Kur. Devlet Primi Gid.	03 Mal ve Hizmet Alım Giderleri	05 Cari Transferler	06 Sermaye Giderleri	Toplam (TL)
81	Kırklareli Üniversitesi	155.609.000	21.138.000	16.242.000	4.720.000	37.900.000	235.609.000
82	Osmaniye Korkut Ata Ün.	132.934.000	18.339.000	9.436.000	3.567.000	11.200.000	175.476.000
83	Bingöl Üniversitesi	185.725.000	21.652.000	15.813.000	3.449.000	57.000.000	283.639.000
84	Muş Alparslan Üniversitesi	145.729.000	16.805.000	15.045.000	2.924.000	31.702.000	212.205.000
85	Mardin Artuklu Üniversitesi	154.706.000	20.123.000	10.360.000	3.000.000	25.202.000	213.391.000
86	Batman Üniversitesi	132.013.000	16.222.000	13.545.000	2.866.000	21.000.000	185.646.000
87	Ardahan Üniversitesi	91.280.000	11.369.000	12.539.000	1.962.000	26.500.000	143.650.000
88	Bartın Üniversitesi	140.143.000	18.479.000	9.350.000	3.659.000	50.000.000	221.631.000
89	Bayburt Üniversitesi	113.859.000	13.863.000	11.845.000	2.682.000	12.500.000	154.749.000
90	Gümüşhane Üniversitesi	154.355.000	19.511.000	14.241.000	3.811.000	7.552.000	199.470.000
91	Hakkari Üniversitesi	86.402.000	11.126.000	7.832.000	1.844.000	38.440.000	145.644.000
92	Iğdır Üniversitesi	122.883.000	14.878.000	10.285.000	2.515.000	19.252.000	169.813.000
93	Şırnak Üniversitesi	86.424.000	10.357.000	8.495.000	1.684.000	17.200.000	124.160.000
94	Munzur Üniversitesi	116.363.000	14.145.000	7.131.000	2.751.000	25.700.000	166.090.000
95	Yalova Üniversitesi	124.110.000	16.213.000	8.060.000	3.976.000	32.550.000	184.909.000
96	Türk Alman Üniversitesi	64.355.000	9.347.000	11.246.000	1.421.000	40.702.000	127.071.000
97	Ankara Yıldırım Beyazıt Ün.	279.053.000	40.920.000	32.180.000	7.207.000	45.507.000	404.867.000
98	Bursa Teknik Üniversitesi	91.167.000	12.257.000	8.515.000	1.991.000	32.800.000	146.730.000
99	İstanbul Medeniyet Üniversitesi	156.170.000	22.217.000	8.132.000	5.738.000	72.016.000	264.273.000
100	İzmir Katip Çelebi Üniversitesi	219.627.000	31.398.000	17.326.000	6.690.000	46.072.000	321.113.000
101	Necmettin Erbakan Üniversitesi	505.644.000	79.937.000	30.695.000	25.988.000	90.006.000	732.270.000
102	Abdullah Gül Üniversitesi	60.166.000	8.661.000	8.386.000	1.421.000	32.853.000	111.487.000
103	Erzurum Teknik Üniversitesi	67.493.000	8.616.000	8.781.000	1.153.000	30.000.000	116.043.000
104	Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi	83.688.000	12.012.000	5.660.000	2.338.000	40.712.000	144.410.000
105	Ankara Sosyal Bilimler Ün.	76.170.000	11.687.000	7.622.000	2.407.000	70.600.000	168.486.000
106	Sağlık Bilimleri Üniversitesi	508.526.000	81.048.000	24.400.000	24.768.000	132.900.000	771.642.000
107	Bandırma Onyedli Eylül Ün.	97.680.000	13.484.000	11.411.000	2.401.000	55.502.000	180.478.000
108	İskenderun Teknik Üniversitesi	94.026.000	13.844.000	12.528.000	2.748.000	20.340.000	143.486.000
109	Alanya Alaaddin Keykubat Ün.	95.062.000	14.539.000	10.701.000	2.547.000	39.750.000	162.599.000
110	İzmir Bakırçay Üniversitesei	49.901.000	7.231.000	7.137.000	1.404.000	26.000.000	91.673.000
111	İzmir Demokrasi Üniversitesi	52.117.000	7.972.000	8.998.000	1.350.000	20.200.000	90.637.000
112	Yükseköğretim Kalite Kurulu	3.406.000	489.000	4.992.000	161.000	226.000	9.274.000
113	Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi	26.355.000	4.490.000	9.510.000	391.000	39.500.000	80.246.000
114	Gaziantep İslam Bilim ve Teknoloji Üniversitesi	19.834.000	2.890.000	10.566.000	409.000	13.450.000	47.149.000
115	Konya Teknik Üniversitesi	102.531.000	14.715.000	9.208.000	3.036.000	17.000.000	146.490.000
116	Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi	82.865.000	13.312.000	6.240.000	2.783.000	28.802.000	134.002.000
117	Malatya Turgut Özal Üniversitesi	79.003.000	11.217.000	10.781.000	1.597.000	45.000.000	147.598.000
118	İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa	611.647.000	108.306.000	85.685.000	44.908.000	319.519.000	1.170.065.000
119	Ankara Hacı Bayram Veli Üni.	266.340.000	37.963.000	30.041.000	9.236.000	22.424.000	366.004.000
120	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üni.	131.030.000	20.936.000	11.533.000	3.806.000	18.952.000	186.257.000
121	Samsun Üniversitesi	53.223.000	7.906.000	6.028.000	1.047.000	20.954.000	89.158.000

Tablo 49. (devamı)

Sıra No	YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversiteler	01 Personel Giderleri	02 Sos. Güv. Kur. Devlet Primi Gid.	03 Mal ve Hizmet Alım Giderleri	05 Cari Transferler	06 Sermaye Giderleri	Toplam (TL)
122	Sivas Bilim ve Teknoloji Üniversitesi	19.564.000	2.621.000	6.205.000	279.000	34.600.000	63.269.000
123	Tarsus Üniversitesi	42.590.000	5.585.000	4.788.000	1.095.000	45.700.000	99.758.000
122	Trabzon Üniversitesi	96.975.000	14.364.000	11.555.000	3.433.000	20.000.000	146.327.000
123	Kayseri Üniversitesi	54.447.000	8.245.000	7.486.000	1.759.000	21.002.000	92.939.000
124	K.Maraş İstiklal Üniversitesi	21.552.000	3.258.000	4.788.000	703.000	18.865.000	49.166.000
125	Eskişehir Teknik Üniversitesi	204.666.000	33.933.000	20.955.000	6.150.000	39.293.000	304.997.000
126	Isparta Uygulamalı Bilimler Üni.	182.217.000	29.534.000	9.780.000	4.687.000	28.550.000	254.768.000
127	Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üni.	144.300.000	26.027.000	10.473.000	7.908.000	49.671.000	238.379.000
Toplam		38.872.017.000	6.039.091.000	3.725.194.000	2.083.583.000	7.019.998.000	57.739.883.000